Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

AARBOG

FOR

HISTORISK SAMFUND

FOR ODENSE OG ASSENS AMTER

XXIII. AARGANG 1936
V. BINDS 5. HEFTE

BOGLADEPRIS
4 KR. 50 ØRE

ODENSE

I KOMMISSION I HEMPELSKE BOGHANDEL
1936

Indholdsfortegnelse.

Side

Fhv. Højskoleforstander *Kr. Tårup:* Carolinekilde og Carolinekildefesterne 653

Højskolelærer *August F. Schmidt:* Fra Ejby Sogn. Af Hansine Sørensens Optegnelser 686

Forfatterinde *Christine Reimer:* Den gamle Kro (Gribsvad Kro) 696

Postbud *P. Jensen:* Bidrag til Baag Herreds Historie 705

Meddelelser til Medlemmerne 737

Regnskaberne for 1934 og 1935 740

Medlemsfortegnelse 742

Register. Ved Adjunkt *Aage F. Blomberg* 759

Indholdsfortegnelse til 5. Bind 787

AARBOG

FOR

HISTORISK SAMFUND

FOR ODENSE OG ASSENS AMTER

XXIII. AARGANG 1936
V. BINDS 5. HEFTE

BOGLADEPRIS
4 KR. 50 ØRE

ODENSE

I KOMMISSION I HEMPELSKE BOGHANDEL
1936

Bestyrelsens Medlemmer er:

Lensbaron H. Berner Schilden Holsten, Langesø, Fmd.
Lærer N. M. Elling, Søndersø pr. Odense, Næstfmd.
Pastor A. R. Idum, Føns pr. Nr. Aaby.
Museumsassistent Svend Larsen, Odense.
Landsarkivar H. Hatt, Odense, Sekretær.
} Skriftudvalg.
Revisor L. Larsen, Odense, Kasserer.
Apoteker P. J. de Neergaard, Odense.
Branddirektør Chr. Behrendt, Middelfart.
Bibliotekar J. Holck, Assens.
Forpagter Chr. Hansen, Østrup pr. Otterup.
Gaardejer A. Dinesen, Bukkerup pr. Glamsbjerg.
Landsretssagfører H. Dela, Bogense.
Lærer P. R. Olsen, Salby-Torup pr. Mesinge.

Fyens Stiftsbogtrykkeri

Carolinekilde og Carolinekildefesterne.

Af *Kr. Tårup.*

Som et friskt kildevæld ude i naturen virker oplivende og frugtbargørende på omgivelserne, således har gennem tiderne de gode folkestævner og folkefester haft en tilsvarende virkning på dansk folkeliv. Det er derfor „et tilfælde, der ser ud som en tanke", at den første fynske folkefest i nyere tid netop blev til omkring en af de mærkeligste fynske naturkilder. Det skete i året 1831; og om dette, og hvad derefter fulgte, skal der fortælles i det følgende.

Men først må kildens historie før 1831 og dens betydning som gammel helligkilde omtales.

I. *Vandkilden i „Bispens lund".*

Ikke langt fra Odense, i Pårup sogns nordøstlige hjørne, på Snestrup bys jorder, lå i ældre tid — som den dag i dag — et lille, overmåde naturskønt skovparti, der kaldtes „Bispens lund" (det senere „Carolinelund". Se kort og billede på de to følgende sider). Navnet hidrørte fra, at denne lille lund i lange tider hørte til Odensebispens jordegods, og den højærværdige kirkens mand har utvivlsomt ved sommertide tilbragt mangen en fredelig stund herude. I hvert fald kan man skønne, at han med omhu har hæget om lundens skønhed og hygge; således skriver en forfatter[1] omkring ved 1800, at Bispens lund „fortiener at sees formedelst sit skiønne Anlæg og Behagelighed". Hvad der især lagde hygge og et skær af romantik over dette sted, var dog nok den gamle naturkilde, som i en lavning på bakkeskråningen inde i lunden vældede frem. På sit løb fra udspringet til udløbet i den nærliggende lille sø (Stavisåens bredning) ved landsbyen Næsby havde den et fald på ca. 4 meter, så dens rislen havde gennem umindelige tider lydt ved dag som ved nat i lundens stilhed.

Iøvrigt omtales kilden allerede 1755 i en indberetning af præsten*) som en „stedserindende" kilde, og nogle år senere nævnes den atter i Erik Pontoppidans „Danske Atlas" VI.

---

[1]) Se kildefortegnelsen efter afhandlingen. De små tal i teksten henviser til denne fortegnelse.

*) Christian Andersen Bruun, præst ved Gråbrødre hospital i Odense (hvortil Pårup kirke den gang hørte).

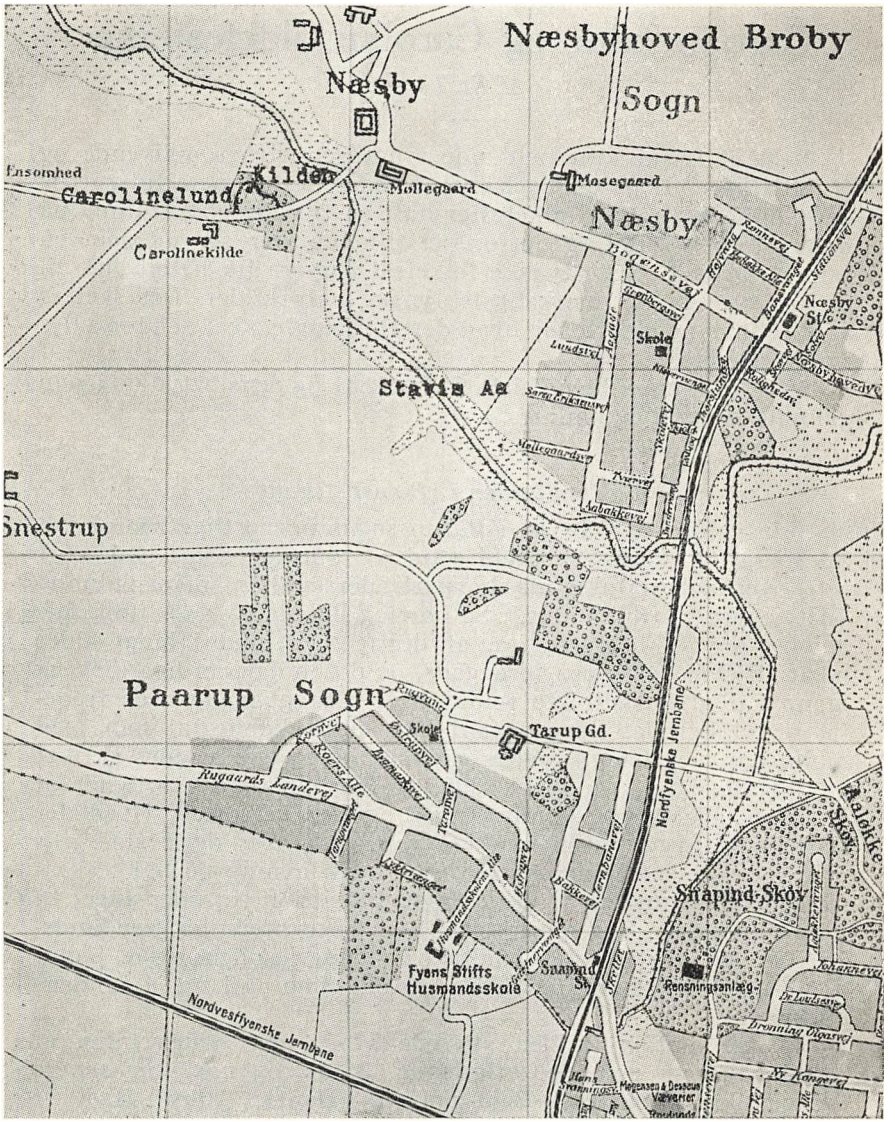

Udsnit af et nutidskort.

På kortet ses Carolinelund („Bispens lund") med kilden. Skovstien er betegnet med sort streg, kilden med sort prik.

Billede 1. Carolinelund, set fra vest.

Dens vandmængde har sikkert altid været betydelig, dog vistnok størst i ældre tid. For ca. 70 år siden anslog ejeren [2] vandmængden til omkring ved 3000 tønder (ca. 400 kubikmeter) pr. døgn; i senere tid har den været angivet til ca. 280 kubikmeter.[3] At vandet stadig har været meget kalkholdigt, kan ses af det anselige lag kildekalk — på sine steder af 1—1½ m tykkelse —, som i ikke ringe udstrækning nu forefindes i engbunden, hvor fordum kildens udløb var i søen. Denne kildekalk har vist sig at være af god kvalitet, så den med fordel har været anvendt som gødningskalk.

Vel nok på grund af vandets kalkholdighed havde dette ord for ikke at være velegnet til brug ved kogning af den i sin tid så yndede fynske „ærtegrød" af gule ærter eller til ølbrygning — ærterne vilde ikke i tilstrækkelig grad skyde skallerne („skolle"), og øllet ikke „sætte gær".

Men til gengæld havde kilden så mange andre fremragende egenskaber, at den i 1832 inspirerer en sanger til følgende højstemte lovprisning i klassisk stil:

„Hertha-castaliske Væld, i Skyggen af Danias Eege;
Over den duftende Eng, Flora bekrandser Dit Fjed.
Ætherens milde Azur og Himlens de vinkende Kloder,
Dybt i Din svulmende Barm, tryller den Lædskedes Blik.
Freden — den himmelske — boer trindt Dine blomstrende Bredder;
Fjedrede Sapphoers Chor triller den mildt i hvert Bryst;
Uskylds og Gratiens Navn derfor Dryaden Dig skienked';
Dybt nu i Seclernes Væld Dryaden vil signe Din Bred." [4]

— Højere op kunde næppe nogen anden poet svinge sig. Men lad os nu blive ved jorden og pege på et par virkelige kendsgerninger:

Først må da nævnes kildens ualmindelig friske og kølige vand. I forrige hundredår anvendte ejeren det til sin gårds vandmejeri, hvortil det særlig egnede sig på grund af dets stabile, lave temperatur: ca. 7° R. hele året rundt. For raske drenge kunde kilden derfor blive en slags prøve for deres mandhaftighed, når de om sommeren trak af tøjet og lod sig afsvale af det kølige vand, idet de undertiden kappedes om, hvem af dem der længst kunde holde stand under kildens kolde stråle i stengrotten.—Endvidere er vandet særdeles klart og velsmagende, så det fra gammel tid har været stærkt efterspurgt til drikkevand. I den foran nævnte indberetning af 1755 hedder det, at „der hentes ogsaa Vand af samme Kilde undertiden her til Staden" (d. v. s. Odense). Dette skete også i senere tid. Således blev der fra kilden hentet drikkevand til Odense slot, mens prins Christian (den senere kong Christian 8.) som Fyns guvernør boede dér. I længere tid blev der af en lakaj fra slottet hver dag hentet frisk forsyning. Men vejlængden må have trættet den forfinede lakaj, så han en tid prøvede at slippe lettere fra arbejdet ved hemmeligt at tage vand fra Næsbyhoved vandmøllegårds brønd (nuværende Næsbyhovedgård), skønt dette vand var af langt ringere beskaffenhed. Det gik en tid — formedelst troens magt —, før bedrageriet opdagedes, hvorefter lakajen atter måtte tage hele vejen ud til den ægte kilde.[5]

I disse år var vanddrikning som sundhedsmiddel kommen stærkt paa mode, og da Odense bys vand ikke var særlig godt,[6] bevirkede dette både et forøget besøg ved kilden, og at der daglig førtes vand fra kilden ind til Odense til salg. Dette fortsattes der med gennem fyrrerne[7] og videre frem i tiden. Omkring 1860 holdt kildens daværende ejer, gårdejer Rasm. Poulsen, Snestrup, en karl og et spand heste, som året igennem ikke bestilte meget andet end at køre vand fra kilden til Odense. Hver af Odensekunderne havde deres bestemte vandbeholdere, der blev påfyldt ved kilden. Vandsalget indbragte ejeren ca. 1200 rigsdaler årlig.[8]

Allerede længe forinden havde kilden fået sit nuværende navn „Carolinekilde" (se derom afsnit III), så da der sidst i firserne blev oprettet en ny mineralvandsfabrik i Odense, antog denne navnet „Karolinekilde" og reklamerede med, at der anvendtes vand fra kilden til dens fabrikat*). I virkeligheden udgjorde nok de få tønder vand, som i en lille enspændervogn blev hentet fra kilden, kun en ringe procentdel af vandforbruget ved fabrikkens produktion.

*) Fabrikken var i virksomhed i en længere årrække.

Det var dog ikke blot til Odense, der blev sendt vand fra kilden i Bispens lund. Som eksempel derpå kan nævnes, at den i sin tid velkendte Klintebjerg-købmand konsul Nielsens frue mente ikke at kunne tåle andet vand end Carolinekildes vand, og der blev da regelmæssig sendt vand derfra ud til hende. Når kildens daværende ejer, kammerassessor Jespersen, „Carolinekilde" (gård), kørte ind til Odense, førte han ofte fyldte vanddunke med sig hen til Odense kanal, hvorfra de sendtes videre med skib til „konsulinden i Klintebjerg".

— Som man vil se, var kilden i Bispens lund i stort ry som sundhedskilde. Dette var dog næppe uden sammenhæng med dens endnu ældre ry som hellig kilde. Men dermed kommer vi til omtalen af dens allermærkeligste egenskab.

II. *Helligkilden.*

Vort land er rigt på gamle, kendte helligkilder. Spredt omkring i hele landet har der været ca. 600 sådanne, og alene i Odense og Assens amter tilsammen når deres antal op over en snes.[9]

Kilden i Bispens lund nævnes gerne af ældre forfattere sammen med en anden kilde i samme sogn, nemlig i Stegsted by, og til denne sidste knyttes da ofte det meget udbredte kildesagn om drabet af tre uskyldige jomfruer (hvorved kilden brød frem på deres dødssted).[10] Når nyere forfattere[11] har ment, at Stegstedkildens beliggenhed ikke mere kan bestemmes, må denne opfattelse bero på en mangelfuld undersøgelse. I den ældste omtale af kilden (i den side 653 nævnte indberetning af 1755) hedder det, at den findes „i Stegsted paa Gaden". Og dette lidt mærkelige udtryk forklares netop derved, at pladsen for kildens oprindelige, naturdannede bassin den dag i dag ses på et stykke *gadejord* — en trekant ved den gamle landsbygade ud for Mosegård. Her frembryder også nu den gamle, vandrige kilde, men skjult i et muret og overdækket bassin, så den nu kan tjæne som „branddam" for landsbyen. Fra dette bassin ledes kildevandet videre i rørledninger til de nærliggende ejendomme, hvor det er indlagt til nyttebrug i hus og gård og til fornøjelige springvand i haverne. Men underligt nok synes denne kildes hellighed op mod den nyere tid at være ganske gået i glemme; man søger forgæves i de gamle fynske aviser efter et ord om den, og heller ikke hos ældre folk i egnen synes nogen mundtlig overlevering om dens hellighed at leve. — Helt anderledes forholder det sig med kilden i Bispens lund: Den omtales gang efter gang i gamle Odense-aviser; ældre folk kan fortælle overleveringer om den, og selve kildens risler lyder endnu på samme sted som i gamle dage. Ganske vist betegner de ældste forfattere ikke udtrykkelig kilden som *helligkilde;*

men der er fuldgyldige vidnesbyrd om, at den har været betragtet og søgt som sådan af egnens befolkning.

Hvad var nemlig de fremtrædende træk ved de gamle, danske helligkilder? — I korthed sagt følgende:

Helligkilderne var naturkilder med underjordiske tilløb, hvis vand mentes at besidde undergørende, helbredende kraft — især på visse bestemte dage i året, for de fleste kilders vedkommende den dag, hvortil den gamle, hedenske midsommerfest var knyttet: St. Hansdag — eller rettere St. Hansaften og -nat. I midsommernatten var alt i naturen svangert af mystik og sære, stærke kræfter. Således også kildevandet, som under mystisk boblen og bevægelse brød frem af moder jord og syntes at stå i forbindelse med et hemmeligt — eller guddommeligt — væsen. Mange steder hentedes der da fra kilden vand i dunke og flasker til de syge hjemme.[12] Men bedst var det naturligvis, at de syge selv søgte til kilderne — eller lod sig *bringe* dertil — med deres sygdomme og svagheder, såsom øjensygdomme, engelsk syge, kirtelsvaghed o. s. v. I den lune midsommernat badede og vadskede man de syge steder i kildevandet, drak også af dette undergørende vand. Og opholdet i den friske luft, det kølige vands rensende og forfriskende indflydelse og — ikke mindst — troen på dets helbredende kraft øvede sikkert mangen gang sin virkning som et under; og tilstrømningen ved St. Hansdagstide blev da større år for år. — Mange kilders ry nåede så langt ud, at folk fra mange andre sogne — ja, fra andre danske landsdele — foretog „kilderejser" dertil. Og dér, hvor mange folk samles, opstår snart handel; forretningsfolk og tuskhandlere strømmer til, og et årligt *marked* er skabt. Sådanne større „kildemarkeder" kendes fra mange kildesteder, også på Fyn (f. Eks. Frørup helligkilde — St. Regisse kilde — i Svendborg amt). En del kilder besøgtes dog kun af den nærmest omliggende egns befolkning.

Mon der er grund til for nutidsmennesker at betragte dette med overlegenhed? I vore dage tager mange, også Danske, på meget lange og kostbare „kilderejser" til udenlandske naturkilder (Wiesbaden, Karlsbad o. s. v.). De gamle rejste til deres egne hjemlige kilder. Og hvem ved, om ikke adskillige af disse danske kilder er så righoldige på de i nutiden videnskabeligt anerkendte sundhedsstoffer og sundhedsegenskaber, at de virkelig *er* sundhedskilder med lægende kraft! I hvert fald antager man nu, at næsten alle fra jorden frembrydende naturkilder besidder — om end kun meget sparsomt — den såkaldte radioaktivitet, stammende fra det mærkelige radium; enkelte besidder endog i rigeligt mål denne egenskab — mellem dem en dansk kilde (på Bornholm), hvis vand formodentlig kommer fra samme åre som en gammel helligkilde i nærheden. Mærkeligt, at nutidens videnskab således synes at have fundet og anerkendt en af de hemmelighedsfulde

kræfter, som man fra de ældste tider har tillagt de helbredende helligkilder. — Iøvrigt har der været ikke blot „kloge" koner og mænd, men også læger, som helt op til vor tid har anbefalet brug af vand fra visse danske helligkilder.[13]

— Kilden i Bispens lund frembyder netop disse foran omtalte træk, der karakteriserer den som helligkilde. Der kan næppe være tvivl om, at de to ældgamle St. Hansaftenskikke — blusbrænding og kildebesøg — har samlet egnens folk her langt tilbage i tiden. I nærheden af den lille lund med kilden findes sognets højeste punkt, som nu bærer generalstabens mærke, og hvorfra et St. Hansblus vilde kunne ses viden om. Og allerede i den første skriftlige efterretning om kilden (1755) omtales den — som foran nævnt — sammen med sognets anden helligkilde, og det fremhæves her, at den besøges om sommeren „af store og smaa fra Odense". Den kendte fynske historiker Vedel Simonsen nævner i sine håndskrevne „Saml. til Odense Herreds Beskrivelse" [14] de samme to kilder, som han ellers ikke synes at have haft nærmere kendskab til; han udtaler dog den formodning, at disse kilder har været hellige „i de catholske Tider". Men den samtidige forfatter L. M. Wedel, der åbenbart har fået virkelig god besked om kilden på sin „indenlandske rejse" [15] i årene omkring 1800, sidestiller den uden videre med den berømte helligkilde „Kirsten Pils kilde" og skildrer Bispens lund med kilden som en slags fynsk „dyrehavsbakke" for Odenseanerne. Han skriver: „Her er en Kilde ligesom ved Jægersborg Dyrehave, hvor mange Mennesker i Midsommers Tid søge ud for at see og sees, hvor man beværtes med Mad, Drikke, Musik, Dands og andre Moerskaber, hvor man finder hele Flokke af fornemme og ringe Odense Indbyggere".

Det ser således ud til, at der i det smukke anlæg (sml. side 653) omkring kilden har udfoldet sig et broget folkeliv ved St. Hanstide i årene omkring 1800. Dette stemmer også godt overens med en bemærkning i de to Odenseblades omtale af den store fest i 1831 (som vil blive skildret i næste afsnit); her hedder det nemlig, at „alle de Ældre af vor Stads Indvaanere" vilde kunne mindes Bispens lund, der „indeholdt et rigt Kildevæld med ypperligt Vand, hvor for 25 til 30 Aar siden hyppigt Sammenkomster fandt Sted af Familier, som toge derud for at fornøje sig" („Fyens Stifts Avis"). — „De Ældre ville erindre sig, at denne Lund fordum var Samlingspladsen for landlige Forlystelser, hvori næsten enhver Familie i det mindste een Gang om Sommeren deltog" („Fyens Stiftstidende").

I den „Levnedsbog", som digteren H. C. Andersen (født 1805) nedskrev i året 1832*), fortæller han om sine barneår, at han St. Hansaften gik „til Kilden" med en lille spand, og skønt det var over en halv mil udenfor byen, bar han den hjem med vand i;

Billede 2. En lille kildesø (dannet i lunden af kildens afløb).

„jeg var meget overtroisk og min Moder ikke mindre", tilføjer han. Det er højst sandsynligt, at „Kilden", som digteren her taler om, er kilden i Bispens lund.

— De forannævnte Odenseaviser fremhæver imidlertid, at i årene nærmest forud for 1831 havde der intet været gjort for lundens forskønnelse og vedligeholdelse, så „den særdeles righoldige Kilde var næppe tilgængelig". I hvert fald kan man skønne, at det foran skildrede brogede folkeliv omkring kilden var ophørt, sandsynligvis afløst af nogle enkelte stilfærdige kildevalfarter. Men så snart lunden atter gøres tilgængelig 1831, ser man, at kildesammenkomsterne St. Hansaften straks vokser op, og hvor fast traditionsbundne disse er netop til St. Hansaften, viser sig tydeligt derved, at skønt de nye fester d. 28. Juni — altså ganske tæt ind på St. Hansdag — nu samler store folkeskarer, kan dette hverken ændre datoen for kildevalfarterne eller hindre disses vækst. Ja, det er endog først efter, at de nye fester har henledt pressens opmærksomhed på Bispens lund ved St. Hanstide, at aviserne opdager kildevalfarterne og omtaler dem som bestemt knyttede til St. Hansaften. Dette sker vistnok første gang 1832, da „Fyens Stiftstidende" i numret for 25. Juni meddeler: „Den herlige Kilde i vor nye, ved Hs. Kongel. Høihed Prinds-Gouverneurens naadige Omhu forskjønnede *Carolinelund***) havde St. Hans Aften talrigt Besøg af glade Selskabskredse".

Det følgende år meddeler samme blad, at „St. Hans Aftenens

---

*) Udgivet 1926 af Hans Brix.

**) d. e. Bispens lund. Angående navneskiftet se afsnit III.

Glæder og Kilde-Valfarter gik her tabte formedelst Regnveiret, især til Skade for de mange Udsælgere, som havde spekuleret baade paa tørre og vaade Restaurationer".

Som man ser, bruges her det meget sigende udtryk „Kilde-Valfarter", hvormed man i hin tid ofte betegnede de rejser, der foretoges til *helligkilder* af folk, som troede på kildernes underfulde lægedomskraft. — Året efter (d. 24. Juni 1834) udtaler bladet sig endnu tydeligere i denne retning ved at sammenstille kilden i Bispens lund (Carolinelund) med flere af Fyns berømteste helligkilder: „I Gaar havdes atter smukt Veir, der traf heldigt for St. Hans-Aftenens Valfarter til Carolinelund, Frørup, Steenløse, Roers*) og flere Kildesteder".

At folkestrømmen fra Odense St. Hansaften nu gik til kilden i Bispens lund, så byens andre udflugtssteder blev mere folketomme på denne aften, fremgår tydeligt at følgende to små kundgørelser[16]:

„Førstkommende Søndag og Mandag**)
bliver ingen Beværtning i Hunderup Skov.
Senere skal blive bekjendtgjort.

Ærbødigst
Frandsen."

„I Carolinelund
beværter Restauratør Bardram fra den 23.
til den 29. denne Maaned."

I bladene omtales flere senere St. Hansaftener ved kilden, og endnu i 1843 er tilslutningen til denne folkesammenkomst stor, så „Fyens Stiftstidende" (24. Juni) i beklagende tone må meddele, at „altfor Mange" havde ladet sig lokke ud til kilden, hvorved teatret kun fik ringe besøg St. Hansaften. Og det, skønt „Werlighske selskab" mødte op med sin primadonna — den af Odenseanerne ellers så feterede „madame Werligh"!

Men kildebesøget var dog i stærk aftagen fra 1840, da Fyns hidtidige guvernør, prins Christian, var flyttet fra Odense og havde besteget Danmarks trone som kong Christian 8. Prins Christian og hans hustru, Caroline Amalie, havde i trediverne vist kilden megen interesse. Det er foran (side 656) omtalt, at der fra kilden blev hentet drikkevand til Odense slot, hvor prinseparret boede, og med god grund må man formode, at dette ikke blot skyldtes vandets velsmag, men måske fuldt så meget, at

*) Med navnet Roers tænkes formodentlig på den i sin tid kendte hellige kilde i Roerslev sogn.

**) d. v. s. den 22. og 23. Juni.

prinsen vidste, det var vand fra en *helligkilde*. Når man ved, at han senere som konge lod hente vand fra den berømte sjællandske „Hellig kors kilde" ved Roskilde,[17] vil man lettere forstå, at han, mens han boede i Odense, også da kunde ønske sligt undergørende vand til sig og sit hus!

En af de vigtigste årsager til, at de større kildeforsamlinger St. Hansaften nu og da gennem tiden synes at ophøre for længere årrækker, var uden tvivl ejernes lukning af lunden på grund af de besøgendes beskadigelse af denne. Allerede L. M. Wedel[18] antyder dette, idet han til sine foran (side 659) gengivne bemærkninger om kilden og Bispens lund tilføjer: „Kun maatte man ønske, at den ædle Ejer af alt dette Skiønne ville vedblive at tillade Indgangen dertil, men dersom hans Anlæg skulle beskadiges forsætlig af kaade Mennesker, saa maaskee han lader lukke, og deri kan ingen fortænke ham." Disse ord er utvivlsomt indgivet forfatteren af lundens daværende „ædle ejer", bispen i Odense. — Senere standsedes virkelig en årrække adgangen for offentligheden. Og det ser ud til, at da lunden først i trediverne atter blev genåbnet, og tilstrømningen i de følgende år voksede, blev selskabet igen mindre udsøgt. Dette røbes af Odensebladet „Fyens Stifts Avis", der i Aaret 1834[19] omtaler St. Hansaften ved kilden i følgende udtryk: „St. Hansaften var vor „Karolinekilde" hyppigen besøgt herfra Byen og Omegnen, men ikke af aldeles udvalgt Selskab, hvilket viste sig udpaa Natten, da der opkom Rivninger, som endte paa en høist ubehagelig Maade."

Denne lidet smigrende omtale af de besøgendes opførsel kan tyde på, at tilstanden St. Hansaften omkring kilden i Bispens lund ikke var meget forskellig fra tilstanden omkring „Hellig kors kilde" ved Roskilde, hvorom det i året 1832 hedder, at St. Hansaften „fidles der op og danses, og der drikkes vist mere Øl og Brændevin end Kildevand".[20]

Fra midten af fyrrerne høres intet om St. Hansaftens kildebesøg, der atter gennem en snes år synes at have været få og stilfærdige. Men da midt i tresserne en ny ejer (kammerassessor, prokurator Jespersen, Odense) overtog Bispens lund, lod han den sætte i bedre stand, anlagde veje og stier samt åbnede adgangen til den og kilden. Dette førte til en sidste opblomstring gennem en årrække af kildevalfarterne og kildeforsamlingerne St. Hansaften. Ældre folk mindes endnu, at der St. Hansaften og -nat i halvfjerdserne og firserne kunde være samlet folk i hundredevis i „Kildeskoven", som den lille lund ofte benævntes. Om aftenen indtil midnat var det især de raske, der gjorde sig bemærket, idet ungdommen til harmonikamusik svang sig i dans på den åbne plads foran kilden; dog glemte næppe nogen af dem i aftenens løb at gå hen til vandstrålen ved bassinet for at smage den sjældne drik.[21] — Men alt som det lakkede mod midnat, lagde

Billede 3. Broen over Staviså, med „Bomhuset" og Carolinelund i baggrunden.

man mere mærke til de kildebesøgende syge — oftest lidende af kirtelsygdomme, øjensygdomme eller engelsk syge —, der efterhånden samledes ved kilden. De blev da badet og vadsket i kildens vand, helst ved midnatstide. Småbørnene blev badet eller neddukket i „muslingeskallen"s vandbassin; men også mange voksne foretog badning, vadskning og vanddrikning som middel mod sygdomme og svagheder. Der kunde over disse maleriske scener i den disede, men dog lyse midsommernat stå et underligt skær af alvor og mystik. Endnu huskes af enkelte i egnen de gamles tale om vandets helbredende kraft St. Hansnat, så det ifølge overleveringen endogså kunde hænde, at en syg, der måtte *bæres* til kilden, var i stand til at *gå* hjem fra kildebesøget.[22] — I nærheden af kilden, men på den anden side af vejen, som nu fører gennem lunden, fandtes en slags „komfur" i det fri — et åbent ildsted, hvor enhver kunde koge sin kaffe. Men iøvrigt kunde man ty hen til „Bomhuset" — det nuværende lille hus ved træbroen over Staviså —, hvor gartneren boede (se billede 3). Han udleverede ikke blot kogende vand til brug ved de besøgendes egen tilberedning af kaffe, men havde bevilling til på denne aften selv at servere kaffe og andre rare forfriskninger. — At der til disse St. Hansaftener ved kilden også kom folk tilrejsende længere borte fra, viste de talrige vogne, som ofte sås henstillede i kildens nærhed.[23]

— Det vil af det foran meddelte fremgå, at de omtalte kildevalfarter og kildesammenkomster St. Hansaften på forskellig måde gennem tiderne har sat sit præg på egnens folkeliv. Men langt større betydning fik dog de egentlige „Carolinekildefester",

som begyndte i året 1831. I dette år træder en dejlig prinsesse — som i æventyret — ind i den gamle kildes historie, og det, der nu skete, formede sig i bogstaveligste forstand som et æventyr.

III. *Den første Carolinekildefest 1831.*

I begyndelsen af året 1816 tog et ungt, rigtbegavet ægtepar bolig på Odense slot. Det var Fyns guvernør prins Christian Frederik og hans hustru, den da 19-årige, indtagende prinsesse Caroline Amalie. På forskellig måde mærkedes det i den følgende tid, at prinsen og prinsessen havde interesser og ævner ud over det almindelige, og de kom hurtig i et godt forhold til befolkningen i og omkring Odense. Navnlig prinsessens åndelig opvakte og vennesæle væsen vandt hende stor folkeyndest. Og hun befandt sig straks så godt i Odense, at hun den 25. Februar 1816 — altså ganske kort efter ankomsten — kunde skrive i et brev til sin fordums lærerinde: „Her i Odense føler jeg mig ubeskrivelig lykkelig".[24] Hendes folkeyndest gav sig bl. a. udtryk, når hun fejrede sin fødselsdag den 28. Juni. Allerede i 1817 gives i „Fyens Stiftstidende" en omtale af „vor tilbedede Prindsesse Caroline Amalias Fødselsfest", der fejredes i to dage, første dag med lykønskningsbesøg, bal og „souper", anden dags aften (søndag aften) med illumination og dans til den lyse morgen i slotshaven, der i festens anledning „stod aaben for alle velklædte Personer af begge Kjøn". Prinsessen, som „flere Gange viste sig for den forsamlede Mængde, hilsedes med velmeente og gjentagne Fryderaab". Bladet bringer tillige fra en indsender følgende poetiske fødselsdagsstemning:

„Den 28. Juni.

Hvorfor smiler du saa glad, saa blid,
favre, skjønne, skjære Sommer?
Caroline fødtes denne Tid;
Deraf Glæden, deraf Smilet kommer."[25]

— *Fødselsdagsfesten i 1831* blev også på traditionsmæssig vis fejret i Odense. Allerede i numrene den forudgående dag lagde bægge Odenseaviserne for med højtidelige lykønskningsdigte. Og selve fødselsdagen den 28. begyndte årle om morgenen med, at „Hds. kongl. Høihed hilsedes strax efter hendes Opvaagnen imorges med en Sang, forfattet af Hans Høiærvær. Biskopen, afsjungen udenfor hendes Sovegemak af 20 unge Piger" akkompagneret af en kvindelig harpespiller.[26] Saa fulgte almindelig modtagelse af stadens honoratiores, hvorefter regimentets officerskorps og senere borgervæbningen trak op med musik og leveråb for prinsessen. Længere op på dagen var modtagelse af damer og stor „diner". — Men et endnu mere indholdsrigt og højtideligt præg

fik dog eftermiddagens festligheder, som indlededes med den smukke og i de danske folkefesters historie betydningsfulde fest ved kilden i Bispens lund. Det var især denne fest, der gjorde dagen til den mest bemærkelsesværdige af alle Caroline Amalies

Billede 4.

fynske fødselsdage. Her står vi nemlig ved den første egentlige folkefest på Fyn i nyere tid.

Vel havde der i årene forud for 1831 været afholdt „fester" ved Odense — således i Fruens bøge den 2. Avgust 1829 i anledning af prins Ferdinands bryllup og fodjægerkorpsets fest samme sted den følgende sommer i forbindelse med korpsets festskydning.[27] Men disse var ikke andet end almindelige dansefester og fortjæner derfor ikke navn af *folke*fester.

Når festen den 28. Juni 1831 blev en virkelig folkefest, der efterfulgtes af andre, er det ikke uden sammenhæng med den vækkelse og udvikling, der på den tid var i begyndende frembrud i folket. De store digtere havde ikke forgæves sunget om den

danske naturs skønhed, om dansk modersmål og folkeliv, om konge og fædreland. Hos mange var derved vakt en sans for skønheden i den fri natur — især for den friske, grønne skovs poesi — og en trang til at ty derud for at nyde disse naturens herligheder; der var også hos mange i færd med at vågne en trang til at få del i de fælles folkelige værdier og samles om disse i festligt fællesskab med andre Danske.

Det var prinsesse Caroline Amalie, der blev den egentlige *anledning* til festen. Men det var dog hendes ægtefælle, prinsguvernøren, der havde undfanget festens *idé* og drog omsorg for dens virkeliggørelse. Før fødselsdagen oprandt, havde han iværksat en grundig istandsættelse og forskønnelse af den lille lund (Bispens lund) for at „berede sin elskelige Hustru en kjærlighedsfuld Overraskelse".[28] Veje og stier blev anlagte omkring i lunden, og mellem denne og Stavisåens dyb midt i søbredningen blev en lille kanal gravet, så bådfarten over bredningen, altså mellem Næsby og lunden, nu kunde foregå let og bekvemt. Men navnlig havde prinsen lagt vægt på udsmykningen af den gamle kilde, som fra en bakkeskråning udvældede i en af naturen dannet grotte (sml. billede 6). Her blev foretaget en oprensning og opsat en smuk kampestensmur, som vandet blev ledet igennem således, at vandstrålen udgød sig i en stor „muslingeskal"; derfra faldt det ned i en stenkumme og rislede derefter videre i slyngede bugtninger. Over vandstrålen anbragtes en smukt formet sten med kildens fremtidige navn indhugget. Endelig blev der plantet graner bag muren, så disse skjulte den rummelige grotte. Fra den træbevoksede højde i baggrunden førte en lille trappe ned i grotten, og rundt omkring dennes vandbassin var en gang anlagt.

Festen, som afholdtes om eftermiddagen kl. 7—8, havde vakt megen interesse hos befolkningen. Hist og her gav dette sig synligt udtryk. Således havde bonden Jeppe Knudsen, til hvis fæste Bispens lund hørte, rejst en æresport over vejen, der fra Odense Vesterport førte ud til lunden. Æresporten var pyntet med grønt og blomster og bar en ret kuriøs inskription. På den side, der vendte ind mod Odense, læstes:

„Velkommen, høie Fyrstepar!
Som vilde os Landfolk gjæste,
Gid ofte vi den Glæde har
At see Dem ved Kildens Feste!"

Og på den anden side, imod lunden:

„Længe leve Caroline
Glad med alle Kjære sine!
At til Hjertets Ønsker mine
Skjebnen aldrig siger „neppe"
Ønsker underdanigst
Jeppe."

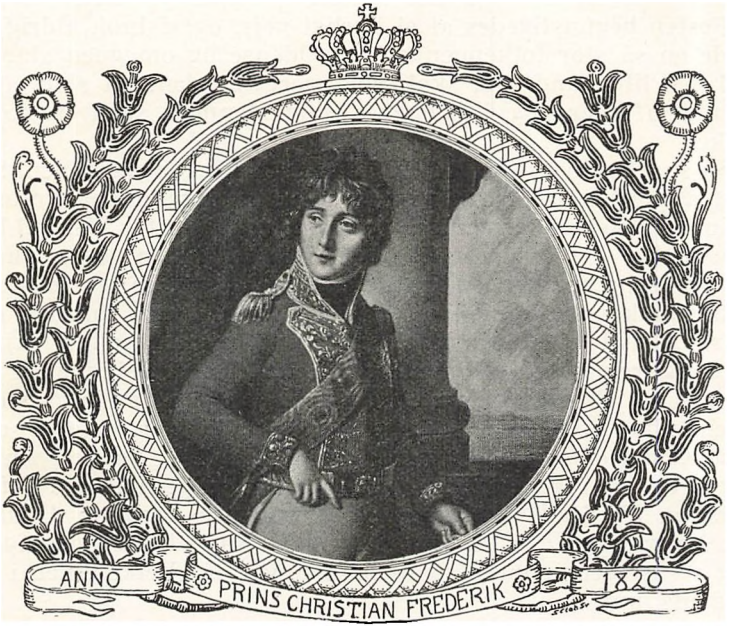

Billede 5.

Også Odense bys højeste gejstlighed havde vist festen særlig interesse. På den store eg midt i lunden havde dennes ejer, Odensebispen dr. Plum,*) anbragt en zinkplade, der bar følgende indskrift med tilkendegivelse af lundens nye navn:

„Carolinelund.

Navnet en Fyrste mig gav, som med Sands for Naturen og Skjønhed
Førte sin Elskte hertil. Yndest hos begge jeg fandt.
Reenere Kilden nu flød; hver Markblomst frodig sig reiste;
Alt fornyedes, Alt Liv og Anseelse fik.
Spørger du Vandrer, hvorved fik Lunden saa stor en Forandring?
Viid: paa sin Fødselsdag den har *Caroline* betraadt."

Dernæst skal stiftsprovst Faber have lagt programmet for festlighederne ved kilden og fået prinsens tilslutning til dette. Den mærkelige fest findes udførlig refereret i de to daværende Odenseblade „Fyens Stifts Avis" og „Fyens Stiftstidende" (sidstnævnte udsendte endogså i anledningen et særligt „Extra-Tillæg"). Til vor efterfølgende skildring af festens forløb er derfor disse referater vigtige kilder.

*) Trap (Danmark IV) og flere forfattere lader fejlagtig biskop Plum indvie kilden, ligesom de fejlagtig henlægger festen til 1837.

Festen begunstigedes af et herligt vejr, og vistnok aldrig før havde en så stor folkemængde fra Odense og omegnen stævnet mod den lille lund. Det skal have været et sjældent skue at se det utal af vogne og fodgængere, som blandede sig i en broget række.

Så snart prinsessen, ført af prinsen, nærmede sig kilden, hørtes fra grotten under granernes skjul en iørefaldende musik: violin, ledsaget af harpe, fløjte og flere instrumenter. Herved blev prinsessens opmærksomhed draget hen på kilden; og nu hørte hun pludselig en skøn og kraftig korsang opstå fra grottens dyb. Et talrigt kor af kvindelige og mandlige sangere, foruden musikerne, havde nemlig samlet sig her i den rummelige, skjulte grotte og fremførte nu som et najade-kor*) en til lejligheden forfattet sang. Prinsessen, prinsen og en del af de andre tilstedeværende har utvivlsomt nøje kunnet følge de nu fremførte sangtekster, idet disse forelå trykte i et lille hefte: „*Sange* i Anledning af Festen i Bispenslund ved Deres Kongelige Høiheder *Prinds Christian Frederik* og Gemalinde *Prindsesse Caroline Amalia's* høie Nærværelse den 28. Juni 1831." **) Nu lød altså den første sang prinsessen imøde, fremført til tonen af „Velkommen i din ungdoms lund":

„Najadens Chor.

Fra Hellas krigsbespændte Strand
Najaden flygter bly
Og søger Smaat fra Land til Land
Et stille, kjærligt Ly;
Da vinked Danmarks Kyst
Og loved Fred og Trøst
For Flygtningen i sine Bøgelunde.

I Kilden her, omkrandst af Skov,
Hun fandt et stille Hjem;
I sagte Rislen hun sin Lov
Og Glæde nynner frem.
Med Tak i rene Blik
Krystallers Lædskedrik
Til Hytte som til Fyrsteborg
hun sender.

Til os idag hun taled' saa:
„Hvo prydet har mit Hjem
„Og selv *mig* Ringe tænkte paa?
„O Gud velsigne dem!"
Det pryded' *Christian;*
En Fryd bereder han
For Fødselsfestens Dronning
Caroline.

Thi hilse vi i Bispelund
Dig, ædle Fyrstepar!
Velkommen paa Najadens Grund!
Dog — strax en Bøn hun har:
Opfyld et Længselssavn!
Skjenk hendes Hjem et Navn!
Et Ord fra Høihed værner om
den Ringe."

Næppe var det sidste vers endt, før en lille pige, klædt som kildenymfe og bekranset med kærminder, ilede fra grotten hen til prinsen. Med „usigelig ynde" overrakte hun ham en fin perga-

*) Najade = en kildenymfe.

**) Et eksemplar af dette sjældne hefte findes endnu opbevaret på gården „Carolinekilde", og de følgende versificerede citater er gengivne efter nævnte eksemplar.

Billede 6. Carolinekilde i første halvdel af fyrrerne.
(Efter maleri af Dankvart Dreyer.)

mentstavle og bad ham skrive kildens navn på denne. Hun fik dog ikke anmodningen opfyldt, men opfordredes til at lade dryaderne*) bestemme navnet. Den lille kildenymfe ilede nogle skridt tilbage og bevirkede ved sin tryllestav, at musikkens toner lød pany, mens en ung kvinde, klædt som skovnymfe, — iøvrigt en datter af godsejer, kammerherre C. Benzon, Christiansdal — trådte frem fra sit skjul ved en træstamme, så det for tilskuerne måtte se ud, som „sprang hun ud af stammen".[29] Hun fremsagde overmåde smukt følgende vers:

„Til Dybet klart er Kildens Vand,
Dens Rislen stille bly;
Den qvæger trætte Vandringsmand
Og Fuglen under Sky.
Jeg veed en Sjæl, som Kilden her
Saa reen, hvis Salighed det er
At qvæge, glæde Alle — Her er
Navnet —"

*) Dryade = en skovnymfe.

Ved de sidste ord: „Her er navnet" — hævedes den guirlande af egeblade, der hidtil havde dækket navnet, som var indhugget i stenen over vandstrålen. Og nu læstes af alle kildens nye navn

CAROLINE
KILDE

Den talrige forsamling udbrød i et begejstret tredobbelt hurra og et „Længe leve vor elskede prinsesse Caroline Amalia!" Og ovre fra hin side åen ved Næsby, hvor en række kanoner var opplantet, lød samtidig en kraftig kanonsalut. Da dønningerne havde lagt sig, hørtes fra grotten følgende

„Slutnings-Chor.

O Jubel stig i høien Sky,
Opløft Din Røst!
Vor Bispelund, saa fjern fra By,
Omværner kjærlig Haand paa ny;
Til Uskylds Glæde her vi tye
Med sorgfrit Bryst.
Nu *Caroline-Kilden* skal
Os ofte see om sit Krystal
Til Lyst."

Mens tonerne endnu lød, fyldte den lille kildenymfe en krystalpokal med kildens vand og rakte denne til prinsessen, der „med huldsalig mildhed" modtog den.

Derefter holdt prins-guvernøren en lille tale, hvori han udtrykte ønsket om, at lunden fra nu af igen måtte blive en samlingsplads for landlige glæder, og at kilden i fremtiden måtte læske og kvæge mange. — Disse ønsker modtoges med bifald af mængden.

Prinsessen var både overrasket og dybt rørt over de festlige optrin, og hun gav sin taknemmelighed mod prinsen, som havde bragt hende denne oplevelse, udtryk i „den ømmeste Kjærlighedsytring". Derefter trådte hun op ved grottens rand, hvorfra hun kunde se det skjulte kor, og udtalte sin tak i få, men skønne ord, „som med dyb Rørelse af Alle modtoges og stedse med Taknemlighed ville mindes".

På fyrsteparrets foranstaltning blev der nu ombåret te og forfriskninger, ikke blot til følget og de mange særlig indbudte samt musikere og sangere, men til alle tilstedeværende uden hensyn til stand — i sandhed et imponerende aftenselskab at beværte! Alt imens hørtes kraftig musik af tvende musikkorps, et i Carolinelund og et ovre ved Næsby, der skiftevis lod deres blæseinstrumenters toner lyde i den stille sommeraften.

Endnu foretog prinseparret en spadseretur omkring i lunden og ligeledes langs den ny kanal, hvor de flagsmykkede både sås, der i aftenens løb havde nok at gøre med at besørge persontrafikken mellem Næsby og lunden. Da de to høje gæster derefter vilde bryde op, hilstes de af et talrigt mandskor med følgende sang til tonen af „Elskov, som til jordens glæde" (sangen er ikke medtaget i forannævnte trykte hefte, men gengives her efter Odensebladene):

„Under Lundens friske Kroner
Bryde skal vor Jubel frem;
Thi hvor Skjønheds Fylde troner
Er, Fyrstinde, jo Dit Hjem.
Her skal Blomsterne Dig sige
Hvad i Sang forstumme maae.
Edens Blomst paa Jorderige!
Du vil deres Sprog forstaae.

Purpurrosen til Dig taler:
Skjønhed vinder Kjerlighed.
Yndets Himmelsmil afmaler
Sjelens Adel, Hjertets Fred.
Sølverlilien til Dig siger:
Himlen troner end paa Jord.
Held og Lykke aldrig viger,
Hvor i Hjertet Fromhed boer.

Kilden her om svundne Glæder
Nynner paa sin stille Gang,
Mens i Lunden Fuglen qvæder
Haabets blide Morgensang.
Her i Natten Stjernen gløder
Med sin Lueskrift saa mild:
Trofast Kjerlighed forsøder,
Hvad end Tiden bringe vil.

Saa Naturen Templet bygger,
Værdigt *Carolines* Fest;
Uskylds Skytsaand det betrygger,
Glæden er dets Offerpræst.
Her vor Jubel tit Dig møde
Under Bøgens grønne Tag;
Og Dit Smiil vor Lyst forsøde
Paa vor Glædes Sommer-Dag.

Kilden da blandt Blomsterklynger
Risler gjennem Lundens Favn,
Og dens Bølge strømmer, synger,
jubler *Carolines* Navn.
Men naar bort Du fra os drager,
Og Din Byrdsdag vækker Savn —
Kilden længselfuld gjentager
Da Dit evig elskte Navn!"

Da prinsen og prinsessen afrejste, hilstes de atter med „fryderåb" af folkemængden. Og efter bladreferaternes slutningsbemærkninger at dømme havde de to høje gæster ved deres nærværelse glædet alle og gjort et stærkt indtryk på de forsamlede. Sikkert blev denne festlige aftenstund for alle deltagerne en uforglemmelig oplevelse.

Hermed var fødselsdagsfestlighederne for denne gang dog langtfra tilende. Om aftenen var der bal på Odense slot og fyrværkeri i slotshaven; og næste dags aften fortsattes der i Fruens bøge, hvor fyrsteparret var nærværende ved en borgerfest, som af hensyn til Carolinekildefesten var bleven udskudt til denne aften.

— Carolinekildefesten fremtræder med sit særegne præg. Vel bærer den tydeligt vidnesbyrd — ikke mindst gennem kvadenes

form og indhold — om at være født ud af enevældens tid og tanker. Men den kommer også med et nyt og friskt indhold og med en folkelig tilsætning og tilslutning, der giver den sin særlige betydning. At festen ved kilden hin aften blev anset for at være hovedbegivenheden i fødselsdagsfestlighederne, fremgår tydeligt af, at kun *den* er fyldigt refereret i aviserne. Og i de følgende år, i trediverne, træder de andre sammenkomster — i Fruens bøge og andensteds ved Odense — helt i skygge for Carolinekildefesterne, der straks vandt en fremskudt plads mellem befolkningens kæreste sommerglæder.

IV. *De følgende Carolinekildefester.*

Ved den første store Carolinekildefest blev således den gamle kilde og den lille Carolinelund indviet af det folkekære fyrstepar, og lunden blev derefter overgivet til offentligheden, idet adgangen til den erhvervedes imod en årlig godtgørelse af statskassen til ejeren.[30] I årene efter 1831 drog Odenseanere såvelsom landboere fra egnen hele sommeren igennem i stort tal dertil, drak af kildens vand og nød i det grønne de forfriskninger, som de enten selv havde medbragt eller havde købt på stedet. Men Caroline Amalies fødselsdag den 28. Juni blev dog fra nu af gennem en lang årrække sommerens store begivenhed i Carolinelunden. Vel ser det ikke ud til, at prinsen og prinsessen oftere fik lejlighed til at deltage i nogen Carolinekildefest — som regel var de bortrejste på denne tid af året og fejrede fødselsdagen andensteds.*) Men trods dette samledes på fødselsdagens eftermiddag og aften år efter år store skarer ved Carolinekilden og holdt folkefest der til ære for deres afholdte prinsesse. Fra disse fester skal dog kun fremdrages enkelte træk.

Om festen i 1832 — året efter den foran skildrede første store fest — berettes i Odensebladene, at „en yderst talrig Forsamling af muntre Mennesker af alle Stænder" var samlet ved kilden. Det ene af bladene udbryder: „Hvor velsignet vor elskede Fyrstinde, selv i Fraværelsen, mindes af Alle, kunde Intet tydeligere vise, end den glade Jubel, hvormed Store og Smaae, Gamle og Unge, Høie og Lave ligesom kappedes om, paa hendes høie Fødselsdag at samles ved den hende helligede Kilde i Carolinelund." — Ved festen blev der spillet af regimentets og borgervæbningens musikkorps, og iøvrigt fornøjede man sig „ved Spadseren, Samtaler

*) En mundtlig overlevering vil dog vide, at fyrsteparret enkelte gange under senere ophold i Odense den 28. Juni aflagde et lille, privat formiddagsbesøg ved kilden og drak fødselsdagschokoladen i lunden. (Meddelt af fru Jespersen, „Carolinekilde".)

og anstændig Nydelse i det Grønne". Indtil „langt ud paa Natten" var Folk „i en glad Bevægelse", selv om den *egentlige* fest dog nok sluttede omkring ved kl. 9, da en i festens anledning skrevet sang blev afsungen. Herom hedder det, at „med Inderlighed istemte Enhver den ved Kilden afsjungne hjertelige Sang for „Daniens Veninde", idet han sandede:

At Skiønhed, Dyd og Qvindeværd
i Caroline hyldes."

Foruden omtale af festen bringer det ene af Odensebladene („Fyens Stiftstid.") også det side 655 gengivne højstemte digt til kildens pris.

De to første Carolinekildefester havde været så vellykkede og slået så godt an i befolkningen, at „Fyens Stiftstid." i det følgende år (1833) kunde indlede en omtale af dette års fest med ordene: „Det vilde snart være et overflødigt Spørgsmaal at gjøre Nogen, der ikke havde uovervindelige Hindringer: „om han havde været i Carolinelund den 28. Juni?" Store og Smaae, Gamle og Unge, ja selv Bønder i en Omkreds af 2 a 3 Mile herfra saae Man ile derud tilvogns og tilfods." — Iøvrigt beskrives festens forløb på det nærmeste som det foregående års Carolinekildefest.

Om festen i 1834 foreligger en udtalelse, der klart viser, at kildesammenkomsterne St. Hansaften og Carolinekildefesterne den 28. Juni i disse år havde et forskelligt præg. Som foran (side 662) nævnt, giver „Fyens Stifts Avis" [31] dette års St. Hansaftensammenkomst ved kilden en kritisk omtale, mens det samme blad angående Carolinekildefesten fortsætter: „Derimod indfandt sig til den *rette Fest* i Lørdags d. 28de en yderst talrig Forsamling af næsten alle vor Byes og Egns Honoratiores og dannede Indvaanere, af hvilke da de mindredannede søge Eksemplet, saaledes at den hele Folkefest, som begunstigedes af meget skjønt Vejrlig, endtes paa den meest tilfredsstillende Maade i gjensidig Munterhed og almeenudbrydende Hengivenhed for *Festens høje Gjenstand!*" — Foruden det sædvanlige festprogram fra tidligere år med musik o. s. v., bragte denne Carolinekildefest en lille overraskelse. Da mørket var indtrådt, sås i lysende transparent over kilden prinsessens navnetræk med krone samt hendes fødselsdagsdato, alt indfattet af en krans af roser. Man forstår af referaterne, at dette talende lysfænomen har gjort indtryk på festdeltagerne; „og Selskabet opløstes sikkerlig ikke ganske førend med Dagens Frembrud, og heller ikke uden de hjerteligste Velsignelsesønsker for *Hende!*"

Fra midten af trediverne og i de nærmest følgende år synes tilslutningen til Carolinekildefesterne at have været på det højeste. I disse år valgte mange Odenseanere søvejen over den smukke

Næsbyhoved sø og ad Stavisåbredningen til festpladsen.*) Selve festernes forløb var ikke meget forskellige fra de foran beskrevne; kun med musikken skete en lille ændring. Hidtil havde dragonregimentets og borgervæbningens musikkorps i fællesskab besørget festens musikalske underholdning; men med 1835 og i følgende år afløstes disse musikkorps af en ny konkurrent, det borgerlige jægerkorps' (fodjægerkorpsets) orkester, der lededes af „Stadsmusikanten" David Jacob Sørensen, sædvanlig kaldet „Sivert".[32]

Referatet af festen 1835 indledes og afsluttes med nogle ret højstemte poetiske strofer — vel nok brudstykker af en sang ved festen. Der indledes med følgende vers:

„Hulde Fyrstinde! Din Fødselsdag kommer
Herlig hver Sommer.
Naar Dig Naturen med Roserne pryder,
Dig det, den skjønneste Rose, betyder."

Til Slutning hedder det i beretningen: „Med trohengivent Hjerte istemmer hver redelig Dansk Ønsket for Festens Dronning:

„Lev med Din *Christian* lyksalige Dage!
Freidig tilbage
Steds paa de svindende Timer Du tænke;
Himlen Dig altid dem gladere skjænke!"[33]

På „Carolinedagen" **) 1836 havde festen som sædvanlig stor tilslutning. Ligeledes var festen 1837 særdeles vellykket, skønt den traditionelle musik manglede. Til gengæld sås på denne aften atter prinsessens navnetræk lyse over kilden. — Også i 1838 savnedes musikken, „med mindre Man saa vil kalde en levende Klarinet, hvilket Instrument til en skuffende, om end mindre behagelig Lighed efterlignedes med Munden af en aldrende Bondekone, som heri sekonderedes af en medhavende Dreng."[34] Måske var det denne omtale i pressen af det spøgefulde optrin, der bevirkede, at deltagerne i de efterfølgende fester atter kunde nyde god musik: „Uopfordret havde Fodjægerkorpsets Musikpersonale indfundet sig og udførte flere herlige Musiknummere, der lød ypperligt i den frie Natur" („Fyens Stiftstid." 1839).

Efter Frederik den sjettes død i December 1839 besteg prins Christian tronen, og Caroline Amalie var nu Danmarks dronning. Festen den 28. Juni 1839 blev således den sidste, før prinseparret

*) Angående forhold vedrørende Næsbyhoved sø se min afhandling „Træk af Næsbyhoved søs historie" i „Aarbog for Hist. Samfund for Odense og Assens Amter" V. Binds 4. Hefte. (Afhandlingen også i særtryk på Hempelske boghandels forlag. 1934.)

**) Således benævnt i „Fyens Stiftstid." 1836.

Billede 7. Kildestedet (efter en ældre akvarel på gården „Carolinekilde").

afrejste fra Odense. Også denne fest besøgtes af „en saare talrig Mængde af alle Stænder". Men dermed var Carolinekildefesternes bedste tid forbi. Gennem trediverne havde de lagt glans over Carolinelunden, der hyppigt i bladene betegnedes med navne som „det skønne naturens tempel", „denne af naturen så rigeligt udstyrede plet" o. lign. — Det smukke sommervejr, der i *alle* disse år uden undtagelse begunstigede festerne den 28. Juni, har selvfølgelig yderligere lagt festglans over disse folkestævner i det fri.

Men efter at festens genstand, Caroline Amalie, var flyttet fra Odense, synes det gamle held også at have forladt Carolinekildefesterne, selv om disse endnu en årrække fortsattes.

På dronningens fødselsdag søndag den 28. Juni 1840 var planlagt særlig store festligheder i Odense — om formiddagen festgudstjenester i kirkerne og om eftermiddagen fester både i Carolinelund og Fruens bøge — alt i anledning af Christian den ottendes og Caroline Amalies højtidelige kroning i Frederiksborg slotskirke og de store kroningsfestligheder på Frederiksborg slot samme dag. Både i Carolinelund og Fruens bøge druknede imidlertid festlighederne i en øsende regn. Men hvor nødig befolkningen i Odenseegnen vilde undvære deres kære Carolinekildefest, får man et næsten rørende bevis for ved at læse om,

hvordan „en mængde" samledes ved kilden den følgende aften (mandag den 29.), for at dette kunde være som en lille erstatning for den tabte fest.

Heller ikke festen det følgende år (1841) var uden uheld. Ganske vist var vejret og musikken i den fineste orden, ligesom der også var samlet en stor skare, som „mindedes med glade Følelser den Fyrstinde, som Man her i Provindsen har elsket, længe før Kronen sattes paa Hendes tidligen af Naturen kongeligt formede Pande." [35] Men festen formørkedes af en trist ulykke, idet en ung 16-årig bondegut, som i båd ene vilde sejle fra Næsbyhoved sø, op ad Staviså til festpladsen, faldt i åen og druknede, uden at det siden var muligt at finde ham.[36]

I 1842 var vejret atter ugunstigt for Carolinekildefesten, der iøvrigt, siger referaterne, havde talrigt besøg, god musik og en glad stemning, „i hvilken Ønsker udbragtes for Landets dyrebare Moder". — Det næste år var festen derimod begunstiget af godt vejr; men „Man savnede iaar den sædvanlige skjønne Musik", hedder det beklagende i et Odenseblad. De skuffede Odenseanere fandt dog på deres teater en erstatning for det lidte tab. Her afholdtes nemlig i de to følgende aftener festforestillinger „i Anledning af Hds. Maj. *Dronningens* høie Fødselsdag" med fremsigelse (ved selveste madame Werligh) af en højtidelig versificeret prolog og derefter opførelse af Bulwers berømte „Lyoneserinden" eller *Kjerlighed og Stolthed!*

I 1844 overskyggedes Carolinekildefesten ganske af forberedelserne til den berømte store Skamlingsbankefest den 4. Juli. Odensebladene bærer stærkt præg deraf, og det ses, at mange Fynboer pr. dampbåd drog til Skamlingen „med den danske Cocarde paa Hatten"! — Carolinekildefesten blev dog afholdt; men vejret var ugunstigt og besøget ikke stort.

Endnu i årene 1845, 1846 og 1847 fortsattes med festlige sammenkomster i Carolinelund den 28. Juni. Men det fremgår af kundgørelser i bladene, at disse sammenkomster var i færd med at miste deres gamle præg, så myndighederne måtte udstede ny og strængere bestemmelser angående beværtningstelte og „udsalgsborde". At den tanke, som oprindelig lå bag Carolinekildefesten og gennem en række år havde givet den en smuk patriotisk og personlig baggrund, samtidig fortonedes, siger sig selv. Pressens interesse for den var nu ringe og besøget stærkt aftagende. Festen 1847 blev da den sidste af de gamle Carolinekildefester. Nu kom 1848 og gav befolkningen andet at tænke på.

Når festerne ved Carolinekilde på dronningens fødselsdag ophørte, da 1848 kom, hænger det dog også sammen med befolkningens forandrede stilling til Caroline Amalie.

Foran er det fortalt, hvordan hun ved sine personlige egenskaber vandt Fynboernes hjærter. Men under de nationalpoliti-

ske brydninger ved treårskrigens udbrud blev hendes stilling overmåde vanskelig. Det var som bekendt hendes to brødre, hertug Christian August (af Augustenborg) og prins Frederik (af Nør), der i dette år brød med deres fædreland — ja, sidstnævnte stillede sig jo endog i spidsen for det slesvigholstenske oprør. Caroline Amalie havde længst mulig vægret sig ved at tro, at hendes brødre kunde blive forræddere mod Danmark, og da dette alligevel skete, kom store dele af den danske befolkning til at se på hende med mistænksomhed og overilet harme. Ved kilden i Carolinelund gav dette sig udtryk på en afskyelig måde derved, at navnet „Caroline-kilde" (se side 670), der hidtil havde stået med forgyldte bogstaver, blev oversmurt med mudder og snavs.[37]) Dette var en skændig uret mod Caroline Amalie. Hun var opvokset i et hjem, hvor faderen (hertug Frederik Christian af Augustenborg) var tysk, moderen (Louise Augusta, søster til kong Frederik den sjette) glødende dansk. Caroline Amalie talte og skrev Tysk til faderen, Dansk til moderen. Men selv følte hun sig afgjort som Dansk og bestod nu med ære den vanskelige prøve, så hun atter i fuldt mål vandt befolkningens hengivenhed. Man kan derfor glædeligvis sige, at de følelser overfor den elskelige Caroline Amalie, som lå til grund for de smukke folkefester ved Carolinekilden, ikke hvilede på et bedrag, men på en sand og skøn virkelighed.

— — Endnu lever mindet i egnen om de gamle Carolinekildefester for hundrede år siden. Og ved at høre fortælle derom og læse de samtidige beretninger i bladene får man et tydeligt indtryk af det liv, som udfoldede sig ved disse fester.

Tilstrømningen var meget stor. Fra Odense og hele egnen stævnede folk af alle stænder og alderstrin mod Carolinelund. Vejene var opfyldt af mennesker „tilvogns, tilhest og tilfods" i en broget blanding. Mange Odenseanere valgte vejen gennem den kølige Næsbyhoved skov til landsbyen Næsby og lod sig derfra ved både sætte over til festpladsen. De fleste af de Næsby bøndergårde, som var beliggende ved åen, ejede en eller flere både, og på denne eftermiddag og aften så man disse både, flagsmykkede i dagens anledning, i livlig fart. Men ikke altid kunde de dog klare den store persontrafik; i 1835 bemærker et Odenseblad,[38] at de elleve både, som var i virksomhed, langtfra var tilstrækkelige. Som regel var det tjænestekarlene fra de pågældende gårde, der ved disse lejligheder fungerede som færgemænd og derved tjænte en god lommeskilling, idet den største del af færgepengene kom *dem* tilgode. I almindelighed var færgepengene for en enkelttur tværs over åbredningen og ad den foran (side 666) nævnte lille kanal til lunden 2 skilling (5 øre) for hver passager, ligeså tilbage. Man må dog formode, at adskillige festdeltagere har betalt rundeligt, når man hører, at tjænestekarlene fra en

enkelt af gårdene, Søgård, i dagens og aftenens løb indsejlede med gårdens 2—3 både ikke mindre end 30—40 rigsdaler (60—80 kr.).[39]

Som tidligere nævnt valgte mange, især Odenseanere, at drage søværts hele vejen til Carolinelund. En herlig sejltur har det været: først over søens hovedparti mellem skovene, så gennem de smalle sejlløb norden om øerne — den lille, kratbevoksede Viholm og den anselige, høje Thorslund med de store bøge,[40] og endelig op ad Stavisåens bredning mellem frodige marker, indtil man drejede ad kanalen ind til festpladsen.

Her i den lille, idylliske lund var alt i festdragt: Træer og buske stod jo netop i deres skønneste dragt, det danske flag vajede, og omkring i lunden sås talrige velforsynede boder og telte, der med omsorgsfuldt sind var rejst af folk som Bardram fra Odense, Løbers enke o. fl., at ingen mødig festdeltager skulde savne en hårdt tiltrængt forfriskning i sommervarmen. Den sidstnævnte kendte værtinde opslog sit telt i den lille lystskov både ved kildesammenkomsterne St. Hansaften og -dag og ved Carolinekildefesterne den 28de, hvilket ses af følgende kundgørelse i „Fyens Avis":

„Næstkommende Løverdag og Søndag, samt Torsdagen den 28d., Hds. kgl. Hhd. Prindsesse Caroline Amalias høie Fødselsdag, beværter jeg med Spise- og Drikkevarer i Carolinelund.

Odense, d. 21. Juni 1838.

O. Løbers Enke."

Men næppe nogen forfriskning var dog så eftertragtet som det friske, kølige kildevand, og omkring kilden var trængselen stor; for enhver måtte selvfølgelig under besøget nyde en drik af dens berømte vand. Og man kunde derfor undertiden ved disse fester se småpiger snildelig benytte sig af de manges tørst til at skaffe sig lidt ekstra skillinger, idet de optrådte ved kildens vandstråle som små opvartningsjomfruer.[41]

Snart hørtes fra forskellige steder i lunden kraftig musik, dog ikke dansemusik — dans ved de gode, gamle Carolinekildefester kendtes ikke[42] —, men det var de føromtalte musikkorps, som var mødt frem for at bidrage *deres* til feststemningen. — Antallet af festdeltagere var efterhånden vokset, og henimod aften var samlet en meget stor menneskemængde i lunden. Det var et både livfuldt og broget billede, man her havde for sig, så et Odenseblad kunde udbryde: „Hvo der ret vil skue Folkelivet ved Odense, bør indfinde sig paa denne af Naturen saa rigeligt udstyrede Plet, for at tage samme med de i Gange, Teltene

Billede 8. Parti af bredningen mellem Carolinelund og landsbyen Næsby. (Nutidsbillede fra en oversvømmelse.)

og ved Kilden tilstimlende Mennesker i Øjesyn. Et Prospekt taget paa denne Dag fra Bakken ved Indkjørselen vilde sikkert kunne lønne sig og finde god Afsætning." [43]

Iøvrigt bidrog festpladsens bølgeformede, bakkede terræn *sit* til at gøre billedet livfuldt og malerisk. På skyggefulde steder under træernes løvtag havde talrige familier og mindre selskaber bænket sig om borde eller bredt dug i det grønne og lejret sig dér for at nyde den medbragte aftensmad i de skønne omgivelser.

Ved denne fest mødtes venner og bekendte fra nær og fjærn hver sommer, talte sammen og opfriskede fælles minder.

Når undtages prins Christians lille tale ved kildens indvielse 1831 (side 670), ser det ikke ud til, at nogen officiel festtaler har samlet *alle* de tilstedeværende om sig — i så henseende blev St. St. Blicher banebrydende med sin berømte tale ved den første Himmelbjergfest 1839. Men derimod kan man af forskellige bemærkninger i bladenes omtale af Carolinekildefesterne skønne, at der hist og her i større eller mindre grupper af festdeltagere har været holdt patriotiske småtaler, der almindeligst afsluttedes med gode ønsker „for *Hende*" — selvfølgelig ofte ledsaget af et „længe leve!" og glade hurraråb. — Festen fortsattes af adskillige deltagere til den lyse morgen; men den egentlige, fælles folkefest sluttede dog omkring ved kl. 9 aften, da alle som regel samledes ved kilden, hvor der da blev afsungen en sang, som en eller anden stedlig sanger havde digtet til festen, vel også undertiden andre, mere kendte sange — en skøn og stemningsfuld afslutning på sommerens største festdag!

V. *Endnu lidt om kilden og lunden.*

Da de store fester den 28. Juni forlængst var ophørte, levede kildesammenkomsterne St. Hansaften videre — ja, fik endogså en ny, sidste opblomstring fra midten af tresserne (se side 662). Dette skyldtes især den interesse, som vistes kilden og lunden af den ny ejer, kammerassessor, prokurator Jespersen fra Odense. Han lod ikke blot lunden og selve kilden sætte i stand og åbnede adgangen dertil for offentligheden,[44] men byggede i lunden en smuk gård og boede selv der med sin familie hver sommer. Det var naturligt, at gården fik navnet „Carolinekilde" efter den berømte kilde i dens umiddelbare nærhed. Men om denne navnegivning foreligger der tre også i historisk henseende værdifulde breve, som da blev skrevet til „Carolinekilde"s ejer og endnu opbevares på gården. Da brevene ikke tidligere har været trykt, skal de gengives her. Læserne vil derved endnu engang blive ført sammen med nærværende afhandlings hovedperson, Caroline Amalie, da hun som enkedronning boede på Sorgenfri slot.

Det første brev er skrevet af Caroline Amalies kammerfrøken D. Rosen, der i 37 år var nær knyttet til hende. — Efter at ovennævnte Jespersen havde tilstillet enkedronningen en meddelelse om sine foretagender med lunden og kilden og forespurgt, om enkedronningen kunde bifalde, at han gav sin nye gård navn efter hende, modtog han følgende skrivelse:

„Det har været Hendes Majestæt Enkedronning Caroline Amalie særdeles kjert at erfare, at et af de smukkeste Punkter i Odense Omegn, ved at være i Deres Hænder, ikke blot er bleven vedligeholdt men endogsaa bleven forskjønnet.

Hendes Majesæt vil stedse bevare Mindet om et tidligere Ophold i Odense — i taknemmelig Erindring —, idet Stedet og dets Beboere altid have kappedes om, at glæde Hendes Majestæt. — Det er derfor ogsaa et levende Ønske hos H. M. Enkedronningen engang at maatte besøge Odense igjen — og da vilde det især fornøie Allerhøistsamme atter at see det Sted hvortil tidligere saa mange gjorde Lystture.

Hendes Majestæt bifalder derfor at Deres nye Gaard ligesom Kilden, navngives efter Allerhøistsamme og takker Dem for denne Opmærksomhed.

Ifølge allernaadigst Befaling

D. Rosen,
Kammerfrøken.

Kiøbenhavn Mai 15 1865

Til Herr Kammerassessor Procurator Jespersen."

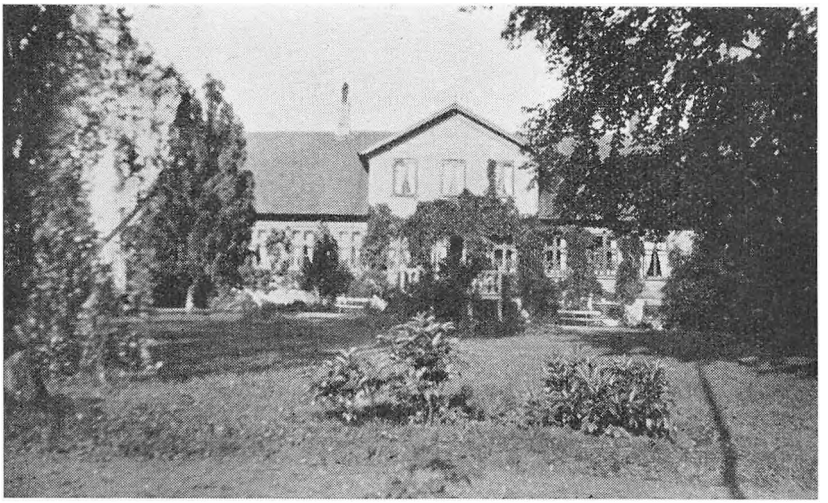

Billede 9. Nutidsbillede af gården „Carolinekilde"s oprindelige hovedbygning, set fra haven.

Året efter sendte Jespersen et fotografi af sin nybyggede gård til enkedronningen og modtog derefter følgende to breve:

„Da Hendes Majestæt Enkedronningen har ønsket personlig at takke Dem for den Allerhøistsamme viiste Opmærksomhed, saa kan jeg først idag underrette Dem om, at det lille Photographie fandt Hendes Majestæts udeelte Bifald, og ret levende, gjenkaldte i Hendes Majestæts Erindring, længst forsvundne Tider. —

Idet det er mig en Fornøielse at sende Dem indlagte Skrivelse, er jeg

forbindligst

Sorgenfri Oct. 20. 1866." *D. Rosen.*

„Jeg vil ei undlade selv at takke Dem for Deres godhedsfulde Opmærksomhed at have sendt mig en Photographi af Deres nye Gaard! Meget skjønner jeg paa at De har villet kalde den op efter Kilden som bærer mit Navn og at De overhoved vil holde denne Kilde i Ære. Det er mig en kjær Tanke at den tit besøges af Odenses Indbyggere, og at en Deel af disse endnu mindes mig. Jeg sender disse og Dem selv min bedste Hilsen.

Sorgenfri 22. October 1866.

velvilligst

Caroline Amalie."

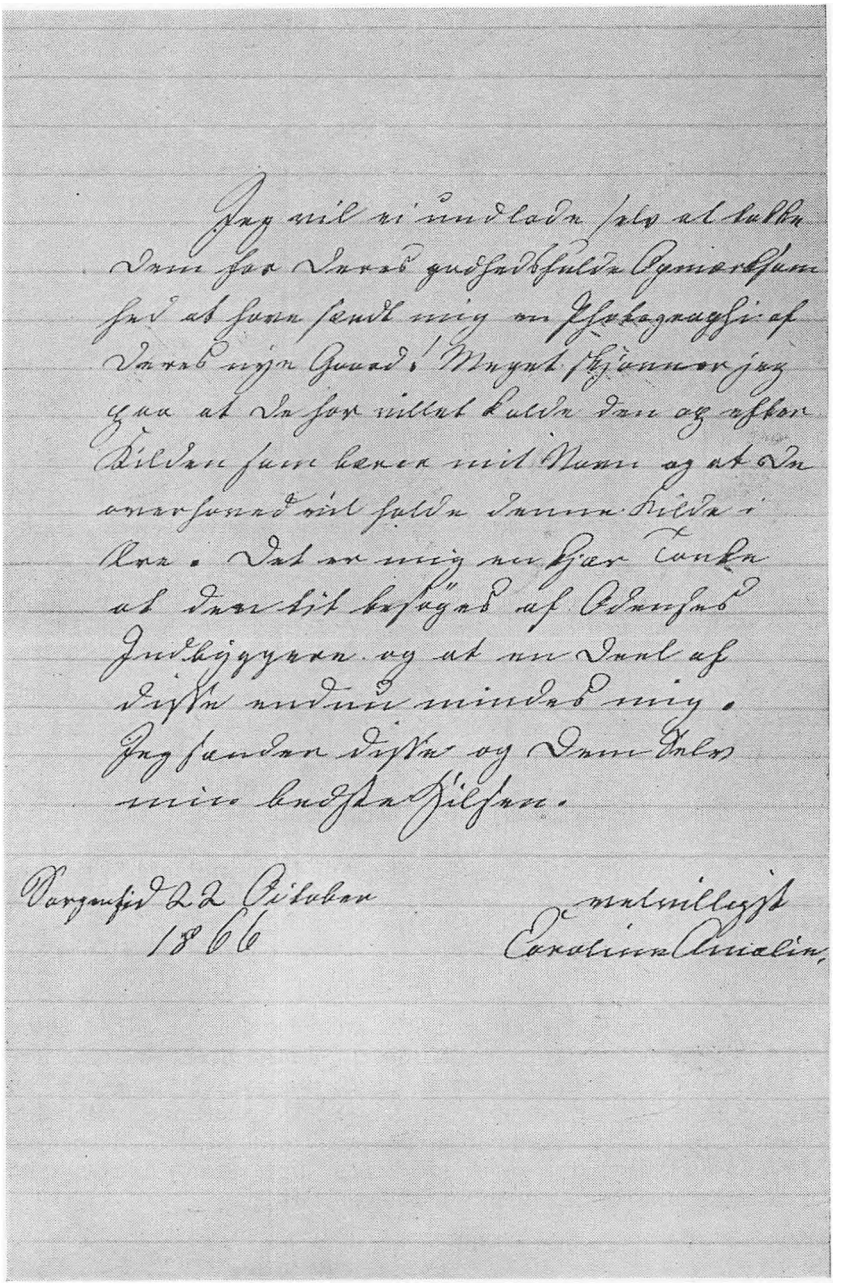

Jeg vil ei undlade selv at takke
Dem for Deres godhedsfulde Opmærksom
hed at have sendt mig en Photographi af
Deres nye Gaard! Meget skjønner jeg
paa at De har villet kalde den og efter
Kilden som bærer mit Navn og at De
overhoved vil holde denne Kilde i
Ære. Det er mig en kjær Tanke
at den tit besøges af Odenses
Indbyggere og at en Deel af
disse endnu mindes mig.
Jeg sender disse og Dem Selv
min bedste Hilsen.

Sorgenfid 22 October
1866

velvilligst
Caroline Amalie.

Billede 10. Formindsket gengivelse af enkedronning Caroline Amalies brev.

På dette tidspunkt var Caroline Amalie over 70 år gammel; men trods dette er hendes håndskrift fast og smuk. Og selve det lille ark brevpapir i koboltblå farve er sirligt. På bagsiden af konvolutterne (til de to brevsendinger af 1865 og 1866) ses enkedronningens segl i sort lak.

— Gennem ca. 30 år, indtil midt i halvfemserne, var Carolinelunden med kilden et meget søgt udflugtssted — ikke blot St. Hansaften, men på så at sige hver søndag hele sommeren igennem. Adgangen dertil var også efter 1863, da Næsbyhoved sø udtørredes,[45] bleven endnu lettere fra Næsby-siden. Nu havde man ikke mere brug for båd til overfarten, kun en træbro skulde passeres (over Stavisåen, se billede 3). Dog måtte kørende og ridende for at kunne passere over broen betale bropenge eller „bompenge" ved „Bomhuset" (det nuværende gamle bindingsværkshus ved broen). Kørende betalte 8 skilling (20 øre) og ridende 4 skilling (10 øre), mens fodgængere gik frit over.[46] Gartneren, som boede i Bomhuset, opkrævede disse afgifter, hvorfor han eller hans kone til stadighed måtte passe at være i husets nærhed — navnlig på søndage og andre særlige udflugtsdage.

Når lunden ved midten af halvfemserne blev lukket for offentligheden, så de mange fremmedbesøg dermed måtte ophøre, skyldtes det især de overgreb og beskadigelser, som forvoldtes af tilrejsende.

Som en lille efterslæt af de gamle fester har man et enkelt år (1893) afholdt offentlig sygekassefest i lunden med taler, sang og musik, kanonsalut m. m.[47]

Nu og da hænder det dog, at man bliver mindet om lundens og kildens fordums berømmelse. Som et mærkeligt eksempel derpå kan nævnes, at da en norsk skibskaptajn for få år siden kom til Odense, erklærede han, at den eneste af Odenseegnens mærkværdigheder, som han havde hørt tale om og derfor kunde ønske at se, var Carolinekilden. Naturligvis fik han sit ønske opfyldt.[48]

Men endnu i vore dage har mange lejlighed til at beundre den lille, velholdte lund med sit rige blomsterflor, med kilden og med den smukke lystgård „Carolinekilde", hvis beboere daglig kan nyde den gamle helligkildes friske vand, idet en stødhævert sætter det op til ejendommens vandhaner. I udkanten af gårdens idylliske have findes en lille, kunstig frembragt ø, omgivet af vand fra kildens afløb. Selve kildestedet ser i hovedsagen ud som ved kildens indvielse 1831. — „Muslingeskallen" (af kobber) har dog flere gange været fornyet siden da. I den metalfattige tid under verdenskrigen forsvandt den; men heldigvis blev en ny indsat på samme sted, takket være lundens nuværende ejer, proprietær H. C. Jespersen*), der stedse har hæget om lunden og kilden.

*) Søn af gårdens forannævnte grundlægger.

Hos ham og hans frue, der nu bebor det gæstfri hjem, vil man kunne få mangt og meget at vide om de rige minder, som knytter sig til stedet.

Den gamle kilde har gennem tiderne haft en betydning, som ikke kan udmåles. Størst betydning fik den dog ved at blive samlingspunkt for de her skildrede Carolinekildefester. Allerede forud for den første Himmelbjergfest 1839, forud for den første Skamlingsbankefest 1843 og 20 år før den fynske Ringefest 1851 [49] blev Carolinekildes navn af Odenseegnens befolkning indskrevet på det første blad af de danske folkefesters historie i nyere tid.

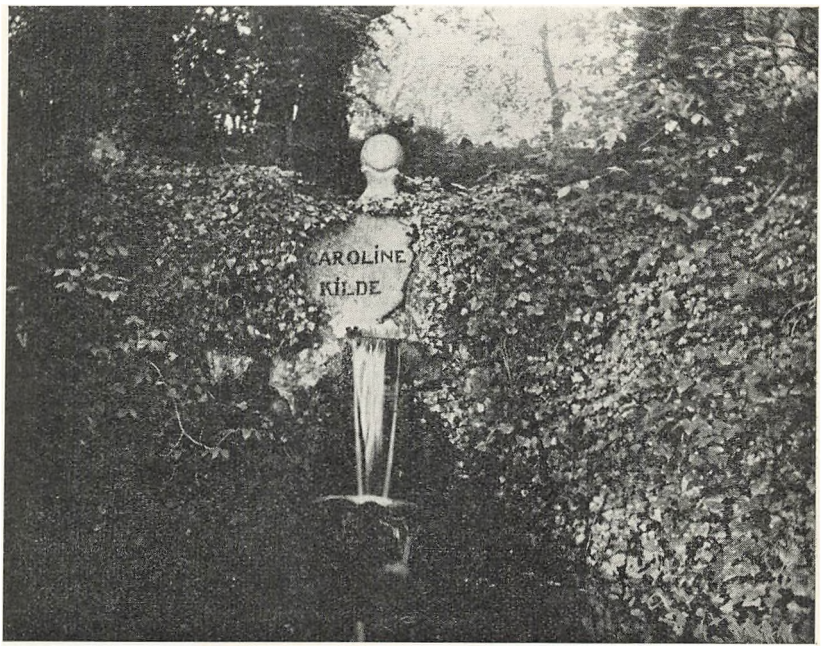

Billede 11. Nutidsbillede af kilden.

Fortegnelse over de vigtigste kilder til foranstående skildring.

(Hvor en kilde er anført i selve teksten, er den ikke medtaget her.)

1. L. M. Wedel: Indenlandske Rejse. Andet Hefte. — 2. Kammerassessor Jespersen. — 3. Trap. Fjærde udg. Bind IV. — 4. I „Fyens Stiftstidende", 28/6 1832. — 5. Dette og flere andre af de her fortalte træk efter meddelelse af proprietær Jespersen og fru Jespersen, „Carolinekilde" (gård). — 6. J. Lauritsen: Odense og nærmeste Omegn. — 7. Samme: Tilbageblik i Anledning af Halvhundreaars-Jubilæet i Foren. i Fruens Bøge. — 8. Medd. af Rasm. Poulsens slægtning fru Jespersen, „Carolinekilde". — 9. Se således Aug. F. Schmidt: Danmarks Helligkilder. — 10. Aarbog for Hist. Samfund for Odense og Assens Amter 1916. — 11. Således Th. B. Bang i „Nordfyns hellige Kilder" (i forannævnte „Aarbog" 1916). — 12. Aug. F. Schmidt: Danm. Helligkilder. — 13. Samme; og Dr. med. Hans Jansen i Salm. Konversationsleksikon XIX. — 14. Opbevares f. t. på Landsarkivet i Odense. — 15. „Indenlandske Rejse". Andet Hefte. — 16. „Fyens Stiftstid." for 20. Juni 1834. — 17. Aug. F. Schmidt: Danm. Helligk., 51. — 18. I „Indenlandske Rejse". — 19. Numret for 1/7. — 20. Aug. F. Schmidt: D. H. — 21. Medd. af fhv. tækkemand Anders Kr. Nielsen, Broby. — 22. Medd. af gårdejer Hans Thune-Nielsen, Næsby. — 23. Medd. af den daværende ejers søn proprietær H. C. Jespersen, „Carolinekilde". — 24. H. Rosendal: Dronning Karoline Amalie; og Gerda Mundt: Bromme Mølle. — 25. „Fyens Stiftstidende" 4. Juli 1817. — 26. „Fyens Stifts Avis". — 27. J. Lauritsen: Tilbageblik i Anledn. o. s. v. — 28. „Fyens Stifts Avis". — 29. J. Lauritsen: Tilbageblik etc. — 30. Samme. — 31. I numret for 1. Juli. — 32. „Fyens Stiftstid." 1835 og følgende år. Sammenlg. Chr. M. K. Petersen: Musik og Skuespil fra 1770 til vore Dage (i „Odense Bys Historie". Ved H. St. Holbeck). — 33. „Fyens Stiftstid." 1835. — 34. Samme 1838. — 35. Samme 1841. — 36. Samme; og „Fyens Avis" 1841. — 37. Medd. af H. C. Jespersen, „Carolinekilde", og grosserer P. L. Poulsen, Odense. — 38. „Fyens Stiftstid." — 39. Medd. af fru Jespersen, „Carolinekilde", sønnedatter af Søgårds daværende ejer. — 40. Kr. Tårup: Træk af Næsbyhoved søs historie (Aarbog f. Hist. Samfund f. O. og A. Amter 1934). — 41. „Fyens Stifts Avis" 1834. — 42. J. Lauritsen: Tilbageblik etc. — 43. „Fyens Stiftstid." 1838. — 44. J. Lauritsen: Tilbageblik etc. — 45. Kr. Tårup: Træk af Næsbyh. søs hist. — 46. Medd. af hr. og fru Jespersen, „Carolinekilde". — 47. Efter meddelelse af R. Chr. Sørensen-Allesø m. fl. — 48. Medd. af H. C. Jespersen, „Carolinekilde". — 49. Om denne se Jørg. Nielsen: En fynsk folkefest i 1851. (Tidsskriftet „Den danske Højskole" IV, 1904.)

Fra Ejby Sogn.

Af Hansine Sørensens Optegnelser.

Udgivet af *August F. Schmidt.*

I Årene 1933—34 har Dansk Folkemindesamling, Kgl. Bibliotek, modtaget en stor Række Folkemindeoptegnelser især knyttet til *Ejby Sogn* i Vends Herred. Optegnelserne er foretaget af *Hansine Sørensen* (Kastanievej 4, Vejle), født 1892, nu gift med Tømrersvend Sørensen. Hendes Moder er født i Ejby 1852.

I Hansine Sørensens Optegnelser, nok til at fylde en hel Bog, findes Oplysninger om så at sige alle Forhold vedrørende gammeldags Folkeliv og Folketro i det lille Sogn, hvorfra Fru Sørensen stammer. Et sådant Indsamlingsarbejde, som her nu er udført, bør mødes med den største Påskønnelse, og når der nu i det følgende bliver udgivet nogle af Fru Sørensens Optegnelser, bør denne Offentliggørelse bl. a. betragtes som et Udtryk for Taknemlighed mod den flittige nordvestfynske Folkemindesamlerske og som en Opmuntring til fortsat Arbejde med at bjærge i Hus Oplysninger om Resterne af det gamle Folkeliv og den gamle Folketro, inden det bliver helt for sent at udføre sligt historisk Indsamlingsarbejde. Hansine Sørensen har de fleste af sine Oplysninger fra sin Moder, Enkefru *Karen Caspersen.*

Der var forhen en Del *Omløbere,* der vandrede fra By til By og drev Handel. Børnene holdt meget af at samle Ben og gammelt Jern, som de så solgte til en Mand, kaldet *Store Jesper,* der kom engang imellem. Han var umanerlig stor og tynd; Navnet var ikke et Skældsord, kun en Benævnelse for hans Længde. Han var meget afholdt af Børn og blev, hvor han kom frem, altid fulgt af en hel Flok. Grunden hertil var den, at han havde en Trækasse til at lukke op. Den var malet lysebrun, og inde i den fandtes alle Verdens Herligheder, som Børnene kunde bytte med Jesper om. Konerne i Byen samlede deres uldne og linnede Klude, de kunde så få Garn, Tråd m. m. i Bytte hos Jesper. Når han slog Kassen op, vidste Børnene, at de måtte holde Fingrene borte, thi han havde en Alenstang, som han målte Bændler og Elastik med. Kom der en lille Finger for at pille ved Herlighederne, slog han med Alenstokken på den. I Kassen fandtes Fingerringe og Fingerbøl, små Lommetørklæder med Billeder på, Synåle, Stoppenåle, Strikkepinde, Kinesertråd og anden Tråd, små Syæsker med

Billeder og Glansbilleder, Knapper og meget mere. Det var ligetil, at Børnenes Øjne stod på Stilke, når Jesper lukkede Kassen op.

Foruden Kræmmere var der også *Bissekræmmere.* Nogle af dem gik og tiggede; andre købte Klude og kørte rundt med en lille Trækvogn; de kaldtes Pjaltekræmmere. De almindelige Kræmmere var dem, der *kun* solgte. De handlede gerne med Trætøj. Der kom også en gammel svensk Pige, svenske Alma, hun var altid klædt så spraglet; Kjolen var blomstret, på Hovedet havde hun Kyse. Hun handlede med svenske Spånkurve, de var i alle Størrelser, fra nogle store Kurve til nogle små fine Kurve bemalede med Ranker og Blomster. Svenske Alma var en elskelig gammel Kvinde, som Folk var gode imod. Kræmmere, der kom langvejs fra, overnattede hos gæstfrie Folk. En Kræmmer handlede med Silketørklæder, Syartikler, Pyntenåle, Ringe, Pengepunge og Glasperler med forskellige Kulører. De unge Piger broderede det fineste Perlebroderi på Tasker og Tobakspunge, når de havde købt Perler ind. Kræmmerne handlede også med Urkæder og Perlekranse, Livremme, Hosebånd m. m. Kræmmeren bar hyppigst sine Varer i en stor Vadsæk. Det hændte, at Kræmmere også opkøbte Uld og Æg.

Foruden Kræmmerne kom der også andre fremmede Folk til Ejby. Der var en lille Mand, der kaldtes *Lille Brandt.* Han var så god til at fortælle Historier for Børn. Når han var fuld, var Børnene bange for ham. Han tiggede sig frem og sov i Folks Stalde. Han var meget snavset og fuld af Utøj, så Folk vilde ikke have ham i deres Sengetøj. Han fangede Lus på sig selv og spiste dem. Han kunde fortælle Historier, så han selv græd derover, så rørende fortalte han dem. — Der var også en Kone, som gik og råbte og skreg op, altid Ordene: „Nu kommer *Ka Møller,* Kra, Kra," og så skulde Børnene snart komme ind til deres Mor. — Den gamle *Per Smed* havde været Verden rundt i sine unge Dage. Da Hansine Sørensens Mor strikkede Handsker m. v., kom han undertiden i Hansines Hjem. Han havde altid en stor Kasse med og et Forstørrelsesapparat. I dette så de så alle Kassens Billeder forstørrede. De var fra alle Egne af Kloden. Det var en meget interessant Aften, når han var i Besøg. Han fortalte om sine Billeder og Oplevelser fra mange Lande. I Førstningen var Børnene bange for den lille skrutryggede Gamling, men han var en stor Børneven, og når de så hans milde Øjne, var de slet ikke bange længere.

Det hændte nogle Gange, at der kom Mænd fra Schweiz eller Italien, små sortøjede, snavsede Mænd, der havde en rigtig Bjørn med i en Lænke. De spillede på Sækkepibe, imens Bjørnen dansede og slog Labberne sammen med vældige Klask. Det var smukt at høre Sækkepibespillet, men for Bjørnens Skyld skulde Børnene holde sig et godt Stykke derfra.

Undertiden kom der også *Zigeunere,* oftest dog til Markederne. De kom i store Familier kørende i et Par rød- eller grønmalede Vogne. Både Kvinder og Mænd var overhængt med Smykker. De kom længe før Markedsdagen. På en lejet Mark oprettede de en Boplads. Ildstedet var udenfor Vognene. Familierne var store og der var Masser af Børn, der alle løb i bare Ben, iklædte lidt og tyndt Tøj og meget snavsede. De unge var meget smukke, de gamle var tykke og fede med flereHager. De unge gik fra Dør til Dør og tiggede, spåede og handlede med Småting. Om Natten var de især på Færde. Da kunde de store Gårde være sikre på at få Besøg af dem. De stjal alt, hvad de kunde få fat på, både Tøj, Høns, Gæs og Ænder. Om Dagen spiste de Festmåltid på de stjålne Sager. Det var ganske interessant at overvære et sådant Måltid. Suppen kogtes i en mægtig Jerngryde, kun de halve Fjer var plukket af Hønen og Urterne var ikke bundet i Visk, men klippet i Småstykker og lagt i Suppen. En Masse Kød var der i Suppen, men ingen Boller. Derimod spiste de Brød til Suppen og alt det Kød, de kunde fortære. De brugte hverken Kniv eller Gaffel. Gryden stod og kogte på en Trefod over Ilden. Imens Spisningen foregik, var der ganske stille. De sad i Kreds om Gryden, en tyk Zigeunerske hældte Suppen op i Tallerkener til hver. En ung Moder sad og spiste af Suppen, mens et lille Barn diede af hendes Bryst. Før Spisningen slog den tykke Kone på en Kobbertallerken med en tyk Kæp og straks myldrede alle, både store og små, frem og satte sig på Hug foran Gryden. Fjerene, som endnu sad på Hønen, pillede de af efterhaanden som Spisningen skred frem. Man vaskede ikke op bagefter; enhver tog sit Ærme og tørrede af med. Om Aftenen spillede og sang de. Efter hvert Stykke, de havde spillet på Banjo eller Zithar, gik en Zigeunerske rundt med en Tallerken og tiggede Penge ind. De spillede og sang smukt, men Folk var ikke så glade ved dem, fordi de, når Natten kom, stjal Byens bedste Fjerkræ. Børnene fik aldrig Lov at være ude om Aftenen, når der var Zigeunere i Ejby, for man havde hørt, de ikke var bange for at stjæle Børn. Hansine Sørensen husker, der engang var en lille lyslokket Pige med dem, og man ymtede om, at hun var stjålen. Det behøvede dog ikke at være sådant, for når Zigeunerne kom til Byerne, blev Mandfolkene som om de var forheksede ved Synet af disse smukke, iltre og fyrige Kvinder. De kunde være så kælne som Katte og så tirrede som vilde Dyr. Når de gik omkring, spåede de også i Hænderne på Folk, og som de røg; både store og små havde en Cigaret hængende i Mundvigen. Et Minde om deres Besøg havde man i alle de afrevne Hønsehoveder, der lå rundt omkring. Hansine Sørensen så engang en lille Purk rive Hovedet af en stor Høne med et eneste Tag, det var i Middagsstunden, mens Gårdens Folk sov til Middag. Først når Zigeunerne var rejst fra Byen, åndede

Folk lettede op. Imens de var der, var man ikke glad, man vidste jo aldrig, hvad sådan nogle Folk med Dolk ved Lænden kunde hitte på.

I Hansine Sørensens Optegnelser findes udførlige Skildringer af Årets Fester fra Jul til Høstgilde. Da imidlertid disse Fester er ret velkendte, bl. a. fra *Christine Reimers* store og nyttige Værk om det nordfynske Bondeliv, skal der her — også af Hensyn til Pladsen — gengives, hvad der forefindes i Ejbystoffet om et Par mindre Gilder. Rent i Forbigående nævner Hansine Sørensen, at man i Ejby havde *Tjærebytning* og *Mælkegilde,* medens hun udførligere — efter den i 1935 74-aarige *Mine Larsens* Fortælling — skriver om *Vullegilde.* Ved dette Gilde gav alle Byens Gårdmænd store Spande fulde af Mælk til Præsten, Skolelæreren, Jordemoderen og Bødkeren. Det var et Slags Tiendegilde, og det blev holdt to Gange om Året. Mælken bragtes ikke i almindelige Spande, men i store Mælkebøtter (Sibøtter). Dagen før skurede Pigerne i Gårdene Bøtterne, så de var blændende hvide. Der var Kappestrid om, hvem der havde de hvideste Bøtter. Næste Dag bar man Mælkebøtten paa Hovedet om til de forskellige Embedsmænd, hvor man havde store Kar og Ballier stående parat. Heri hældtes Mælken. Mange Gange fik Præst, Lærer o. s. v. så megen Mælk, så de knap vidste, hvor de skulde gøre af den. Når de unge Piger kom, blev de beværtede med Kager og Mjød, og samtidig blev de indbudt til Fest om Aftenen. Sådan gentog det sig hvert Sted, hvor Pigerne kom med Mælk. Pigerne tog deres Kavallerer med og der dansedes hele Natten med Afbrydelse, når der var Måltider, hvor der opvartedes med Kaffe og Smørrebrød. I Dagene efter havde man travlt med at lave Ost af Mælken. Ostene blev lagt op på Hylderne, hvor de lagredes. Derfra kunde man tage Ost indtil næste Vullegilde.

Når Slagtningen i en af Årets sidste Måneder var overstået, blev der fra Gårdmændene båret Slagtemad om til Byens fattige og syge, og senere blev der holdt et stort *Pølsegilde,* hvortil de forskellige Gårdmænd med Koner blev indbudt. Når Dagen var bleven bestemt, gik der fra Gildesgården Bud ud til Gæsterne, om de vilde være så gode at komme og smage på den slagtede Gris. Familier, som boede længere borte, blev budt til Eftermiddagsmeldmad Kl. 4. Den store Stue blev varmet op, og de lange Borde blev dækkede med de fine, hjemmevævede Duge. Dernæst blev der sat flere Ølkrus og Klukflasker på Bordet, der altid var dækket, så Gæsterne lige kunde sætte sig til det. Her stod Sylte og Rødbeder, Kød, Pølse og Ost. De varme sorte og hvide Pølser kom først på Bordet. Siruppen var i en Kande og var varmet op, så den ikke var for tyk. Ved Bordet blev diskuteret alt muligt, mens man spiste. Konerne talte om deres Børn, Hjem og Syssel.

Mændene talte om Frugtbarheden, Tjære eller Tærskning. Derefter blev Kortene taget frem, og man begyndte at tage Småpengene op. Der spilledes Kort en Timestid, imens Kvinderne så på Tøj i Kister og Skabe. Senere satte de sig i Dagligstuen, hvor de tog fat på Strikkestrømperne, og så kan det nok være, Snakketøjet kom igang. Efterhånden som nu de øvrige Gæster indfandt sig, gik Mændene en Tur ud i Stalden for at se på Dyrene og Foderet i Laden. I denne Tid blev der dækket Nadverbord, hvor Retterne bestod af Revelsben, Medisterpølse, Flæskesteg, Syltetøj og røde Snapse. Derefter blev der serveret Æblekage, den hørte med til Gilderne akkurat som Amen i Kirken. Når man havde spist, sagde man Tak for Mad til hinanden, eller man stod i en Kæde om Bordet, holdende hinanden i Hænderne og på denne Måde takkede for Spisningen. Nu var Humøret højt, Mændene tog pâny fat i Piben og Kortene, medens Konerne gik tilbage til Dagligstuen eller Sengekammeret med Bindehoserne. De talte tit om Varsler, Spøgeri og mange andre mærkelige Ting. Mændene beholdt Øl- og Brændevinsflasken på Bordet, så de kunde drikke deraf, når de blev tørre i Halsen. De spillede Skervinsel eller Seksogtreds. Man kunde have megen Morskab af at se på deres Spil. Der blev slået i Bordet og råbt og drukket Snapse ved den mindste Lejlighed. Hvis Tiden trak ud til Midnat, fik man Kaffe og Kage, og så sagde man: „Nu kan vi jo ligeså godt blive ved de Par Timer, der er til Dag," og hvis en eller anden ymtede, at nu var det på Tide at komme hjem, svarede Gårdmanden altid: „Hvad haster det efter, har I et ette godt nok?" Ved 3—4 Tiden blev der dækket Bord igen, og Pigerne lod ligesom de vilde kaste alle Småpengene ned på Gulvet, idet de sagde: „Kaa I så flytte jer, for nu ska vi ha Mad igen." Alle de Penge, som faldt på Gulvet, måtte man ikke samle op, for så skulde man på anden Måde betale for sin Gerrighed. Disse Penge kaldtes Fejepenge, Pigen skulde have dem næste Dag, når hun fejede Gulvet. Der kunde sommetider være temmelig mange. Man måtte ikke skændes over Kortene, for så sad Fanden under Bordet, og så kaldte man Kortene for Fandens Ablater (Oblater). Der fortaltes ofte, at i gamle Dage havde Folk spillet så længe i Kortspil, at de satte deres Sjæl ind på det sidste Spil. Derfor sad Fanden under Bordet og lurede på Sjælene, om der skulde falde en af til ham. — Bordet blev nu dækket med Revelsben, Medister, Sylte, Rødbeder, Ost og Pølse, alt koldt, og dertil fik man Varmeøl for at kvikke de stive Lemmer op. Når man havde siddet i flere Timer og spillet Kort, kunde det nok mærkes, man blev lidt stiv i Geledderne. Når man havde fået alt det i Skrotten, som det var muligt af Øl, Snaps og Mad, sagde man Godnat og Tak for i Dav og så var dette Pølsegilde slut. Mange Gange var det ikke rart for dem, der skulde køre ret langt i den tidlige kolde Morgenstund. Når man

nærmede sig Julen, gik det Slag i Slag med Pølsegilderne, alle skulde jo slagte Gris til Jul, og Pølsegildet skulde være overstået, inden man begyndte på Julegilderne.

I *Sygdomstilfælde* søgte man i gamle Dage næsten ikke Læge, dels havde Folk ikke Råd hertil, dels troede man ikke så meget på dem; man kurerede sig selv med gamle Midler eller søgte de kloge Folk, som så udleverede nogle af dem sammensatte Drikke lavet af Urter eller andre Ting. I Hjemmets Sovekammer i en Skuffe eller i et Skab kunde man finde mange mærkelige Navne på Medicin. Et gammelt Middel var de fire Røveres Mikstur foruden Painspiller, der anvendtes mod Smerter og Gigt, Tandpine, Ørepine m. m. Dernæst Sybilles Livsvækker mod Mavesmerter og Ildebefindende, Brama Livseliksir, Harlemmerolie for månedlig Udeblivelse hos Kvinden, og den gamle tyske Kronessens med Beskrivelse for, at dette Middel kunde kurere for al Slags Syge, ja selv smertefri Fødsel kunde Kvinderne få. Man skulde tage 80 Dråber og så gå til Sengs og dækkes godt til, da vilde man med Guds Hjælp vågne og være befriet for al sin Sygdom. Der var vist over Hundrede forskellige frygtelige Sygdomme, man kunde helbredes for med Kronessens, men man skulde udtrykkelig forlange den tyske, da Danskerne havde begyndt at efterlave den. Ligeledes hørte til Medicinforrådet tyk Kamfer mod Gigt og de fire Slags Spiritus: Kamfer, Myrraspiritus, Salmiak- og Timianspiritus, — der ordentlig kunde varme de angrebne Steder. Foruden brugtes det rene Brændevin med Hofmannsdråber imod Besvimelse (Afmagt) og med Peber i for Slim for Brystet eller Mavepine (Mavekvababbelse) samt Skorpionolie mod Bullenskab og Forgiftning, særlig Blodforgiftning. Man smurte Olien på det dårlige Sted og indtog samtidig en Dosis af Olien, for hvis man ikke tog noget indvendig, kunde Blodforgiftningen slå ind og slå en ihjel. Man brugte at tage et Galdeæble ind i Munden for Tandpine, og om Morgenen kunde Mundhulen være helt overtrukken af en hvid Masse, som man sagde var trukken ud af den dårlige Tand. Man kunde også smøre Kinden ind med Enebærolie. Mod svagelig Mave kunde bruges Kommendråber, men med dem skulde man være varsom. Man begyndte med fem og gik fremad for hver Dag, indtil tredive, så gik man tilbage igen til fem. Man havde også Ægolie, der hjalp mod skoldt og brændt Skade og ligesom Skorpionolien stod i en Flaske med en Fjer stukket igennem Proppen, så man med den kunde smøre det syge Sted; ligeledes havde man Kjøngsplaster til at trække Bylder og anden Ondskab ud med. Man lagde Plaster bag Øret mod Ørepine og Tandpine.

Foruden alle disse Medikamenter havde man et Utal af *hjemmelavede Råd*. Det lille Barn fik dryppet Modermælk i

Øjnene mod Øjenbetændelse. Fik Barnet Hikke, gav man det tre Teskefulde iskoldt Vand; der var også nogle, som gjorde Barnet bange. Var Børnene større, kunde man få dem til at holde op med at hikke ved at forskrække dem med at sige f. Eks.: „Hvad er det dog, der kravler på dig?" Barnet blev da bange, og man sagde, at Blodet fik et andet Leje eller Omløb. Derfor holdt Hikken op. Som voksen drak man tre Mundfulde Vand, imens man for hver Gang kiggede under Koppen og sagde: „Hikke min dikke, gi' mig sød Mælk at drikke, så går min Hikke over." Det kunde også hjælpe at holde Vejret, til Mellemgulvet var kommet i Ro. Man mente, man havde spist noget og ikke tygget det ordentligt. Havde små eller store Nysen, sagde man: „Gud velsigne dig," men man skulde mene det, ellers holdt Nysenen ikke op. Havde et Barn Ørepine, lindrede man det ved at lægge uldne, varmede Stykker om dets Hovede, og de voksnes Ørepine fik man kureret ved at tage et Blad af Rosengeranien og stoppe i Øret. Man kunde også hælde et Par Dråber Painspiller på en Tot Uld eller Bomuld og sætte det ind i Øret. Når Barnets Tænder faldt ud, sagde man, idet man kastede Tanden på Ilden: „Lille Mus, gi' mig en Guldtand, så må du få min Bentand." Under Tandpinen havde man mange Råd. Man trak selv Tænder ud eller gik til en Mand, der gik omkring til Gårdmændene og trak Grisenes Tænder ud. Han kunde tage dem lige i en Ruf, men først forsøgte man mange Midler. Foruden Galdeæblet tog man Brændevin ind til Tænderne. Man sagde, Brændevinen skulde koge inde i Munden, før man spyttede den ud. Men bedst hjalp det, når man drak den, for så blev man fuld og faldt i Søvn. Nogle brugte at sætte en stor Skrå ind til Tanden. Et grønt Sæbeplaster smurt på Papir og lagt på Kinden eller en varm Sandpose kunde ofte hjælpe. Andre glødede en Strikkepind og stak ned i den hule Tand og brændte Nerverne over. Så faldt Tanden siden ud af sig selv. Hvis et Menneskes Tænder pludselig allesammen blev lange og gule, var Døden det nær. En Pige i *Grimmelykke* brugte Kreosot til en Tand. I Løbet af Natten svulmede hendes Hoved sådan op, at det blev lige så stort som en Vandspand. Hun døde deraf. Således kæmpede man paa mange Måder med den drilagtige Tandpine. Småbørn fik en Bidering af Ben eller en Violrod, som man købte på Apoteket eller hos Kræmmeren, eller man gav dem en hård Rugbrødsskorpe at tygge paa, indtil Tænderne var brudt igennem. Der var også nogle kloge Folk, som kunde læse for Tandpine.

Hvis et Barn fik engelsk Syge, hvilket man kunde se på Fingerspidserne, hvor Kødet sad i tunge Dupper, skulde man lade Barnet lade Vandet på et friskt Hønseæg og grave det ned under en Hyld. Da vilde Barnet være raskt, når Ægget var råddent. Denne Fremgangsmåde skulde også kunne hjælpe mod Gulsot

både hos Børn og voksne. — Fik man noget i Øjnene, kunde man få det ud ved at vadske dem med Urin. Der var også en Mand, som drak sin egen Urin mod Koldfeber. — Var der Betændelse i en eller anden Legemsdel, lagde man varme Vandbyggrødsomslag på, eller man tog et Stykke fedt Flæsk og plukkede den lille lådne Blomst Stolt Hendrik i Haven, hakkede den fint og lagde den på Flæsket og bandt det på det syge Sted. Det var så trukket ud til næste Morgen, så man kunde trykke Giften ud. Kom denne ikke ud, vilde det bulne igen. Man lagde også tygget Surdejg på Bullenskab. Nogle brugte et Kjøngsplaster. Dette blev smurt på et Stykke Lærred, hvor der var klippet et Hul i Midten. Så blev der også brugt Begplaster, men det var et krasbørstigt Middel. Man skulde være Viking for at holde dertil. — Mod Krampe brugtes det Weberske Krampepulver. Traf det sig, at en fik Krampe, skulde man vriste Tommelfingeren ud af Hånden på den syge. Den angrebne lagde gerne Tommelfingeren inde i Hånden, og der skulde Kræfter til at lukke den op. — Mod Kirtler og andre Hævelser brugtes Melonplaster. Det var meget virkningsfuldt. — Folk blev ofte åreladte, eller der blev sat Igler på de dårlige Steder. Det var særlig de kloge Folk, der var dygtige til det. — Mod Hovedpine kunde et Hvidkålsblad hjælpe; det skulde brækkes af, mens Duggen sad på Bladene. — Mod Forkølelse eller Koldfeber drak man Hyldethe med en Æggeblomme i. Også mod tør Hoste anvendtes denne The. Man havde altid liggende store Poser med Hyldeblomster og Kamilleblomster. Mod Frost i Hænder eller Fødder var friskt, varmt Komøg den bedste Lægedom. Man syede Poser og kom Møget deri; og så den syge Hånd eller Fod indeni Møget i Posen. Næste Morgen var Frosten knækket, og Hænderne kunde være smukt hvide efter den natlige Proces. Man brugte også at smøre Petroleum på de syge Steder. — Havde man brændt eller skoldet sig, toges et Stykke af en Seprefi (Simbelfi) og lagdes på det brændte Sted. Straks fortog Smerten sig. Mod Blegsot eller Vokseværk hos unge brugtes Hvidløg på Brændevin. Dette Middel anvendtes også mod Børns Spolorme. — Ligtorne kunde man stryge af på et Liglagen, eller hvis man hørte en Mand var død, da at sige ved sig selv: „så er min Ligtorn også død." Så skulde Ligtornene nok forsvinde. En Kvinde skulde sige det ved en Mands, og en Mand ved en Kvindes Død, ellers hjalp det ikke. — Vorter kunde fjernes med Mælken af Fandens Mælkebøtter. Man måtte aldrig tælle Vorterne, for så vilde de vokse og formere sig. Man kunde også tage en sort Skovsnegl eller en Regnorm og gnide Vorterne ind med. Det skulde hjælpe. — Fik man Ringorme, kunde man få dem væk ved at væde dem hver Morgen med fastende Spyt. Dette var også godt at bruge mod dårlige Øjne. — Den første Sne, som faldt, skulde man tage og vadske sig med, både Øren, Øjne, Hænder og Fødder.

Da vilde man undgå Frost og anden Kuldesygdom i Huden. — Mod Krampe i Hænder og Fødder hjalp det at stemme disse hårdt imod noget. Så fortog den sig. — Røde Uldgarnstråde bundet om en Tå eller en Finger kunde hjælpe for mange Ting. — Der var også kloge Folk, der kunde ringle Ringormen væk. Imens den kloge Kone arbejdede med Ringormen, talte hun en Masse Tal, samtidig med at hun med Pegefingeren bearbejdede f. Eks. Fingeren, hvor Ringormen sad. — Mod Hekseskud og Jav i Ryggen eller Siden brugtes et Katteskind. Man mente, det var en eller anden ond Kælling, der sad hjemme i sin Stue og slog Folk med Hekseskud. — Når Småbørn fik Skurv i Håret, kunde man aftage dette med Smør eller Margarine. Man måtte dog ikke tage det væk lige over Issen. Så kunde Barnet miste Forstanden. — Mod Forkølelsessår og Udslet og Bylder anvendtes rent Svinefedt; når det sådan slog ud med Bylder o. s. v., blev vedkommende sparet for en slem Sygdom. — Ølgær rensede Blodet, så man slap for Udslet, hvorfor man spiste af den Slags Gær. — Var man til Dans, kunde man risikere at blive smittet af Fnat. Det skete, når Hænderne blev varme ved Smittebæreren. Så skulde man uophørligt gnide Hænderne ind i grøn Sæbe og tage Handsker på om Natten. Så skulde Smitten nok forsvinde. — Mod Snue hældte man lidt Salmiak i kogende Vand og indåndede igennem Næsen. Dette Middel var ganske probat. — Mod Tæring (Tuberkulose) erindrer Hansine Sørensen intet Middel. — Hendes Moder tjente som ung Pige i en By, hvor der var udbrudt sorte Kopper. Hvor denne Sygdom var til Huse, blev der slået et sort Kors på Døren. Ingen måtte gå derind. Maden blev givet de angrebne Mennesker igennem en lille Lem. I Nærheden af Moderens Opholdssted boede et Par gamle Mennesker i et lille Hus. De var så syge, de kunde ikke klare sig selv. Hansines Mor fortalte så, at hun, når Mørket var faldet på, listede sig hen til de gamle Stakler med Mad og Drikke. De kom sig og glemte ikke at velsigne Hansines Mor derfor. — Mod Gigt bar Folk Gigtringe og et tørt Katteskind på Ryggen. Imod Gigtskud (Hekseskud) var Strømper af Hunde-uld godt, især dog imod Flyvegigt. — Et godt indvortes Middel var Hyldemikstur; den kunde købes på Apoteket. — Til at fordrive Spolorme fik Børn på fastende Hjerte Ormefrø rørt ud i Sirup. En ung Pige havde en Bændelorm. Den blev drevet ud ved, at hun spiste en Spegesild og ni Græskarkerner daglig i en Måned. Bændelorme kunde også fordrives ved at spise megen Hvidløg; man måtte næsten ikke nyde andet. Man sagde, at Ormen kunde gå op omkring Hjertet og helt op i Hjernen. — Fik man Næseblod, skulde man bl. a. binde en Sytråd fast om den ene Lillefinger og derefter bade Nakken med Eddike. Det plejede at hjælpe. — Når Folk gik i Søvne, måtte man aldrig kalde dem ved Navn, de kunde da falde og slå sig fordærvet. — Der er også

Folk, som taler i Søvne. Er der en Mand eller Kone, som gerne vil vide Hemmeligheder, kan dette ske ved, at den nysgerrige griber den sovende i den store Tå og så bare spørger løs, så skal vedkommende nok svare sandfærdigt på Spørgsmålene, om de aldrig er så hemmelige. — Blev man stukket af en Myg eller Bremse (Bi), kunde det hjælpe at lægge Jord på eller Salt. Kunde man ikke sove for Myg, kunde man plukke friske Hyldegrene og hænge op i Soveværelset; så skulde Myggene nok lade en i Fred, de satte sig da på Hyldegrenene. Hylden var det mest værdifulde Træ, man havde i Haven. Der var intet, der kunde få Sveden til at perle som en stor Kop Hyldethe eller Hyldebærsaft med en Skrald (en Dram) i. Det var gerne Rom, man brugte til denne Saft. Mod Koldfeber, Influenza og alle Febersygdomme brugtes Hyld til Svedekur. — Mod Skrammer og Sår lavede *Eglundkonen* et Plaster eller en Salve, som kunde kurere de værste Sår. Salven var lavet af Urten Guds Håndsbred. Derfor fik den Navnet Gudshåndsbredplaster. Det tørrede Såret, så det faldt af i Skaller, ellers brugte man også både rød og gul Øjensalve, begge var gode Lægemidler. — Havde man fået Sener eller Muskler forstrækkede, skulde man til den kloge Kone. Hun kunde stryge dem i Lave igen, men den Behandling var langtfra behagelig, og der skulde Forstand til at stryge på Stedet. — Rå Fløde var et godt Lægemiddel mod revnede Læber og Sår i Næsen eller på Læben.

Vi har nu stiftet Bekendtskab med, hvad der findes i Hansine Sørensens Optegnelser om omvandrende Folk: Bissekræmmere, Bjørnetrækkere, Zigeunere, — og vi har set, hvad hun har meddelt om Vallegilder og Pølsegilder, medens vi naturligvis ikke har kunnet få Lejlighed til at læse hendes meget udførlige Skildringer om alle de øvrige Gilder, der kendtes i ældre Tid i Landsbyerne. Og så har vi fået et Indtryk af, hvor fuld af Enkeltheder hendes Materiale er, ved blot at læse hvad hun véd om gamle Råd mod Sygdomme. Som man vil se, er disse Råd ikke få i Tal. Vi får ved Læsningen af de foregående Sider et særdeles godt og klart Indtryk af, hvorledes Folk hjalp sig mod Livets bitreste Fjender, Sygdomme og Død. Da de gammeldags medicinske Hjælpemidler betød særdeles meget for Folk og giver gode Oplysninger af kulturhistorisk Art, vil man forstå, at Udgiveren har valgt at offentliggøre Afsnittet om Sygdomsråd fra Fru Sørensens Optegnelser i fuld Udstrækning. I det hele taget er hendes Stof et godt Bidrag til Oplysningen om det gamle Folkeliv i alle dets Faser i Egnen mellem Middelfart og Assens, og der er Grund til at formode, at Folk fra denne Egn ikke vil være ked af at stifte Bekendtskab med det Udvalg af Folkeminder fra Ejby Sogn, som findes på de foranstående Sider.

Den gamle Kro.

Af *Christine Reimer.*

Det gamle Landevejsværtshus, den kongl. privilegerede Kro, har udspillet sin Rolle. Men Savnet af Landevejskroer er kommet stærkt til Orde, og slige Kroer — i moderne Iklædning — er flere Steder kommet frem. Saa hurtigt har Udviklingen svinget. Jernbanerne borede de gamle Kroer i Sænk, Automobiltrafiken har kaldt Landsbykroer til Live igen. Jernbanerne fik omlagt Rejseruterne, saa mange af de gamle Krosteder ikke laa paa de rejsendes Ruter; dels har Afholdsfolket mange Steder faaet Kroerne nedlagt. Automobilfærdselen og de mange Ruteautomobiler, der nu er i Drift, har, som alt sagt, fremkaldt Savnet af nogle af de nedlagte Kroer. Men Kroen i sin gamle Skikkelse hører Historien til.

Det var Synd, at denne fra sine Velmagtsdage saa særprægede Landsbytype gik tabt. Man behøver kun at tænke paa Steder i Odense Amt som den gamle Sønderse Kro, ombygget 1911, eller den gamle Vissenbjerg Kro, brændt 1903, og andre lignende, der ligesom disse laa ved de store Alfarveje. Saadanne Kroer har spillet en stor Rolle i de gamle Dages Trafikvæsen. Man kunde drage et Suk, naar saadan en Landsbykro fra den gamle Tid og med de gamle Tiders Kroliv svandt bort, uden at der blev tænkt paa at bevare den som et Folkelivsminde, som en Museumsgenstand. Kro*livet* er vel oftere skildret paa Tryk, men *selve Kroen* burde ikke gaa til Grunde, men fredes om, medens den endnu kan fremstilles i ægte Udstyr.

Hvor glædelig overrasket blev man da ikke, da en saadan Tanke netop blev gennemført, da i 1934 Direktør *Hjerl Hansen,* København, flyttede den gamle Skovsgaarde Kro i Haarslev Sogn, Odense Amt, udstyret med det oprindelige Inventar, til sin Friluftssamling af Bondebyens gamle Hus- og Gaardtyper paa Hjerl Hede. Det er 1500 Tønder Land af Hjelm Hede mellem Skive og Holstebro, som Direktør Hjerl Hansen har købt, givet Navn og indrettet til en kulturhistorisk Samling — hentet trindt om fra — af Bygninger fra gammelt dansk Bondeland. Det maa hilses med Glæde, at den nordfynske Kro fra Direktørens Hjemstavn har faaet Plads i den egenartede Mindepark paa Hjerl Hede.

Vel kan den gamle Kro have mange Synder paa sin Samvittighed, men der er med den gamle Kro gaaet et livfuldt Tidsbillede bort. Kroen laa i Regelen i Kirkebyen, og man sagde, at hvor Gud byggede en Kirke, byggede Djævelen et Kapel. Man sagde

ogsaa, at man gik langt hellere længere Vej til Djævelens Kapel end stakket Vej til Guds Tempel — og dette sidste Ord er vel ikke afkræftet endnu — saa Kroerne havde ikke de bedste Ord paa sig. Men en Kro gjorde sig gældende; den hørte ikke til Landsbyens plebs.

Her overnattede de rejsende og særlig da de omrejsende Handelsfolk, som i stort Tal drog om hver med sine Varer, her gjorde Fragtmanden Holdt, og her bedede de kørende med deres Heste og forøvrigt ogsaa selv. Ofte stod dog Kvinderne ikke af Vognen, medens den holdt i Rejseladen, men blev siddende indhyllet i Sjaler og Fodposer, og fik da ud til sig paa en lille Bakke i Snapseglas en lille Hjertestyrkning, en „rød" eller en „sød" Snaps. Denne Drik var Kroens egen Bryg af Mjød. Langvejs fra skulde Mandskab møde paa Hovedlandevejen for at kaste Sne for den kongl. Postvogn. Det gamle Kroliv ved Landevejen med Diligence og senere Dagvogne var et stort Led af hin gamle Landevejsfærdsel.

Den kongl. Post, den gulmalede Diligence, havde ogsaa Bedesteder ved de store privilegerede Landevejskroer. De rejsende fortalte Nyt og gav under Opholdet Stedet Liv og Røre. Men ikke altid gik det lige fredeligt til, og ikke altid var det pulserende Liv mindeværdige Idyller. Skænkestuen kunde godt være forsynet med en Alkoveseng — hvor f. Eks. Gaardskarlen sov for at være til Rede, naar vejfarende bankede paa — i en saadan kunde ogsaa selve Kromanden tage Natteleje og have Vaaben ved Siden af sig.

Men det er ikke om det Folkeliv, der rørte sig i de flere Hundrede Aar gamle Krostuer, her skal fortælles, ejheller om den faste Ejendom, men kun om de rørlige Ejendele, det Kroen tilhørende Løsøre, de Brugsgenstande, der fyldte en nordfynsk Kro ved „den store Landevej" for hundrede Aar siden, og som paa sin Vis satte sit Præg paa det indendørs Liv i denne.[1])

Naar jeg har for mig et *Auktionskatalog* over Indbo og Udbo fra Kroen *Gribsvad* fra 5. Oktober 1831 og følgende Dage, maa dog tilføjes, at som en Slags Genpart af eller Fremstilling af selve Bygningen og dens Indretning kan et saadant Katalog dog ogsaa i høj Grad tjene. Man gengiver en Klosterruin eller anden Ruin, naar man bare har en enkelt Mur eller nogle Grundsten at bygge paa, saa tager man for hele Resten Fantasien til Hjælp. Ved nævnte Katalog paa 975 Numre har man den hele Fremstilling uden Tilsætning af Fantasien, sand og ægte, Billedet fuldt

[1]) Om Kroer se forøvrigt „Nordfynsk Bondeliv i Mands Minde" I—V.

og helt. Det vil dog blive en tør Opremsning, som ikke mange har Lyst at følge, vil der maaske siges. — Ingen Skildring kan dog blive mere fortællende end et saadant Katalog. Det tegner hele Billedet lyslevende, saa nærværende Artikel bliver til et virkeligt Tidsbillede, ja endog til en Genstand til at indlemme i et Arkiv eller Museum.

Den gamle Gribsvad Kro er brændt for en Række Aar siden, og den Kro, der da blev bygget op paany, brændte i Januar 1923, men er atter opført og i fuld Gang.

Kataloget begynder med Konditionerne. Paragraf 4 er følgende: „I Mangel af Betaling til bestemt Tid skal vedkommende møde for Assens og Hindsgauls Amters Forligelseskommission, efter 4 Dages Varsel, samt svare og lide Dom under Vends Herreds Ret i Middelfart, efter 8de Dages Varsel paa deres Hjemsted uanset under hvilketsomhelst Forum de ellers maatte sortere. Og skal den Køber, som formedelst mislig Betaling paadrager sig Søgsmaal, tillige være pligtig at betale alle paagaaende Omkostninger dermed, aldeles skadesløs."

Til hvert Nummer er føjet dets Køber og Pris samt Vurderingspris. Salgsprisen gaar snart under snart over, hvad Genstandene forud er vurderet til, dog mest det sidste. Ogsaa disse tørre Tal er særdeles talende, at gengive dem — især alle — vil dog blive for vidtløftig, men mange af disse Priser kan i høj Grad virke med til at kaste Lys over hin svundne Tid. — Naar i det efterfølgende medtages Tal i Klamme, vil disse Tal for nævnte Genstand vise *Auktions*prisen.

I Skænkestuen.

Af 63 Numre nævnes: Et Egebord paa Fod og [med] Skuffe (1 Rdl. 4 Mark), 3 Fyrrebænke, 1 vokset Bordklæde, 1 Saltkar og 1 Ølkande, 1 24 Timers Viseværk (2 Rdl.), 1 Fyrkistebænk med 2 Laase, 2 gl. Fjellestole, 1 rødmalet Fyrskænkeskab med Opsats, Glasluger og Laase (5 Rdl.), 7 Dusin hvide Tallerkener, Terriner[1]), Sauceskaale med Laag, Tinlysestager, Tinkrus og Stenkrus med Tinlaag, 3 Olieglas (6 Skilling), 1 Træølkande, 3 sorte Bouteiller (1 Mk. 8 Sk.), forskellige Glas, 3 Ølkruspinde (4 Sk.), Kornmelsække, 3 Blaarlærreds Askelagen[2]) (1 Rdl. 3 Mk. 4 Sk.), 1 Trælysebuk og 1 Hængestage, 1 toetages Jernkakkelovn med Jernsvøb og Luger (35 Rdl.). I et fastgjort Sengested forskellige Dyner og Puder.[3])

---

[1]) Efter det stedlige Talesprog skrives der Tarin.

[2]) Før man kendte og brugte Soda til Vask, blev Tøjet behandlet med Bygning, byget med Bøgeaske, som kom i et meget groft Lagen, man sagde ogsaa et Bygelagen. Man tappede Luden fra Karret med Vasketøjet og hældte den — paany opvarmet — atter paa adskillige Gange. Nærmere forklaret N. B. Side 157.

[3]) En Seng i Skænkestuen havde man ogsaa i andre Kroer, se S. 697.

I Dagligstuen.

Ialt 102 Numre. Et lille rødmalet Fyrslagbord, Træstole med sorte Lædersæder, Spyttebakke, 1 Møllespil med Messingviser[1]) (2 Mk. 8 Sk.), 1 Egeskatol med Laas og Beslag samt Fyropsats (12 Rdl.). Slebne Ølglas og Vinglas med firkantet Fod, hvide Porcellæns Tekopper med Blomster, Tepotte og Spølkumme, 1 Porcellæns Kaffekande med Sølvpibe (3 Mark), 1 Tarin[2]) med Fad, grønne Blikflaskebakker, 2 gule Spølkummer, 21 bruntærnede, brune og blaa Spølskaale, Tepotte, Spiseskeer og Teskeer af Bly, Flødeskeer af Træ, 1 sort Peberdaase af Træ, 1 hvid Porcellæns do.

Af *Sølvtøj* er der en Del Spiseskeer, Teskeer, Suppeske og forgyldt Puncheske, Strøske, Tesi, Sukkerklemme o. s. v. (6 Spiseskeer, vægtig omtrent 20 Lod, kostede 20 Rdl., 8, vægtig omtrent 29 Lod, kostede 24 Rdl.).

Dernæst nævnes forskellige Ting: Spejl, Hjørneskab, Glas, Bakker, Klukflasker, 6 sorte Bouteiller (2 Mk. 4 Sk.), 8 Frimurerglas (vurderet til 3 Mk., ikke solgt), Karafler, Kobberhalvpottemaal, dito Pæglemaal, Tragte, Vøjrekurve[3]), et Brændevinstræ med Jernbaand og Messing-Hane til 5 Kander, Stenkrus med Tinlaag, et Pukkebræt[4]), et Stueur i Futteral, gaar i fire Uger (25 Rdl.), 1 Barometer, Chatol med Messingbeslag, 1 lille grønt Syskrin (1 Mk.), en toetages Jernkakkelovn med Jerntud og Træfod o. s. v. Rødstribede Gardiner med Fryndser.

I Sovekammeret.

17 Numre. Et Fyrbord med Korsfod, rødmalede Fjellestole, Bogreol, nogle faa gamle Bøger, en Pose med Gnavbrikker og en dito med Lotteri (2 Mk. 8 Sk.), 1 Pibejern med 2 Bolte, Sengetøj, Over- og Underdyner og Puder, 1 Fyrtopsengested, 2 Stk. grønt Hvergarns Omhæng med Kappe (1 Rdl. 1 Mk.).

I Køkkenet.

100 Numre. En Mængde Køkkentøj af Kobber, 1 Suppekedel af Vægt 10 Pund (6 Rdl.), 1 stor Kobberpotte med Jerngribe[5]), Fyrfad o. s. v. Dernæst en Mængde Genstande af Messing, Dørslag, Lyseplade, Bækken o. s. v. 1 Malmmorter (3 Rdl.). Endvidere Vaffeljern (1 Rdl. 5 Mk.) og Goderaadsjern[6]) (3 Mk.), 1 Glaslygte, 1 Sættetrappe, 6 Spækfjelle, 1 Nikanders Malmgryde, mange Jerngryder og -pander, 6 Hyllefjelle[7]), 1 Kødblok, 1 Gaasebænk[8]) (1 Rdl. 3 Mk.), 1 Sennopsvrier[9]), Malmstrygejern med Bolte, 3 Uldsakse, 3 Krusejern og en Kam,

---

[1]) Et Spil paa en rund Skive med Tal, et almindeligt Brætspil i Krostuer. N. B. Side 357.
[2]) Folkemaalet for Terrin.
[3]) Vøjer, Folkemaal for Vidier.
[4]) Til Brug for et Slags Kortspil.
[5]) Gribe for Hank.
[6]) Vafler og Goderaad var yndede Kager.
[7]) Hylder.
[8]) Gæssene rugede i en saadan Bænk.
[9]) Man malede paa en saadan Kvern Vandsennop.

1 Puster[1]), Jerntrefod, Grydelænker og en Kastekrog[2]), 2 Træpottelaag, en 4 Lispunds Jernbismer, 6 Jernstagenaale, Brødknive — og meget andet gammelt Husgeraad fra de selvhjulpne Tider.

I Spisekammeret

møder os i 114 Numre ligeledes en Mængde gammelt Husgeraad af Kobber og Messing, Temaskine, Buddingforme, Kageforme, mange Kaffekander, 2 Messinglyseplader med Sakse (3 Rdl. 3 Mk.), Tinfade og Tallerkener, Tinterrin og Krus, 1 Vinhævert, 1 Stegemaskine, Hør- og Hampehegler, 1 Citronpresse (vurderet til 8 Sk., ikke solgt), Lerpander med og uden Laag, Syltekrukker, Stendunke, Fade, Tallerkener, 7 Bouteiller, 1 Fyrspeceriskab med Laas (5 Rdl.), 11 Par Bordknive[3]) med Træskafter (1 Rdl. 5 Mk.), 9 Par med Benskafter (1 Rdl. 1 Mk. 4 Sk.), Slagteknive, Muskatrivejern (3 Mk.), Kaffemølle, Gryntønder og Fjerdinger, 1 Bakkelserulle (vurderet til 4 Sk., ikke solgt) o. s. v.

I Sovekammeret ved Køkkenet.

18 Numre. En Del Sengetøj, rød- og grønstribet uldne Dyner og Hovedpuder, 1 gl. Straamadras (4 Mk.), 1 Sengested (3 Rdl.), 5 Stk. linned Omhæng (2 Rdl.), 1 Natskrin med Kobberbækken (2 Rdl. 1 Mk.), 1 toetages Jernkakkelovn med Kobbertud og Luger (25 Rdl.), 2 gamle Kobberstykker (1 Mk. 8 Sk.), 1 Fag Vinduesgardiner med rødtærnet Forhæng (2 Mk. 6 Sk.).

I Gæstestuen.

15 Numre. Et lidet grønt Fyr-Tebord, Spillebord, Slagbord og Spisebord af Fyr, Stole med Lædersæder, 1 Egedragkiste med Laas. (Den var vurderet til 8 Rdl., men gik op i 12 Rdl., købt af en Gaardmand i Fjellerup). Spejl i forgyldt Ramme, 1 lakeret Presenterbakke (der skrives laqveret), Jernkakkelovn med to Malmvaser, Gardinkappe med Fryndser o. s. v.

I Gangen.

107 Numre. Linnedvarer. Et rødmalet Linnedskab med en *stor* Mængde nærmere betegnet Hørlærreds, Drejls og Damaskes samt Blaarlærreds Duge og Servietter. (Deraf er 19 Numre mærket med et Kryds og uden Salgssum, altsaa enten ikke solgt eller dog snarere taget tilbage). Dernæst er der mange Haandklæder samt Lagner af Schirting og Hørlærred, Tvist og Blaarlærred og Pudevaar af samme Slags, et enkelt Par Kembrids (1 Rdl.), 1 stortavlet Dug med 6 Servietter kostede 5 Rdl., 6 Servietter 3 Rdl. (Til de fine Lagner er vedføjet 16 Alen, altsaa Lærred i Enkeltbredde, Lagnerne er saaledes 4 Alen lange.)

---

[1]) Med en Haandpuster frembragte man nyt Liv i Gløderne paa Ildstedet.

[2]) Til Madlavning paa aaben Skorsten.

[3]) Ved Par forstaas Bordkniv og Jerngaffel, begge med samme Slags Skaft.

I Storstuen

er der med 15 Numre Sofa med rødtærnet Betræk (6 Rdl. 1 Mk.), 2 Spejle i forgyldte Rammer (9 Rdl. 12 Sk.), Gardiner, 2 Oliemalerier (2 Rdl. 12 Sk. — de kom til Erholm), Silhuetter, 3-etages Kakkelovn, 1 Bord med Porcellæns Fliser (2 Rdl. 3 Mk.), 4 Lerspyttebakker (4 Mk. 4 Sk.) m. m.

I det store Gæstekammer.

11 Numre. Læderstole, Konsolbord, 1 lille Vaskebord, Natskrin med Messingbækken, 1 Kammerpotte (1 Mk.), 1 Fag Vinduesgardiner, Jernkakkelovn med Tromle og Tud, Ildskuffe og Tang (1 Rdl. 2 Mk. 2 Sk.), 1 liden Spyttebakke (6 Sk.) o. s. v.

I det lille Gæstekammer.

21 Numre. Omtrent de samme Ting som ovennævnte, Natskrin o. s. v., Ildskuffe og Ildklemme (1 Rdl.). Her er nævnt en Skinddyne med Sirtses Overtræk fyldt med Dun (12 Rdl. 1 Mk.), en grønstribet Madras, stoppet med Krølhaar (5 Rdl.), Sengetøj, Olmerdugs Hovedpuder, rødstribet Sirtses Omhæng med Tæppe o. s. v.

I Ølkælderen.

77 Numre. En Egetræs Saltballie med Laag, Smørtrug, en *Mængde* Vinfade, Tønder, Ankere og Ottinger — man forstaar, hvor store Forraad af hjemmebrygget Øl der skulde til. Egetræsstangkærner, Egestrippe, 3 Hakkebrætter (2 Mk.), Kar, Ballier, Jydepotter, et Egekar til 12 Tønders Rum (8 Rdl.), en Tøndestol, 1 Træbudige[1]), 16 Trælaag, 1 Øllægel[2]) (1 Mk. 2 Sk.), Ildgryde, 3 Jernstegespid, 7 sorte Lersætter[3]), 3 Urtepotter kostede 6 Sk., o. s. v.

I Bryggerset.

33 Numre. Kar, Ballier, Stripper, Dejgtrug o. s. v., 2 Svinetønder, 1 Jernbrydestang, 2 Drøvtetrug[4]), 2 Malkebøtter, 1 justeret Skæppe (1 Rdl. 3 Mk. 4 Sk.), Sold, Flueskab, 2 indmurede Kobberbryggerkedler, den største til 2½ Tøndes Rum (31 Rdl. 1 Mk.), 1 Fyrtræs Melbing[5]) (1 Rdl. 4 Mk.).

I Mælkekammeret.

12 Numre. 5 Dusin Mælkebøtter, Flødebøtter o. s. v., en enetages Jernkakkelovn (10 Rdl. 4 Mk.).

---

[1]) Buddike, lille Bøtte, Trææske med Laag til et eller to Pund Smør til at give med, naar der skulde Madkurv til Arbejdsfolk i Marken. Det var endvidere Skik, at den indkaldte Soldat fra Landbohjem fik en saadan Smøræske tilsendt hjemmefra.

[2]) Trædunk, der til Folkene sendtes i Marken med Øl i.

[3]) Sætte, lav Jydepotte til at stege og koge i.

[4]) Trug til at „drøfte" ɔ: bortvifte Avner fra Gryn, altsaa ved at haandtere Truget, rense, sigte Gryn.

[5]) Kiste til Opbevaring af Mel og Malt.

I Pigekammeret.

12 Numre. 2 Halvsættesengesteder, Sengetøj hertil, 1 Bord og 1 Fjellestol. — Det er alt.

I Rullestuen.

4 Numre. En Egetræs Rulle (5 Rdl.), 4 Asketønder[1]) (1 Mk. 4 Sk.), 2 gl. Sold.

I Vinkælderen.

9 Numre. 40 Bouteiller, 2 Halvankre, 5 Hyllefjelle (Hylder).

Paa Loftet.

20 Numre. 5 Spinderokke, 5 Garnvinder, 1 Rottefælde, 1 Natskrin, Stegevender, Halvskæppe- og andre Maal o. s. v.

Loftkammeret.

15 Numre. Gryntønder med Laag, Karter, sorttavlede Hestedækkener, 2 blaa Vadmels Rejsehynder, 3 blaa Rejsekapper.

Paa Kvistloftet.

7 Numre. Humlefoustager, Kalktønde, 1 Løjbænk, 4 Kargjorde.

I Kedelførernes Kammer.

16 Numre. En Himmelseng — og forøvrigt den samme Udstyrelse med Møbler og Sengetøj som i de forannævnte Gæstekamre.[2])

I Kammeret ved Siden.

21 Numre. 2 smaa Taburetter med blaat Betræk, 2 sorte Læderstole, 2 røde Træstole, 1 Servietpresse, 2 rødtærnede Gardiner, Senge og Sengetøj, deriblandt en Skindoverdyne.

Paa Amundsens Kammer.

18 Numre. Et blegrødt Himmelsengested med Udtræk, tærnet Omhæng med Kappe, Tæppe og Fryndser, 2 Dyner og 3 Hovedpuder, Gardiner, et Elmetræsskab og 6 pletterede Lysestager.[3])

I Skolen.

18 Numre. En blaamalet Klædekiste — den kostede 3 Rdl. og blev købt af en Tjenestekarl. Et Himmelsengested, samt 2 Alkovesenge med Sengetøj. (Til en Seng hører sædvanlig ulden Overdyne, linned Underdyne og 2 Puder.)

---

[1]) Der brugtes i hin Tid Bøgeaske til Vask i Stedet for senere Soda.

[2]) Kedelførerne rejste altid to sammen, de rejste rundt med svært lastede Vogne med Kobbertøj, ogsaa Messingsager, som de solgte, og de istandsatte tillige ældre Sager.

[3]) Der omtales ikke, hvem Amundsen er. Som Køber — rimeligvis den samme — af mange forskellige Ting staar ligeledes kun Amundsen, kun enkelte Gange — naar en anden Haand har afløst Skriveren — staar Forpagter Amundsen.

I Portkammeret.

9 Numre. Lignende Sengetøj som ovenfor nævnt, og „I en anden Seng" ligeledes.

Paa Maltloftet.

7 Numre. Kornskæppe, Bødkerstaver, Smørfjerding, Kalktønder o. s. v.

Loftet over Pigekamret.

4 Numre. 2 Simestole[1]) (4 Sk. kontant), 1 Fiskevaad (3 Rdl.), købt af en Købmand i Middelfart, m. m.

Loftet over Bryggerset.

15 Numre. Et Lysestøberapparat med Brikker og Fjerding, et Duehus, Mostpresse, 2 Hørbroer o. s. v.

I Karlekammeret.

9 Numre. En Del Sengetøj.

I Vognporten.

17 Numre. En gulmalet Færredsvogn[2]) (40 Rdl.), Fjellevogne og Redskaber, Hjulplov, Slibesten, 2 Sæt Haver[3]), 71 Alen Egetømmer (7 Rdl. 2 Mk.).

I Huset ved Siden.

5 Numre. Sættekrybber, Tørvespader og 1 Gravspade m. m.

I Huggehuset.

10 Numre. Forskellige Redskaber. En Tjærehimpel, 2 Tjærekander m. m.

Kreatur.

28 Numre. 1 Hest, Køer, Faar, Grise, Gæs, Ænder, Høns og kalkunske Høns. (En lyserødhjelmet Ko, 12 Aar gammel, kostede 14 Rdl. 2 Mk., en lyserød dito, 12 Aar, 23 Rdl., 1 Faar med 1 Lam 6 Rdl. 1 Mk., 1 Aarings Svin 8 Rdl. 3 Mk., 1 Gase, 2 Gæs og 3 Gæslinger, 5 Rdl. 3 Mk. 8 Sk., 5 Ænder og en Andrik 1 Rdl. 2 Mk., 3 kalkunske Høns 1 Rdl. 4 Mk., 5 Høns og 1 Hane 1 Rdl.)

I Gaarden.

6 Numre. Stort Stenvandtrug, 1 Duehus, 1 Skubkar[4]), Vogntrappe[5]) m. m.

---

[1]) Stole med Halmsæder.
[2]) Ikke Arbejdsvogn, men Stadsvogn til at færdes i.
[3]) Sidestykker til Høstvognen.
[4]) En Skubkarre, en Form for Trillebør, som man til Eks. brugte til med den at føre Gødningen fra Stalden til Møddingen.
[5]) En løs Trappe, som man heftede paa Stadsvogne, saa man ved Hjælp af den kunde stige til Vogns og ligeledes forlade Vognen. Se N. B. Side 150.

I Kohuset.

3 Numre med 7 Genstande. Løse Krybber m. m.

I Stalden.

8 Numre. Læder og Messingseletøj, Læderstavpuder, 1 Sæt Stavtøj m. m.

I Foderloen.

7 Numre. En Skærekiste med Kniv, 1 Sabel til Plantehugning, 1 Hjulbør, 1 Nappetang[1]) m. m.

I Haven.

4 Numre. Havebænke og Haveredskaber, Jern- og Træriver.

Saaledes er Billedet af den gamle Kro levendegjort med Datidens Redskaber. Ved at gaa denne Fortegnelse over Indbo og Udbo igennem, følger man en saadan Bedrift Aaret rundt og følger med i al Slags Syssel. Man vil have lagt Mærke til saa mange Genstande, der nu er forældet Inventar, og som derved tegner Tidsbilledet. Følgelig har et saadant Katalog — ikke mindst ved sin Paalidelighed — høj kulturhistorisk Værdi. I personal Henseende kan det ogsaa give Oplysninger. Blandt Køberne er flere af Omegnens Præster og Lærere og flere kendte Navne, der har levet og virket paa denne Egn. Dette — saa vel som selve Fortegnelsen — viser, at det var et velforsynet Hjem, der her blev spredt for alle Vinde.

Den her omtalte Kro laa — og ligger — paa Hovedlandevejen mellem Middelfart og Nyborg og var i Datiden et anseeligt Gæstgiveri for rejsende. Auktionen afholdtes paa Grund af Dødsfald.

[1]) Knivtang.

Bidrag til Baag Herreds Historie.

Ved *P. Jensen.*

Disse Bidrag er en Fortsættelse af de tidligere i dette Bind af Aarbogen udgivne, der omfatter følgende Sogne:

Assens Landsogn	Side 222
Baagø	— 226
Helnæs	— 228
Sønderby	— 231
Kærum	— 235
Dreslette	— 239
Kirke-Søby	— 247
Gamtofte	— 250
Turup	— 256
Søllested	— 480
Vedtofte	— 485
Ørsted	— 489
Orte	— 493
Skydebjerg	— 608
Kerte	— 613
Barløse	— 620
Holevad	— 627
Sandager	— 630
Tanderup	— 634

De efterfølgende er behandlede paa samme Maade som de forudgaaende og angaar følgende Sogne:

Flemløse	Side 706
Haarby	— 714
Køng	— 725

Skriftudvalget.

Flemløse Sogn.

Flemløse Bye 1682.

Ejerne	Gaardmændenes Navne.
Præstegaarden	Hr. Hans Lauritzen Præst ..... 1 Gd.
Velb. Mogens Rosenkrandz	Anders Hansen og Mads Olsen ..... 1 —
Jacob Antonius Arv.	Jens Rasmussen ..... 1 —
Kirsten, sal. Hr. Jacob udi Flemløse	Peder Lauritzen Smed.. ½ —
Brobyegaard	Mads Jørgensen ..... 1 —
Jac. Antonius Arv.	Thomas Lauritzen ..... 1 —
Jac. Christensen udi Faaborig	Mads Pedersen ..... 1 Boel
Borgm. Chr. Hansen udi Assens	Peder Nielsen ..... 1 Gd.
Hr. Hans i Flemløse	Mads Rasmussen (Mensalgaard) ..... 1 —
Kiøbenhavn	Lauridz Jørgensen ..... ½ —
Borgm. Chr. Hansen udi Assens	Lauridz Andersen ..... 1 —
Korfitz Trolle og Fru Pernille Bille	Søren Jørgensen ..... 1 —
Jac. Antonius Arv.	Peder Madsen ..... ½ —
Velb. Anders Bille	Hans Lunde og Jørg. Christophersen. 1 —

	Husmænd (Jordløse).
Kirsten, salig Hr. Jacobs i Flemløse	Mads Christensen
	Hans Andersen
	Hans Andersen Degn
	Anders Madsen
	Peder Smed
	Hr. Gregersis Enke
Jens Rasmussen	Peder Pedersen
Sl. Hr. Jacobs Enke	Et øde Hus ved Kirken

Marknavne 1682.

De 7 store Marker.

Breinebierig, syd for Byen
Kiøngsmarch eller Østermose
Vestermarch
Vængen eller Nørholms March
Houtebierigs Kochafuer
Møgelhøys Kochafuer
Den gamle Kochafue

Breinebierig.

Lippe Tofft
Søedehus Schifft

Kiøngs March.

Fulebro Schifft
Ryedenbierig Schifft
Risum Schifft
Sudehøys Schifft
Kyllings Brinches Schifft
Gyldene Høys Schifft
Viffuehøys Schifft
Gl. Smede Schifft
Springenbierigs Schifft
Vugge Schifft
Visnebierigs Schifft

Houtebierig Koehafuer.

Hiule Agers Schifft
Houtebierig
Stokkevad Schifft

Den gamle Koehafue.

Lindebierigs Ager
Løffuendahls Ager
Futtehøys Schifft
Emtebierigs Støcher
Smede Schifft
Tungeland
Falemaal
Steenhøys Schifft
Fuglebierigs Støcher

Vestermarchen.

Korsdahls Schifft
Langemoose (Lammemose)
Myrebierigs Schifft
Løfuensbierigs Ager
Holme Ager
Morgenbierigs Have
Smede Schifft
Ærrekiers Ager
Hiortebierigs Ager
Koppenbierigs Krogs Ager
Eschehøys Ager
Stiehøys Støcher

Vængen.

Bøsselbierigs Ager
Lindschouffs Ager
Grue Ager
Tornbalch Ager
Suanechiers Ager
Kields Toffte
Steenholms Hutter
Pile Ager — Skov

Møgelhøys Stente
Smede Ager
Præstebierigs Dahl
Reffgraufs Ager
Leerbierig
Øster Huol Ager — Vester
Kield Ager
Brød Ager
Bruunebierigs Schifft
Lundsbechs Ager
Lundbierigs Ager
Kochelhøys Ager

Trette Marchen
Mellemveys Ager
Steenchisten
Lille Huol Mosebierig
Nørrebierigs Ager
Steuffnebechs Ager
Træschohøys Hutter
Tørrehøys Hutter
Faarehøys Hutter
Moeseboeholmb
Buchedahls Ager
Sandhøys Schifft

Møgelhøys Koehafuer.

Buschebierigs Ager
Ørnechulshøys Ager
Handchehøys Ager — Moese
Steenhøys Ager
Krogsholms Hutter
Gaase Ager
Krogs Ager
Præstehafue
Kalle Moese Ager
Flabmoese Ager

Dærup Bye 1682.

Ejeren	Gaardmændenes Navne.	
Hans Excellence Morten Schinchel paa Soholm	Hans Jensen	½ Gd.
	Hans Jensen Liusholt...	½ —
	Hans Nielsen Lunde....	½ —
	Jens Pedersen	½ —
	Knud Clausen	½ —
	Sander Ibsen	½ —
	Anders Jensen	½ —
	Søfren Pedersen	½ —
	Hans Erichsen	1 —
	Mads Madsen	½ —

Huusmænd.

Anders Rasmussen Hiulmand
Mads Pedersen

Marknavne 1682.

Dærup Jord bestaar af 5 Marker.

Flemløse Vænge
Koppenbjerg Vænge
Over Vænge
Hyllebjergs Mark
Meilløse Mark

Flemløse Vænge.

Suanechiers Agre
Rendagers Schifft
Syle Støcher
Tindebierigs Agre
Trette Agre

Koppenbierig Vænge.

Udenbyes Agre
Broens Brandkiers Agre
Steengaarde Leeds Agre
Dragsmoese Støcher
Kallunhøys Agre
Suinemoese Støcher
Ploustaufs Agre
Eschemoese Høy
Krog Agre
Tienebechs Agre
Alminds Støcher

Over Vænge.

Tofft Agre — Hyld
Remis Hütter
Piilekiers Agre
Barnedeels Agre
Errebierig
Oversteens Støcher
Stames Krog
Ny Vænge
Schofuens Høy
Langebierigs Kochafuer
Lille Anchebierigs Holte — Store
Ploug Stentis Schifft
Mørche Moese
Schraaholtz Agre
Flakkemoese Holm
Langebierigs Hutter
Vester Schoufs Maal

Hyllebierig March.

Kaasrilds Støcher
Lang Agre
Steenbierig Agre
Suenborig Tuds Agre
Arnebechs Schifft
Baure Schifft
Linsmærchs Agre

Meilløse March.

Leergraufs Støcher
Børnelands Støcher
Hafreholmen
Bronschiers Agre
Steen-goers Leeds Agre
Steenchastens Agre
Meilløse Agre — Stente
Smalle Studs Ager
Porsleeds Schifft
Geds Moese — Høy
Ræfue Agre
Sylle Støcher
Hulebech
Brødelands Schifft
Plads Moese Schifft
Aser Løcher
Schoufhafuen (Nord for Byen)
Schoufbanche Støcher
Steengierds Støcher
De Støcher ved de tyche Bøge
Schraufholt
Ærte Hafuen

Voldtofte Bye 1682.

Ejerne	Gaardmændenes Navne.	
Assens Skole	Hans Pedersen nu Lauritz Jensen	½ Gd.
	Søren Mortensen nu Peder Hansen	½ —
	Hans Lunde nu Christen Hansen	½ —
Velb. Anders Bilde til Logismose	Stafuen Pedersen nu Rasmus Madsen	½ —
	Jørgen Andersen nu Mads Lauritzen	½ —
	Thor Hansen nu Jep Pedersen	½ —
	Jørgen Mortensen nu Peder Pedersen	½ —
Odense Hospital	Peder Lauritzen nu Rasmus Pedersen	½ —
	Anders Madsen Lunde nu Lauridz Andersen	1 —
	Niels Ibsen nu Niels Andersen	⅔ —
	Hans Lauritzen nu Jens Pedersen	¾ —
	Hans Jørgensen nu Rasmus Hansen	⅔ —
	Jens Madsen nu Niels Laursen	½ —
	Lauritz Lunde nu Hans Mortensen	1 —
Velb. Holg. Rosenkrantz	Jørgen Rasmussen nu Søren Jørgensen	½ —
Odense Hospital	Niels Pedersen nu Rasmus Nielsen	½ —

Ejerne	Gaardmændenes Navne.	
Odense Hospital	Peder Jørgensen nu Niels Pedersen	⅔ —
Hans Mortensen i Kbh.	Jens Olufsen nu Oluf Jensen	⅓ —
Chr. Hansen udi Assens	Niels Andersen nu Lauridtz Pedersen	½ —
Velb. Jomfru Cristence Daa	Anders Pedersen nu Knud Jensen	⅜ —
	Michel Pedersen nu Peder Michelsen	⅜ —
Landsdomm. Jens Lassen	Mads Hansen Skougaard nu Jørg. Rasmussen	⅔ —
Odense Hospital	Hans Pedersen nu Niels Ubbesen	½ —
	Moeseboe.	
Velb. Preben Brahe Hvedholm	Mads Michelsen nu Hans Madsen	⅔ —
	Jørgen Andersen nu Anders Hansen	½ —
	Høede Bye.	
Velb. Mogens Rosenkrantz	Mads Lauersen nu Mads Hansen	½ —
Assens Skole	Niels Pedersen nu Jørgen Madsen	⅓ —
Velb. Steen Bilde til Sobo	Jep Hansen nu Per Madsen	½ —
Jens Christensen i Faahorg	Jens Sørensen nu Hans Jensen	⅓ —
	Gorm Pedersen nu Hans Jørgensen	⅓ —

Marknavne 1682.

Nørholms March.

Leerbierigs Dild
Karlshøys Dild
Tornbalchs Schifft
Korsagers Dild
Toftewods Dild
Dams Hole
Møllebierigs Schifft
Gierds Moese
Mølle Torne
Veilebringis Schifft
Mausmoese Schifft
Wissenbierigs Schifft
Nørreholmb
Tungelands Dild
Torchilds Schifft
Emtebierigs Schifft
Staaendambs Schifft
Smede Schifft
Kierchebierigs Schifft
Mellemveys Schifft
Bylunds Ender
Barne Schifft
Lohøys Schifft

Nyemarchen.

Hellens Schifft
Mellembrugs Schifft
Myrebierigs Schifft
Korsagers Dild
Bukkebierigs Schifft
Hesselbierigs Schifft
Havreholms Schifft
Bøgenbierig Schifft
Boes Mad
Lung Kier
Lunge Schifft
Bohøys Schifft
Baltyrnebierigs Schifft
Hiulechiers Høye Deel
Schurhache Have

Vester March.

Mellemveis Fall
Tyllis Stente
Høysteens Fall
Gløholms Fall
Bylunds Hutter
Drengehøys Fall
Schriedahls Fall
Bonnebierigs Fall
Pillebierigs Hutter — Fall
Hiortechiels Dahl
Elleriis Hafue
Lysemoesebierig
Safbierigs Fall
Honnehøys Fall
Nørrehafues Agre
Herrebierigs Fall
Killmos Hole — Fall
Kelleberrids Bierig
Stochebierigs Dall
Lysemoese Fall — Bierig — Long
Boechiers Fall
Bonløse Fall
Schollemoes Knechts Fall
Smede Schallet
Bruunsmoese — Bierig
Schelchiers Hutter
Sckogechrogs Agre
Trollechier

Refuegraffs Banchis Fall
Hoelbechsbierig
Ruchafuerne
Øster Vangen
Schinnemoes Hafue
Smede Hafuerne
Kolds Rues Hafue
Hansche Hole
Høede Ennemercher
Øxncholms Hafue
on — Hafue
Eschemoesebierig
Boede Hafuerne

Nederste Schoufmarch.

Runde Steendeel
Gammel Landeveys Deel
Ebbe Hessels Deel
Guldborigholmbs Deel
Mellemchiers Deel
Sweegelsbierig
Mellembierigs Deel
Tinte Saaids Deel
Staaste Kils Deel
Smede Deelet

Buschierigs Deel
Tyrsted Schifft

I Skovhaverne.

Biørnemoese Dam
Kallerod Deel
Hamperne ved Byen

Ofuer Schoufmarch.

Grimsholmbs Schifft
Tremshøys Laaning
Weyleenge
Casse Schifft
Høyens Schifft
Tuenøs Schifft
Ødchaus Schifft
Lange Kriges Schifft
Stagne Krige
Runesteens Schifft
Faarebierig Schifft

Venget.

Stobbelunds Schifft
Brisnaggers Agre

Aflangs Agre
Høysteens Agre
Strusbierigs Hafue
Flinte Agers Schifft
Raffnebierigs Schifft
Dige Stycherne
Strerope Stentes Schifft
Quindelunds Schifft
Steenchiste Stycher
Smede Schifftet
Hestechiers Schifft
Langebierigs Schifft
Meeltueds Schifft
Slumsigs Schifft — Kier
Gaasdams Agre
Sylle Stycherne
Kielschiers Schifft
Binshøys Agre
Asser Høy

Høedebyes Lillemarch.

Dreals Schifft
Strusbierigs Schifft
Høedechils Schifft
Peberehrogs Agre

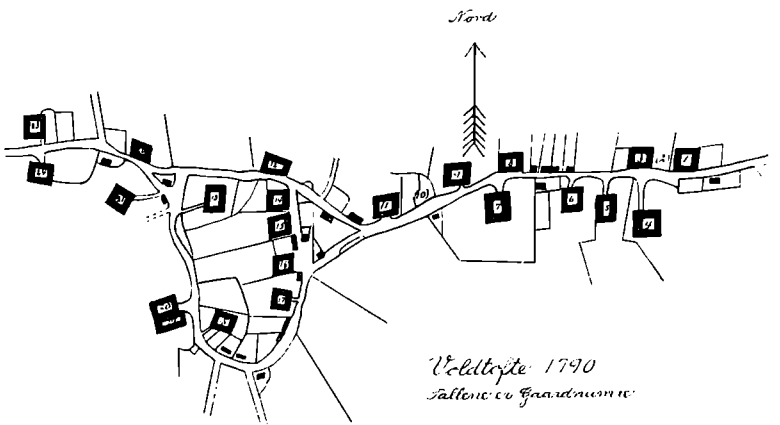

Matrikelnumrene i Flemløse Sogn.

Matriklen af 1/1 1844.

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
		Flemløse Bye.				
Pr.-Emb.	1	Pastor Clausen	9		1	1
Skole-Emb.	2	Skolelærer Nissen		6	3	1½
Pr.-Emb.	3	Peder Mortensen	5		1	1¾
Selv.	4a	Søren Jørgensen	6	2	1	1¾
„	4b	Lars Andersen		7	3	2¼
„	4c	Jens Rasmussen		5	1	
„	4d	Rasmus Jørgensen		5	2	1½
„	4e	Anders Nielsen		5		1¼
Selv.	4f	Søren Jørgensen		4	1	2¾
Fr.gave	5	Hans Sørensen	4	5	1	¾
„	6	Hans Madsen	4	4	2	½
Brobygd.	7	Lars Andersen	9	4	3	1¾
Skovgd.	8	Unge Hans Nielsen ...	9	6	3	2
„	9	Niels Carlsen	10	3	1	½
„	10	Lars Nielsen	6	4	1	½
Selv.	11a	Hans Rasmussen	4	4		2¾
„	11b	Smed Niels Jørgensen...		2	3	2¾
„	12	Jacob Hansen	5			1
„	13	Hans Hansen	5	2	1	

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Selv.	14	Hans Jensen	7			1¼
„	15	Mads Pedersen	4	5	1	1
„	16a	Rasmus Nielsen	4	5	1	½
„	16b	Peder Hansen		7		
„	16c	Anders Pedersen Glensbierg		4	2	1½

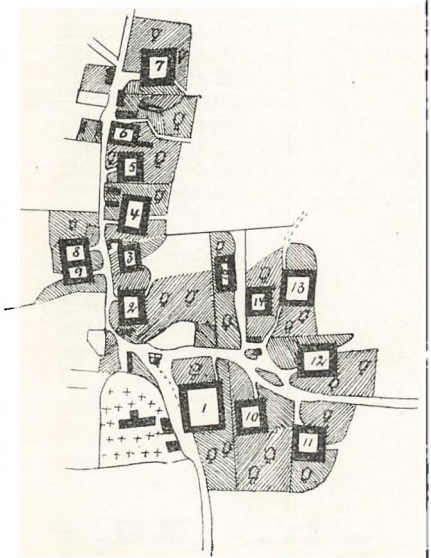

Fallene er Gaardnumre.

Flemløse By 1790

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Selv.	32	Mads Larsen		3	3	1
„	33	Peder Pedersen	1		1	1¼
„	34	Hans Pedersen		2		¾
„	35	Hans Hansen		5	2	1½
Skovgaarde	36	Mads Pedersen og Peder Mogensen		3	1	¼

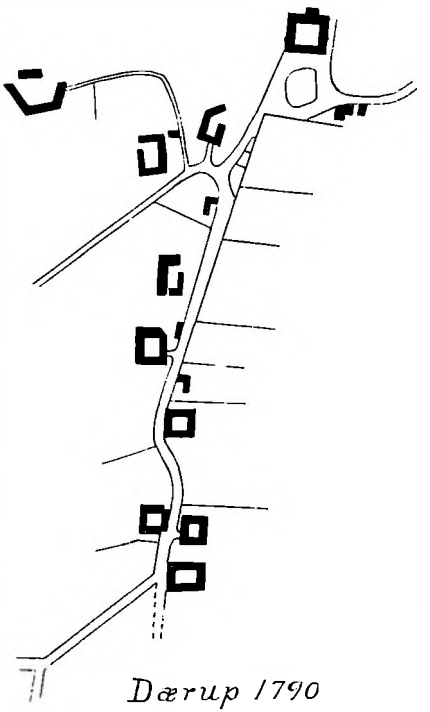

Dærup 1790

Selv.	17	Anders Offersen		2	3	½
„	18a	Hans Thomsen		3	3	¾
„	18b	Anders Offersen		1	1	½
„	19	Jens Rasmussen		1		2¼
Emb.	20a	Giordemoderen		1	3	¾
„	20b	Hans Thomsen		1	3	¼
„	20c	Simon Larsen				¼
Provstinde Strodtmann	21	Søren Hansen		3		
Selv.	22	Jørgen Vernersen		5		1¼
„	23	Simon Jørgensen		1	3	½
„	24	Hans Jensen		1	2	1¾
„	25	Mads Jørgensen		3	1	½
„	26	Anders Pedersen		3		2¾
„	27	Anders Andersen		7	3	1½
„	28	Søren Nielsen		7	2	¾
„	29	Lars Jørgensen		3		
„	30	Rasmus Nielsen		4		½
„	31	Niels Pedersen		5	2	¾

Fr.gave	37	Jens Rasmussen		3		1¾
Selv.	38	Hans Nielsen		6	3	1½
„	39	Anders Skræder		1	2	2
„	40	Hans Eriksen		2	1	1¼
Sognet	41	Fattiglemmerne				½
Selv.	42	Jørgen Eriksen				¾
„	43	Mads Pedersen				½
„	44	Peder Bertelsen				½
„	45	Peder Lausen				½
Byen	46	Anders Hansen Smed...				¾
Selv.	47	Iver Nielsen				¼
„	48	Peder Høegaard				½
Flemløse Kirke	49	Jens Rasmussen				¾
Selv.	50	Conrad Rasmussen				½
„	51	Hans Lausen				¼
„	52	Lars Nielsen				½
Flemløse Bye	53	Anders Hansen Smed...				½
		Flemløse Byes Hartkorn	116	3	3	½

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
		Dærup Bye.				
Fr.lund	1	Niels Jensen	11	1	2	1¾
„	2	Anders Nielsen	6	1	3	1¼
„	3	Niels Rasmussen	6	1		¾
„	4	Jørgen Pedersen	6	2	1	2¼
„	5	Peder Madsens Enke ...	6	3	1	1
„	6	Anders Pedersen.....	6		3	¾
„	7	Anders Jørgensen	5	5	1	1¼
„	8	Hans Jørgensen	6	1	2	¾
Fr.lund	9	Mikkel Madsen	5	4	1	½
„	10	Rasmus Nielsen	5	7	2	1
„	11	Hans Andersen		4		2
„	12	Jens Henriksen		3	3	2
„	13	Hans Nielsen		4	2	
„	14	Hans Larsen		4	1	2½
„	15	Niels Christensen		4	3	
Selv.	16	Brugerne af Matr. Nr. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 og 10 ...		1	2	½
		Dærup Byes Hartkorn	68	5	1	¼

Flemlöse og Dærup

1790

Tallene er Matrikelnumre (Forord af 1/1 1844).
Marknavnene er fra Udskiftningen
Gamle Veie för Udskiftningen En. dicimal Tomme udg. 1000 Al.

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
		Voldtofte Bye.				
Skole-Emb.	1	Skolelærer Søren Jensen		6	3	2½
Fr.gave	2	Peder Rasmussen	9	1		2
„	3	Morten Rasmussens Enke	11	3	1	½
„	4	Anders Jørgensen	7	4		
Selv.	5aJ	Jørgen Pedersen	13			¼
„	5bL	Lykke Hansen		1	3	1
„	6	Hans Jensen	7	5	2	1
Hved-holm	20	Hans Jørgensen	10		3	2¼
„	21	Jørgen Andersen Mosebo	8	1		½
„	22a	Jørgen Hansens Enke Mosebo	9	3	1	1¾
Selv.	22b	Jørgen Hansen og Hans Pedersen Hviid			1	½
„	23	Anders Nielsen	6	6	3	1
„	24	Jørgen Nielsen	4	6	2	2
„	25a	Hans Mikkelsens Enke..	4	6	2	1½
„	25b	Mads Jeppesen		1	1	1¼

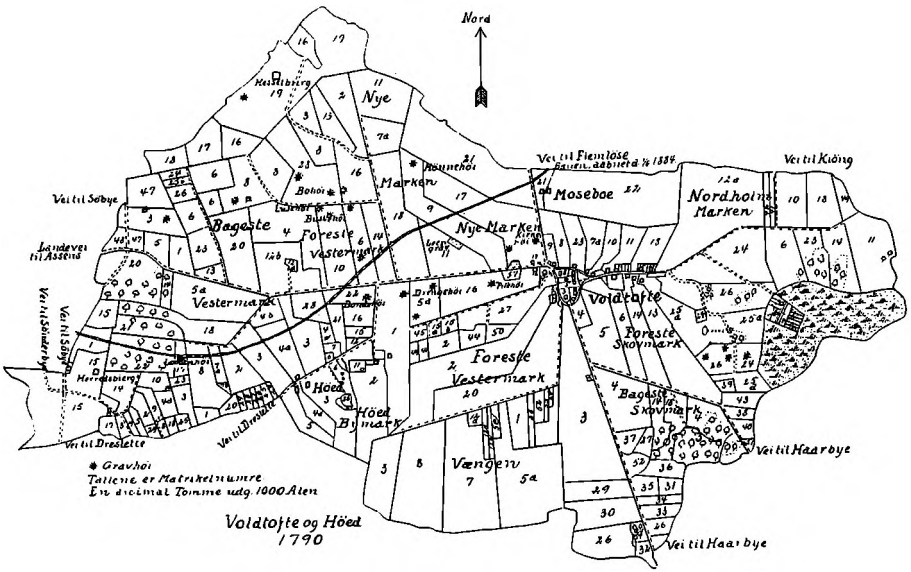

Fr.gave	7aJ	Jeppe Hansens Enke ...	2	5	2	1
„	7bR	Rasmus Jeppesen	5	2	1	1
„	8	Jørgen Andersen	11	4	1	1
„	9	Lars Hansen	4	4		2¾
„	10	Hans Jørgensen	5	3	1	2½
„	11	Peder Rasmussens Enke	8	3	3	¾
Selv.	12aP	Peder Sørensens Enke...	7	5	3	¼
„	12bH	Hans Pedersen	2	2	3	2¾
„	12cL	Lars Jørgensens Enke...		1	2	1¾
„	12dH	Hans Rasmussen		1	1	2¼
Fr.gave	13	Rasmus Hansens Enke	10			2¾
„	14	Gl. Hans Lausen	7	1	1	2¼
„	15	Lars Erichsen Herredsbierg	6	4	3	1¾
Skovgd.	16	Peder Jensen	6	2	3	2
„	17	Hans Pedersen Hviid...	5	4	3	1¾
„	18aL	Lars Erichsen Sognefoged	6	1	3	2½
Selv.	18bH	Hans Clausen Høed ...			1	1½
Skov-gaarde	19	Mads Jørgen Nielsen Hesselbierg	7	4	1	1¼
Selv.	26	Hans Rasmussen	6	7	3	¼
„	27	Claus Hendriksen	3	3		1
„	28aN	Niels Espensen	1	6	1	1¾
„	28bH	Hans Rasmussen	1			
„	29	Simon Larsen	1	4	3	2½
„	30	Jørgen Larsen	1	7		2
„	31	Niels Larsen	1	1	2	1
„	32	Hans Hansen		4	1	2½
„	33	Christen Rasmussen ...		3	2	2¾
„	34	Lars Nielsen		4	1	¼
„	35	Erich Johansen		3	2	¾
„	36	Mads Pedersen		5	2	2
„	37	Lille Lars Hansen		3	1	1
„	38	Mads Andersen		3		2¼
„	39	Jacob Frederiksen		1	2	2½
„	40	Mads Jeppesen		4		2¼
„	41	Anders Rasmussen		4		2½
„	42	Rasmus Conradsen		3	2	1½
„	43	Morten Rasmussen		3	2	2¼
„	44	Niels Hansen Smed		3	2	2½
„	45	Hans Hansen Krog		2	3	1½

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Selv.	46	Jørgen Jensen		6	3	1
Amtsst.	47	Jens Madsens Enke		4		¼
Selv.	48	Anders Gregersen		2		1¾
„	49	Jens Nielsen		4	2	2¾
„	50	Skolelærer Jensen		4	3	
„	51	Lars Pedersen			3	1¾
„	52a	Peder Henningsen		2		¾
„	52b	Mikkel Larsen		3	2	1¼
„	53	Rasmus Findsen			3	2¾
„	54	Lars Jørgensens Enke			1	1
„	55	Lars Hansen				1¼
Hvedh.	56	Rasmus Findsen		5	3	2¼
Selv.	57	Lars Larsen		1	2	¼
„	58	Hans Andersen		3	1	1
„	59	Hans Larsen og Niels Nielsen			1	
„	60	Christen Ditlevsen			1	
Lods-	61	Rasmus Hansen				½
ejerne	62	Hans Rasmussen			1	
Selv.	63	Rasmus Andersen				1
„	64	Jørgen Hansen			1	1½
„	65	Johan Johansen				1½
„	66	Peder Henningsen				1¾
„	67	Peder Pedersen				1¾
Fr.gave	68	Jens Nielsen				2¾
„	69	Lykke Hansen				1¾
„	70	Lars Jørgensens Enke			1	½
Selv.	71	Hans Jensen			1	
Fr.gave	72	Hans Erichsen				1¾
„	73	Hans Rasmussen				2¼
„	74	Hans Erichsen				1½
		Voldtofte Byes Hartk.	221	1	2	½

Høed Bye.

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Fr.gave	1	Søren Rasmussen	6	5		½
Selv.	2	Gl. Jørgen Pedersen	4	5		¼
„	3	Unge Jørgen Pedersen	5	7	1	1½
„	4a	Lars Erichsen	3		2	¼
„	4b	Hans Larsen Smed		5	3	1
„	4c	Jørgen Offersen		2		2½
„	4d	Jens Larsen		1		½
„	5	Ole Henningsen	4		2	2½
„	6	Hans Larsen Smed		5	1	
„	7	Jørgen Offersen		3		2¼
„	8	Morten Hansen m. fl.		1	3	1¼
„	9	Gorm Mathiesen Høed Gyde		4		2
„	10	Hans Hansen		4	3	2
Pr.-Emb. i Dresl.	11	Niels Hansen		2		2½
Fr.gave	12	Rasmus Jørgensen		3	2	2½
Selv.	13	Hans Rockiær		3		1¾
„	14	Hans Nielsen i Aae		7	2	1¾
„	15a	Rasmus Andersen		4		2½
„	15b	Hans Larsen Smed		1		2½
„	16	Lars Pedersen		7		2½
„	17	Hans Jensen		2		½
„	18	Lars Nielsen Banke		2		
„	19	Hans Nielsen		1	2	
Selv.	20	Peder Skræder		2	1	¾
„	21	Hans Hansen		5	2	1¼
„	22	Peder Mathiesen		6	3	2¼
„	23	Sognepræst Clausen		1	3	2¼
„	24	Anders Larsens Enke		1		1½
„	25	Poul Hansen		3	2	2¼
„	26	Lars Rasmussen		1	2	2¼
„	27	Jørgen Larsen Brun		1	1	¾
„	28	Jørgen Larsen Spinder		1		1
„	29	Hans Hansen		2	2	1¼
„	30	Hans Johansen			2	2
„	31	Mads Nielsen				2¼
„	32	Hans Pedersen			1	½
„	33	Rasmus Ebbesens Enke				¾
„	34	Niels Findsen				¾

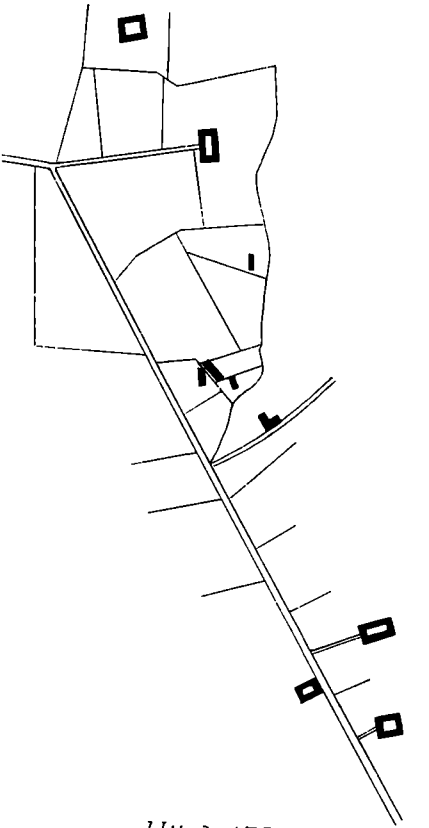

Höed 1790

Ejer	Matr. Nr.	Brugerne af Matr. Nr.	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Fr.gave	35	12 og 13			1	2
„	36	Høed Bye			1	2
Selv.	37	Matr. Nr. 25 og Jens Larsen i Dreslette			2	1¾
		Høed Byes Hartkorn	36	2	1¼	
		Flemløse Sogns Hartk.	442	3		2½

Haarby Sogn.

Bøndernes Navne i Haarby 1682.

Tiennere til Welb. Anders Bilde	Hans Laursen nu Peder Hansen
	Michel Ibsen nu Anders Michelsen
	Hans Søfrensen nu Hans Oelsen
	Søfren Jensen nu Lars Søfrensen
	Lars Hansen
	Jørgen Jørgensen Lindegaard nu Hans Søfrensen Lindegaard
	Peder Hansen
	Thomas Stafensen nu Henrich Jørgensen
	Søfren Erichsen
	Peder Pedersen nu Claus Jørgensen
De 3 Dele til Anders Bilde. Den 4 Part til Corfitz Trolle	Hans Jørgensen nu Rasmus Andersen Deign
Jomfru Cristence Daa	Jens Therkelsen nu Rasmus Mortensen
Ligesaa	Hans Jensen
	Mads Jørgensen
	Rasmus Jensen
	Jens Therkelsen nu Jørgen Hansen
	Haarbye Mølle Laurs Jørgensen
Tiennere til Boheros i Nachschou	Hans Madsen nu Hans Larsen
	Anders Rasmussen
?	Laurs Rasmussen Lindegaard
Tienner til Knud Tott	Rasmus Jørgensen
Tienner til Corfitz Trolle	Hans Andersen nu Niels Jørgensen
Tienner til Thomas Ifuersen i Assens	Jørgen Laursen nu Laurs Lillebech

Mogens Rosenkrantz	Morten Jørgensen Ellegaard
Anders Bilde	Peder Jørgensen nu Hans Andersen Deign
Erich Rosenkrantz	Jørgen Jørgensen
JorgenSchiæl	Hans Jensen nu Jens Hansen
Welb. Fru Anne Wind til Thorebye	Simmen Jørgensen nu Jørgen Mortensen
NielsBanners Arfvinger	Morten Madsen
	Mads Hansen
Jens Christensen i Heden Sogn	Hendrich Clausen
Rytter-tiennere	Lars Nielsen nu Frandz Schreder
	Jørgen Jensen nu Rasmus Pedersen
	Jørgen Hansen nu Hans Christensen

Ackerup.

Rytter-tiennere	Rasmus Hansen nu Jens Hansen
	Christen Hansen nu Jens Mortensen
Anders Bilde	Erich Hansen nu Peder Søfrensen
PernelleBilde	Jørgen Larsen nu Morten Hansen
Steen Bilde	Rasmus Nielsens Enke
Mogens Rosenkrantz	Rasmus Oelsen nu Jens Madtzen
Thomas Ifuersen i Assens	Peder Michelsen nu Madtz Møller og Hans Michelsen
Steen Bilde	Bertel Nielsen

Fielstrup.

Corfitz Trolle	Jacob Thommesen nu Hans Oelsen

Marknavne for Haarby Sogns Jorder 1682.

Haarby Byes Jorder.

Møllebierig.
(Østen for Byen.)

Stengeland
Østertorn
Schudebierig Schifft
Breinebierig Schifft
Raffnebierigs Bancke
Dyndemose
Schouffsbierig
Møllebierig
Bachtoffte
Kaldroe
Grafftebierig — Moese
Raffnebierigs Maal
Hollebrod
Røds Aggers Schifft
Gammel Wenges Schifft
Baatofft
Hollebyrs Schifft
Ærteholms Schifft
Ørne Kullend Schifft
Rosbierigs Schifft
Møllebierigs Mae

Leergraffs Schifft
Wadschels Steene
Schallebierigs Schifft
Ammegeld
Grøntemaal
Kalterbech
Ofuen Helvede
Strandbyehøi
Langedild
Helvedes Mae

Ege Bierigs Schifft
Wilde Brinchs Schifft
Tangeløs Bierigs Schifft
Langemoes Schifft
Bøge Bierigs Schifft
Hyrde Banckens Schifft
Kraage Aggers Schifft
Stihe Bierigs Stycher
Golls Moese Schifft
Kiællde Moese Holm

Holmehøyes Schifft
Lange Holms Høye
Achemoes Schifft
Smidde Schifft
Aggis Schifft
Kyllingskiers Schifft
Raffne Høyes Schifft
Søffren Høyes Schifft
Krage Kiers Stycher
Søde Hols Kraag

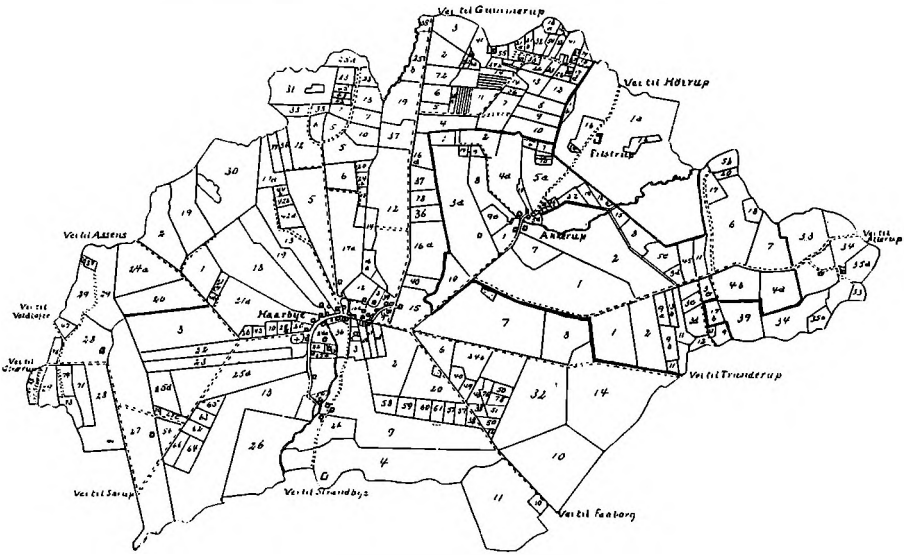

Tallene er Matrikelnumre (Folioid 5/1905)

Haarby Sogn
Nordlige Del
1781
1 Dimmat Tomme udgior 1000 Al

Schuebierigs Mad
Kiellemoes Maal
Kattehalle Maal
Wadeschells Maal
Langedals Schifft
Esche Riis
Tyrremoesholmb
Vester Torns Schifft
Linnegaards Tofft

Schalde March.

Schallebierigs March
Roedsbierigs Schifft
Hoelle Brøette Schifft
Astre Torns Schifft
Kaaldbierigs Schifft
Hesselbierigs Schifft
Henningbierigs Schifft
Mulderuppe Schifft
Konge Rods Schiffte
Bumde Broholm

Lille Kirche Marchen.

Et Bilag med følgende Indhold er vedlagt denne Mark:

Denne March er begroet med onde Urter, som fordriffuer Sæden. Dette vidner vi under skreffne

Søffren Andersøn Præst til Steddet. RIS NIS IHS HCS

Haarby 4 Octob 1682

begerit ydmygelig dette maatte efftertrückis.

Lunde Løche Kraag
Mølle Høy
Fallemoes Schifft
Tørebroes Schifft

Tuedde Schifft
Røtteland
Græte Torns Støcher
Haasemoes Schifft
Ørsemos Schifft
Taaholms Kraag
Egebierg Schifft
Nyemarch Haarsemosse Schifft
Aabroe Mae Schifft
Hest Hauffuens Schifft
Hestholms Kraag
Fallemosse
Raffne Kiere
Krage Kier
Horsemosse
Achemosse
Dachemosse Hauffue
Holme Waads Hauffue
Siøhuls Hauffue
Eegebiergs Hauffue

Kirchemarchen.

Lille Tyrre — Præstland
Lange Brinche — Schinder Høy
Stafuershøy — Vyfue Schifft
Eschelunds Støcher
Hylle Høys Schifft
Bøchel Schifft — Laanged
Bønickel — Strærupe Holm
Boelsmos Bierig
Weesmosse
Tidselholmbs Aggere
Tøyste Schifft
Stampe Schifft — Bleg Schifft
Ege Bierigs Schifft
Stuemosse
Aabroe May
Sorte Schifft —Mosse
Wiesmosse
Studemosse
Fleekier
Eschelunds Kier

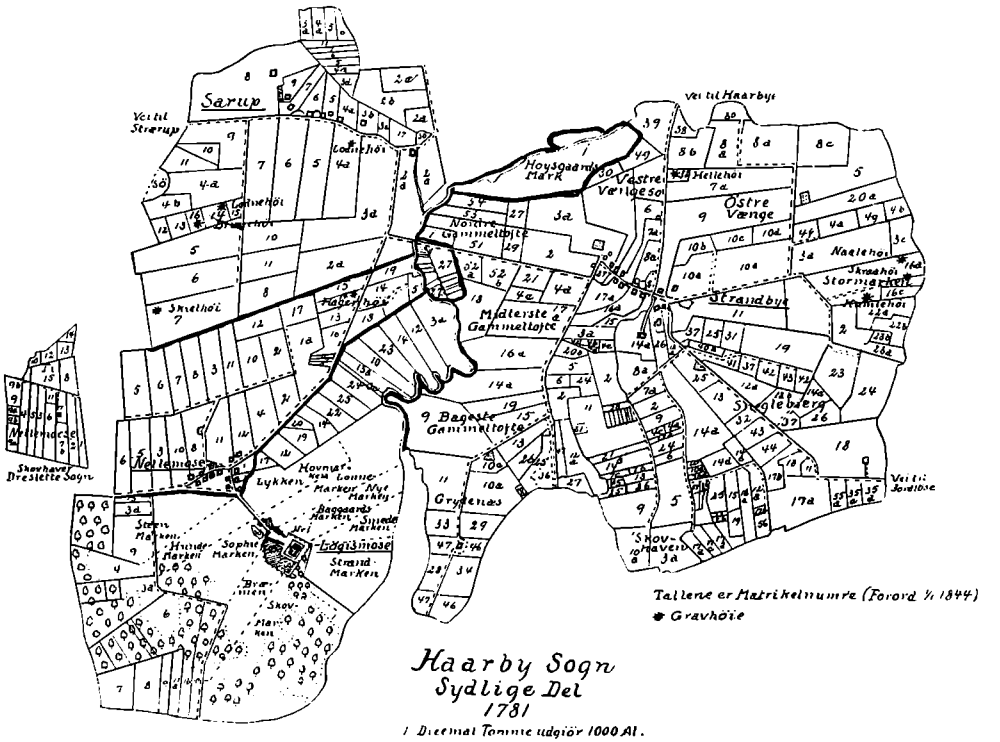

Haarbye Mølle

ligger synden for Byen, och nu beboes af Lauritz Jørgensen Møller, som dend ikun paa en 8te Aarstid haffue beboet. Samme Mølle er bestaaende af 2ende offuerfals Querne, haffe sit Vandløb til Møllen udaff Weldekilde, som er udi Kyng Sougen, /: och Waltofte March aff naagle Tørffue Moeser :/, fra Køngmøle Damb, saa Vandet aff Naturen did haffe sid Løb, och ey did leddis. Samme Mølle kand male Winter och Sommer, dog med naagen Besuering om Sommeren, naar Tørchen ind falder, efftersom hand da med Grauffning til Tørre Moeserne och Kilderne at Reendtze sig maa bemøede. Om Winteren lider dend af stoer Tuang aff Wandet, ded at Quit bliffue for dets offuerflødighed, Wad som da paa kommer.

Til Møllen er ingen Huus forordnet meldt, mens haffe sin Maling fra fremmede och hans Naboer, som hoes hannem løster at malle.

Møllen i sig selff saa som Mølle Steene, Mølle Hiuel, Jeren och anded som dend ved Kreffuid holder dess Patron sielff vid Lige, saa velsom Mølle Broen, Dembning, Stiebor, Gold Stiebor, med anded Møllens i sig sielff vedkommende, /: Arbeids Løn for forholdsm. Poster betaller dog Mølleren sielff, och Nyder der for ingen Affslag udi sin Landgilde :/ Mølle Huusene saa som Stue Huusene med de andre Mølle Huuser Biugning, holder Mølleren och saa sielff vid lige och ei der for nyder nogen aff slag i sin Landgilde. Widere Herlighed findes ei till Møllen.

Acherup och Fielstrup.

Balle March
Barens Schifft
Laaged Schifft
Gilde Klau Schifft
Slaantorns Schifft
Basse Kiers Høyes Schifft
Raffnebierig
Koelente Schifft
Stokkebro Schifft
Skielleds Schifft
Skielbrenchens Schifft
Rugvads Schifft
Lyche Elle Moese Schifft
Lunggys Schifft
Præste Hulle
Graf Brinche Schifft
Ruevads Schifft

Bøndernes Navne i Sarup 1682.

Corfitz Trolle til Sandholt } Gl. Hans Pedersen

Anders Bilde til Løgismoese } Niels Hansen og Søfren Andersen

Mogens Rosenkrantz til Landting } Madtz Nielsen

Anders Bilde Laurs Hansen

Corfitz Trolle Erich Nielsen

Anders Bilde { Christen Ibsen og Peder Espensen

Corfitz Trolle { Peder Christensen og Peder Andersen

Anders Bilde {
- Unge Hans Pedersen
- Sarup Mølle — Jørgen Hansen Møller
- Joachim Rocho — Gartner

Bøndernes Navne i Strandby 1682.

Gaardmænd

	De som nu beboer:	De forrige Beboere:
Tiennere til Velb. Anders Bilde Løgismoese	Rasmus Madtzen	Niels Larsen
	Morten Jensen	Jens Jørgensen
	Jens Søfrensen	Rasmus Hansen
	Hans Oelsen	Olle Andersen
	Rasmus Madsen Stup	Hans Larsen
	Rasmus Andersen	Peder Madtzen
	Niels Bildsen	Hans Rasmussen
	Simmen Larsen	Jacob Madtzen
	Rasmus Oelsen	Madtz Madtzen Høygaard
	Niels Rasmussen	Hans Thomesen
	Michel Nielsen	Niels Michelsen
	Hans Søfrensen	Søfren Pedersen
	Olle Hansen	Jørgen Rasmussen
	Erich Jørgensen	Jørgen Pedersen
	Jørgen Madtzen	Jens Rasmussen
	Anders Jørgensen	Jørgen Andersen
	Søfren Clausen	Claus Jørgensen

Gade Huuse.

Velb. Anders Bilde {
- Jochum Andersen
- Jørgen Carstensen Smed
- Jacob Jørgensen
- Rasmus Hansen
- Niels Jørgensen
- Anders Nielsen
- Morten Hansen
- Peder Mortensen

Bøndernes Navne i Nellemoese 1682.

Gaardmænd

Tiennere til Velb. Anders Bilde

- Hans Eskildsen nu Rasmus Jensen
- Lauridtz Madtzen nu Jørgen Laursen
- Søfren Nielsen nu Hans Mortensen och Olluf Jensen
- Jørgen Nielsen nu Jørgen Hansen
- Just Nielsen nu Rasmus Hansen

Tiennere til Velb. Anders Bilde

- Lauritz Hansen nu Rasmus Simonsen
- Olluf Laursen nu Niels Laursen
- Thor Hansen nu Anders Simonsen
- Søfren Laursen Pillegaard
- Jørgen Laursen nu Anders Laursen och Hans Simensen

Gade Huuse.

Tiennere til Velb. Anders Bilde

- Peder Olufsen
- Niels Ibsen
- Jens Andersen Drud
- her foruden et Smede Huus

Marknavne 1682.

Sarup.

Søe Marchen.

- Grønnemoes Schifft — Dynd — Grafue
- Ronndenbierigs Schifft
- Søebierigs Schifft
- Brunebierigs Schifft
- Steenbiellds Schifft
- Mellem Marchen
- Hyllestentis Schifft
- Torten Høys Schifft
- Liusmoes Schifft
- Tochesmoes Agger
- Blaasuur Schifft
- Søcaggers Ender
- Tostenhøys Schifft
- Høys Schifft
- Schel Høys Schifft

Haagen Høys March.

- Torne Høys Deel
- Lonnehøys Deel
- Leergraffs Schifft
- Møllebechs Maal

Sarupe Mølle.

Fornefte Saarupemølle hafuer tuende Querne, tuende ofuer och tuende Understeene. Samme Querne drifues af et lidet Wand, som hafuer sit Udspring och Ankomst af en Bech som flyder, naar Wandet er ofuer flødig af en Søe liggendis sydvest for Sarupebye. Dens Søgning skal vere fra Nellemoese och Strandbye. Naar Tyrchen om Sommeren kand samme Mølle intet maale ey heller om Winteren naar stor frost antreder.

Strandbye.

Vengens March.

- Leppe Høys Schifft
- Tyrre Krogs Støcher
- Katte Hallens Støcher
- Eyleroedtz Schifft
- Grøntebierigs Schifft
- Ellegaards Schifft
- Steenlands Schifft
- Espens Schifft
- Leergraffs Støcher
- Hellehøys Schifft
- Aae Mae
- Brone Moesis Støcher
- Røede Løches Støcher
- Gammel Toffte March
- Spieldens Schifft
- Riterhøys Schifft
- Weels Høys Krog
- Ande Mae
- Diels Ageris Schifft
- Hylde Stups Schifft
- Rors Agger Schifft
- Sangveys Agger
- Fuglehøys Schifft
- Steenkiste Støcher

Strand Schous March.

- Kringel Kiær Schifft
- Dynne Moese Schifft
- Strand Schifft
- Hønsse Støcher
- Brænds Støcher
- Sprændkiærs Schifft
- Schreder Agger
- Kiesbierig Schifft
- Melchens Bierig Schifft
- Graadchilds Schifft
- Monsius Holmb
- Sneielse Bierig Schifft
- Rune Siegs Agger
- Lammerods Støcher
- Bøgbierigs Schifft
- Vrange Schifft
- Raahaufues Agger
- Brefstøcherne
- Hengerholdt Schifft
- Stilund Schifft
- Tagerod Schifft

Thues Løche March.
Dyr Holms Støcher
Store Dynholm
Soclemoese Schifft
Wartou Marchen
Struds Kiille
Pleiels Hauffuer
Steen Offuens Schifft
Pind Hauff Rue
Roe Hauffuerne
Lamme Rus's Hauffuerne
Busmoese

Biærre Marchen.
Grydernis Schouffmarch
Krise Hollembs Schifft
Rømølle Schifft
Schyt Aggeren
Grafuebierigs Schifft
Sollemoese Schifft
Hiellemshøys Schifft
Hommelhøys Schifft
Trollehøys Schifft
Helle Støcherne
Gommerups Schifft

Helfuedis Støcher
Rend Schifft
Kalderbech
Møllehøys Schifft
Suinckiers Schifft
Riisbierigs Schifft
Hesselholms Schifft
Balles Hofueds Schifft

Nellemoese.

Hagenhøys March.
Hollebechs Støcher
Flege Kiers Schifft
Windøis Schifft
Egge Høys Schifft
Nydingdal Schifft
Hagenhøys Schifft
Hofmaeedtz Støcher
Syle Støcher
Raufne Biergs Hutter
Wengens March
Lange Biergs Agger

Tøchis Holms Schifft
Brambiergs Schifft
Store March
Hafre Kiers Schifft
Steisgraufs Aggere
Heste March
Vester Stræ Venge
Øster Stræ Venge

Løgismoese.
Steenmarchen
Bremmet

Østerlyche March
Snorpiben
Folehauffuen
Houffmaen
Øretz Kule
Høysgaard
Folehauffuen
Bremer Marchen
Dyrhaugen
Steen Marchen
Øster Lyche
Hoff Maaen

Haarby Bye 1787.

Ejernes og Brugernes Navne ved Udskiftningen.

Frederikslund — Rasmus Jensen Ellegaard
Løgismose — Lars Lindegaard
Grevskabet Muckadell — Morten Mose
Selveier — Jørgen Pedersen
Løgismose — Rasmus Friis
Selveier — Hans Jensen
Frederikslund — Jørgen Bertelsen
Løgismose (Udflyttes) — Knud Hansen
Løgismose (Udflyttes) — Niels Andersen
Løgismose — Rasmus Terkildsen
Hvedholm — Jens Madsen
Løgismose (Udflyttes) — Jørgen Jensen
Selveier — Morten Jensen
Selveier — Morten Hansen
Løgismose — Mads Andersen
Løgismose — Peder Madsen
Løgismose (Udflyttes) — Jens Michelsen
Frederikslund — Jesper Pilegaard
(Dog med en Slags Eiendoms Ret for Beboeren)
Frederiksgave — Morten Pedersen
Hvedholm (Udflyttes) — Jørgen Hansen
Løgismose (Udflyttes) — Jørgen Sørensen
Løgismose (Udflyttes) — Mads Pedersen Ploug
Løgismose (Udflyttes) — Rasmus Hansen
Grevskabet Muckadell — Niels Jensen
Løgismose — Michel Hansen
Frederiksgave — Jørgen Rasmussen

Løgismose (Udflyttes) — Hans Hansen
Løgismose (Udflyttes) — Lars Mose
Under Stamgodset Hvedholm er en nye Gaard formeeret ved at tage Grund fra Stamgodsets øvrige i Haarbye værende 4re Gaarde. Denne Gaards Jorder er udlagt ved Jordløse Mark, hvor Bygningerne skal opføres.
Grevskabet Muckadell (Udfl.) — Hans Beck
Hvedholm — Hendrich Clausen
Løgismose — Jørgen Hansen
Selveier — Johan Lillebeck
Løgismose — Morten Elle
(Dog med nogen Eiendoms Rettighed for Beboeren)
Løgismose — Hans Nielsen
Løgismose — Mads Hansen
Christen Mogensen i Trunderup — Peder Larsen
Peder Larsen i Akkerup — Hans Mose
S. T. Hr. Cantzler Cramer til Søboe — Peder Rose
Grevskabet Muckadell — Rasmus Hansen
Søboe — Christen Jensen
Præstegaarden — Hr. Peder Lobedantz
Haarbye Kroe tilhører Beboeren Jacob Hvalsøe
Degneboligen — Sr. Jacob Schultz
Haarby Mølle tilh. S. T. Hr. Geheimeraad Baron von Holsten
Sarup Mølle under Løgismose
Filstrupgaard under Løgismose

Huuse hvortil er henlagt Jord:

Logismose:
- Hans Jensen i Haarbye
- Anders Ottesen i Haarbye
- Anders Hansen i Haarbye
- Eskild Jacobsen i Haarbye
- Carsten Smed i Haarbye
- Hansens Huus i Haarbye

Logismose — Disse Huuse ere Udlyttere:
- Knud Jacobsen ved Vesemose Leedet
- Peder Adamsen i Signekiær
- Niels Hansen Sammested
- Rasmus Nielsen Sammested

Løgismose:
- Morten Jensen i Akkerup
- Christen Smed
- Peder Jacobsen

Stamhuuset Hvedholm, 5 Husmandslodder paa Haarbye Mark.

Sarup Bye 1787.

Brugernes Navne ved Udskiftningen.

1 Hans Grønnemose
2 Gl. Rasmus Jørgensen
3 Unge Rasmus Jørgensen
4 Lars Grønnemose
5 Hans Pedersen
6 Jens Larsen
7 Rasmus Pedersen
8 Sarup Mølle

Huusmænd.

A Rasmus Andersen
B Jens Jæresen
C Hans Hansen
D Lars Mathiesen
E Jens Jensen
F Jacob Larsen

Nellemoese 1787.

Ejer ved Udskiftningen og Brugernes Navne.

1 Løgismoese — Jens Terkildsen
2 do. — Gl. Hans Andersen
3 do. — Peder Rasmussen
4 do. — Christen Christensen
5 do. — Niels Jørgensen
6 do. — Unge Hans Andersen (Jørgen Jørgensen)
7 Løgismoese — Jørgen Mathiasen (Jørgen Pedersen)
8 do. — Unge Rasmus Jensen
9 do. — Jens Rasmussen
10 do. — Hans Rasmussen
11 do. — Jørgen Jensen
12 do. — Gl. Rasmus Jensen

Huusmænd.

Løgismoese — Hans Pedersen
do. — Johan Hansen
do. — Jeppe Andersen
do. — Hans Bødker
Løgismoese — Rasmus Smed
do. — Lars Andersen
do. — Terkild Larsen
do. — Morten Sørensen

Strandbye 1787.

(Folketællingslisten)

Gaardmændenes Navne.

Mads Christensen
Peder Pedersen
Peder Mose
Jens Jørgensen
Peder Larsen
Hans Christensen
Niels Madsen
Lars Rasmussen
Jørgen Andersen
Rasmus Jensen
Rasmus Rasmussen
Hans Rasmussen
Niels Pedersen
Anders Holmegaard
Simon Sørensen
Gert Andersen
Peder Mortensen

Matrikel Nr. i Haarbye Sogn, samt Ejernes og Brugernes Navne.
Matriklen af 1/1 1844.

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Løgismoese	1	Proprietair Schmidt	24	6	2	1½
„	2	Kiøbmand Dreier	1	2	1	¼
„	3	Hans Rasmussen	2	4	1	¾
„	4	Mauritz Jørgensen	1	2	3	½
„	5	Peder Jørgensen		3	3	½
„	6	Hans Pedersen	1	2	1	1¾
„	7	Lars Hansen		6	3	2¾
„	8	Peder Pedersen Fisker..		5		¾
„	9	Hans Rasmussen Smed..		6	3	2¾
„	10	Søren Rasmussen	1		1	1
„	11a	Jørgen Mathiasen		2	2	¾
„	11b	Peder Pedersen Fisker		2	2	2½
„	12	Jacob Pedersen Kudsk...	1	2	1	1¾
„	13a	Jens Rasmussen		4		1¾
„	13b	Jørgen Sørensen m. flere		1	1	1¼
„	14	Christen Jensen		7		1
„	15	Mathias Gormsen		3	1	¼
„	16	Jørgen Jørgensen		2		1¾
„	17	Anders Madsen		1	3	¾
„	18	Peder Pedersen Fisker ..			3	¾
„	19	Peder Pedersen		3	3	¾
„	20	Hans Pedersen		2		2¼
„	21	Niels Jørgensen		2	3	2¼
„	22	Anders Madsen og Andreas Pedersen		3	1	1¾
„	23	Rasmus Pedersen		3	1	2¼
„	24	Gl. Hans Andersen m. fl.		3	1	¼
„	25	Peder Mathiasen m. fl....		2	3	2
„	26	Lars Rasmussen Stougaard		3		1¾
„	27	Skolelærer Friis		7	1	¾
„	28	Lars Jacobsen				2¾
„	29	Johan Pedersen Møller			2	
„	30	Mads Hansen Bødker ...			1	1¾
„	31	Jørgen Larsen og Hans Andersen			2	1
„	32	Simon Larsen			2	¼
„	33	Jacob Knudsen og Hans Hansen			1	
„	—	Mads Pedersen og Hans Nielsen				
„	34	Unge Hans Andersen ...			1	2½
„	35	Kiøbmand Clemmensen..				2
„	36	Peder Christensen				½

Høysgaards Mark.

„	1	Erik Sørensen Balle ...	4	3	1	2¼

Akkerup Bye.

Pr.-Emb.	1	Sognepræst Lobedantz...	10	4	3	
Arresk.	2	Jørgen Rasmussen	8		3	2
Selv.	3	Lars Pedersen Elle.....	7	2	1	½
„	4	Mads Pedersen	6	2	3	2¼
Selv.	5a	Rasmus Pedersen	2	4	3	½
„	5b	Hans Andersen		2		½
Rasmus Jørgensen	5c	Anders Johansen		2		2¼
Selv.	5d	Christen Pedersen			2	2¾
„	6	Marcus Jensen	2	4	1	
„	7	Gl. Lars Pedersen	2	4	2	

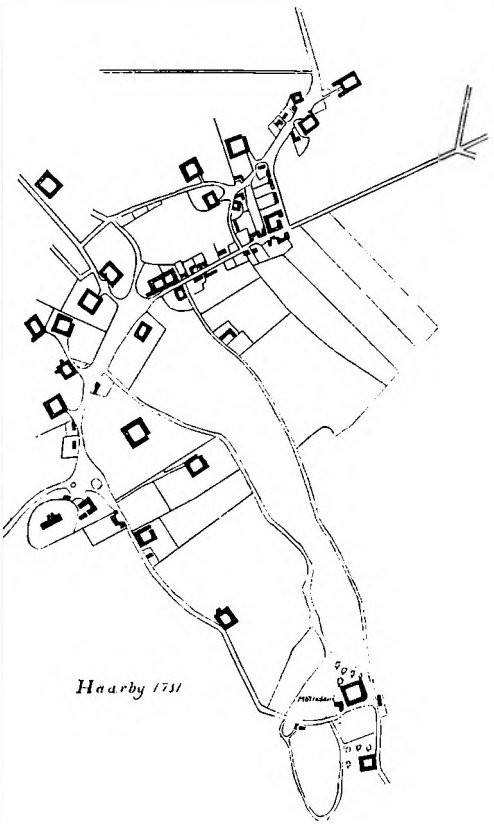

Selv.	8	Jens Dideriksen	2	4		1¾
„	9	Peder Jensen	2		2	¼
„	10	Rasmus Rasmussen Lillebæk	1	4		1½
„	11	Hans Andersen	1	1	2	1¼
„	12	Jørgen Iversen		6	1	1½
„	13	Niels Pedersen		3		2¼
„	14	Peder Pedersen		3	1	1¼
„	15	Johan Nielsen		4		1½
„	16	Johan Pedersen		3	1	2¾
„	17	Anders Pedersen		2		2½

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Selv.	18	Hans Hansen Skræder...		2	3	¼
„	19	Simon Hansen		2	3	2½
„	20	Niels Johansen			3	2
„	21	Anders Nielsen		1	2	1¾
Arresk.	22	Hans Nielsen		3		2¼

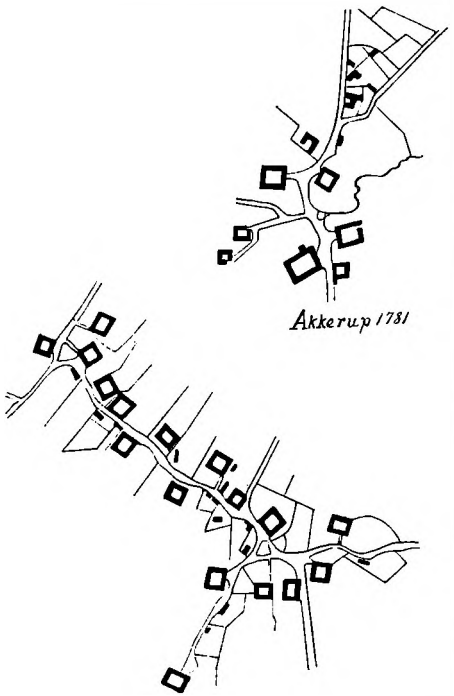

Strandbye 1781

Selv.	23	Peder Hansen			2	1¾
„	24	Christen Pedersen				1
„	25	Søren Mathiasen.....			1	1¾
„	26	Lars Hansen			2	1

Haarbye Bye.

Skole-Emh.	1	Skolelærer Friis	1	2	1	1¾
Fr.gave	2	Rasmus Jørgensen.....	5	4	3	¼
„	3	Jørgen Sørensen	6			2¼
Søholm	4	Frederik Rasmussen ...	9	1	1	1¾
„	5	Jesper Nielsen Piilgaard	7	3		1
„	6	Jørgen Mortensen	3	1	2	1½
Brahes-	7	Rasmus Mortensen	6	3	2	2
minde	8	Frederik Terkelsen	7	1	3	¾
„	9	Erik Sørensen Balle ...	7	3	3	¾
„	10	Peder Knudsen	7	5		¼
„	11	Lars Jørgensen	8	4		1½

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Arresk.	12	Rasmus Jørgensen	8	3	2	¾
„	13	Christopher Mortensen	8	4		1¼
„	14	Hans Pedersen Bech	8	5	2	¾
Selv.	15	Hans Jørgensen	3	3	1	¾
„	16a	Jørgen Madsen	4	1		2½
„	16b	Hans Jørgensen			2	1½
„	17a	Niels Ibsen	5		2	2¾
„	17b	Hans Jacobsen		3	3	2½
„	17c	Mads Pedersen Smed...			2	¼
„	18	Peder Madsen	3	7	3	1½
„	19	Peder Mortensen.....	5	7	3	1
„	20	Lars Pedersen.....	5	5	1	1½
„	21	Rasmus Terkelsen	4	1	1	1¾
„	22	Præsten Lobedantz	3	1	3	¼
„	23	Hans Friis	3		3	1¾
„	24a	Lars Hansen	3	2	1	1
„	24b	Jørgen Hansen Roesbierg	2	1	2	¼
„	25	Peder Jørgensen	7		2	2
„	26	Christopher Rasmussen Lindegaard	6		1	
„	27	Hans Rasmussen	7	5	3	2¼
„	28	Jørgen Jensen	4	7	2	2
„	29	Hans Larsen	5	1		1¾
„	30	Mads Pedersen Ploug ...	4	7	3	1¾
„	31	Ole Knudsen	2	5		2¼
„	32	Niels Jensen	5	7	2	2½
„	33	Mads Pedersen Smed ...	3	5	3	½
„	34	Hans Rasmussen	3	2	1	¼
„	35	Jens Michelsen	2		3	1¼
„	36	Lars Hansen	2			2¼
„	37	Hans Sørensen	1	3	2	2¾
„	38	Hans Pedersen Smed ...	1	4	1	
„	39a	Mikkel Jørgensen		2	1	1
„	39b	Jens Johansen	1	4		1¾
„	40	Mouritz Larsen	1	3	1	1¼
„	41	Anders Pedersen	1	1		¼
„	42a	Rasmus Poulsen		5	3	1
„	42b	Præsten Lobedantz		2		
„	43	Morten Frandsen		2	2	2¼
„	44a	Niels Hansen				1¼
„	44b	Præsten Lobedantz.....		1	3	2
„	45	Lars Pedersen		2	2	1¼
„	46	Niels Johansen		1	3	
„	47	Jacob Knudsen		3	1	¾
„	48	Hans Larsen		2		1¾
„	49	Jens Rasmussen		2	2	¾
„	50	Jens Nielsen		5	2	1¼
„	51	Carsten Erichsen		2	2	2¼
„	52a	Bendix Bruun		2	2	2
„	52b	Anders Pedersen				2
„	53	Hans Jørgensen Sluntorn		3	1	1
„	54	Rasmus Nielsen Sluntorn		2		2¼
„	55	Christen Ebbesen		2	1	2¼
Holst.-hus	56	Jørgen Hansen Møller...	1	5	2	1¾
Brah.-	57	Johan Pedersen		3	3	2¼
minde	58	Jens Nielsen Vægter ...		3	3	2½

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Brahes-minde	59	Jens Hansen		3	3	2½
	60	Mikkel Hansen		3	2	2
	61	Jørgen Svendsen		3	2	2
Arresk.	62	Lindhardt Jensen		3	3	1½
„	63	Hans Jensen Skov		3	3	2¾
„	64	Hans Jensen		4		2¼
„	65	Christen Lausen		3	2	2½
„	66	Jeppe Larsen		4		2½
Fr.gave	67	Lars Hendriksen		2	1	1½
„	68	Jens Simonsen		2	1	1
„	69	Hans Larsen		2	2	¼
Haarbye Kirke	70	Hans Andersen		3		1¼
Selv.	71	Lars Nielsen		7	3	2½
„	72	Hans Pedersen		4	3	2¾
„	73	Mads Hansen		4	2	2¼
„	74	Niels Jørgensen		4	1	2¼
„	75	Hans Larsen		1	2	1
„	76	Jørgen Svendsen		2	2	2¼
„	77	Gl. Peder Madsen		3	2	1
„	78	Jens Simonsen		6		1
„	79	Anders Hansen Skytte		1		2¾
„	80	Lars Larsen			2	1
„	81	Anders Pedersen				¾
„	82	Frederik Sørensen og Hans Hansen				2¼
„	83	Bernhardt Jensen og Lars Piilgaards Enke				1½
Pastor Lobedantz	84	Johan Forrider m. fl.				1½
Selv.	85	Christen Jørgensen Smed			1	
„	86	Peder Mathiasens Enke				1½
„	87	Christen Thommesen				½
„	88	Søren Jørgensen				1
„	89	Rasmus Mortensen				1¼
Hans	90	Jørgen Hansen				½
Friis	91	Jens Hansen				½
Peder Jørgensen	92	Hans Rasmussen				1¼
Jesper Nielsen	93	Jens Michelsen				1¼
Piilgrd.	94	Jens Andersen				2½
Selv.	95	Søren Pedersen				2
„	96	Rasmus Pedersen				¾
„	97	Niels Skydebierg				¾
„	98	Lars Larsens Enke				¾
Peder Mortensen	99	Jørgen Isaksen				1¼
Selv.	100	Christen Iversens Enke				½
Fred.-	101	Morten Clausen				2
gave	102	Niels Conradtsen				1½
Arresk.	103	Laus Nielsens Enke				1½
Selv.	104	Peder Jørgensen				1¾
	105	Byens Beboere				
	106	Byens Beboere				

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Filstrupgaard.						
Selv.	1	Birkedommer Riber	13	1	2	2¾
Birked.	2	Hierre Pedersen		1	1	1¼
Riber	3	Iver Jensen			2	1¼
Strandbye.						
Skole-Emb.	1	Skolelærer Friis		4		1
Selv.	2	Hans Nielsen	4	6	2	¾
„	3	Peder Pedersen	6	4	3	1½
„	4a	Peder Nielsen	2		1	2½
„	4b	Niels Jensen		3		

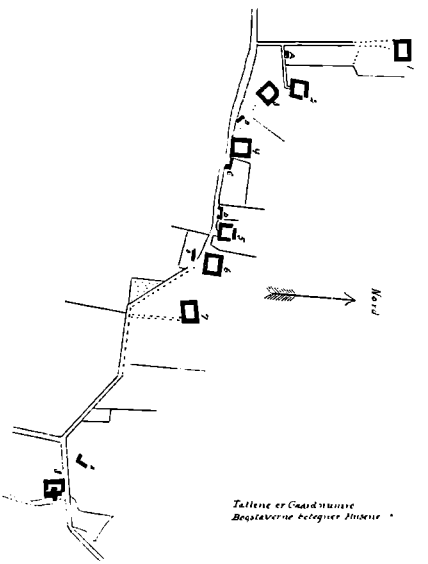

Selv.	4c	Peder Pedersen		1	3	¾
„	4d	Hans Jensen Væver			3	¼
„	4e	Søren Jensen		1	2	1
„	4f	Anders Jørgensen		3	2	1½
„	5	Søren Jensen	6	2	2	2
„	6	Lars Andersen	1	4		1¾
„	7a	Espen Andersen	2	7	2	¾
„	7b	Hans Jørgensen			3	1¼
„	7c	Jørgen Hansen			2	2¾
„	8a	Marcus Madsen	3	6	1	
„	8b	Jørgen Hansen		4	2	2½
„	8c	Niels Jensen	1	5	3	¼
„	9	Jørgen Andersen	6	3	3	½
„	10	Rasmus Rasmussen	6	6	3	2
„	11	Niels Rasmussen	5	3	3	1¾
„	12a	Hans Rasmussen	2	2	3	1½
„	12b	Niels Hansen		5	2	2½

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Selv.	13	Jørgen Rasmussen	1	5	1	1¾
„	14	Jørgen Holmgaard	6	4		2½
„	15	Hans Hendriksen	1	2	2	1½
„	16	Lars Terkelsen	5	7	1	1
„	17	Jørgen Jørgensen	5	2	3	2

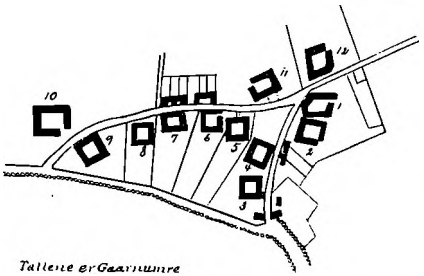

Nellemose 1781

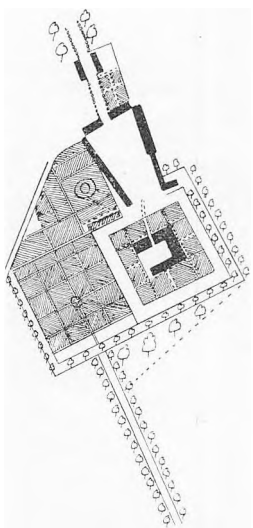

Lögismose 1781

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Selv.	18	Søren Pedersen	4	2	1	1¾
„	19	Niels Olesen	3	1	3	1¾
„	20a	Niels Jensen	1	7	1	1¼
„	20b	Hans Nielsen		3		
„	21	Rasmus Espensen	1	7	2	2½
„	22a	Knud Pedersen		7	1	
„	22b	Jesper Jespersen		5	3	1¾
„	23a	Jens Rasmussen	2		1	2¾
„	23b	Jesper Jespersen		1	2	2¾
„	24	Rasmus Hansen	2	3	2	½
„	25	Niels Rasmussen Bek ...	2			½
„	26	Hans Andersen	1	4	2	2¼

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Selv.	27	Hans Findsen		6		
„	28	Peder Nielsen		2		½
„	29	Hans Jensen Væver ...		4		2½
„	30	Anders Andersen		3		1¾
„	31	Mads Jørgensen		3	2	¼
„	32	Hans Lausens Enke ...		6	1	2½
„	33	Jacob Jensen		2	2	¾
„	34	Hans Jørgensen		4		1
„	35	Lars Nielsen		6		2¼
„	36a	Gorm Simonsen		3	2	½
„	36b	Lars Nielsen			2	1¾
„	37	Ole Rasmussen	1		1	½
„	38	Søren Johansen		3	2	¼
„	39	Hans Pedersen		5	2	¾
„	40a	Lars Nielsen		2	2	¼
„	40b	Hans Rasmussen				1¾
„	41	Niels Sørensen		5		¼
„	42	Jens Hansen		6		¼
„	43	Frands Jørgensen		7	1	1½
„	44	Jens Nielsen		3	2	¼
„	45	Peder Rasmussen		3		1½
„	46	Hans Jørgensen		3	1	¼
„	47	Jørgen Hansen		4	2	2¼
„	48a	Hans Jensen				1¾
„	48b	Smed Lars Hansen				1½
„	49	Erik Sørensen Balle ...		2	2	2¼
„	50	Jørgen Hansen Møller...		5		1¾
„	51	Rasmus Terkelsen		6	1	1½
„	52a	Anders Jørgensen		2	1	1
„	52b	Skolelærer Friis		1	2	¾
„	53	Hans Loemand		2	2	2¾
„	54	Hans Larsen		2	2	2¼
„	55a	Peder Andersen		4	1	1¾
„	55b	Lars Nielsen				1½
„	56	Niels Jepsen		2		¼
„	57	Lars Nielsen			2	2

Sarup.

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Skole-Emb.	1	Skolelærer Friis		5		¼
Selv.	2a	Johan Pedersen Møller..	4		3	
„	2b	Hans Hansen	1	1	2	1¼
„	3	Rasmus Pedersen	4	3	3	1
„	4a	Hans Johansen	4	1		2½
„	4b	Anders Hansen		4	3	2½
„	5	Hans Pedersen	4	6	3	¾
„	6	Lars Hansen Grønnemose	4	6	2	¾
„	7	Hans Jensen	4	5		2¼
„	8	Unge Lars Hansen Grønnemose	5	2	1	¾
„	9	Jens Rasmussen	1	6		1¾
„	10	Hans Michelsen	1	2	3	1
„	11	Jørgen Madsen	1	2	3	2½
„	12	Jørgen Rasmussen		1	3	1¼
„	13	Hans Jensen		2		2¾
„	14	Lars Jensen		2	1	2¼
„	15	Hans Larsen		2	1	2½
„	16	Hans Hansen Loemand..		2	3	¼
„	17	Lars Jacobsen		2	3	¼

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
		Nellemose.				
Selv.	1	Hans Jensen	1	1		1¾
„	2	Gl. Hans Andersen m. fl.	1	1	2	
„	3	Rasmus Pedersen	2	1		½
„	4	Niels Christensen		6		1¼
„	5	Niels Jørgensen	1	6		¾
„	6	Unge Hans Andersen...	1	3	1	2¼
„	7	Jørgen Mathiasen		6	1	½
„	8	Hans Pedersen	1	7		2
„	9	Jens Rasmussen			3	1¼
„	10	Hans Rasmussen	1	7	2	¼
„	11	Christen Jensen	1	7	2	1½
„	12	Søren Rasmussen	1	4		1
„	13	Jørgen Madsen		3		2¼
„	14	Mads Hansen Bødker		1	3	¾
„	15	Jørgen Mortensen		3	2	¼
„	16	Hans Pedersen		3	3	
„	17	Hans Madsen		4	2	1½
„	18	Adam Johansen		3		¾
„	19	Lars Jacobsen		3	3	¾
„	20	Anders Lausen				1¼
„	21	Rasmus Pedersen				2
„	22	Morten Hansen				2¼
„	23	Gotfred Skomager				1½

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Selv.	24	Hans Rasmussen			2	2
„	25	Peder Pedersen				2¾
„	26	Jacob Pedersen Kudsk...				1¾
„	27	Anders Madsen				½
„	28	Jørgen Larsen				1
„	29	Mads Andersen Skræder				¾
„	30	Ernst Svendsk				½
		Strærup Byes Skovhaver.				
Selv.	1	Anders Andersen		1		
„	2	Mads Nielsen		2		2
„	3	Rasmus Larsen		1	1	2½
„	4	Jørgen Terkelsen		1		2½
„	5	Simon Sørensens Enke..		1		2¼
„	6	Mads Hansen		2	1	
„	7	Hans Larsen		2	2	¼
„	8	Hans Rasmussen		2	3	1¼
„	9	Lars Jensen Bangs Enke		2	3	½
„	10	Hans Søllested			3	1¼
„	11	Søren Mortensen			3	1½
„	12	Mads Nielsen		1		¼
„	13	Rasmus Hansen		1	2	1¾
„	14	Hans Jensen			2	¼
„	15	Peder Nielsen		3		2¼

Haarby Sogns Hartkorn samt Areal boniteret Jord:

37,108,690 Kv. Alen.
2650 $\frac{8690}{14000}$ Tønde Land.
515 Td. 2 Skpr. 3 Fjd. 2¼ Album Hartkorn.

	Kv. Alen	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Løgismose	3,181,300	44	1	1	2¼
Høysgaards Mark	319,020	4	3	1	2¼
Akkerup Bye	3,774,590	52	3	1	1¾
Haarbye Bye	15,985,350	222			¼
Filstrupgaard	960,330	13	2	2	2¼
Strandby Bye	8,179,960	113	4	3	1½

	Kv. Alen	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Sarup Bye	2,959,000	41		3	
Nellemose Bye	1,497,680	20	6	1	1¾
Strærup Byes Skovhaver	229,780	3	1	2	½
Strærup Bye i dette Sogn	21,630		2	1	1¾

Køng Sogn 1682.

Specification paa huis Marker och Enemercher, som under Søholm Hofuedgaard sorterer.

1. Enemerchet.

2. Møllemarchen, huor udi befindis en Schifft, kaldis Præste Venget, som med Præsten i Kiøng er mageschifftet, imod andre Søholms Hofuedgaards Jorder udi Fælles i Kiøng och Gomerup Marcher beliggendis.

3. Kaaberberg.

4. Hestehafuen.

5. Den liden March ved Aale-Kisten.

6. Lille Felled.

7. Store Tornsmarch.

8. Pifuermarchen, huor udi befindis en ringe Deel Jord, som fra Pifuer och Schrederhuuset er tagen, och der af contribueres.

9. Kalcherup Hafue, bruges aarlig til Gresbeed. er gandsche med Underschouff ofuergroet.

Forschreffne Agerland kand ei anderledis brugis, endsom udi 2 Aar at saaes och derimod udi 2 Aar huiler. Engbonden, som udi ofuenbenevnte Marcher findis, ligger til fellet med Marchens, naar de huiler. Noch en Søe ved Gaarden beliggendis, kaldis Siøholms Søe, huor udi Fischeriet er heel vanschelig formedelst sin store Dybhed och mange Hold, som der udi findis, saa den om Kostning paa Fischeredschabet neppelig af Fischeriet kand betalis.

Jorder udi Kiøng och Gommerup Marcher, Siøholms Hofuedgaard tilliggende, findes som efterfølger:

Søemarchen.

Aae Ager Schifft
Mølledams Schifft
Søe Krogen
Schou Kiers Schifft
Lille Tvis Høy
Sig Kels Høy
Gresmoese Schifft
Scholemoeseberg
Knoldsbanche
Langeroedschifft
Karleberg

Ofuermarchen.

Egebergs Schifft
Commenhøy
Fladmoese Schifft
Fladmoeseberg Schifft

Krage Kilds March.

Sifue Kiers Schifft
Gl. Toersgrafs Ager

Holte Koehaffue.

Gresmoese Schifft v. Leedet
Sigtoffte Schifft ved Sigen
Schoufbanche Schifft
Huustofften
Hee Krogen
Stielaaningen
Paa Bucheholm
Heedammet

Sinne Kier.

Tretholm — 1 Schouffmaal — med Hesselschouff ofuergroet
Store Mad
Biørnemoese

Ved Sigholms Hofuedgaards Enemercher findis fire Huuse, nemlig Fischer Huus, Kalcherup Huus, Pifuerhuus och Schrederhuus, som ere jordløse Huuse, och ere alle under Hofuedgaarden beregnet.

Glamsbierig Mølle.

Hafuer verrit beliggendis udi fornevn. Mølle March, som nu er øde; huilchen Mølle efter Beretning hafuer verit beboet for 8 eller 10 Aars Tiid siden, och beboet sidst af Matz Matzen Møller. Samme Mølle ligger til Ottense Hospital, huis lidet Pløyeland dertil befindis, hafuer verit brugt af Rasmus Matzen i Glamsbierig, men efter hans Død hafuer hans Eftermand ey vildet hafue der med at bestille, men beretter at hafue det sig fra sagt for Aar och Dag siden. Forneffte Rasmus Matzen i Glamsbierig hafuer endoch till sig annammit /: Efter Welb. Erich Banner hans Befaling :/ Huis lidet Tømmer som var i Behold, och icke var bortstaallen, tillige med tuende gamle Møllesteene, saa der intet paa Aasteden befindis af nogen Matrialier, undtagen tuende gamle forderfuede Møllehiufll med deris tilhørige Axle, hvis Jernbeslag derpaa hafue verit, er bortstollen.

Huad dens behørige Vand angaar, da hafuer det sit Udspring fra Søeholms Søe med en lieden Græsbech, samt och en gandske lieden Bech eller Vandflod, som kommer neden af Glamsbierig Toffter, och danner i sig self med Møllen, er moxen tilgroet med Grøde, huilchen hafuer hafft sit Fald offuen fra paa Hiuflen, saa der, som der nogen Sinde igien skulde opbygges en Mølle, skulde skee med stort Arbeid och Bechostning. Imidlertiid den var ved Magt, beretter nærværende Byemænd, at dend icke kunde Maale i Tørche och Heede om Sommeren, ey heller naar det var langvarende Frost om Winteren, huorfore

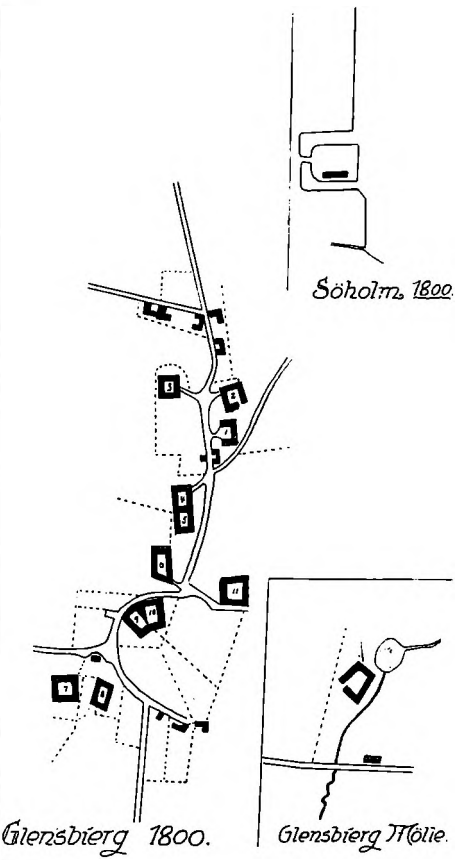

den sidste Møller, som der udi boede, for aarsagides derfra at begifue, efftersom han moxen ingen Næring dermed kunde søge. Siden har ingen villet den antage, er den derfor raadet i Ruin och Forderff.

Specification paa Bøndernis Schiffter i Kiøng och Gummerup 1682.

Kiøng Bye.

Proprietarius			
Hans Excell. Morten Schinckel til Søholm ...	Laurs Lauritzen	1	Gd.
Welb. Jørgen Scheel till Brocholmb	Hans Andersen	1	—
Hans Excell. Christen Scheel til Estrup	Jørgen Andersen	1	—
Welb. Steen Bilde till Tirsbech	Peder Jensen	1	—
	Claus Henningsen Deign	½	—
Hans Excell. Knud Todt til Knudstrup	Hans Andersen Jyde	½	—
Welb. Holger Rosenkrantz til Brasborg	Niels Jørgensen	½	—
Kongl. Mayst. Rytter Bonde	Anders Pedersen	1	Boell
Hans Excell. Morten Schinckell	Niels Knudsen	1	Gd.
Welb. Hans Steensen i Lolland	Dend øde Gaard i Kiøng som Præsten Joh. Hendrich Morwille og Hans Rasmussen Bødker bruger.		
Salig Niels Banners umyndige Arvinger	Rasmus Pedersen	1	Boell
J. Holland	Anders Laursen	½	Gd.
Welb. Hans Steensen i Laaland	Oluff Søfrensen, nu Niels Hansen ...	1	—
Hans Excell. Schinckel til Søeholm	Laurs Laursen	1	—
Assens Schoele	Knud Jensen	1	Boell
Hans Olufsen i Filstrup	Hans Mortensen	1	Gd.
Erich Nielsen. Amtsecr. i Assens	Knud Pedersen	1	Boell
	Anders Laursen Hiulmand	1	—
Welb. Holger Rosenkrantz til Brasborg	Laurs Knudsen	1	Huus
Welb. Jens Steensen i Laaland	Hans Rasmussen Bødker	1	—

Kiøng Mølle.

J. Holland	Hans Matzenn Møller

Huuse i Kiøng som ey er Jord til i March.

Hr. Banners U-myndige Arfvinger	Hans Jørgensen
Hans Berg i Mesinge	Jens Clausen
Welb. Holger Rosenkrantz til Brasborg	Peder Brun

Gummerup Bye.

Welb. Fru Pernille Bilde til Brobygaard	Mads Mortensen	1	Gd.
Welb. Knud Todt til Knudstrup	Christen Andersen	½	—
Peder Fallen Kam i Tommerup	Jens Laursen	½	—
Hans Olufsen i Filstrup	Christopher Michelsen	1	Boell
Welb. Morten Schinckel	Morten Hansen	1	Gd.
Welb. Erich Rosenkrantz til Rosenholmb	Rasmus Laursen	1	—
Welb. Steen Bilde till Tirsbech	Hans Michelsen	1	Huus
Welb. Morten Schinckel	Hans Rasmussen	1	Gd.
Welb. Erich Rosenkrantz til Rosenholmb	Rasmus Jørgensens øde Boell som benyttes af Peder Pedersen Bødker		
Welb. Morten Schinckel	Laurs Nielsen	1	Boell
Welb. Jomfru Christentze Daa	Lauritz Jensen Lunde	1	Gd.
Welb. Holger Rosenkrantz til Brasborg	Morten Pedersen	1	Boell
Welb. Steen Bilde till Tirsbech	Peder Pedersen Bødker	1	Huus
Jens Schult i Ottense	Hans Jørgensen	1	Boell
Laurs Christensen paa Nachebøl Herligheden og Kiøng Kirke Landgilden	Jens Andersen	1	Boell
Doct. D i Harsleff (En Doct. udi Hadersleff)...	Hans Laursen	1	Gd.
Erich Nielsen, Amtsecr. i Assens	Jep Smed		
Hans Excell. Morten Schinckel till Søeholm...	Jørgen Henningsen	1	Boell
Jomfru Christentze Daa	Lauritz Ubbesen	1	Huus
Sognets Degneboell	Claus Degn, Ib Degn, It Degneboell.		

Marknavne for Kiøng og Gummerup Byes Jorder 1682.

Neder Sinne Kiers March.

Haarbye Veys Schifft
Tyrnerwraaes Schifft
Stenlenges Schifft
Syche Busch Schifft
Tornbalchs Schifft
Høybiergs Schifft
Toppe Roed Schifft
Rysbierg Schifft
Rørholms Ager
Trøyholms Schifft
Hyldebiergs Schifft
Sinneholm
Gilde Krog
Havreholms Schifft
Biørnemoese

Ofuer Marchen.

Høye Hesselbierg Schifft
Neder Hesselbierg Schifft
Lille Hauf Lyche Schifft
Store Hauf Lyche Schifft
Flagemosebierre Schifft
Veileengen
Ellekiers Schifft
Lille Fladmose Schifft
Egebiergs Schifft
Kommelhøysholmb

Søe Marchen.

Den stacken Schifft ved Kiellekier
Lange Tueds Schifft
Ørbiergs Deel
Drager Schifft
Aaeagers Schifft
Schoufskiers Schifft
Fordumbs Bierg
Torrnebierg
Elmestub
Faare Mae
Dalle Schifft
Lux Høi
Aale Kisten
Kopenvigs Krog
Pengehøy Schifft
Leeland Schifft
Syllemoes Krog
Siokels Høy

Søe Marchen.

Vresmoese Schifft.
Knoelds Schifft
Karlebierg Lyng
Lille Schollemus Bierg
Trøstemosbierg
Nøedepøel
Store Langerod — Lille Romershøy
Mortens Holm
Egemaen
Gresmoes Schifft
Store Scholemoes Bierg

Offuer Sinnekiers March.

Offuer Sinnekiers March.
Brune Holms Schifft
Nyeleeds Schifft
Iglebroes Schifft
Snifhøys Schifft
Dalehol
Syllemoes Støcker — Hauger
Haustedbechs Støcker
Høybiergs Hauge
Trøstemoes Hauger
Vidunders Hauge

Graffue Koehauger.

Heslinghøys Schifft
Schrigekrogs Schifft
Heslinghoeles Schifft
Høysteen Schifft
Spøgeland Schifft
Smedeholmb Schifft
Graffue Holmen
Hilderop Schifft
Graffue Koehauge

Krage Kields March.

Bylongs March
Piiletueds Schifft
Baragers Schifft
Kragekills Schifft
Rafnebiergs Schifft
Kiellds øes Schifft
Kiøng Vugge
Kalleknøs Schifft
Viukiers Schifft
Lille Sifuekiers Schifft
Steilebierigs Schifft
Skinderup Bierigs Schifft
Kommelhøys Schifft
Beve March

Holte Koehafuer.

Gress Marche Schifft
Over Toffte Ager
Mølle Krogs Schifft
Holte Schifft
Schou Banche Schifft
Den Stachen Schifft
Hundemandens Helle
Stachen Heekrogs Schifft
Storre Heedes Krog.

Kiøng Mølles Bechaffenhed.

Vandet til Møllen hafuer sin eeneste Tilløb af Søeholmbs Søe, som Mølleren maae hafue med Bevilling af Hans Exell. Morten Schinkel, efftersom hand kand ved Dæmning formeene Mølleren Vandet, naar hand vil.

Udi Møllen findis tuende Querne, som drifues af tuende ofuerfalds Hiul. Naar langvarende Frost om Vinteren, och stoer Tørche om Sommeren, kand Mølleren ey maale af Mangel paa Vand.

Til Møllen er en liden Mølledam, huilchen ey kand forsiune Møllen med Vand, dersom dend ey faaer Hielp fra Søeholms Søe. Samme Mølle hafuer ingen Wiss Søgning, uden 4 Gaarde i samme Sogn, som aff Hosbonden er den tillagt, ellers maaler hand for huem, som med frie Villie vill komme died, naar ey Mangel er for Wand.

Til denne Mølle er ingen Giersel Staure Hug eller Ildebrand, enten aff Schouffhugst eller Tørfueschier. Sønden Møllen en Kaalhafue till nødvendig Kaal, i samme Hafue Hummel Jord till 50 Stenger. Vesten Møllen nogle faae Frugttræer.

Mølleren hedder Hans Møller.

Vei til Naarup
Verninge Sogns Marker
Banen. Aabnet 1/6 1884
Vei til Frederikslund
Lysholt Marker
Vei til Frederikslund
Dærup Marker
Vei til Ronnemose
Vei til Falden
Vei til Dærup
Vei til Bregnemose
Bregnemose Marker
Rommernus Landevei til Odense
Landevei til Assens
Vei til Dærup
Vei til Langsted
Vei til Flemlose
Vei til Vöistrup
Vei til Filstrup
Voldtofte Marker
Haarbyes Sogns Marker
Köng Sogn
1800
Gravhoi
Tallene er Matrikelnumre (Forordning af 1/1 1844)
Gamle Veie fer Udskiftningen
En Decimaltomme udgiör 1000 Alen
1/20000

Specification paa Nafnene i Glamsbierig 1682.

Ejer	Bruger	
Kgl. Mayst. Ryttertienere	Hans Jørgensen	1 Gd.
Fru Lisabeth Seested till Bareschou	Rasmus Mortensen nu Lauritz Tommesen	1 —
	Niels Simonsen nu Anders Christensen	1 —
Welb. Morten Schinkel till Socholmb	Jacob Nielsen och Mads Nielsen	1 —
	Lauritz Rasmussen och Hans och Anders Ibsen	1 —
	Poffuel Pedersen	1 —
	Hans Steffensen och Per Matzen	1 —
Tiennere till Borgmester Clausen i Assens	Rasmus Nielsen	½ —
Ligger till Odense Hospital	Glamsbierg Mølle	Øde

Huus Mænd.

Tiennere till Socholmb	Holger Jensen
	Rasmus Hansen
	Jens Murmester
	Lauritz Schoemager
	Niels Ibsen Schoemager boer paa Heeden
Tiennere till Fru Lisabeth til Bareschou	Mads Pedersen Smid

Glamsbierigs Byes Marchnafne 1682.

Mølle March.

Sunebierigs Schifft
Rafne Holle Schifft
Kelling Krog
Mølle Schifft
True Støcher
Kielle Schifft

Mortensbierig March.

De Stocher ved Landeveys Ledet
Kieldehede Schifft
Penge Schifft
Hessel Biergitz Schifft
Eschens Holmb

Glamsbierig Hee March.

Smede Tofften
Arre Holmb
Brinche Krogen
Gaaesemoese March
Hyllebierigs Schifft
Broschifft

Wangemarch.

Røndholms Schifft
Sinbe Schifft
Tumlebierigs Schifft
Vendeleeds Schifft
Rulle Schifft
Taschen
Schrederageren
Reff Løcker
Dall Støcherne
Pibekrog Ager

Holte Bye 1682.

Ejer

Morten Schinckel — Anders Andersen ..... 1 Gd.

Gaardens Jorder bestaar af:

Nederste Løche, Mellemste Løche, Foreste Løche, Vengen och Kalfue Haffuen.

Preben Brahe — Peder Lauritzen ..... 1 Gd.

Gaardens Marknavne:

Den lille Venge, Steen Krogen, Hee Krogen, Steen Balchens Løche.

Hs. Fyrstel. Naade Hertzog W. Plöen — Christen Hansen ..... ½ Gd.

Gaardens Marknavne:

Reffbergs March, Graahosebergs March, Brølles Banche, Koebierig March.

Beerholmb.

Hr. Jaen Sena udi Amsterd. i Holl. — Anders Hansen

Ejer

Hiortholmb.

Hr. Jaen Sena udi Amsterd. i Holl. — Anders Nielsen

Gaardens Marknavne:

Dambløchen, Offuerste Løcher, Schrifuer Haufgen och Elle Høy

Schrins Hafue.

Hr. Jaen Sena udi Amsterd. i Holl. — Jørgen Andersen

Gaardens Marknavne:

Bechmarchen, Den nederste Schifft, Suinefalds Marchen (Sønden f. Gaarden), Breinebierigs March och Gres Haufgen

Bech Huuset.

Fyrsten Hertzog Plöen — Anders Pedersøn ..... ½ Gd.

Gaardens Marknavne:

Vengen, Lille Schouffs March, Steen Høies March och Gammel Jords Løche

Specification paa Bøndernis Nafne i Høirup 1682.

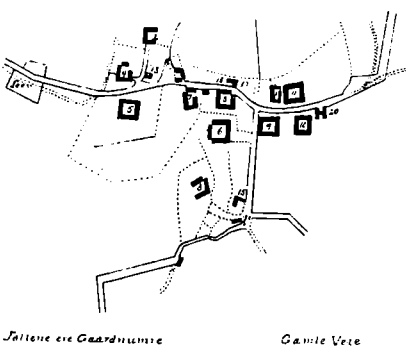

Høirup 1800

Ejer	Bruger		
Grube Kloster	Madz Lauritzen nu Madz Andersen	1	Gd.
	And. Jørgensen nu Jørg. Andersen	½	—
Mette Steenbile	Erich Lauritzen	½	—
	Rasm. Pedersen nu Peder Jørgensen	½	—
Magister Th. Kingo	Jens Gregersen	½	—
	Jørgen Pedersen nu Peder Knudsen	1	—
Magister Lorentz Ebbe	Rasmus Hansen	½	—
General Warhuus eftrlev. Arfuinger	Jens Pedersen Rosengaard nu Morten Hansen Rosengaard...	1	—
Kgl. Mayst. Tiennere	Hans Hansen nu Peder Jensen	½	—
	Gl. Peder Jensens Enke	1	—
Kiong Kirche	Knud Hansen nu Hans Pedersen	¼	—
Assens Schoele	Hans Blukst nu Hans Pedersen	¼	—

Huusmænd.

Welb. Steen Bilde	Hans Hansen
Mort. Hansen Rosengaard	Mads Pedersen

Marknavne 1682.

Schiunebierigs March.
(Østen Byen.)
Krogholms Schifft
Svieglshøys Schifft
Duemoes Krog
Vickiers Schifft
Breinebierigs Støcher
Skindermoes Støcher
Lammebierigs Mac
Alminde Støcher
Stenkaste Støcher
Ertebierigs Schifft

Steenbierigs March.
(Norden Byen.)
Kirche Engs Støcher
Kyller Lands Schifft
Steen Agers Schifft
Ouerste Leves Tofft
Neierste Leves Tofft
Stubbierigs Schifft
Koropes Schifft
Kelemos Holm Dam
Dugmas Eng
Esch Holms Løcher
Bremebierigs Schifft
Smede Krogs Schifft
Trempe Luns Eng

Espe Høygs March.
(Sønden Byen.)
Staals Toffte
Greshøys Schifft
Thrum Lunds Ager
Engele Kiersbierg
Thrundemos Ager
Flad Løchen
Snog Høys Diell
Thiifuesbierig
Lerche Dall
Pannebunchen
Fredsland
Høymos Støcher

Thuedtz Marchen.
Hesthaufgens Støcher
Engelands Schifft
Wraaes Schifft
Kircheschoufsbierg

Ejere og Brugere af de forskellige Lodder ved Udskiftningen i Køng Sogn 1793.

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Fr.lund	1	Peder Skytte	11			
		Skovsk.				2
Selv.	2	Hans Høybierg	4	4		
Søbo	3	Anders Nielsen	7			
Præsteg.	4	Seidelin	6	6		
Søbo	5	Rasmus Nielsen	5	4	1	2
Fr.lund	6	Jørgen Jørgensen	3			
„	7	Peder Aborre	6			
„	8	Lars Bondemand	6			
„	9	Christopher Ellemann	6			
„	10	Jens Beck	6			
„	11	Hans Andersen	6			
„	12	Hans Hansen	6			

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Selv.	13	Gustav Calmer (Møller)	1	2	2	
		Gustav Calmer Hovedg. Taxt (Møller)	1	3	2	
Hvedh.	14	Rasmus Frederiksen	8	2		2
Selv.	15	Jørgen Jensen	5	5	2	⅓
„	16	Hans Gormsen (Udflyttet til Søen)	2		2	⅓
		Hovedg. Taxt	5			1
		Skovsk.			1	1¾
Selv.		Hans Erichsen, Hmd. i Kiøng			3	
„		Rasmus Skræder, Hmd. i Kiøng				1½

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Selv.	17	Mads Andersen, Gummerup Bye	5			
„	18	Morten Mosegaard	6	3	2	1½
„	19	Lars Mosegaard	4	5	3	2½
„	20	Anders Mosegaard	2	6	1	
„	21	Peder Andersen	6			
„	22	Christian Johansen	3	3	3	1¾
„	23	Christian Lunde	4	5		2½
Fr.lund	24	Christen Bødker	1	6	1	2
„	25	Lars Larsen	4	3		
Selv.	26	Peder Hansen	5	5	1	1
„		Jens Hansen i Høirup, en Skovhauge		2	2	2
„	27	Jens Rasmussen	5	6	3	½
J.Jørgensen i Glamsbj.	28	Peder Pedersen	7	5	2	2
Selv.	29	Peder Olsen	3	5	1	
„	30	Jørgen Sørensen	2	7	1	1¼
„		Johan Usse		2	3	1½
„		Jacob Johansen		1	3	2½
„	31	Rasmus Mosegaard	5	3		
„	32	Niels Bondemand	1	2	1	2
		Hovedgaards Taxt		1	2	
„	33	Lars Lunde	1			
„	34	Søren Hansen Storm i Kiøng	1	1	2	2
„	35	Ole Hansen, Storkegaarden	3	3	2	
		Hovedgaards Taxt		1		
„	36	Lars Frederichsen, Udfl. til Havreholm	2	4		
„	37	Niels Larsen, Udfl. til Nødepøl	1	2		
„	38	Anders Hansen, Udfl. til Kochaugen	1	1	1	⅝
„	39	Lars Hansen i Glamsbierg Jorder	2	2	1	
„	40	Anders Siodsholm	1		1	1
„	41	Lars Jørgensen i Gummerup	1	6	2	
„	42	Christen Erichsen i Kiøng		7		
„	43	Zacharias Enochsen		5	2	1
		Hovedgaards Taxt		2		
„	44	Peder Smed i Gummerup		6	3	
„	45	Hans Bødker		6		
„	46	Hans Andersen i Kiøng		4		
		Skovskyld			1	1¾
		Hovedgaards Taxt		4	2	
„	47	Jørgen Jørgensen		5		½
		Hovedgaards Taxt			2	
P.Andersen i Gummerp.	48	Christopher Hansen, Huus og Hauge		2	1½	
Selv.	48	Christopher Hansen, en Jordlod v. Gummerup		4		
„	49	Hans Stormgaard i Kiøng		4		½
„	50	Hans Kuro, Huus og Jordl.				
„	51	Mads Bødker i Kiøng		3	2	2
„	52	Anders Siodsholm		3	2	
„	53	Lars Bondemand, en Jordlod v. Gummerup		4		1½

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Selv.	54	Morten Erichsen i Gummerup		3	3	½
„	55	Uhrmager Wibye i Kiøng		2		
„	56	Bødker Joachim Asmussen i Gummerup		2		
„	57	Elias Jørgensen i Kiøng, en Jordlod		5		
Fr.lund	58	Elias Jørgensen i Kiøng, Huus og Jordlod		2	2	1⅛
„	59	Hans Rasmussen i Kiøng, Huus og Jordlod		2	2	1⅛
„	60	And. Clausen i Gummerup, Huus og Jordlod		3		
Selv.	61	Lars Berntsen v. Søholm		2		
		Hovedg. Taxt		1		
„	62	Jørgen Fisker v. Søholm		1	1	1
		Hovedgaards Taxt		1		
Søbo	63	Herman Johansen i Gummerup		2	3	
Selv.	64	Herman Johansen, en Jordlod i Gummerup			1	1¼
Søbo	65	Lars Jørgensen i Gummerup		1	1	1
M. Andersen i Kiøng	66	Rasmus Larsen i Kiøng		2		
J. Rasmussen i Gmrp.	67	Mads Siodsholm, Huus og Hauge under Gaardens Hartkorn				
P. Hansen i Gmrp.	68	En Jordlod paa Skolemoesbierg		3		
			Hovedg. Taxt			
Selv.	69	Niels Skomager i Kiøng		1	2	
„	70	Peder Mahler i Kiøng, Huus og Toft				
„	71	Johan Usse, Huus og Toft	Hovedg. Taxt	1		
„	72	Hans Rasmussen i Voldtofte, en Jordlod		3	3	
		Hovedg. Taxt			2	
„	73	Anders Aagaard				
		Hovedg. Taxt		2		
„	74	Rasmus Hansen		3		
„	75	Anders Jensen i Romerhuus		5		
„	76	Jørgen Andersen i Romerhuus		2		
Fr.lund	77	Peder Skytte, i Høibierg, en Jordlod under Gaardens Hartkorn				
„	78	Lars Rasmussen i Høirupleedshuus		2	2	1⅛
„	79	Christen Holte i Galtenbergshuus		2	1	1¼
„	80	Hans Madsen i Holte, en Tofte, med eller uden Hartk., vides ikke				
„	81	Hans Jensen ved Søholm		1		
„	82	Rasmus Hansen i Holte, nogle Jorder under Gaardens Hartk.				

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Selv.	83	Jens Skow i Holte, Huus og Jord		7	3	
„	84	Hans Skytte i Holte, tvende Jordlodder				
		Hovedg. Taxt	5			
		Skovsk.		3		½
Selv.	94	Rasmus Larsen, en Jordlod		3	2	
„	95	Jørgen Andersen, en Jordlod	Hovedg. Taxt		2	
„	96	Knud Andersen, en Jordlod		3		

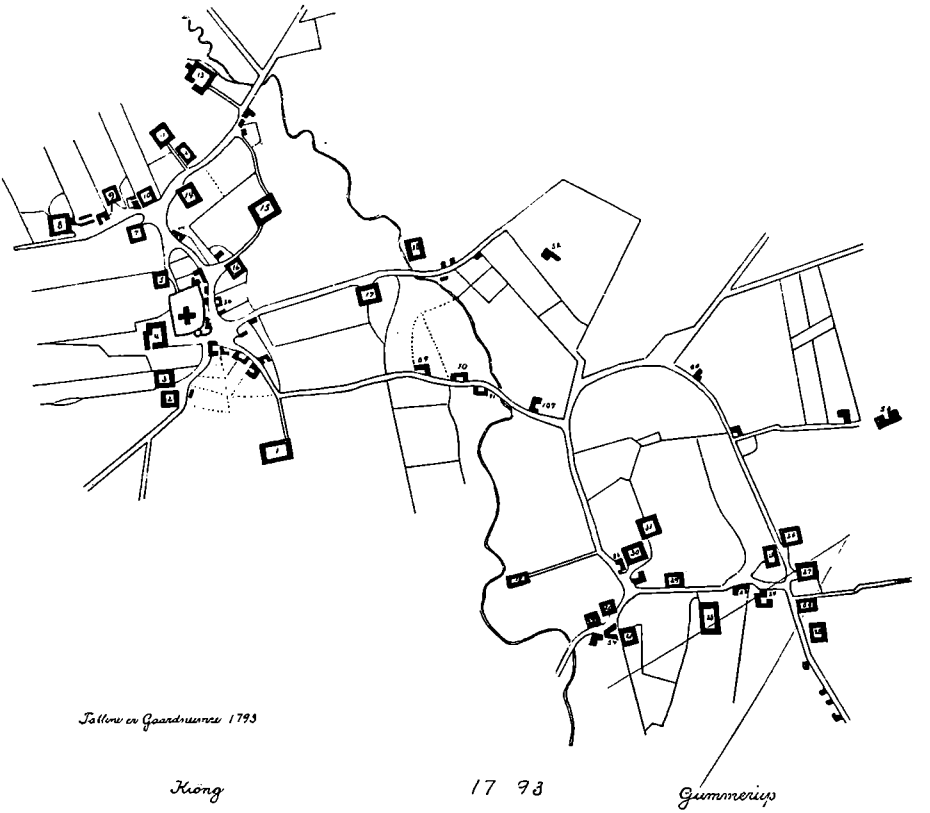

„	85	Henning Hansen i Bækhuuset		3		
„	86	Hans Rasmussen i Holte		3		
„	87	Morten Hansen i Holte, en Jordlod		1		
Løgismose	88	Morten Hansen i Holte, Huus og Jord		1	3	
„	89	Jørgen Hansen, Huus og Jord		1	3	
Selv.	90	Jørgen Hansen, en Jordlod		1	1	2½
„	91	Henning Andersen i Kiøng, en Jordlod		4		
„	92	Niels Johansen, en Jordlod	Hovedg. Taxt	3	2	
„	93	Lars Andersen, en Jordlod		2	2	
„	97	Hans Johansen i Kiøng		2		
„	98	Lars Hansen i Gummerup	Hovedg. Taxt		2	
„	99	Hans Pedersen i Signekier			1	
„	100	Søren Knudsen i Dærup, en Jordlod		3	1	
„	101	Jacob Jørgensen i Glamsbierg, en Jordlod.		ingen	Opg.	
„	102	Peder Andersen i Gummerup, en Jordlod paa Langerod		4		2¾
„	103	Lars Nielsen i Flemløse, en Jordlod		4		
Løgismose	104	Flemløse Kirke, en Jordlod		3	1	
Fr.lund	105	Povelshuus, en Jordlod		2	2	1 9/20

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Selv.	106	Peder Kuro Hilleruphuus		4		
Deg-neb.	107	Hr. Hejlig, (samt en Jordl. til Skolen f. Græsning Rettigh.)			1	
Selv.	108	Præsten Hr. Seidelin, en Jordlod, Hovedg. Taxt, uden Hartkorn				
„	108	En Jordlod, ufrie Jord, uden Hartkorn				
Fr.-lund	109	Glamsbierg Mølle, noget Jord under Møllens øvrige Hartkorn				
Selv.	110	Rasmus Hansen i Holte, en Jordlod			2	2
„	111	Christen Bødker i Gummerup, en Jordlod, uden Hartkorn				

Matrikel Numrene i Køng Sogn. Matriklen af 1/1 1844.

Søholms Hovedgaard.

Grev Rantzau	1a	Øverste Pibermark, Nederste Pibermark, Lille Fælled, Holemosen, Hestehaugemarken, Kobberbierg Mark, Møllemarken	16	1	2	2½
„	1b	Frederik Blok			3	
„	1c	Jørgen Fisker			1	
„	1d	En samlet Fredskov, Kalkeruphauge				
„	1e	Søeholm Søe, som ikke er indrettet til at lægges tør og som bruges til Fiskerie				
„	2	Piberhuuset. Den til det upriviligerede Hartkorn henhørende Jord, som drives under Hovedgaarden, ligger i en samlet Strækning sydvestlig i Marken		6	3	¼
„	3	Peder Hansen				2¼
Selv.	4	Peder Hansen				1¾
„	5	Jørgen Fisker				1¾
		Søeholms Hovedgaards Hartkorn	17	1	3	2½

Kiøng Bye.

Selv.	1	Mads Gustavsen Møller..	2			1¼
„	2	Bærent Snedker		1	3	¼
„	3	Niels Jørgensen Fisker		2	1	
„	4	Rasmus Pedersen		1	1	¼
„	5	Lars Hansen		4	2	2¾
„	6	Unge Hans Hansen ...		3	1	2¾
„	7a	Anders Pedersen		4	1	¼
„	7b	Anders Andersen		2		½
„	8	Niels Sørensen		1	1	¾
„	9	Ole Hansen		2	1	2¾
„	10	Poul Christophersen Bødker		1	2	1¾
„	11	Jørgen Jørgensen			2	
„	12	Jørgen Hansen		1		1½
„	13	Anders Pedersen Aagaard		1	1	¼
„	14	Skytten Anders Hansen		1	2	2¾
„	15	Niels Johansen		3		1
„	16	Lars Rasmussen		1		1
Pr.Emb.	17	Sognepræsten Seidelin		7	5	2 1
Sk.Emb.	18	Skolelærer Bierring ...			2	1 1
Søholm	19	Peder Hansen Skyttes Enke		10	6	1 1
„	20	Jørgen Erichsen		4	3	1 2½
„	21	Lars Jacobsen		5	2	1½
„	22	Jørgen Andersens Enke		5	3	2 1½
„	23	Unge Hans Hansen		5	2	2 1
„	24	Christen Hansen		5	5	3 1¼
„	25	Jørgen Jørgensen		3		3
Hvedh.	26	Rasmus Frederiksen ...		9		2 1¼
Søholm	27	Rasmus Pedersen		6	2	1 1¼
Selv.	28	Mads Andersens Enke ..		6	2	2¾
„	29	Hans Høyberg		4	6	2 2¾
„	30	Hans Jørgensen		6	1	½
„	31	Rasmus Larsens Enke...		4	3	1½
„	32	Lars Hansen		1	2	1 2
„	33	Anders Hansen		2	5	3 ½
„	34	Jørgen Rasmussen		2	4	3 1
„	35	Ole Hansen		3	1	1 1¾
„	36	Lars Frederiksen		3		1 2
„	37	Jørgen Jensen		6	6	¼
„	38a	Peder Christensen			2	3 1¾
„	38b	Hans Jacobsen Glendsbierg			2	1
„	39	Peder Jørgensen		3	2	1½
„	40	Hans Erichsen		2	3	2¼
„	41a	Rasmus Hansen		1	2	1¾
„	41b	Peder Jørgensen		3		1¾
„	42	Hans Pedersen Skræder		2		
„	43a	Christen Erichsen		2	3	2¼
„	43b	Jørgen Jørgensen		2	1	½
„	44	Johan Christophersen...		3	3	1
„	45	Hans Knudsen Lysholt..		3	1	½
„	46	Jens Nielsen Smed.....	1	5	3	¼
„	47	Mads Gustavsen Møller		2	1	1
„	48	Anders Andersen	1	4		1½
„	49	Laus Nielsen Hilleruphuus		4	1	2
Kiong Kirke	50	Jørgen Erichsen	1			2¼
Selv.	51	Jesper Frandsen		2	3	1¼
„	52	Morten Hansen		2	3	2½
„	53	Christian Hansen		7	1	1½
„	54	Hans Sørensen Smed...		5	2	1½
„	55	Hans Rasmussen		2	2	2¾
Fr.lund	56	Hans Madsen		2	2	
Selv.	57	Poul Christophersen Bødker		5	1	2¾

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
Selv.	58	Jørgen Jensen		2	2	
„	59	Anders Pedersen		4	1	1
„	60	Jens Jensen		5	1	1¼
„	61	Christian Væver		2		2¾
„	62	Lars Larsen Skræder		3	3	1¾
„	63	Mads Nielsen Fladmose-huus		3	1	¾
„	64	Jens Jørgensen		2		2¾
„	65	Mads Jørgensen	1	2		1½
„	66	Hans Jensen		3		1¾
„	67	Jørgen Jensen Hiulmand		4	3	½
„	68	Anders Hansen Romer-huus		4	1	2½
„	69	Claus Pedersen		4		1
„	70	Niels Pedersen Post		4	2	2
Søholm	71	Elias Jørgensens Enke..		3		2
„	72	Hans Poulsen		2	2	½
„	73	Niels Rasmussen		2	2	1¾
„	74	Lars Knudsen		1	1	1½
„	75	Jørgen Rasmussen		4		2¾
„	76	Niels Christensen			1	¼
Selv.	77	Rasmus Pedersen		1		2¼
„	78	Jørgen Jørgensen	1	1		¾
„	79	Hans Hansen		4	2	2¼
„	80	Christen Nielsen			1	1½
„	81	Niels Jørgensen Fisker		6		2¾
„	82	Lars Nielsen		7	3	1¼
„	83	Jacob Jørgensen		2	1	2¼
„	84	Rasmus Pedersen		5		2½
„	85	Hans Jørgensen		3	1	
„	86	Knud Jensen Skomager		3	2	2½
„	87	Jørgen Hansen		3	2	¾
„	88	Anders Pedersen Aagaard		1		
„	89	Peder Hansen Sogne-foged		3		¼
„	90	Erich Larsen		2	1	1½
Fleml. Kirke	91	Erich Larsen		3		¼
Selv.	92	Frederik Rasmussen		6	2	¼
Søholm	93	Jens Ellemand				2½
Selv.	94	Peder Jørgensen Snedker				2¼
„	95	Morten Jørgensen				¾
OHansen	96	Jørgen Knudsen				¾
Selv.	97	Jørgen Jensen				1
H.Høi-bierg	98	Rasmus Andersen				2¼
Selv.	99	Hans Jørgensen			2	1¾
„	100	Niels Hansen				1¾
„	101	Anders Jørgensen				1¼
„	102	Mads Poulsen			1	
„	103	Hans Andersen				¾
„	104	Jens Hansen				2
„	105	Anders Pedersen				¼
„	106	Peder Larsen Skræder				2¾
„	107	Christen Larsen			1	
„	108	Morten Christensen			1	
J.Jen-sen	109	Niels Knudsen				1¾
	110	Christen Nielsen				1¾
Søholm	111	Hans Rasmussens Enke				2¾
Lods-ejere	112	Fæsteledig, Romerhuus. Kiøng Byes Hartkorn	140	6	1	¾

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
		Gummerup Bye.				
Degne Emb.	1a	Degn og Skolelærer M. T. Heilig			1	1½
Skolel. Emb.	1b	Samme		5	2	
Søholm	2	Ole Bentzen	4	5	1	½
„	3	Rasmus Andersen	2	3	1	1¾
Selv.	4	Jørgen Pedersen	7	5	3	¼
„	5	Rasmus Jensen	6	4	3	1½
„	6	Peder Hansen	7	5	2	2¾
„	7a	Jacob Johansen	1	4	3	1¼
„	7b	Lars Rasmussen		3	1	½
„	7c	Rasmus Larsens Enke		6	2	¾
„	7d	Christen Hansen		1	3	¾
„	8a	Lars Rasmussen	6	3	3	1¼
„	8b	Christen Hansen		3	3	2
„	9	Morten Rasmussen	2	1	1	
„	10	Hans Mortensen	7	4	1	
„	11	Anders Mortensen	3		1	1¼
„	12a	Lars Mortensen	2	5	1	2½
„	12b	Peder Christensen		4	2	½
„	12c	Morten Larsen	1	1	3	¾
„	12d	Anders Larsen		5	2	
„	13	Anders Pedersen	6	5		2½
„	14	Rasmus Mortensen	5	3	1	1
„	15	Christen Hansen	1	5	3	2
„	16	Rasmus Erichsen	1	1	1	¼
„	17	Niels Sørensen	1	2	3	¼
„	18	Peder Sørensen	1	2	2	1½
„	19	Jacob Johansen	1			2¼
„	20	Niels Hansen		5	2	1
„	21	Hendrik Hansen		2	3	
„	22	Niels Krabbe		3	1	1½
„	23	Hans Pedersen			3	1¾
„	24	Anders Pedersen		4	1	
„	25	Anders Christensen		2		
„	26	Rasmus Pedersen		2	3	2½
„	27	Rasmus Jørgensen		4	3	2¼
„	28	Anders Larsen		6		½
„	29	Anders Mortensen		5	3	
„	30	Peder Jørgensen		4	1	1¾
„	31a	Unge Morten Erichsen			2	1¼
„	31b	Peder Hansen		1		2¾
Søholm	32	Mads Nielsen		3	1	2¼
„	33	Lars Rasmussen		3		1½
R.Jensen	34	Mads Andersens Enke		1	2	1¼
Selv.	35	Peder Pedersen		6		1¼
„	36	Rasmus Andersen		4		2
„	37	Ole Bentzen		1	2	2
„	38	Mads Andersens Enke		1		½
„	39	Lars Rasmussen		1		1¾
„	40	Peder Hansen		2	1	2
„	41	Niels Johansen		4	2	2
„	42	Anders Pedersen		4	3	¾
„	43	Jens Nielsen Smed			3	2¾
„	44	Lars Nielsen Lyders Enke			1	
O.Hansen	45	Lars Nielsen Lyders Enke				1¾
Selv.	46	Peder Andersen Rytter			1	¾
„	47	Jens Ibsen, Hans Ibsen og Rasmus Nielsen				2½

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
A.Larsen	48	Niels Andersen			1	2¼
Selv.	49	Henning Johansen				1
„	50	Maler Schmiith			1	½
„	51	Jens Jørgensen Smed...				¾
J.Jorgensen	52	Peder Andersens Enke..				1
Selv.	53	Mads Pedersen				2
„	54	Rasmus Skomager				2¼
„	55	Rasmus Lausen				1¾
		Gummerup Byes Hartk.	86	6	3	¼

Høirup Bye.

Weuflinge Hospit.	1	Anders Pedersen	4		1	1¼
Selv.	2	Peder Andersen	3	5	3	1
Hvedh.	3	Christen Rasmussen ...	5	3	3	¾
Soholm	4	Anders Jensen	6	3	2	2
„	5	Hans Rasmussen	7	2	2	½
„	6	Jørgen Andersens Enke	6	6		1½
Fr.lund	7	Diderik Nielsen	6	2	1	1¾
Selv.	8	Hans Andersen	3	3	3	2¾
„	9	Jørgen Pedersen	3		1	¾
„	10	Anders Hansen Skytte	3	3		2¾
„	11	Peder Hansen	4	7	3	1¼
„	12	Jens Larsen Smed		6		2
„	13	Niels Ibsen		2	1	¾
„	14	Lars Jørgensen		1	3	
„	15	Anders Pedersen			2	1¼
„	16	Niels Johansen		3	2	2¼
„	17	Jørgen Pedersen		2	1	1
„	18	Peter Lorentz Petersen		1	2	1¼
„	19	Hans Nielsen	1		1	
„	20	Anders Andersen		7		¾
„	21	Niels Nielsen		6	3	½
„	22	Lars Rasmussen		3	3	2½
„	23	Anders Pedersen			1	1¼
Soholm	24	Lars Hansen		2	3	1
„	25	Mads Andersen		2	3	1½
Selv.	26	Peder Andersen		2	2	2
„	27	Peder Sørensen			3	1
„	28	Mads Pedersen		4	3	2½
„	29	Birkedommer Riber (En Skov)		2		¾
„	30	Anders Pedersen		1		1¾
„	31	Rasmus Madsen				½
„	32	Peder Hansen				¾
„	33	Peder Madsen				½
„	34	Hans Jensen				1¼
„	35	Hans Jensen				½
„	36	Jacob Nielsen				¾
Ejerne af 1, 3a, 5. 6,7a, 7c, 9a, 10, 11, 21a, 23	37	Brugerne af Matr. Nr. 1, 3a, 5. 6. 7a. 7c, 9a, 10. 11, 21a og 23 (En Tørvelod)			3	1¾
Ejerne af Matr.-Nr. 14,17og 20	38	En Lod nordvest for Byen ved Gummerup Markskiel				1¾
Byens Beboere	39	til 50 Gaden med Gadepladserne og Vanddammene Høirup Byes Hartkorn	62	7	3	

Ejer	Matr. Nr.	Brugerens Navn	Td.	Skp.	Fd.	Alb.
		Glendsbierg Bye.				
Assens Kirke	1	Lars Nielsen	1	3	1	
Fr.lund	2	Lars Jensen	6			1¾
„	3	Morten Lunde	5	4		
„	4	Mads Madsen	5	2		¼
„	5	Jacob Andersen	5	5	1	
„	6	Erik Henningsen	5	5	1	1¾
„	7	Peder Pedersen	5	2	1	2¾
„	8	Jørgen Sørensen	5	4		2
„	9	Niels Ibsen	5		3	1¾
„	10	Hans Pedersen	5	3		1
„	11	Jeppe Hansen	5	7	1	2
„	12	Hans Larsen		3	2	1¾
„	13	Peder Larsen		3	2	2
„	14	Willum Jørgensen		2	3	½
„	15	Lars Madsen		2	3	½
„	16	Rasmus Pedersen		3	2	2¼
„	17	Lars Andersen		3	2	½
„	18	Anders Nielsen		3	3	1¾
„	19	Christen Hansen Helte		3		1½
„	20	Peder Hendriksen		4		2½
„	21	Hans Johansen		2	3	1
„	22	Christen Hansen Friis..		2	2	1½
„	23	Anders Madsen		2	3	1¼
„	24	Rasmus Mortensen.....		3		¾
„	25	Rasmus Pedersen		7		2½
		Brugerne af Matr. Nr. 2, 3, 4, 7, 8 og 10, en samlet Tørvelod nordvestlig i Marken				
	26	Byens Beboere, en Gruusgrav	2	3		¾
		Glendsbierg Byes Hartk.	63	2	3	1¼

Høybierg Gaarde.

Den danske Skole i Odense	1	Henning Hendriksen ...	6	2	1	½
Soholm	2	Peder Høybierg Sognefgd.	4	3		½
		Høybierggaardes Hartk.	10	5	1	1

Skrindshave, Hiortholm m. m.

Selv.	1	Claus Johansen, Skrindshave	7	3	1	1¾
„	2	Peder Pedersen, Hiortholm	5	3		2¼
„	3	Peder Rasmussen, Bærholm	4	4	2	2¼
Fr.lund	4	Peder Henningsen, Bækhuuset	5	2	1	2

Holte Bye.

Fr.lund	5	Hans Jørgensen	3	7	1	¾
„	6	Anders Pedersen	3	4	2	
„	7	Lorentz Sandhøy		4		1
Selv.	8	Knud Jensen Skomager			1	¼
„	9	Lars Christiansen			1	
		Skrindshaves, Hiortholms, Bærholms, Bækhuusets og Holte Byes Hartkorn	30	4	2	1¼

Meddelelser til Medlemmerne.

Historisk Samfund afholdt sin ordinære Generalforsamling den 20. Februar 1935 i Odense.

Generalforsamlingen indlededes med et Foredrag af Adjunkt H. Fussing om „Chr. Rantzau som jysk Godsejer". Formanden aflagde derefter Beretning om det forløbne Aar. I dette var Medlemstallet vel gaaet lidt tilbage, men i Sammenligning med de fleste andre Amtssamfund var Stillingen alligevel særdeles god. Formanden omtalte nærmere Planerne om Udgivelsen af et Diplomatarium over de middelalderlige Breve og Forhandlingerne med Laur. Maaløe om Udgivelsen af hans Bog om Assens Bys Historie, hvortil Assens Byraad havde givet et Tilskud paa 200 Kr.

Efter at Proprietær Hjort var bleven valgt til Dirigent, fremlagde Revisor Larsen Aarsregnskabet, der godkendtes.

Til Medlemmer af Bestyrelsen genvalgtes de efter Tur fratrædende, nemlig Revisor Larsen, Branddirektør Behrendt, Dommerfuldmægtig Dela og Lærer Olsen, og i Stedet for den til København forflyttede Landsarkivar Knudsen nyvalgtes Landsarkivar Hatt.

Til Revisorer genvalgtes Tømrermester Johansen og Fuldmægtig O. Jepsen, og som Revisorsuppleanter genvalgtes Journalist Rasmussen og Rentier Rasmus Skovsgaard, Ravnebjerg.

Den paafølgende Diskussion om Samfundets Anliggender drejede sig især om Formen for Omdelingen af Aarbogen og Opkrævningen af Medlemskontingentet, som fra flere Sider blev kritiseret, samt om Sommerudflugten. Den nærmere Fastsættelse af Tidspunktet for denne overlodes sluttelig til Formanden og den øvrige Bestyrelse, hvorefter Generalforsamlingen hævedes.

Ved det umiddelbart efter afholdte Bestyrelsesmøde blev Landsarkivar Hatt valgt til Sekretær og Medlem af Skriftudvalget i Stedet for Landsarkivar Knudsen, medens Fordelingen af de øvrige Poster forblev uforandret.

Søndagen den 16. Juni foretoges den aarlige Sommerudflugt. Deltagerne samledes ved 12-Tiden i et Antal af ca. 150 paa Havnepladsen i Middelfart. Herfra gik man hen i Kirken, hvor Branddirektør Behrendt holdt Foredrag om Kirkens Historie, ligesom han under det paafølgende Besøg i Byens Museum var den kyndige Vejleder. Efter at have spist Frokost i Kongebrogaarden kørte Selskabet i Bil over den kort i Forvejen indviede Lillebæltsbro — som sikkert adskillige af Deltagerne ved denne Lejlighed saa for første Gang — og videre til Kolding. Under Guldsmed

Kysters udmærkede Ledelse gennemgik man her Koldinghusmuseets righoldige Samlinger samt Riddersalen og de mægtige Slotsruiner, hvorefter Turen — stadig i Bil — gik videre til Haderslev. Undervejs gjordes der Ophold i Christiansfeld, hvor man fik Lejlighed til at se den ejendommelige gamle herrnhutiske Kirkegaard. Ved Ankomsten til Haderslev ved 6-Tiden aflagde man straks Besøg i Domkirken. Her modtoges Selskabet af Sognepræsten, Pastor Pedersen, der i korte Træk fortalte Kirkens Historie og gennemgik dens vigtigste Monumenter. Ogsaa Organisten havde vist Historisk Samfund den Velvilje at komme til Stede og spillede paa det meget smukke Orgel, der skal være et af de bedste i Danmark. Den vellykkede Udflugt sluttede i „Ulfslyst" lidt Nord for Haderslev, hvor man spiste til Aften, inden Turen gik hjemad mod Fyen.

* * *

Den 18. Marts 1936 holdtes ordinær Generalforsamling i Odense — som sædvanlig paa Det nye Missionshotel. Der var mødt omtrent 80 Deltagere.

Formanden bød Velkommen og gav Ordet til Museumsassistent, cand. mag. Svend Larsen, der holdt Foredrag om Skibsfundene fra Vikingetiden og specielt om Ladby-Skibet.

Efter at Forsamlingen havde valgt Proprietær Hjort, Baagegaard, til Dirigent, aflagde Formanden Beretning om det i Aarets Løb passerede, navnlig om Sommerudflugten og om Udgivelsen af Assens-Bogen og de dermed forbundne store Udgifter.

Revisor Larsen forelagde Aarsregnskabet, der paa Grund af de store Trykningsudgifter udviste et betydeligt Underskud. Til Gengæld var Medlemstallet steget fra 945 til 991.

Til Medlemmer af Bestyrelsen genvalgtes de efter Tur fratrædende, nemlig Lensbaron H. Berner Schilden Holsten, Godsejer de Neergaard og Bibliotekar J. Holck. Ligeledes genvalgtes Revisorerne, Tømrermester H. Johansen og Fuldmægtig O. F. Jepsen, samt Revisorsuppleanterne, Journalist Rasmussen og Rentier Rasmus Skovsgaard.

Den almindelige Diskussion om Samfundets Anliggender indledes af Proprietær Nutzhorn, Hjelmerup, der ankede over, at Sognehistorierne spillede for stor en Rolle i Aarbogen i Forhold til den Interesse de havde, og gjorde opmærksom paa, at man f. Eks. i Landevejenes Historie har et alment interessant Emne, som Historisk Samfund burde tage op til Behandling. Denne Tanke fik kraftig Tilslutning fra flere af de følgende Talere, navnlig Arkitekt Valentiner og Pastor Fabricius, Gislev, der begge tilskyndede til snarest at tage fat paa en systematisk Indsamling af fotografisk og andet Materiale til Belysning af Emnet, inden

vore Dages rivende Udvikling umuliggjorde en saadan Indsamling. Ogsaa Formanden fandt Opgaven at faa skrevet Landevejenes Historie interessant, men var betænkelig ved den økonomiske Side af Sagen. Blandt de øvrige Talere var Provst Andersen, Dalum, der erindrede om det forestaaende Reformationsjubilæum, og Sparekassedirektør Woll, der foreslog ved Udsendelsen af den næste Aarbog at lade medfølge en Fortegnelse over Indholdet af de ældre Aarbøger, for at lette Salget af disse.

Mandagen den 15. Juni 1936 (Valdemarsdag) foretoges den aarlige Sommerudflugt. Ved 10-Tiden samledes Deltagerne i et Antal af omkring 200 i Dalum Kirke. Her præluderede Organisten paa det smukke, af Orgelbygger Demant i 1851 byggede og skænkede Orgel, hvorefter Sogneraadsformand Jacob Hansen holdt et instruktivt Foredrag om den gamle Klosterkirkes Bygningshistorie, og Provst Andersen talte om Benediktinerne og Dalum Kloster. Fra Dalum kørte man i en lang Automobil-Kortege forbi Hans Tausens Mindesten i Birkende og videre forbi Skovsbo og det tæt derved staaende ejendommelige Trækrucifiks, der skal være rejst af Erik Hardenbergs Hustru Anna Rønnow i Begyndelsen af det 17. Aarhundrede, til Kerteminde, hvor man spiste Frokost ved Pavillonen i Anlægget. Her holdt Sparekassedirektør Woll et kort og klart lille Foredrag om Kertemindes Historie og topografiske Udvikling, som Indledning til en Byvandring, der begyndte med Kirken, om hvis Historie og Inventar Sparekassedirektøren gav kyndig Besked. Efter en Vandring rundt i Gaderne og de gamle Gaarde under Hr. Wolls Ledelse kørte man videre til Hverringe, hvor Hofjægermester Niels Juel og Frue med stor Elskværdighed modtog Selskabet, der fik Adgang til en Rundtur gennem Slottets Sale med de gamle Familieportrætter og pragtfulde Møbler og bagefter nød en Forfriskning i Haven. Af Hensyn til de praktiske Vanskeligheder opgav man et planlagt Besøg i Moreshøj Jættestue og nøjedes med at se Højen paa Afstand under Turen forbi Maale Bakker langs Stranden til Bøgebjerg og videre gennem Nordskov til Korshavn, hvor man spiste til Aften i Jægerhotellet som Afslutning paa den i det hele vellykkede og af Vejrguderne begunstigede Udflugt.

H. Berner Schilden Holsten.

REGNSKAB FOR 1934

Overførte Beholdninger	Kr.	428,93	
Statstilskud	—	155,00	
Indvundne Renter	—	176,34	
Salg af gamle Aarbøger	—	169,75	
Kontingenter:			
3 Medlemmer à Kr. 10,55	Kr.	31,65	
4 — à — 5,55	—	22,20	
477 — à — 3,65	—	1.693,35	
436 — à — 3,00	—	1.308,00	
25 — à — 2,05	—	51,25	
	Kr.	3.106,45	
Solgt 2.000 Kr. Obligationer à 94,00	—	1.880,00	
Trykning af 4. Hefte af Visitatsbog			Kr. 1.802,77
— - Aarbog			— 1.845,80
Porto og Udsendelse			— 443,75
Dansk historisk Fællesforening			— 64,27
Forfatterhonorarer			— 420,00
Diverse Udgifter			— 125,15
Beholdning			— 1.214.73
	Kr.	5.916,47	Kr. 5.916,47

Desuden ejer Samfundet 3.000 Kr. Kreditforeningsobligationer.

Odense, den 16. Februar 1935.

L. Larsen,
Kasserer.

Ovenstaaende Regnskab er fundet i Overensstemmelse med Bøgerne. Alle Bilagene var til Stede.

3.000 Kr. Kreditforeningsobligationer og Bankbøger er os foreviste. Kassebeholdningen var til Stede.

Odense, den 18. Februar 1935.

H. Johansen. **O. F. Jepsen.**

REGNSKAB FOR 1935

Beholdning			Kr. 1.214,73
Tilskud fra:			
Staten	Kr.	155,00	
Assens Byraad	—	200,00	
Assens Spare- og Laanekasse	—	200,00	
Assens Bank	—	100,00	
Direktør Mourier, Assens	—	50,00	
Gave fra Formanden	—	20,00	
			Kr. 725,00
Renter			— 165,37
Salg af Assens Bogen			— 183,00
— - gamle Aarbøger			— 224,10
Kontingenter:			
3 Medlemmer à Kr. 10,70	Kr.	32,10	
1 — à — 7,10	—	7,10	
4 — à — 5,70	—	22,80	
488 — à — 3,95	—	1.927,60	
465 — à — 3,15	—	1.464,75	
25 — à — 2,30	—	57,50	
5 — à — 40,00	—	200,00	
			Kr. 3.711,85
Underskud			— 1.376,01

Trykning af Assens Bogen		Kr. 5.548,19
Porto og Udsendelse		— 696,34
Dansk historisk Fællesforening		— 62,23
Forfatterhonorarer		— 850,00
Diverse Udgifter		— 443,30
	Kr. 7.600,06	Kr. 7.600,06

Desuden ejer Samfundet 3.000 Kr. Kreditforeningsobligationer.

Odense, den 14. Marts 1936.

L. Larsen,
Kasserer.

Ovenstaaende Regnskab er fundet i Overensstemmelse med Bøgerne. Alle Bilagene var til Stede.
3.000 Kr. Kreditforeningsobligationer er os foreviste. Kassebeholdningen var til Stede.

Odense, den 17. Marts 1936.

H. Johansen. **O. F. Jepsen.**

Medlemsfortegnelse

De Medlemmer, der har * som Vedtegning, er tillige Sogne-Repræsentanter

Aasum Herred

Seden og Aasum Sogne

Ebbesen, L., Gaardejer, Raagelund pr. Marslev.
*Frederiksen, S., Gaardejer, Aasum pr. Seden.

Fravde Sogn

*Sørensen, Lærer, O. Holluf pr. Marslev.

Rønninge og Rolfsted Sogne

Hansen, M., Partikulier, Rolfsted pr. Langeskov.
Hansen, Jeppe, Sognefoged, Langeskov.
Jørgensen, Rasmus, Gdr., Lodskov pr. Ullerslev.
*Kelstrup, Th., Lærer, Rønninge pr. Langeskov.
*Meier, V., Læge, Ferritslev pr. Ullerslev.
Thygesen, Jens, fhv. Gdr., Ferritslev pr. Ullerslev.

Nørre Lyndelse og Højby Sogne

*Jensen, Frovin, Friskolelærer, Højby.
Jensen, Værkfører, Elektricitetsværket, Nr. Lyndelse pr. Aarslev.
Mortensen, M., Lærer, Nr. Lyndelse pr. Aarslev.
Nielsen, N. P., Boelsmand, Højby Mk. pr. Højby.
*Nielsen, Jørg., Friskolelærer, Nørre Lyndelse pr. Aarslev.
Nielsen, P., sen., Snedkermester, Højby.
Nielsen, Fred., Uddeler, Højby.
Quistgaard, G., Sognepræst, Nr. Lyndelse pr. Aarslev.
Rasmussen, R. K., Smedemester, Nr. Lyndelse pr. Aarslev.

Nørre-Søby Sogn

Hansen, R. P., Husmand, Nr.-Søby.
Hansen, P., Tømrer, Nr.-Søby, (Radby).
*Harder, V. R., Sognepræst, Nr.-Søby.
Jørgensen, L., Snedker, Nr.-Søby.

Sønder Næraa Sogn

*Jensen, Chr., Sognefoged, Sønder Næraa pr. Aarslev.
Lorenzen, H. J. E. K., Valgmenighedspræst, Sdr. Næraa, Aarslev.

Baag Herred

Assens By og Landsogn

Aagaard, V., Købmd., Østergade.
Andersen, A., Frk., Forstanderinde, Telefoncentralen.
Andersen, A. M., Landsretssagfører, Jernbanegade.
Assens Amtsbibliotek.
Assens og Omegns Spare- og Laanekasse.
Avnsted, H., Postmester, Posthuset.
Beierholm, A., Bankdirektør.
Beierholm, Helmuth, Købmd., Østergade 15.
Braun, Lærer, Adelgade 30, Odense.
Breith, M., Prokurist, Assens.
Caspersen, H. C., Murermester, Ny Adelgade 17.
Christensen, Overass., Toldboden.
Christensen, Smedemester, Ladegaardsgade.
Christensen, A., Frk., Ny Adelg. 38.
Christensen, Hagbard, cand. pharm., Ramsherred 16—18.
Christiansen, Maler, Adelgade 18.
Diderichsen, Børge, Pastor, Adelgade 16.
Dræbel, Direktør, Bryggeriet Vestfyn.
Dupont, Lærer, Præstevænget.
Dyrhauge-Jensen, Fru, Østergade.
Engbæk, Fru, Ingeniør, Damgade.
Ernst, F., Fabrikant, Østergade 57.
Feddersen, G. F., Kommuneboghholder, Skelvej 24.
Frandsen, Frk., Telefonistinde, St. Kirkestræde 5.
Grauslund, Svend (Th. Plum, Østergade).
Gundersen, A., Fabrikant, Østerg. 35.
Hansen, John, Boghandler, Østergade 33.

Hansen, N., Fotograf.
Hansen, Agnes, Frk., Telefonistinde, Jernbanegade 3.
Hansen, Fr., Købmand, Østergade 22.
Hansen, Viggo, Prokurist (Th. Plum, Østergade).
Hansen, C. F., Provst, Østergade 78.
Hansen, Johannes, Telefonmontør, Kalkbrænderivej 6.
Henriksen, Murermester, Ny Adelgade 52.
Holch, Jørgen, Bibliotekar, Amtsbiblioteket. (Medl. af Best.)
Illum, Frue, Møllevej.
Jacobsen, Th., Havnefoged, Havnen.
Jacobsen, Ove, Isenkræmmer, Østergade 25.
Jensen, A., Fuldmægtig, Amtstuen, Assens.
Jensen, Guldsmed, Bakkevej 16.
Jensen, Jørgen, Sparekasseassistent, Assens.
Jepsen, J., Inspektør, Kaals Mølle.
Jerløw, Povl, Bogbindersvend, Østergade 68.
Jerløw, Th., Bogbindermester, Østergade 68.
Jerløw, Chr., fhv. Graver, Nørreg. 57.
Johansen, A., Bryggeriarbejder, Kalkbrænderivej 15.
Jørgensen, J. C., Læge.
Jørgensen, H., Snedkermester, Nørregade.
Karup, Fru, Lille Kirkestræde 4.
Kirketerp, E., Læge, Torvet.
Kjærby, N., Lærer, Ladegaardsg. 21.
Larsen, Th., Kordegn, Jernbaneg. 2.
Larsen, Povl, Købmand, Engelsk Beklædningsmagasin, Østergade.
Larsen, A. L., Mægler, Nr. Allé 33.
Lysholt, N., Malermester, Damg. 10.
Mencke, M., Arkitekt, Stationsvej.
Mortensen, M., Tandtekniker.
Mourier, Axel, Bestyrer, Sukkerfabr.
Nielsen, Th., Underbestyrer, Sukkerfabriken.
Petersen, P. A., Boghandler, Torvet.
Petersen, Fru, Plums Skænkestue.
Petersen, H. C., Hotelejer, Hotel Phønix.
Petersen, N. P., Inkassator, Ladegaardsgade 32.
Petersen, Sparekassebogholder.
Plum, Direktør, Kaals Mølle.
Plum, Th., Købmd., Østergade 42.
Rabøl, K., Dyrlæge, Møllevej.
Ravnø, Chr., Bogtrykker, Kindhestegade 6.
Rosted, Chr., Redaktør, Østergade 22.
Runge, P., Lærer, Ved Stranden 46.
Schmidt, W., Amtsforvalter, Korsgade.
Schmidt, H. J., Mejeribestyrer, Ladegaardsgade 64.
Schou, Fru, Østergade 55.
Sparrild, T. M., Frk., Sygeplejerske, Nørregade 8.
Storm, Assistent, Sukkerfabriken.
Storm, A., Avlsbrug., Ramsherred 22.
*Strøyberg, Apoteker.
Vejle, Gustav, Redaktør, Østerg. 25.

Kærum Sogn

Jacobsen, Dyrlæge, Ebberup.
Pedersen, L. P., Lærer, Thorøhuse pr. Assens.

Gamtofte Sogn

*Andersen, L. P., Møller, Øksnebjerg pr. Assens.
Ellegaard, Mejeribestyrer, Aborre pr. Assens.
Jessen, Saxe, Gdr., Lundager pr. Assens.
Larsen, Marie, Frue, Egerup, Holmegaard pr. Assens.
Madsen, M., Gdr., Sognef., Lundager pr. Assens.
Schmidt, Frk., Lærerinde, Voldbro Skole pr. Ebberup.
Treschow, Kammerh.inde, Brahesborg pr. Assens.

Søby og Turup Sogne

*Hansen, P. E., Uddeler, Turup pr. Assens.
Lund, Frode, Lærer, Turup Skole pr. Assens.
Pedersen, P. H., Tømrer, Kærvang, Turup pr. Assens.
Terkelsen, A. J., Turup pr. Assens.

Barløse Sogn

Blume, Alf, Pastor, Barløse pr. Assens.
* Brems, Lærer, Kaslund pr. Aarup.
Larsen, M., Gdr., Barløsegaard pr. Assens.

Sandager og Holevad Sogne

Buch, K., Gdr., Sandager pr. Assens.
Hansen, H. J., Enke, Smejrup pr. Assens.
*Hansen, Hans, Gdr., Sandager Torup pr. Assens.
Haugaard-Nielsen, N. P., Gdr., Mygindgaard, Holevad pr. Assens.
*Jensen, Rs. J., Gdr., Sandager Næs pr. Assens.

Larsen, Jørg. Peter, Gdr., Sandager Næs pr. Assens.
*Madsen, R. J., Gdr., Mygind pr. Assens.
Østerby, P., Gdr., Østerbygaard pr. Assens.

Tanderup Sogn

*Jensen, Jørg. Bang, Gdr., Hjorte Nymarksgaard pr. Gelsted.

Kerte Sogn

Carlsen, H. L., Cyklehdlr., Ørsbjerg pr. Aarup.
Clausen, Hansine, Frk., Ørsbjerg Leret pr. Aarup.
Dalgaard, C., Gdr., Ørsbjerg pr. Aarup.
Hansen, Fabr., Faurskov Mølle, Gelsted.
Haugaard, Chr. A. L., Sognepræst, Kerte pr. Aarup.
Jensen, Søren, Vognmand, Faurskov pr. Gelsted.
*Jeppesen, J. A., Gdr., Faurskov pr. Gelsted.
Mortensen, R., Barber, Ørsbjerg pr. Aarup.
Rasmussen, P., Husmand, Faurskov pr. Gelsted.

Flemløse Sogn

Andersen, H. J., Gaardejer., Dærup pr. Glamsbjerg.
Andersen, P., Gdr., Flemløse.
Andersen, A. C., Maler, Flemløse.
Andersen, R. P., Gdr., Strærupgaard pr. Flemløse.
Christensen, L., Gdr., Voldtofte pr. Flemløse.
Hansen, Anders, Gaardejer., Dærup pr. Glamsbjerg.
Hansen, H., Gdr., Voldtofte pr. Flemløse.
Jensen, K., Sognepræst, Flemløse.
*Jensen, Offer, Tømrer, Flemløse.
Jørgensen, H., Gdr., Ellerishave pr. Flemløse.
Lunding, Bagermester, Flemløse.
Madsen, Lærer, Høed Skole pr. Flemløse.
Nielsen, J. P., Propr., Hesselbjerggd. pr. Flemløse.
Pedersen, Jul., Fabrikant, Flemløse.
Pedersen, A. P., Gdr., Flemløse.
Pedersen, A., Tømrer, Voldtofte pr. Flemløse.
Poulsen, Hans, Dærup pr. Glamsbjerg
Rasmussen, R., Gdr., Flemløse.
Vibehave, Marie, Frue, Flemløse.

Skydebjerg og Orte Sogne

Andersen, Kirstine, Frue, Ellundgd. pr. Aarup.
Andersen, Marius, Gaardmd., Hjerup pr. Aarup.
Andersen, Niels, Husmand, Hyldekærhus pr. Rørmosehus.
Andersen, C., Sagfører, Aarup.
Bang, Chr., Forpagter, Frøbjerg pr. Rørmosehus.
*Borne, Lærer, Frøbjerg pr. Rørmosehus.
Esbensen, Johs., Lærer, Aarup.
Hansen, Gdr., Ladegaard pr. Bred.
Hansen, Claus, Gdr., Formosegaard pr. Aarup.
Hansen, R., Møllebygg., Rørmosehus.
Jensen, Jens, Ladegaard pr. Bred.
Jørgensen, Manufakturhdlr., Aarup.
Ludvigsen, J. P., Gaardejer., Frøbjerg pr. Rørmosehus.
Møller, R., Gdr., Frøbjerg pr. Rørmosehus.
Møller, L., Gdr., Frøbjerg pr. Rørmosehus.
Nielsen, Prpr., Gaunbygd. pr. Aarup.
Rasmussen, H., Bogbinder, Aarup.
Rasmussen, Fr., Gaardbest., Frøbjerg pr. Rørmosehus.
Skovfoged, Carl, Gdr., Frøbjerg pr. Rørmosehus.
Sørensen, jun., Chr., Købmd., Aarup.

Ørsted Sogn

*Andersen, Hans, Gaardejer, Ørsted pr. Rørmosehus.
Hansen, H. P., Gaardejer, Keligaard pr. Rørmosehus.
Lange, Godsforvalter, Krengerup pr. Naarup.
Rantzau, J. C., Greve, Hofjæg.mester, Krengerup pr. Naarup.
Rasmussen, R., Husmand, Ørsted pr. Rørmosehus.

Søllested Sogn

Dinesen, A., Gaardejer, Bukkerup pr. Glamsbjerg. (Medl. af Best.)
*Esbjerg, Proprietær, Bukkeruplund pr. Glamsbjerg.
Findsen, Find, Gdr., Bukkerup pr. Glamsbjerg.

Høst, F. A. F., Sognepræst, Søllested pr. Glamsbjerg.
Meldgaard, Lærer, Søllested pr. Glamsbjerg.

Køng Sogn

Andersen, A., Gdr., Glamsbjerg.
Bisgaard, H., Læge, Glamsbjerg.
Bisgaard, H., Tømmerhdlr., Glamsbjerg.
Carstensen, Hotelejer, Glamsbjerg.
Christensen, Dyrlæge, Glamsbjerg.
Gormsen, Mejeriejer, Glamsbjerg.
Hansen, M., Bogtrykker, Glamsbjerg.
Hansen, Chr., Malermester, Glamsbjerg.
Jensen, M., Bygmester, Køng Haandværkerhøjskole pr. Glamsbjerg.
Kelstrup, Pastor, Glamsbjerg.
Køng Sognebibliotek, Glamsbjerg.
Mose, Gartner, Glamsbjerg.
Petersen, Arthur, Forstander, Køng Højskole pr. Glamsbjerg.
Skov, Olaf, Forstander, Køng Højskole pr. Glamsbjerg.
Skriver, Skolebestyrer, Glamsbjerg.

Haarby Sogn

Andersen, G., Lærer, Haarby Skole.
*Dinesen, Konsulent, Haarby.
Fenger, P. A., Propr., Tommerupgd. pr. Haarby.
Hansen, S., Maskinfabr., Haarby.
Jessen, Godsejer, Løgismose pr. Haarby.
Knudsen, J., Fragtmand, Haarby.
Petersen, Købmd., Sarup pr. Haarby.
Thomsen, H., Sognefoged, Haarby.

Dreslette og Helnæs Sogne

Eriksen, Chr., Lærer, Snave pr. Flemløse.
Jørgensen, J., Gaardejer, Dreslette pr. Flemløse.
Larsen, H., Regnskabsfører, Dreslette pr. Flemløse.
*Lørup, Sofie, Frue, Snave pr. Flemløse.
Madsen, H., Gaardejer, Dreslette pr. Flemløse.
Madsen, Sigurd, Sognepr., Dreslette pr. Flemløse.
Pedersen, H. K., Gaardejer, Dreslette pr. Flemløse.
Rasmussen, R., Hønseriejer, Dreslette pr. Flemløse.
Rasmussen, L., Gaardejer, Snave pr. Flemløse.

Bjerge Herred

Kerteminde By

Andresen, Otto, Købmd., Langeg. 7.
Bisgaard, Ingeborg, Frue, Langeg. 35.
Bille, Paul, Driftsbst., Hindsholmsvej
Bless, A., Realskolelærerinde, Langegade 42.
Boesen, H., Sagfører, cand. jur., Trollegade.
Boisen, Mejeribestyrer.
Bøttern, Erik, Prokurist, Klintevej.
Christensen, F., Købmd., Langeg. 3.
Erichsen, Chr., Boghandler, Langegade 27.
Fahrenholtz, P., Købmd., Langeg. 20.
Folkebiblioteket.
Gregersen, H., Malermester, Odensevej 14.
Haldbo, Stationsforst., Strandvej.
Halmark, H. A., Toldforvalter.
Hansen, M., Fiskeeksportør, Klintevej 14.
Hansen, Chr., Konservesfabrikant, Klintevej.
Hansen, B., Vejassistent, Petersborg.
Heineke, Direktør, Dr. polit., Jernstøberiet.
Jacobsen, H., Fotograf, Langegade 6.
Jacobsen, H. P., Urmager, Langeg. 28.
Jensen, F., Frk., Vestergade 35.
Jensen, P., Konditor, Langegade 39.
Jespersen, L. P., Snedkermester, Strandvej.
Kaas-Petersen, R., Politimester, Langegade 6.
Klokker, Johs., Malerm., Langeg. 62.
Knudsen, Emil, Skomagermester, Langegade 43.
Kold, Savværksejer, Hindsholmsvej.
Kronvang, P. M., Arrestforvarer.
Larsen, Johs., Kunstmaler, Møllebakken.
Madsen, Johs., Glarm., Vestergade 14.
Michaelsen, Th., Købmd., Vesterg. 10.
Mikkelsen, O., Fru, Sparekassebest., Langegade 17.
Mogensen, P., Stenhugger, Munkebovej 6.
Nielsen, Carl, Fabrikant, Langeg. 36.
Nielsen, Jenny, Frue, Hotelejer, Tornøes Hotel.
Nielsen, Niels, Gdr., Over Kærby pr. Kerteminde.
Nielsen, Kommunebogholder, Klintevej 23.
Nielsen, Jens, Kunstdrejer, Langegade 26.
Nielsen, Jens Chr., Ølhdlr., Havnegade 41.
Olsen, A., Bogbinder, Langegade 26.

Olsen, Tømrermester, Enggade 1.
Petersen, P. Steffen, Murermester, Faaredammen 1.
Petersen, S. A., Redakt., Langeg. 117.
Petersen, Aage, Skoleinsp., Klintevej.
Rasmussen, Th., Bagerm., Vesterg. 16.
Schondel, Læge, Præstegade 5.
Schriver, H., Direktør, Præstegade 5.
Schultz, H. C., Apoteker, Langeg. 37.
Schwartz, Læge, Langegade 57.
Skourup, Einar, Højskoleforstander, Højskolen.
Spies, J. H., Sagfører, Klintevej 6.
Svane, Anna, Bestyrerinde, Alderdomshjemmet.
Sørensen, L. J., Murermester, Asylgade 9.
Sørensen, A., Tømrerm., Klintevej 3.
Tvedskov, Herreekviperingshandler, Strandgade.
Wolf-Frederiksen, Tandlæge, Odensevej 1.
*Woll, V., Sparekassedir., Langeg. 33.

Kølstrup Sogn

Andersen, Frk., Lærerinde, Kølstrup pr. Ladby.
Hansen, Erik, Gaardejer, Hundslev pr. Kølstrup.
*Monrad, Joh., Sognepræst, Kølstrup pr. Ladby.
Petersen, Th., Gdr., Ladby.

Marslev Sogn

Sørensen, Kristian, Fraugde Kjærby pr. Marslev.

Birkende Sogn

Hvenegaard Lassen, K., Proprietær, Selleberg pr. Marslev.

Mesinge Sogn

Hansen, N. Chr., Lærer, Mesinge.
Nielsen, H. jun., Gdr., Mesinge.
Olsen, R. P., Lærer, Salby-Taarup pr. Mesinge. (Medl. af Best.)
Valentiner, Otto V., Arkitekt, „Toftehuset", Mesinge.
Valentiner, L., Provst, Mesinge.

Viby Sogn

Juel, N., Hofjægermester, Hverringe pr. Kerteminde.
Petersen, Frk., Lærerinde, St. Viby pr. Mesinge.

Rynkeby Sogn

Andersen, A., Førstelærer, Rynkeby.
*Jensen, Kirstine, Frue, „Skovvang", Rynkeby.

Revninge Sogn

Christiansen, Anders, Gdr., Revninge
Johansen, Thorv., Gdr., Revninge.
*Larsen, E. J., Førstelærer, Revninge
Larsen, K., Kreaturhdlr., Revninge.
Nielsen, Martin, Gdr., Revninge.
Olsen, Jenny, Frk., Lærerinde, Revninge.
Rasmussen, Henrik, Gdr., „Voldsgaard", Revninge.
Rasmussen, N. Chr., Gdr., „Søborggaard", Revninge.
Revninge Sognebibliotek.

Agedrup Sogn

Petersen, P., Slagter, Vester Kjærby pr. Agedrup.

Munkebo Sogn

Jensen, Laur., Gaardejer, Munkebo pr. Dræby.
*Jensen, Valborg, Lærerinde, Munkebo pr. Dræby.

Dalby-Stubberup Sogne

*Andersen, H. P., Gdr., Martofte.
Christiansen, Jens, Gaardejer, Langø pr. Martofte.
Hansen, Frk., Lærerinde, Martofte.
Kiærskou, G., Sognepræst, Dalby.
Larsen-Pedersen, P., Gdr., Martofte.
Nielsen, N. P., Gaardejer, Nordskov pr. Martofte.
Rasmussen, Carl, Fisker, Midskov Skov pr. Mesinge.
Reetz, V., Lærer, Martofte.
Sørensen, Emil, Gaardejer, Dalby.
Sørensen, N. P., Gaardejer, Hersnap pr. Dalby.
Thrane, L. P., Lærer, Nordskov pr. Martofte.

Lunde Herred

Norup Sogn

Niclasen, N. C. A., Provst, Norup pr. Otterup.
Rasmussen, R., Hjulmand, Hasmark Sønderby pr. Otterup.
Rasmussen, R. P., Malerm., Hasmark Østerballe pr. Otterup.

Skovhøj, Gdr., Norup pr. Otterup.
Sognebiblioteket (ved Lærer M. Christensen, Hasmark; 2 Ekspl.).

Østrup Sogn

Christensen, Godsforv., Østrupgaard pr. Otterup.
*Hansen, Chr., Forpagter, Østrupgd. pr. Otterup (Medl. af Best.).

Hjadstrup Sogn

*Dalgaard, Gdr., Hjadstrup pr. Kappendrup.
Hjadstrup Sognebibliotek, Hjadstrup pr. Kappendrup.
Sørensen, N. J., Propr., Emmelevgaard pr. Kappendrup.

Lunde Sogn

Frederiksen, C., Møller, Lunde St.

Lumby Sogn

Hansen, Ole, Gartner, Taarup pr. Beldringe.
Kyed, Johs., Folketingsmand, Skovvang pr. Beldringe.
*Larsen, L., Gdr., Stige pr. Odense.
Nielsen, Niels Kristian, „Ravnsmarken" pr. Beldringe.

Allesø Sogn

*Sørensen-Allesø, R. C., fhv. Folketingsmd., Allesø Søkilde pr. Odense.

Otterup Sogn

Andersen, Jens, Fabr., Otterup.
Grundstedt, Johs., Bagerm., Otterup.
Johansen, Niels, Gaardbest., Villa „Østrup", Otterup.
Otterup Bibliotek, Otterup.
Petersen, Knud, Snedker, Søndergade, Otterup.
Rasmussen, Postbud, Otterup.

Odense Købstad

(med Landdistrikter og Dalum Sogn)

Albani Bryggeri og Bryggeriet „Odense".
Alkærsig, L. C., Viceskoleinsp., Gl. Rismarksvej 4, Bolbro.
Alsinger, Knud, Sognepræst, Ejby pr. Odense.
Andersen, L., Arbmd., Thorsgade 24.
Andersen, C., Direktør, Nørregade60.
Andersen, O., Frisør, Jernbanegade 2.
Andersen, A., Gdr., „Ejerslykke", Ejby, Odense.
Andersen, H., Gross., Nørregade 32.
Andersen, Jac., Købmand, St. Knudsgade 44.
Andersen, L., Kbmd., Vindegade 100.
Andersen, A C., Læge, Kragsbjergvej 26.
Andersen, Otto, Lærer, Nørrevænget 22.
Andersen, David, Lærer, Clausens Allé 26, Fruens Bøge.
Andersen, S. B., Lærer, Smedevænget 15.
Andersen, M., Manufakturhandler, Kongensgade 23.
Andersen, Poul, Mekaniker, Møllervej, Dalum.
Andersen, A. P., Politibetjent, H. C. Andersensgade 47.
Andersen, H. G., Provst, Dalum.
Andersen, J. Nebeling, Slagtermester, Vestergade 100.
Andreasen, C., Ingeniør, Kongensgade 31 b.
Antonsen, C., Guldsmed, Vestergade 36.
Bach, S. Jensen, Lærer, Carl Lundsvej 9.
Barfoed, M. K., fhv. Civildommer, Hunderupvej 28.
Barfod, J., Sagfører, Nørregade 65.
Bech, J., Læge, Langelinie 44.
Bender-Pedersen, O., Lærerinde, Lindeallé 16.
Berg, C., cand. theol., Bülowsvej 21.
Blomberg, A. F., Adjunkt, Colbjørnsensvej 26.
Bremer, Carl, Fabrikant, Hunderupvej 138.
Brinch-Seidelin, Overretssagfører, Kongensgade 28.
Bryld, Holger, Landsretssagfører, Vestergade 52.
Buch, V. H., Sognepræst, Georgsgade 50.
Burcharth, V., Gross., Vestergade 68.
Bülow & Co., Rugaardsvej 20.
Bøving, G., Konditor, Vestergade 96.
Carlsen-Skiødt, J. C., Folketingsmand, Læssøegade 40.
Carlslund, P., Bogholder, Fyens Landmandsbank.
Christensen, J., Arkitekt, Tietgens Allé 36.
Christensen, R. O., Konstruktør, Ahlmannsvej 12.
Christensen, A., Landbrugskandidat, Frederiksgade 17.
Christensen, N. C., Postmester, Bredstedgade 18.

Christensen, Johs., Redaktør, Reventlowsvej 52.
Christiansen, M. P., Sagfører, Vestergade 51.
Christoffersen, J. Th., Repræsentant, Lundsgaardsvej 3, Bolbro.
Christophersen, R. A., Guldsmed, Vestergade 28.
Corneliussen, P. C., fhv. Højskoleforstander, Lahnsgade 57.
Dahl, Elisabeth, Lærerinde, Dalumvej 104.
Dam-Krogh, A., Kriminaldommer, Kongensgade 71.
Drude-Jørgensen, Fru, Fyens Forsamlingshus.
Dylmer, H. M., Overpostassistent, Læssøegade 137.
Ehnhuus, E., Øjenlæge, Hunderupvej 78.
Eigenbrod, Th., Landsretssagfører, Vestergade 44.
Ellinge, J. P., Skræderm., Vesterg. 38.
Ernst, A., Sagfører, Pjentedamsg. 18.
Fischer Hansen, Ingeniør, Munkevænget 29.
Fog-Petersen, Johs., Stiftsprovst, Filosofgangen 10.
Frost, Mogens A., Politiassistent, Raadhuset.
Friis, C., Prokurist, Chr. IX's Gade 10.
Fuglsang, L. P., Bogbinder, Jernbaneallé 31, Fruens Bøge.
Fuhrmann, F., Bogbinder, Kongensgade 31 a.
Fyens Diskontokasse.
Fyens Stiftsbibliotek.
Fyens Stifts Læseforening.
Fyens Stifts Museum.
Glens, N. P., cand. polyt., Fabriksbestyrer, Sukkerfabriken, Odense.
Gråfelt, C. W. P., Fuldmægtig, Langelinie 145.
Gravesen, N. L., Konstruktør, Læssøegade 24.
Greve, O., Lærer, Hans Tausensg. 2.
Guldbrandsen, W. N., Branddirektør, Pantheonsgade 10.
Gøbel, Chr., Mejeriejer, Frederiksgade 40.
Hansen, Gunnar, cand. mag., Christiansgade 11.
Hansen, P., Driftsbestyrer ved Sydfyenske Baner, Skovalléen 25, Fruens Bøge.
Hansen, H., Entreprenør, Pjentedamsgade 49.
Hansen, Marie, Frøken, Allerupg. 2.
Hansen, Kirsten, Frøken, Allerupg. 2.
Hansen, Morten, Fuldmægtig, Allerupgade 2.
Hansen, J. A., Fuldmægtig, Læssøegade 55.
Hansen, Henrik, Førstelærer, Ejby Skole.
Hansen, H. C. & W. Nielsen, Fyens Granithuggeri, Kirkegaardsallé 17.
Hansen, N. P., Grosserer, Vesterg. 19.
Hansen, Garnæs, Ingeniør, Kastanievej 43.
Hansen, Poul, Kontorist, St. Graabrødrestræde 17.
Hansen, P. Chr., Kurdirektør, Vestre Stationsvej 3.
Hansen, L. P., Købmand, Overg. 13.
Hansen, N. P., Læge, Fisketorvet.
Hansen, Portør, Jagtvej 23.
Hansen, Ernst, Prokurist, A/S Fred. Rasmussen, Slotsgade.
Hansen, Anna, Seminarielærerinde, Hannerupgaardsvej 15.
Hansen, Ove, Skræderm., Jagtvej 78.
Hansen, Jacob, Sogneraadsformand, Dalum.
Hansen, E. Juel, Sparekasseassistent, Christiansgade 43.
Hansen, Niels, Tømrer, Læssøeg. 9.
Hatt, Harald, Landsarkivar, Landsarkivet (Medlem af Bestyrelsen).
Helweg-Mikkelsen, Poul, Apoteker, Svaneapoteket.
Holbeck, H. St., Rektor, Katedralskolen.
Hvenegaard Lassen, H., Bibliotekar, Oehlenschlägersvej 9.
Højskoleforeningen, Slotsvænget.
Ingerslev, T. G. H., Præst, Margrethevej 15.
Iversen, Wilh., Boghandler, Carl Baggersallé 8, Fruens Bøge.
Jacobsen, Vald., Assistent, Engelstoftsgade 7.
Jacobsen, P. St., Fuldm., Pilevej 9.
Jensen, F., Direktør, Platanvej 3.
Jensen, S. M., Fabrikant, Klosterv. 24.
Jensen, A. M., Frk., Lærerinde, Hunderupvej 46, St.
Jensen, M., Sadelmager, H. C. Andersensgade 50.
Jensen, Olaf, Skrædermester, Pantheonsgade 22.
Jensen, Laura, Tandtekniker, Dalumvej 38, Fruens Bøge.
Jensen, R., Typograf, Sadolinsg. 130.
Jensen, Sophus, Tømrermester, Langelinie 146.
Jepsen, O., Fuldm., Sydf. Jernbaner.
Johansen, H., Tømrermester, Aalykkeallé 1.
Johnsen, J., Fabriksinspektør, Oluf Bagersgade 7.
Johnsen, V., Præst, Nørrevænget 39.
Jokumsen, O., Murerm., Overgade 43.

Jørgensen, Jørgen, Boghandler, Vestergade 63.
Jørgensen, Edv., Buntmager, Hans Jensensstræde 25.
Jørgensen, J. C., Dir., Læssøegade 4.
Jørgensen, S., Direktør, Nørreg. 79.
Jørgensen, Eigil, Kaptajn, Hunderupvej 20.
Kjærgaard, P., Pastor, Klostervej 14.
Kleberg, Bjørn, Assurandør, Grethevej 5, Fruens Bøge.
Kløvborg, A., Provst, Enghavevej 24.
Knudsen, E., Møbeltegner, Smedevænget 2.
Knudsen, H., Prokurist, Sadolinsgade 73.
Knudsen, M. A., Skomager, Overgade 74.
Knudsen, Træhandler, Sadolinsg. 37.
Kortermann, H. P., Snedkermester, Søndergade 7.
Kragh, J. F., Arkitekt, Pilevej 5.
Krarup, W., Overretssagfører, Vestergade 12.
Krogh, A., Frøhandler, Sønderg. 17.
Kruuse, P. A., Konsul, Flakhaven 1.
Kurrild, K. K., Malermester, Odensevej 37.
Kunøe, H. J., Landsretssagfører, St. Knuds Kirkestræde 4.
Landsarkivet for Fyen, Jernbaneg.
Larsen, P., Billedhugger, Vesterg. 102.
Larsen, Godsfuldmægtig, Østerg. 18.
Larsen, Dorin, Handskemager, Horsetorvet 7.
Larsen, J. C., Kæmner, Vesterbro 25 a.
Larsen, H., Landinspektør, Filosofgangen 18.
Larsen, Flindt, Læge, Vestergade 23.
Larsen, Emil, Malerm., Lahnsgade 2.
Larsen, Mejeribestyrer, Læssøeg. 60.
Larsen, Sv., Museumsassistent, cand. mag., Birkevej 23 (Medl. af Best.).
Larsen, K., Redaktionssekretær, Bülowsvej 19.
Larsen, L., Revisor, Flakhaven 1 (Medlem af Bestyrelsen).
Lehn Petersen, K., kgl. Bygningsinspektør, Læssøegade 23.
Lersey, L., Overretssagf., Kongensgade 64—68.
Lind, J. K. M., Kapt., Skovalléen 13.
Lind, E., Konservator, Rughavevej 7.
Linde, Chr., Fabrikant, Sct. Gjertrudsstræde 3.
Lollesgaard, K., Overretssagfører, Vestergade 2.
Lyng, Johs., Boghandler, Vesterg. 9.
Løber, Kaj, Adjunkt, Chr. Richardtsvej 34.
Madsen, M., Boghandler, Tesdorpfsvej 10.
Madsen, Niels, Overretssagfører, Vestergade 33.
Madsen, M., Restauratør, Næsbyhoved Skov.
Madsen, Marianne, Skolebestyrerinde, Nyenstad.
Madsen, A., fhv. Stationsforstander, Reventlowsvej 48.
Magle, H., Præst, Allégade 55.
Mathiasen, Kbmd., Vestergade 16.
Mengel, G., Ingeniør, Filosofg. 23.
Mengel, A., Konsul, Vestergade 73.
Moll, Haldur, Henriettevej 85.
Mosumgaard, Revisorass., Flakh. 1.
Munke Mølles Klædeudsalg,, Munkemøllestræde.
Müller, H., Lektor, Tesdorpfsvej 11.
Møller, Fru, Pastor, Oluf Bagersg. 7.
Møller, Aage, Sagfører, Vestergade 59.
Neergaard, P. J. de, Godsejer, Apoteker, (Medl. af Best.), Overgade 8.
Neumann, Sv., Stiftamtmand, Slottet.
Nielsen, Th., Apoteker, „Ørnen", Vestergade 83.
Nielsen, L. V., Bogholder, Finsens Allé 8.
Nielsen, C., Bogholder, Læssøeg. 186.
Nielsen, Hviid, Direktør, Ravnholtkassen, Jernbanegade 4.
Nielsen, Chr., Gaardbestyrer, Lundsgaardsvej 3, Bolbro pr. Odense.
Nielsen, C. S. H., Kapt., Sadolinsg. 11.
Nielsen, Johs. A., Lærer, Langel. 174.
Nielsen, M., Lærer, Fruens Bøge.
Nielsen, Marius, Maskinmester, Langelinie 131.
Nielsen, Carl, Maskinmester, Albanigade 15.
Nielsen, Carl, Tømrermester, Lindeallé 65, Fruens Bøge.
Nyborg, H., Isenkrm., Vestergade 63.
Nørregaard, N., Murerm., Lahnsg. 83.
Odense Centralbibliotek.
Odense Eksportslagteri A/S.
Oest Larsen, Møbelhandler, Østre Stationsvej 42.
Olesen, M. J., Ekviperingshandler, Fisketorvet 2.
Olesen, S., Sagfører, Vestergade 61.
Olsen, A., Snedkerm., Nyborgvej 64.
Outze, Oluf, Viceskoleinspektør, Vilhelminevej 10.
Overgaard-Nielsen, Installatør, Passagen 7.
Petersen, P. C., Arkivbetjent, Landsarkivet.
Petersen, H. Chr., Borgmester, Kastanievej 22.
Petersen, C. C. Brændehandler, H. C. Andersensgade 57.
Petersen, M., Enkefrue, Frederiksgade 18.

Petersen, J. Clemens, Forstander, Læssøegade 50.
Petersen-Dalum, Johs., Forstander, Dalum Landbrugsskole.
Petersen, Lærer, Bjergegade 20.
Petersen, Niels, Lærer, Odensevej 48, Hjallese.
Petersen, Chr. M. K., Museumsinspektør, Platanvej 54.
Petersen, Adolf, Prokurist, Aaløkke Allé 6.
Petersen, Marius, Snedkermester, Dronningensgade 19.
* Petersen, L., Tegnelærer, Pjentedamsgade 29.
Petersen, Edvard, Valgmenighedspræst, Vestre Stationsvej 4.
Poulsen, P., Drejermester, Grønnegade 11.
Poulsen, N. C., Skræder, Jagtvej 52.
Poulsen, H. J., Sparekassedirektør, Fisketorvet 10.
Quist, S., Redaktør, Fyns Tidende.
Raahauge-Askegaard, O., Kirkegaardsinspektør, Vandværksvej 17.
Rasmussen, Fred., Direktør, „City", Slotsgade.
Rasmussen, Enkefru, Vandværksv. 8.
Rasmussen, L., Fabrikant, Nørregade 31 (Dølners Efterfølger).
Rasmussen, L. D., Folketingsmand, Red. af Fyens Socialdemokrat.
Rasmussen, L., Forretningsfører, Pantheonsgade 9.
Rasmussen, H., Fouragehandler, Pjentedamsgade 38.
Rasmussen, Frue, St. Gertrudsstr. 1.
Rasmussen, A., Guldsmed, Aaløkkegade 6.
Rasmussen, V., Ingeniør, Langel. 4.
Rasmussen, H. P., Journalist, Fyens Socialdemokrat.
Rasmussen, C. M., Kunstglarmester, Overgade 29.
Rasmussen, Adolf, Pianoforhandler, Vestergade 100.
Rasmussen, N., Trafikassistent, Chr. IX's Gade 16.
Rasmussen, M., Trafikinspektør, Sydfyenske Jernbaner.
Rasmussen, Typograf, Fyens Socialdemokrat.
Rasmussen, C., Vognmd., Langeg. 9.
Reimer, Christine, Frk., Forfatterinde, Falen 5.
Rump, G., Overbetjent, Platanvej 30.
Rud, A. J., Biskop, Bispegaarden.
Rud, G., Tandlæge, Vestergade 68.
Runer, W., Driftsbestyrer, Dalum Papirfabrik.
Rygner, H. V., Stadsingeniør, Frederiksgade 2-4.
Sct. Knuds Gymnasium.
Schjøtt, F., Dommerfuldmægtig, Domhuset.
Schumacher, Otto, Læge, Hunderupvej 97.
Schwabach, Politibetjent, Allég. 53.
Seesten, Arkivar, cand. jur., Landsarkivet.
Skovsted, Skotøjshandler, Vesterg. 40.
Skytte, Svend, Adamsgade 25.
Skyum, Jens, Konsul, Vestergade 43.
Skriver, M., Skolebestyrer, Skulkenborg 5.
Steffensen, S., Snedker, Adamsg. 20.
Strøm, Poul, Sagfører, Overgade 14.
Suadicani, W. E., Postkontrollør, Sct. Knuds Kirkestræde 2.
Suhr, F., Kasserer, Vestergade 54.
Svendsen, Carl, Fabrikant, Overg. 48.
Svendsen, Knud, Fabrikant, Pjentedamsgade 21.
Søndergaard, P., Bogtrykker, Vestergade 67.
Sørensen, Mary, Bogholderske, Gerthasminde 41.
Sørensen, H., Snedkermester, Rugaardsvej 68.
Sørensen, J. M., Vognmand, Bredstedgade 6.
Tang, Vagn, Haveentreprenør, Landsarkivet.
Tanesøe, C. A. Holmegaard, Kunstmaler, Sadolinsgade 7.
Teglbjerg, A., Telefoningeniør, Bülowsvej 2.
Teknisk Skole, Hunderupvej.
Thierry, Lektor, Odensevej 28, Fruens Bøge.
Thillerup, C. K., Bogtrykker, Vestergade 59.
Thobo-Carlsen, L., Fabrikant, Vesterbro 1.
Thorbek, Førstelærer, Dalumvej 100, Fruens Bøge.
Thyssen, E. Pontoppidan, Pastor, Kapelvej.
Tønder Johansen, Murermester, Ruggaardsvej 19.
Tørring, Vald., Installatør, Kongensgade 13.
Ulskov-Hansen, Guldsmed, Klareg. 3.
Vesterdal, Enkefrue, Ny Kongevej 43.
Wad, R., Havearkitekt, Chr. IX.s Gade 11.
Weimann, Johs., Gross., Kastaniev. 5.
Weishaupt, J., Boghandler, Hempelske Boghandel.
Wichmann, Gross., Finsens Allé 25.
With, Kathrine, Husbestyrerinde, Kronprinsensgade 36.
Wivel, Kurt G., Fabrikant, Odense Possementfabrik, Kongensgade 52.

Wognsen, W., Magasinformand, Sydfyenske Jernbane.
Worthmann, K., Kontorist, Fællesforeningen, Nørregade 79.
Wøge, Carl, Restauratør, Statsbanegaarden.
Ørnberg, Chr., Direktør, Døckerslund, Odense.

Odense Herred

Næsbyhoved Sogn

Andersen, C., Installatør, Bogensevej 26, Næsby St.
Christoffersen, H., Snedkermester, Stationsvejen 11, Næsby St.
* Dreyer, Proprietær, „Ensomhed", Næsby.
Hansen, H. P., Smedemester, Næsby.
Jørgensen, L. Chr., Malermester, Næsbyhovedvej 5, Næsby St.
Larsen, Jens, Partikulier, Bogensevej 34, Næsby St.
Lavlund, Th., Snedker, Næsbyhovedvej 10, Næsby St.
Munch, W. H., Direktør, Næsbyhovedvej 3.
Nielsen, C. C., Købmand, Bogensevej 24, Næsby St.
Tårup, Kr., fhv. Højskoleforstander, „Skovlide", Næsby St.

Paarup Sogn

Bollerup, J. T., Provst, Bakkevej, Tarup pr. Odense.
Christensen, C., Propr., Tarupgaard.
Fjord Jensen, Forstander, Husmandsskolen, Tarup.
Frederiksen, J. J., Montør, Villestofte.
* Jespersen, Propr., „Carolinekilde", Næsby.
Jørgensen, Fru, Bygmarksvej 15, Tarup pr. Odense.
* Kaarsbo, Johs., Sognepræst, Tarup pr. Odense.
Larsen, K. A., Førstelærer, Tarup.
Mortensen, Møbelfabrikant, Østrupgade 15, Tarup.
Møller, Hansine, Frue, Snapind.
Sørensen, H., Snedkermester, Rugaardsvej 206, Tarup.

Korup-Ubberud Sogne

Frederiksen, P., Propr., Ernebjerg pr. Tommerup.
Hansen, Entreprenør, Hesbjerggaard pr. Skalbjerg.
Larsen, L. W., Lærer, Korup.
Larsen, H. S., Boelsmand, Korup.
Nielsen, N., Gartner, Vejrup pr. Odense.
Plougheld, Proprietær, Korupgaard, Korup.
Sørensen, Tømrer, Korup.
Thaarup, Chr., Grd., Ll. Højbjerg pr. Korup.

Sanderum Sogn

Jacobsen, J. C., Propr., Vosemose, Holmstrup.
Jensen, H. Arendt, Murer, Dyrup pr. Fruens Bøge.
Jørgensen, Chr., Grd., Ruerne, Holmstrup.
Larsen, Rasmus, Grd., Lykkenslund, Holmstrup.
Nielsen, A., Grd., Hvidholm, Holmstrup.
Petersen, H., Proprietær, Sanderum pr. Fruens Bøge.
Rosenlund, P., Lærer, Ravnebjerg pr. Holmstrup.
* Skovsgaard, R., Grd., Ravnebjerg, Holmstrup.
Wessel, A. V., Lærer, Sanderum pr. Odense.

Brendekilde og Bellinge Sogne

Broholm, Dyrlæge, Bellinge.
Clausen, Lærer, Brendekilde pr. Holmstrup.
Nielsen, Baneformand, Holmstrup.
Petersen, A., Grd., Holmstrup.
Rasmussen, R., Grd., Sædekildegaard pr. Fruens Bøge.

Stenløse og Fangel Sogne

Dalgaard, J., Grd., Stenløse Møllegaard pr. Sct. Clemens.
Djursaa, A. P., Lærer, Dømmestrup pr. Fangel.
Larsen, J., Propr., Vangeledgaard pr. St. Clemens.
* Wested, Provst, Stenløse, St. Clemens.

Verninge Sogn

Nielsen, Forpagter, Verninge pr. Knarreborg.
Nielsen, Fru, Jac., Langstedgaard pr. Naarup.
Hansen, M. P., Læge, Verninge pr. Knarreborg.
Madsen, Otto, Kreaturhdlr., Naarup.

* Nutzhorn, Proprietær, Hjelmerupgaard pr. Fangel.
Petersen, Installatør, Verninge pr. Knarreborg.

Tommerup Sogn

Andersen, Fru, Højlykke, Tommerup.
Andersen, Olaf, Højskolelærer, Tommerup.
Andersen, Johs., Landmand, Højelykke, Tommerup.
Andersen, A. J., Sogneraadsformand, Tommerup pr. Knarreborg.
Axelsen, Partkl., Tommerup pr. Knarreborg.
* Christensen, C., Grd., Møllegaard pr. Knarreborg.
Christiansen, Lærer, Tommerup.
Drud, Gaardejer, Drudgaard pr. Knarreborg.
Fugl, Rasmus, Gaardejer, Tommerup pr. Knarreborg.
Godske, Lærer, Tommerup pr. Knarreborg.
Greve, Anders, Grd., Rønnevadlund pr. Knarreborg.
Greve, Jens, Grd., Grevegaarden pr. Knarreborg.
Hansen, Philip, Dyrlæge, Knarreborg.
* Hansen, Chr., Landpost, Holmehave pr. Knarreborg.
Hansen, Lærer, Kivsmose pr. Knarreborg.
Hansen, R., Sognefoged, Ellegaard pr. Knarreborg.
Hansen, R. Jørg., Væver, Tommerup pr. Knarreborg.
Hjort, A., Forpagter, Baagegaard pr. Tommerup.
Hjort, F., Proprietær, Baagegaard pr. Tommerup. (Æresmedlem).
* Iskov, A., Fabrikant, Tommerup.
Jacobsen, C., Trafikass., Tommerup.
Jensen, H., Fru, Propr., St. Appe pr. Tommerup.
Jessen, pens. Lærer, Tommerup pr. Knarreborg.
Jørgensen, Kristoffer, Lærer, Tallerup pr. Tommerup.
Krogh., Partkl., Aavang pr. Knarreborg.
Meisner, M., Sognepræst, Tommerup pr. Knarreborg.
Møller, Fru, Centralbestyrer, Tommerup.
Nydam, Slagter, Tommerup.
Petersen, Chr., Skovfoged, Højsholt pr. Tommerup.
Sandbæk, P., Forstander, Tommerup Højskole pr. Knarreborg.

Vissenbjerg Sogn

Ejlersen, Lærer, Skallebølle pr. Tommerup.
Greve, J., Amtsraadsmedlem, Skalbjerg.
Hansen, Torben, Proprietær, Grøftebjerg pr. Bred.
Hofmann Hansen, Forpagter, Pejrup pr. Skalbjerg.
Hofmann Hansen, Proprietær, Kamgaarden, Assenbølle pr. Bred.
Jørgensen, P., Grd., Andebølle pr. Bred.
Jørgensen, Rasmus, Grd., Skalbjerg.
Larsen, Anna, Fru, Aalemosegaard, Vissenbjerg pr. Bred St.
Lindhardt, Stationsforstander, Skalbjerg St.
Lung, N., Centralbest., Skalbjerg St.
* Madsen, Mejeribestyrer, Fuglevig pr. Skalbjerg.
Madsen, Laur., Gaardejer, Bred.
Nielsen, N. J., Lærer, Hestbjerg Skole pr. Skalbjerg.
Nielsen, M. J., Kellebjerg pr. Tommerup St.
Nielsen, Søstrene, Skalbjerg.
* Nielsen, L., Graver, Vissenbjerg pr. Bred St.
Nielsen, Lærer, Koelbjerg pr. Bred.
Nørfelt, Pastor, Vissenbjerg pr. Bred.
* Rasmussen, P., Købmd., Skalbjerg.
Rasmussen, G., Propr., Pejrupgaard pr. Skalbjerg.
Skovsted, Lærer, Bred.
Stjernegaard, K. P., Forpagter, Pejruplund pr. Skalbjerg.
Sørensen, Husejer, Koelbjerg Skole pr. Bred.
Therkildsen, Grd., Skalbjerg.

Brylle Sogn

Aagaard, H. P., Grd., Brylle Mark pr. Knarreborg.
* Andersen, A. Jørg., Gaardejer, Render pr. Tommerup.
Bendtsen, H., Gaardejerske, Brylle pr. Knarreborg.
Christensen, L., Grd., Lille Thobo pr. Tommerup.
Gillesberg, K., Gaardejer, Render pr. Tommerup.
* Hansen, Carl, Propr., Manngaard, Render pr. Tommerup.
Hansen, Lærer, Stærmose pr. Tommerup.
Jacobsen, Frk., Lærerinde, Brylle pr. Knarreborg.
Jensen, Johanne, Fru, Vennersminde, Tommerup.

Jensen, J., Kontrolassistent, Brylle pr. Knarreborg.
Koch, Pastor, Brylle pr. Knarreborg.
* Koch, J. Clausen, Sognef., Pahlsbjerg, Render pr. Tommerup.
Larsen, J., Mejeribestyrer, Brylle pr. Knarreborg.
Lindegaard, Rasmus, Tømrermester, Brylle pr. Knarreborg.
Petersen, Thomas, Smed, Brylle pr. Tommerup.
Ruder, Proprietær, Store Thobo pr. Tommerup.
Tingberg, N., Gaardejer, Brylle pr. Tommerup.
Østergaard, Lærer, Brylle pr. Knarreborg.

Skovby Herred

Bogense By

Andersen, J., Lærer, Gyldenstensv. 6.
Buch, P., Fabrikant.
Dalskov, H., Stationsforstander.
Dela, H., Landsretssagf., Adelgade 79, (Medl. af Best.).
Fabricius, H., Apoteker, Bogense.
Hansen, Ove, Dommerfuldmægtig, Bogense.
Jantzen, R., Købmand, Bogense.
Levinsen, Dommer, Bogense.
Madsen, Postassistent, Bogense.
Nielsen, N. C., Gaardejer, Stegø pr. Bogense.
Pedersen, L., Brøndborer, Bogense.
Pedersen, H., Købmand, Isaksens Varehus, Adelgade, Bogense.
Pedersen, P. J., Lærer, Villa Nook, Bogense.
Spanner, Vald., Toldforvalter, cand. polit., Bogense.

Skovby-Ore Sogne

Andersen, N. Laurvig, Gaardejer, Kærby pr. Kassemose.
Christensen, Proprietær, Ore Skovmølle pr. Mejlskov.
Hansen, Henny, Frue, Christianslund, Bogense.
Larsen, Anders, Gaardejer, Abildtoft Skovby pr. Kassemose.
Pedersen-Blicher, S. V., Lærer, Ore pr. Mejlskov.

Guldbjerg og Nørre Sandager Sogne

* Albertsen, Henrik, Mejeribestyrer, Guldbjerg.
Haugaard, Gaardejer, Reveldrup pr. Guldbjerg.

Særslev Sogn

Hansen, H. P., Propr., Sdr. Esterbølle pr. Veflinge.
Jensen, Karl, Møller, Særslev pr. Jullerup.
Kærgaard, M., Forstander, Særslev Højskole pr. Jullerup.
* Nielsen, Rasmus, Højskoleforstander, Særslev pr. Jullerup.
Rasmussen, C., Gaardejer, Moderup pr. Guldbjerg.

Haarslev Sogn

Andersen, H. C., Postb., Nymark St.
Bjørnbo, Enkefrue, Bjørnbogaard pr. Nymark St.
Christensen, Amtsraadsmedlem, Nymark St.
Eriksen, Lars, Gaardejer, Haarslev pr. Gamby.
Frederiksen, Uddeler, Hindevad pr. Gamby.
Gynthersen, Carl, Gaardejer, Ll. Nellerod pr. Gamby.
Hansen, Julius, Gaardejer, Lindekilde pr. Nymark.
Jensen, M., Kunstmaler, Hindevad pr. Gamby.
* Jensen, N. P., Mejeribestyrer, Skovsgaarde pr. Nymark.
Jensen, S. J., Lærer, Haarslev Skole pr. Gamby.
Rask, N. Chr., Gaardejer, Egelund pr. Nymark.

Veflinge Sogn

* Christensen, Forpagter, Pølsgaard pr. Veflinge.
Frederiksen, F., Husmand, Veflinge.
Mosegaard, H. P., Gaardejer, Væde pr. Morud St.
Møller, Grd., Sasserod pr. Morud St.
Petersen, Købmand, Veflinge.
* Petersen, Proprietær, Skovmøllen pr. Veflinge.
Stenbjørn, Godsejer, Rugaard pr. Veflinge.

Vigerslev Sogn

Andersen, Adolf, Snedker, Sværup Mølle pr. Korup.
Christensen, Chauffør, Langesø.
Hansen, Holten, Lærer, Vigerslev Skole pr. Farstrup.
Hansen, J. M., Ringer, Gadsbølle Mark pr. Bred.
* Haugaard, Lærer, Taagerud pr. Langesø.

Henriksen, Inge, Frk., Langesø.
Jensen, J. M., Sognefoged, Morud.
Larsen L., Købmand, Morud Handelshus, Morud.
Nielsen, Lærer, Farstrup pr. Vigerslev.
Nielsen, Niels, Malermester, Bredbjerg pr. Langesø.
Nielsen, Th., Stolefabrikant, Farstrup pr. Vigerslev.
Rasmussen, Lærer, Havrehed pr. Morud.
Rasmussen, Skovfoged, Morud.
Rasmussen, Sognepræst, Vigerslev pr. Farstrup.
Simony, Forpagter, Langesø.
Skovbo, Martin, Forfatter, Morud.
Stubgaard, Skovfoged, Langesø.
Sørensen, Laur., Frugthdl., Morud.
Sørensen, P., Læge, Morudskov pr. Morud.

Søndersø Sogn

* Elling, N. M., Førstelærer, (Medl. af Best.), Søndersø pr. Odense.
Hansen, K., Frøken, „Kirkegaard", Søndersø pr. Odense.
Hansen, N., Gæstgiver, Søndersø pr. Odense.
Jeppesen, J., „Bækkelund", Søndersø pr. Odense.
Jørgensens Enke, Gdr., Søndersø pr. Odense.
Madsen, Albert, Murermester, Søndersø pr. Odense.
Madsen, Axel, Smed, Søndersø pr. Odense.
Nielsen, A., Bagermester, Søndersø pr. Odense.
Nielsen, Laur., Gaardejer, Søndersø pr. Odense.
Søndersø Bylav, Søndersø pr. Odense.
Thomsen, Provst, Søndersø pr. Odense.

Skam Herred

Bederslev Sogn

Jeppesen, Jens H., Smed, Bederslev pr. Kappendrup.
* Biblioteket.

Krogsbølle Sogn

Ingemann, Godsejer, Egebjærggaard pr. Kappendrup.
Jensen, H. C., Førstelærer, Gyngstrup pr. Kappendrup.

Grindløse Sogn

* Jensen, Lærer, Grindløse pr. Jullerup.
Jervelund, Chr., Gaardejer, Engeldrup pr. Jullerup.

Klinte Sogn

Andersen, Købmand, Nørreby pr. Bogense.
* Rasmussen, Anders J., Husmand, Nørreby pr. Bogense.

Nørre Højrup Sogn

* Andersen, Steffen, Gaardejer, Nr. Højrup pr. Skamby.

Uggerslev Sogn

* Fønss-Jørgensen, Sognepræst, Uggerslev.
Hansen, Dyrlæge, Uggerslev.

Skamby Sogn

Andersen, Jørg., Gaardejer, Badstrup pr. Uggerslev.
Rasmussen, M. K., Gaardejer, Torup pr. Skamby.

Vends Herred

Middelfart By

Andersen, Carl, Dommerfuldmægtig.
* Behrendt, Chr., Branddirektør, Algade 24 (Medl. af Best.).
Behrendt, Johan, Bankdirektør.
Bygbjerg, M., Viceskoleinspektør, Søndergade 51.
Frederiksen, Poul, Disponent.
Godsk, L. A., Forst., Andelsskolen.
Greve, Mathilde, Enkefrue.
Hansen, Th., Lærer, Kongebrovej 1.
Harder, E., Boghandler, Algade 1.
Jørgensen, Kristine, Frk., Algade 24.
Jørgensen, Niels, Lærer.
Jørgensen, Carl A., Toldforvalter.
Kyed, Kr., Stationsforstander.
Middelfart Folkebogsamling.
Mosegaard, J. P., Lærer, Behrendtsv.
Møller, E., Redaktør, Middelfart Avis.
Nielsen, Godske, Bankdirektør.
Schmidt, Hakon, Grosserer.
Sindssygehospitalet.
Stjernvig, V., Overbetj. i Statspolitiet.

Kauslunde Sogn

Andersen, Anton, Malermester, Kauslunde St.

Damgaard, Frk., Lærerinde, Kauslunde.
Hansen, H. P., Tømrer, Kauslunde.
Jensen, Chr. H., Gdr., Kauslunde.
Jørgensen, Proprietær, Lundbjerggaard pr. Middelfart.
* Mortensen, Lærer, Kauslunde Skole pr. Kauslunde.
Rasmussen, R. C., Gaardejer, Voldbro Mark.

Gamborg Sogn

Andersen, Johs., Kunstmaler, Korsvejen pr. Kauslunde.
Gormsen, Jørgen, Gdr., Gamborg pr. Kauslunde.
Hasseris, fhv. Lærer, Kauslunde St.
* Nielsen, N. P., Branddirektør, Gamborg Søgaard pr. Kauslunde.
Tarp, Ejnar, Lærer, Gamborg Skole pr. Kauslunde.

Vejlby Sogn (Strib)

Andersen, Chr., Gdr., Kustrupgaard pr. Kustrup.
Larsen, L., Lærer, Staurby pr. Middelfart.

Asperup og Roerslev Sogne

Andersen, H. C., Arkitekt, Baaring pr. Asperup.
Larsen, Lauritz, Gdr., Blanke.
* Larsen, Lærer, Baaring pr. Asperup.
Rosendal, Valdemar, Gaardejer, Roerslev pr. Blanke.
Rosenfeldt, Laur., Gdr., Roerslev pr. Blanke.
Øllgaard, Provst, Asperup.

Brenderup Sogn

* Pedersen, R., Gaardejer, Fyllested pr. Holse.

Fjelsted og Harndrup Sogne

Aahmann-Wammen, A., Lærerinde, Fjeldsted pr. Harndrup.
Andersen, H. P., Gaardejer, Padesøbjerg pr. Aarup.
Andersen, Jørgen, Uddeler, Fjeldsted pr. Harndrup.
Balslev, Chr., Proprietær, Tryden pr. Gelsted.
Blente, R., Bogholder, Harndrup St.
Christensen, J., Gross., Harndrup St.
Hansen, H. P. Banke, Husmand, Billesbølle pr. Aarup.
Larsen, E., Frk., Bødkerlund pr. Aarup.
Madsen, Vilh., Handelsmand, Harndrup St.
Meyer, Stationsforst., Harndrup St.
Pedersen, Johanne, Frk., „Skovvang" pr. Harndrup.
*Pedersen, L., Gaardejer, Dalagergaard pr. Harndrup.

Balslev og Ejby Sogne

* Andersen, J., Proprietær, Mosegaard pr. Ejby.
Ejby Bibliotek.
Jacobsen, Jac., Sognepræst, Balslev pr. Ejby.
Nielsen, A., Sparekassedirektør, Ejby.
* Rud, N. J., Gdr., Balslev pr. Ejby.

Føns og Ørslev Sogne

Føns Ørslev Læseforening, Risbro pr. Nr. Aaby.
Hansen, Skovfoged, Bakkehus pr. Gelsted.
Idum, A. R., Sognepræst, (Medl. af Best.), Føns pr. Nr. Aaby.
* Jensen, H. C., Lærer, Fønsskov pr. Nr. Aaby.
Rasmussen, L., Overtoldbetjent, Føns pr. Nr. Aaby.

Gelsted og Rørup Sogne

Andersen, H. R., Gmd., Lunge pr. Gelsted.
Andersen, A. H., Urmager, Gelsted St.
Bruntze, Uddeler, Gelsted St.
Buch, N. H., Gdr., Gelsted St.
Hesselager, Lærer, Etterup pr. Aarup.
Jensen, J., Gdr., Lunge pr. Gelsted.
Jørgensen, M., Gaardejer, Lerbæk pr. Aarup.
Jørgensen, A., Manufakturhl., Gelsted.
* Jørgensen, H. J., Sognefoged, Munkgaarde pr. Aarup.
Kisling, Lærer, Gelsted.
Larsen, Lærer, Tanderup pr. Gelsted.
Lykke-Meyer, Skovrider, Søndergaarde pr. Aarup.
Nielsen, Chr., Handelsrejsende, Gelsted.

Nørre Aaby og Indslev Sogne

* Andersen, A., Ingeniør, „Grand", Nr. Aaby.
Andersen, A. J., Direktør, Nr. Aaby.
Andersen, K., Sognepræst, Nr. Aaby.
Ebbesen, N., Realskolelærer, Nr. Aaby.

Folkebiblioteket, Nr. Aaby.
Gaarde, Rich. Højskoleforstander, „Vesterdal", Nr. Aaby.
Hansen, Carl, Bagermester, Nr. Aaby.
Hansen, H. A., Sogneraadsformand, Gdr., Kærbyholm pr. Nr. Aaby.
Hansen, T., Gdr., Aabylund pr. Nr. Aaby.
Hansen, R., Postmester, Nr. Aaby.
Hansen, H. J., Skolebest., Nr. Aaby.
Hyldal, H. H., Elektriker, Nr. Aaby.
Jensen, K., Gdr., Byllerup pr. Nr. Aaby.
Jørgensen, A., Frue, Brugsforeningen, Nr. Aaby.
Jørgensen, Vilh., Konstruktør, Nr. Aaby St.
Knudsen, Aage, Ingeniør, cand. polyt., „Hesselhøj", Nr. Aaby.
Knudsen, P., Fabrikant, Nr. Aaby.
Larsen, Marie, Enkefrue, Ejby Krog pr. Ejby.
Larsen, H. Chr., Maltgører, Aabylund pr. Nr. Aaby.
* Lorentzen, V., Propr., Bubbelgaard pr. Ejby.
Møller, A., Overmontør, Baaring Mark pr. Asperup.
Nielsen, A. C., Gæstgiver, Nr. Aaby.
Nielsen, Arnold, Gdr., Gadstrup, Nr. Aaby St.
Rasmussen, F., Bryggeriejer, Indslev pr. Nr. Aaby.
Sørensen, A. J., Gdr., Byllerup pr. Nr. Aaby.
Sørensen, C. M., Købmand, Nr. Aaby.
Sørensen, S., N., Rentier, Villa „Dan", Nr. Aaby.
Welinder, C. G., Værkfører, Nr. Aaby.

Husby Sogn

Knarreborg, Overjæger, Wedellsborg pr. Ejby.
* Lange, Slotsgartner, Wedellsborg pr. Ejby.
Larsen, Fin, Skovrider, Rørdam pr. Ejby.
Wedell, J., Lensgreve, Wedellsborg pr. Ejby.

Svendborg Amt

Ambrosen, H. T., Toldforvalter, Marstal.
Balslev, L. C., Pastor emer., Eriks-haab, Højrup St.
Cederfeld de Simonsen, Kammerherre, Risinge pr. Ullerslev.
Christensen, P., Overlærer, Thurø pr. Svendborg.
Dam Nielsen, B., Læge, Allested.
Fabricius, L. P., Sognepræst, Gislev.
Hansen, Erik F., Gdr., Sandager Lundsgaard pr. Kværndrup.
Hansen, E., Lærer, Gislev.
Hansen, M., Møller, Vejle Mølle pr. Allested.
Hillerslev Sognebogsamling, Hillerslev pr. Højrup.
Holbech Madsen, K., cand. pharm., Ringe.
Jacobsen, D. S., Lærer, Ringe.
Jensen, Folkmar, Banearbejder, Ingolfsgade 7, St., Nyborg.
Jørgensen, J., Dyrlæge, Aarslev.
Jørgensen, Chr. Kreaturhandler, Brobyværk.
Larsen, R., Gaardejer, Engholm pr. Ryslinge.
Matthiessen, C. C., Dyrlæge, Ullerslev.
Nielsen, Gerhard, Konsulent, Herrested pr. Ørbæk.
Nielsen, Møller, V. Hæsinge.
Nielsen, G., Gdr., Brendelydinge pr. Haagerup.
Nyborg Folkebibliotek.
Sejersen, S. P., Boghdl., Allested St.
Svendborg Amtsbibliotek, Svendborg.

København og Sjælland

Axelsen, Magda, Frue, Egehøjvej 13, Hellerup.
Bagger. P., Grosserer, Thorvaldsensvej 2, København V.
Balslev, Viggo, Kaptajn, Bredgade 63, København K.
Banke, Jørgen, Bibliotekskonsulent, Lyngby.
Bartholdy-Møller, Pastor, Espergærde.
Bro Jørgensen, J. O., Arkivar, mag. art., Bregnerødvej 31, Birkerød.
Bøving, F., Kontorchef, V. Boulevard 13, København K.
Christensen, Aksel E., cand. mag., Borchs Kollegium, København K.
Christiansen, C., Toldkontrollør, Korsør.
Dam, Th., Mejeriejer, Kochsvej 2, København V.
Dansk Folkemindesamling, Det kgl. Bibliotek, København K .
Det kgl. Bibliotek, København K.
Det statistiske Departement, Kbh. K.
Dinesen, F. V., Maskinmester, Haregade 3, København K.
Elver, L. H., cand. polyt., Inspektør, Solsortvej 20, København F.
From, Forvalter, Lille Svendstrup pr. Ringsted.

Fussing, H. H., Lektor, Gjørlingsvej 6, Hellerup.
Grønvald, F., Direktør, Kongens Tværvej 8, København F.
Hansen, H., Kæmner, Viby.
Hansen, K., Statskonsulent, Lyngby.
Hassing, Fru, Østersøgade 106, København K.
Hatt, Gudmund, Professor, Dr. phil., Bendzvej 1 A, København F.
Helm, V., Apoteker, Roskilde.
Heyman, Alfred, Gross., Hellerupvej 22, Hellerup.
Hyge, H., Overlærer, Nyelandsvej 2, København F.
Højsholt, N. C., Chr. IX.s Gade 1, København K.
Jensen, P., Postbud, Pr. Maries Allé 13, København V.
Kaarsberg, Direktør, Vennemindevej 22, København Ø.
Kaarsbo, Helga, Kommunelærerinde, Nansensgade 67, København K.
Knudsen, Hans, Landsarkivar, Jagtvej 10, København N.
Knudsen, Martin, Professor, Polyteknisk Læreanstalt, København K.
Kragbøll, C. Fr. Ludv., Sognepræst, Skævinge Præstegaard, Skævinge.
Larsen, Karl, Politiassistent, cand. jur., Farumgade 15, Kbhvn.
Larsen, Johs., Præst, Margrethevej 13, Hellerup.
Madsen, M. P., Dommer, Høng.
Madsen-Mygdal, fhv. Statsminister, Edelgave pr. Maalev.
Møller, L. M., Malermester, Kochsvej 7, København V.
Neergaard, C., fhv. Museumsinspektør, Nørrebrogade 11, Kbhvn. N.
Nielsen, Axel, Konsul, Bornholmsgade 1, København K.
Nielsen, H. P., Svinget 15, København S.
Nielsen, Direktør, Vesterbrogade 15, København V.
Nørlyng, Th., Viceskoleinspektør, Højdevangs Allé 33, Kbhvn. S.
Pedersen, J., Lærer, Karlslunde Skole pr. Taastrup.
Pontoppidan, Axel, Kaptajn i Livgarden, Parkvej 14, Klampenborg.
Rambøll, J., Overlærer, Virum pr. Lyngby.
Rasmussen, M., Lærer, Staarup pr. Nykøbing Sj.
Rigsarkivet, Tøjhusgade, Kbhvn. K.
Rom, N. C., Forlagsboghandler, Vestergade 8, København K.
Røjel, Johs., Skoleinspektør, Frederikssundsvejens Skole, Kbhvn. N.
Schmidt, Gudrun, Sygeplejerske, Maltagade 20 IV, København S.
Schmidt, P., Lærer, Goldschmidtsvej 9, København F.
Schovsbo, G., Provst, Vemmetofte.
Statens Lærerhøjskole, Odensegade 14, København Ø.
Steffensen, K., Dommer, Duntzfeldts Allé 14, St., Hellerup.
Strøyberg, Ingeborg, Frk., Musiklærerinde, Niels Ebbesensvej 28, IV, København V.
Sørensen, Tove, Frue, Nansensgade 77, København K.
Tholle, Johannes, Havearkitekt, Malthe Bruunsvej 3, København F.
Valerius, E. G. L., pens. Sognepræst, Roskilde.
Winther, C. C., Driftsbestyrer, Raffinaderiet „Phønix", Langebrogade 3 I, København K.
Voldmester, Vilh., Ingeniør, Brøndsteds Allé 5, København V.
Østerbye, F. Munthe, Tobaks- og Vinhandler, Amagerbrog. 6, Kbhvn. S.

Jylland

Bang, Johs., Overskovfoged, Villestrup pr. Arden St.
Centralbiblioteket, Esbjerg.
Christensen, A. V., Proprietær, Torrild Præstegaard pr. Odder.
Christiansen, C. F. M., Trafikassistent, Tjæreborg.
Eriksen, S. C., Sognepræst, Øster Snede pr. Løsning.
Jensen, Axel, Direktør, Cementfabriken, Aalborg.
Jørgensen, V., Overingeniør, Nørre Allé 30, Aarhus.
Jørgensen, Kaj, Sognepræst, Guderup, Als.
Knudsen, A. B., Stationsforstander, Glyngøre St.
Meldola, Frue, Godsejerinde, Snoghøj pr. Fredericia.
Nyegaard, Johs., Skatteinspektør, Fredericia.
Nielsen, N. P., Sognepræst, Aarhus.
Petersen, M., Driftsbestyrer i Det danske Hedeselskab, Bredgade 35, Herning.
Rasmussen, S., Lærer, Vridsted Skole pr. Skive.
Statsbiblioteket, Aarhus.
Stryhn, Forvalter, Esbjerg.

Medlemmer uden for Danmark

Hansen, Th., Generaldirektør, Port-Kunda, Estland.

Medlemmer, der betaler ½ Medlemskontingent

(som Medlemmer af andre historiske Samfund)

Balslev, B., Sognepræst, Soderup pr. Tølløse.
Behrens, Carl, Redaktør, Ny Toldbodgade 55, København.
Biblioteket for Vejle By og Amt, Vejle.
Christensen, A. J., Forsikrings A/S Skjold, Amaliegade 27, København.
Dahl, Aage, Sognepræst, Klostergaarden, Horsens.
Dansk Folkemuseum, Frederiksholms Kanal, København.
Dissing, Th., fhv. Højskoleforstander, Vejstrup.
Friis-Petersen, Fr., Viceskoleinspektør, Jul. Thomsens Pl. 2, IV, Kbh. V.
Hansen, Hans jun., Gdr., Havndrup pr. Pederstrup.
Herbårg, P. Pedersen, Fabrikant, Ringe.
Ingemann Petersen, cand. mag., Aabenraa Statsskole.
Jensen, Lærer, Vøjstrup pr. Nørre Broby.
Jensen, A., Postass., Nykøbing Mors.
Jensen, H., Redaktør, Slagelse.
Larsen, H. Chr., Redaktør, „Vestkysten", Grindsted.
Lauridsen, Henry, Læge, Amtssygehuset, Holstebro.
Lundbye, J. T., Professor, Malmøgade 6, København Ø.
Malmberg, Overtelegrafist, Hjørring.
Mortensen, Entreprenør, Søby pr. Ærøskøbing.
Nørgaard, L., Boelsmand, Hjerk pr. Roslev.
Nørre Broby Sognebibliotek, Nr. Broby.
Schaumann, Malermester, Aarslev.
Silkeborg Bibliotek, Silkeborg.
Sørensen, Jens, Snedker, Fuglsang Slot, Flintinge.
Vammen, Lærer, Kærby Skole pr. Hald.

Livsvarige Medlemmer

Berner Schilden Holsten, H., Lensbaron, Hofjægerm. (Medlem af Best.), Langesø pr. Langesø St.
Berner Schilden Holsten, Godske Ditlev, Baron, Langesø.
Berner, J. A., Stiftamtmand, Aalborg Slot, Aalborg.
Berner, Ebbe, Kunstmaler, Lille Strandstræde 24, København K.
Berner, Henrik, Langesø.
Bille-Brahe, O., Hofjægermester, Baron, Fraugdegaard pr. Marslev.
Knuth, Vilhelm, Greve, Egelykke pr. Lejbølle, Langeland.

Sogneraad

Dalum Sogneraad, Fruens Bøge.
Nørre Lyndelse Sogneraad, Fangel.
Nørre Søby Sogneraad, Nr. Søby.
Rønninge-Rolfsted Sogneraad, Langeskov.
Sandager-Holevad Sogneraad, Assens.
Skamby Sogneraad, Uggerslev.
Søndre Næraa Sogneraad, Aarslev.

REGISTER

(Personer, Steder og Sager)

ved

AAGE FASMER BLOMBERG

Personnavne anføres som Hovedregel paa deres Slægtsnavn, Stednavnenes Ortografi følger saa vidt muligt Trap: Danmark, 4. Udgave. – Sammenlign iøvrigt Register til Bind I–III, S. 8.

(Forkortelser og Tegn:
H. = Herred, S. = Sogn, Ill. = Illustration, ⚔ = gift med.)

A

Aa (Sønderby S., Baag H.) 4.
Aaby, Nørre- (Vends H.) 159.
Aagaard, C. F., Kunstmaler, 559.
Aa-Højrup (Brenderup S., Vends H.) 167.
Aakrog Bugt, 4.
Aalborg, Hans Hansen, Præst, 66.
— Niels Mikkelsen, Præst, 592.
Aaløkken (Odense) 571.
Aaløkkeengen v. Næsbyhoved 512, 585.
Aaløkkegaard 526, 540, 551, 571, 573, 580—84.
Aaløkkeskov 534, 556.
Aarup (Skydebjærg S., Baag H.) 612 (Kort).
Aasum (Aasum H.) 107 f., 530.
— Kirke 404.
Abel, dansk Konge, 9.
Abel Cathrine, Hans Hansens, Legatstifterinde, 148.
Abildgaard, Jep (1387—1438) 47.
Abkjeldsgd. (Helnæs S., Baag H.) 192, 194.
Aborre (Gamtofte S., Baag H.) 250, 253; Kort 250.
Aborrehullet v. Næsby Møllegd. 541.
Abraham, Anna Christophersdt. × Kapellan Anders Chr. Holm, 261.
Ackemadt (Næsbyhoved Sø) 527.
Adler, J. G., Kabinetssekretær, 80.
Afgangsgilde 173.
Agedrup (Bjærge H.) 184.
Agernæs (Dreslette S., Baag H.) 187, 192, 246; Kort 243.
Ahlefeldt, Anna × Reinvald v. Heidersdorf 22.
— Benedict (1360) 9.
Akeleye, Torben Gabrielsen († 1646) 370 ff., 374 f.
Akkerup (Haarby S., Baag H.) 714, 717, 721 f.; Kort 722.
Aksmosegaard (Sønderby S., Baag H.) 18.
Albert, Hertug af Brunsvig, 9.
Allerup (Sønder-Broby S., Sallinge H.) 113, 184.
Almissegilde 174.
Allese (Lunde H.) 165 f., 184, 380.
Almind, Degn i Norup, 460.
Alsing, Anna × Raadmd. Henrik Hyldtoft 451.
Alsing, Hans Knudsen, Præst, 407 f.
Amund, Præst og Prior, Dalum (1393) 102, 109.
Andebølle (Vissenbjærg S., Odense H.) 163.
Anders, Præst, Turup 407.
Andersdatter, Birte Katrine († 1825) × Jørgen Hansen, Sandager 338f.
— Dorthe × Niels Andersen, Næs 321.
— Else Margrethe († 1829) × Fæster Hans Jeppesen, Næs 329.
— Gertrud Marie († 1882) × Jørgen Pedersen, Næs 322 f.
— Karen, Helnæs (1811) 196.
— Karen († 1822) × Hans Karsten Hansen, Næs 334.
— Katrine († 1853) × Peder Nielsen Buch, Næs 317 f.
— Kirsten × Sognepræst Jens T. Rosenberg 409.
— Laurine († 1857) × Hans Pedersen Buch 318.
— Maren († 1825) × Jørgen Pedersen, Næs 322.
— Mette († 1612) × Jørgen Tidemand 396.
Andersen, A., Lærerinde, Turup 437.
— Anders, Selvejer, Nakke (1756) 302.
— Anders, Soldat († 1850) 196.
— Anders Chr., Bærholm, Køng S. 456.
— Ane Katrine × Gdr. Lars Peder Larsen, Næs 332.
— Claus (1678) 144.
— Claus, Emtekær (1683) 302.
— Elias, Søndersø Skov (1784) 123.
— Erik (1848) 196.
— Hans, Sønderby (1551) 6.
— Hans, Fæster, Næs 320 f.
— Hans († 1815), Selvejer, Nakke 304 f.
— H. C., Digter 358, 559 f., 659 f.
— Hans Johansen († 1890), Fæster, Næs 335 f.
— Iver, Bækagerhus († 1834) 339.
— Lars († 1776), Fæster, Næs 321 f.
— Lauritz, Kirkeværge († 1656) 24.
— Magnus (1405) 102.
— Margrethe × Christoffer Sørensen, Bærholm 456.
— Morten (1519) 190.
— Niels (1645) 287.

Andersen, Niels, Fæster, Næs 321.
— R. Chr., Husmand, Juelsberg Mark 459.
— Søren Sten, Nakke (1832) 308.
Andreas, Kammermester 110.
— Prior, Dalum (1351) 101, 108.
Andreasen, M., Lærerinde, Turup 436.
Anna Catharina, dansk Dronning 593
Appe, Store og Lille (Tommerup S., Odense H.) 184.
Arensbach, Peter Mathias († 1811), Præst i Tangerup 446 ff.
Arrebo, Peder, Præst, Gamborg († 1632) 64 ff.
Asborg (Aborre) 8.
Ashøjgaard (Helnæs S., Baag H.) 194.
Asperup—Roerslev Pastorat (Vends H.) 65.
Assenbølle (Vissenbjærg S., Odense H.) 163.
Assens 225 f. — Helligaandshus 315. — Hellig Kors Vicarie 10. — Landsogn 222—24. — Latinskole 34, 205, 413 — Kort 222, 225.
Astroppe (Næsbyhoved Sø) 526 f.
Axelgaard, Tue, Lærer, 53.

B

Baadstedet (Aalykkeskov) 534.
Baadvejen (Aalykkeskov) 534.
Baag Herred 12, 221.
Baagø (Baag H.) 9, 226—28; Kort 227.
Bager, Jesper Jacobsen, Kbmd., Kerteminde, 286.
— Niels, Kbmd., Odense 288.
— Oluf, Kbmd., Odense, 342—50. 539.
Bagge, Oluf Olufsen, Forf. og Kobberstikker, 84.
Bagger, Carl, Digter, 560 f.
Balle, Nicolai Edinger, Biskop, 599.
Balslev (Vends H.) 159, 381.
— Rasmus L., Præst, Paarup, 351.
Baltzersen, Jakob, Klokker (?) i Kerteminde (1721), 153.
Bang, Raadmand i Assens (1569), 10.
— Anna Maria × Præst Hans Jacobsen 409.
— Cecilia Rasmussen × Jens Rasmussen af Haare Mosegd., 331.
— Chr. Hansen, Præst i Hesselager († 1629), 128.
— Elisabeth Marie († 1778) × Præst Jakob Hvalsø 338.
— Jens, Biskop i Odense (1259), 101.
— Jørgen, Præst i Vejlby, 113.
Bang, Jørgen, Præst i Sandager († 1676) 325, 337.
— Jørgen Rasmussen († 1877), Gdr., Næs, 330 f.
— Laurits († 1866), Præst, Helnæs, 203.
— Morten, Borger i Middelfart (1564), 64.
— Niels Hansen, Biskop i Odense († 1676), 130 ff.
— Oluf, Præst i Sønderby († 1629), 21, 29.
— Poul Jørgensen († 1717), Præst, Søby-Turup, 409.
Banner, Christian, t. Frederiksgave (1690), 6, 13, 21, 23, 33.
— Niels, t. Hagenskov, Amtmand († 1670), 12, 21, 23, 30, 301.
Bardenfleth, Carl, 80.
Bardram, Restauratør, Odense, 661, 678.
Barløse, Peder Pedersen, Træskomager, Vissenbjærg, 456.
Barløse By og Sogn (Baag H.) 12, 159, 418, 620—627; Kort 622, 625. — Torp 621, 625 ff.; Kort 622.
Barsebæk, Henrik, t. Elved († 1493), 390.
Basse, Claus († ca. 1590), 6, 374.
— Dorthe († 1757) × Præst Peter Rasmussen 25, 31.
— Niels, Præst i Sønderby († 1767), 25, 31.
— Sten 346.
Bavnehøj (Helnæs S., Baag H.) 209.
Bavnehøjgaard (Helnæs S., Baag H.) 194.
Bay, Martin Ludvig, Lærer, Søby, 415.
Bech, Christine × Johs. Vingal (1810) 5 f.
(Beldenak), Jens Andersen, Biskop, Odense, 105, 107, 392.
Beldringe (Lunde H.) 113, 165, 530.
Bellinge (Odense H.) 112 f., 184, 530. — Mark 184.
Bendixen, Christoffer, Præst i Sønderby († 1645), 29, 202.
— Lauritz, Kapellan i Helnæs (1630—34) 202.
— Maren Bjørn × Præst Carl Fr. Rieffestahl 456.
Bendtzen, Niels, Bygmester, Kbhv. 362.
Benediktinerordenen 96 ff.
Bent, Prior i Antvorskov (1447) 103.
Benzon, Chr., Kammerherre († 1801) 185 f.
— Chr. Fr. Otto, Kammerherre († 1875) 669.
— Jacob, Gehejmeraad († 1775) 186.

Berntsen, Arent, økon.-stat. Forf. († 1680) 287 f.
Berg, Henning, Lensmand p. Hagenskov (1389) 9.
v. Bergen, Andreas, Landsdommer 263.
Bergenhammer, Peter († 1825), Overlærer, Odense 550.
Berggreen, Frederik Hansen, Mestertyv 562—64.
Berildsen, Hans, t. Nakke 298.
— Jørgen, t. Nakke 298.
Bertel paa Tornø (1645) 287.
Bertelsen, Anders, Kapellan, Helnæs (1646)
Berthelsdatter, Karen († 1762) × Præst Poul J. Bang 409.
Berthelsen, Anders († 1691), Præst 409.
Bie, Byfoged i Kerteminde (1738) 61.
Bild, Margrethe Evertsdt. × Henrik Brockenhuus 371, 395.
— Peder, Lensmand, Odensegd. 538 f.
Bille, Eske, Lensmand, Hagenskov (1515) 10, 190 f.
— Hilleborg t. Skovsgaarde 402.
— Karen t. Skovsgaarde 402.
— Marquar (1627) 7.
— Steen t. Kærsgd. († 1590) 394.
— Steen Andersen, Lensmand, Dalum (1639—45) 181.
Billeskov (Kerte S., Baag H.) 618; Kort 619.
Bircherod, Jacob († 1737), Landsdommer 342.
— Thomas Broder († 1731), Professor 342 ff.
Birgitta, Nonne, Dalum (1366), 98, 101.
Birgitta den hellige 468 f.
Birkenfeldt, Vilhelm, Tømrer, Kerteminde 604.
Bispens Lund (Paarup S., Odense H.) 535, 653—664.
Bissekræmmere 687.
Bittehøjene (Søby S., Baag H.) 422.
Bjerg, Rasmus Axel, Lærer i Sønderby 35.
Bjernegaard (Sønderby S., Baag H.) 18.
Bjerregaard (Sallinge H.) 113.
Bjerregaard, Kammerherre (1754) 382.
Bjørn, Ivar, Ribe 461.
Bjørns, Stine, Jfr., Astrup 461.
Bjørnsbo (Haarslev S., Skovby H.) 185.
Bjørnsen, Hans, Fæster, Næs.
Bladstrup (Hjadstrup S., Lunde H.) 166.
Bjærge H. 49—56.
Blaa, Anne Sivertsdt. × Erik Madsen Bølle 395.
Blaagaard Dugmanufaktur 385 f.
Blangsted, Jfr., Rødding 460.
Blangstrup (Turup S., Baag H.) 256 f., 260, 426, 437; Kort 259. — Skov 438.
Blangstrupgd. (Turup S., Baag H.) 426.
Bloch, S. N. J., Rektor 80.
— Tønne, Biskop 206.
Bluhme, Byfoged, Kerteminde 601.
Bodel Snedker (1645) 287.
Bodemann, Berent, Klokkestøber 433.
Bogaard (Helnæs S., Baag H.) 194.
Bogense 128 f. — Latinskole 202.
Bogøstrand 510, 532, 569.
Bolmerod (Skamby S., Skam H.) 165.
Bolt, Søren, Postmester, Svendborg 261.
Bomand, Jørgen († 1574) 25.
Bomhuset (Paarup S., Odense H.) 663, 683.
Bonnesen, Bonne, Guldsmed, Kerteminde 604.
Borch 572, 575.
— Oluf, Professor 261.
Borchersen, Johan, Raadmd., Odense 287.
Borckenfeldt, Karen Johansdt. († 1726) × Lyder Spleth 372 f.
Boysen, Provst og Provstinde, Spandet 460 f.
Braad, Anna Hedevig Olufsdt. × Præst Jacob S. Fugl (1701) 31.
Brahe, Anne × Sten Maltesen Sehested 367.
— Axel, Lensmand, Dalum († 1616) 177.
— Jørgen, Lensmand paa Hagenskov († 1661) 5, 11, 198, 200, 298, 402.
— Lauge, Rigsraad 345.
— Peder (1590) 345.
— Sten, Knudstrup 177.
— Sofie × Holger Rosenkrantz 177.
Brahesborg (Gamtofte S., Baag H.) 251, 253 (Kort), 402, 443 f.
Brahesholm (Vedtofte S., Baag H.) 485 (Kort), 486, 488.
Brand, Justitsraadinde i Haderslev 367.
Brandsby (Hjadstrup S., Lunde H.) 166.
Brandsty' 170.
Brandt, Alexander, Købmand, Faaborg 410.
— Gomme Jacob († 1835), Præst, 410, 422.

Brandt, Karen × Apoteker Hans B. Rieffestahl 456.
Brasch, Forpagter, Skovgaarde 413.
Brasenholm (Næsbyhoved Sø) 527 f, 541, 571.
Bred (Vissenbjærg S., Odense H.) 184 f.
Bregnebjærg v. Dalby (Bjærge H.) 53.
Bregnør 184.
Brende Mølle (Tangerup S., Baag H.) 448 f.; Kort 639.
Broby, Nørre (Sallinge H.) 113, 159.
Broch, Magdalene Jokumsdt. × Forpagter Mads Rask 356.
Brock, Eske (1612) 11.
— Peder, Barløsegd. 418.
Brockenhuus, Claus t. Søndergaarde († 1565) 6, 360, 371, 374.
— Eiler († 1546) 371.
— Eiler († 1610) t. Søndergaarde 360 f., 371.
— Eiler t. Nakkebølle 361 f.
— Frands t. Brangstrup († 1569) 396.
— Gotskalk (1405) 102.
— Henrik († 1537) 371. 395.
— Hilleborg († 1548) 396.
— Jacob († 1555) 371, 375.
— Johan t. Volderslevgd. 395.
— Jørgen, Rynkebygd. 433.
— Lauritz († 1548) 396.
— Margrethe († 1599) × Henrik Norby 408.
— Peder († 1548) 396.
Broholm (Brylle S., Odense H.) 184.
Broholm, Anders Henningsen, Herredsfoged 263.
— Karen Andersdt. × Præst Christen Holm 262 f., 265.
Broløkke (Viby S., Bjærge H.) 151, 603.
Bromadt (Næsbyhoved Sø) 527.
Brorson, Provstinde, Gram 452.
— Jfr., Gram 452.
— Jfr., Ribe 455.
— Carl 461.
— Christian C. 460.
— Hans Adolph (1761) 452.
— J. H., Jfr. 454, 460.
— Steenbæk, Jfr., Ribe 460 f.
— Søster × Konsistorialraad Brorson 461.
Broust, Maria Cathrina × Præst Mads Wederkinck 203.
Brown, Peter Vessel, Præst 204, 211.
Brun, Anne Cathrine × Præst Henrik Garbo 299.
— Christen Jacobsen, Assens (1681) 299.
— Christina Margretha f. Conradi († 1796) 25.
Brun, Jens, Prokurator, Kerteminde 154.
— Jens Madsen, Borger, Kerteminde 593 f.
— Maren Jensdt., Kerteminde (1643) 57 f.
— Merte Sophia × Jacob Lindmann 299.
— Rasmus, Regimentsskriver 299.
Brunshuse (Dreslette S., Baag H.) 243 (Kort).
Brunsmose v. Frederiksgave 40.
— Banke (Søby S., Baag H.) 424.
Brunsvig (Brylle S., Odense H.) 184.
Bruun, Præst. Kirkeby 452.
— Jfr., Kirkeby 452.
— Anna Jacobine Jakobsdt. × Præst R. Fr. Østrup 455.
— Christian Andersen, Præst v. Graabrødre Hospital, Odense 653.
Brydegaard (Dreslette S., Baag H.) 241, 243 (Kort), 246.
Brydemadt (Næsbyhoved Sø) 527.
Brüggemann, Godske, Oberstløjtnant 149, 266.
Brylle (Odense H.) 113, 184, 381.
Bryske, Claus, Løgismose (1470) 104.
— Ejler, Dallund 478.
Brænde Mølle (Tangerup S., Baag H.) 638.
Brændekilde (Odense H.) 113, 184. — Kirke 404.
Brænderup (Vends H.) 380. — Skole 282 ff.
Brændholt (Orte S., Baag H.) 495, 498; Kort 495.
Buch, Hans Pedersen († 1886), Gdr., Næs 318.
— Maren Kirstine Hansen († 1909) × Jørgen Peder Larsen, Næs 318.
— Niels Pedersen († 1792), Fæster, Næs 317.
— Peder Nielsen, Fæster, Næs († 1820) 317 f.
Buchhave, J. M., exam. juris, 459.
Buchwald, Fr., Stiftamtmand 520.
Buck, Jacob, Sognedegn, Rørup 369.
Bugislav, Hertug, (1436) 9.
Bukkerup (Søllested S., Baag H.) 481 f., 484; Kort 481.
Bygilde 172 f., 689 ff.
Byhorn 170.
Byhyrde 174.
Bylav 168 f.
Bylove 50 f., 165—67.
v. Bülow, Adam, Oberst 410.
— Cordelia × Præst M. Chr. Schaldemose 410.
— Johan, Sanderumgaard 73 f., 81 ff.
Bysmed 174.
Büssing, Claus (1695) 299.

Bystævner 49, 167.
Bækhus (Søllested S., Baag H.) 482, 484.
— (Køng S., Baag H.) 730.
Bærentsen, Rasmus, Kromand, Søndersø (1787) 122, 125.
— Niels, Gmd. (1784) 121 f.
Bærholm (Køng S., Baag H.) 730.
Bæringe (Barløse S., Baag H.) 621, 625 ff.; Kort 621.
Bødker, Anders, Sognedegn, Rørup 372.
Bøgeskov Lav (Helnæs S., Baag H.) 169.
Bøgh, Provst, Kerteminde (1770) 152 f., 290.
Bølger, Anders, Degn, Rørup 455.
Bølle, Erik Madsen 395.
Bøllemose (Sanderum S., Odense H.) 184.
Bøving, Apoteker, Faaborg 438.

C

Carlsen, Susanne × Degn Anders C. Nissen, Helnæs 206.
Caroline Amalie, Dronning × Christian VIII 80, 535, 661, 664—71, 673—77, 680—83; Portræt 665.
Carolinekilde (Paarup S., Odense H.) 535, 653—684 (Ill.). — Fester 535 f., 653—84. — Gaard 680, 683.
— v. Frederiksgave 10.
Caroline Mariane, Prinsesse × Frederik VII 15.
Carstensen, Hans, Byskriver i Kerteminde (1705) 62.
Caspersen, Karen, Enkefru 686.
de Cederfeld, Anna Sophie f. Simonsen († 1802) 371, 374 f.
— Bartolomæus B., Amtmand 367.
— C. E., Stamhusbesidder 367.
Cederfeld de Simonsen, Andreas, Kommandør 367.
— Charlotte f. Uldall 366 f.
— Elisabeth f. Castenskjold († 1883) 374.
— Elisabeth 374.
— H. C., Hofjægerm. 363, 366, 368, 380 f.
— H. C. J., Kammerherre (1906) 370.
— Hans Vilhelm († 1836), Stiftamtmand 151, 374.
— Lorentz Christian Ernst, Landsdommer 371 f.
Cheldorf, Anders, Provst, Skovby H. 264, 268.
Christensdatter, Drude († 1745) × Degnen Jens H. Rafn 205.
— Sophie Amalie × Lærer Niels M. Lund 435.
Christensen, Eschillus, Dr. med. († 1621) 391.
— Jørgen, Nakke (1688) 299.
— Niels, Søgaard, Holte 456.
— Oluf, Byskriver i Kerteminde (1643) 57 f.
— Poul, Raadmd., Kerteminde 286, 288 f.
Christian I, dansk Konge 107.
— II, dansk Konge 10.
— III, dansk Konge 10, 94, 106, 175 f., 418 f., 425, 644 f.
— IV, dansk Konge 65 f., 177—182, 288, 540.
— VIII, dansk Konge 80, 535, 656, 660 ff., 664, 666—671, 674, 679: Portræt 667.
— Prins († 1647) 178.
Christiansdal (Dalum Kl.) 96, 185 f.
Christine, Dronning × Kong Hans 109, 112, 514 f., 538, 553, 556.
Christoffer I, dansk Konge 9.
— Greve af Oldenburg 418, 644.
Christoffersen, N., Propr. 403.
Chulenbrun, Anna Hansdt. × Biskop Niels Hansen Bang 131.
Claus, Guldsmed (1645) 287.
Clausdatter, Gertrud × Niels Jakobsen, Præst, Sønderby († 1616) 29.
— Karen, Nakke (1683) × Oluf Hansen 302.
— Mette, Hesletgd., 426.
Clausen, E. J., Herredsfoged, Toftlund 454.
— Hans, Degn i Sønderby (1749) 34, 36.
— H. V., Lektor 530, 532.
— Helene Christiane × Degnen Hans Clausen i Sønderby 34.
— Johan, Lillebæk (1702) 267 f.
— Nicolai, Degn, Søndersø († 1781) 118—120.
— Peter Chrysing, Præst, Sønderby 31.
— S. H., Lærer, Odense 537.
Clemens, Kobberstikker 82.
Clemmesen, Jep, Raadmand, Odense (1443) 103.

D

Dahlerup, Hans, Præst 204.
Dajon, Nic., Billedhugger 15.
Dalby (Bjærge H.) 53, 113.
Dallund (Søndersø S., Skovby H.) 266.
Dalum 130 ff., 159. — Birk 184 f. — Gaard 184 f. — Kirke 94 ff., 131, 185. — Kloster 92—115, 175—86. — Mølle 113, 184.
Damleson, Johan († 1420) 392.

Damsbølle (Vissenbjærg S., Odense H.) 163.
Damsgaard, J., Lærerinde, Turup 437.
v. Dankwart, Oberstløjtnant 268.
— Hedevig Magdalene († 1735) × Greve W. Fr. Wedell-W. 268.
Danner, Grevinde × Frederik VII 15, 542.
Davidsdatter, Kirsten († 1773) × Lærer Rasmus Hansen 435.
Davrehøjen (Kerte S., Baag H.) 646.
Degn, Peder Hansen († 1762), Indsidder, Næs 327 f.
Degnetoften (Sønderby S., Baag H.) 6.
Degns, M., Jfr., Skjærbæk 454.
v. Dewitz, Frantz Joachim, Generalløjtnant († 1719) 5, 13, 19, 338.
— Frantz Joachim, Ritmester 5, 11, 13, 21, 36, 198 f., 202.
— Joachim Diderik, Oberst († 1723) 13, 19.
Diernæs (Sallinge H.) 113. - Kirke 396.
Digelav, Hasmark 169 f.
Dinesen, Andreas Steffen, Snedkermester, Odense 366, 369.
Discher, Præst, Arrild 454.
Dorothea, Priorisse, Dalum (1514) 112.
Drejer, Jens, Kancelliraad 263.
Dreslette (Baag H.) 12, 199, 239—46. — Kirke 14, 199. — Præstegaard 241 — Kort 240, 244.
Dreyer, Niels Danquart Magnus († 1803) 377.
— Niels Peter Petersen, Gdr. 572, 573.
Drigstrup (Bjærge H.) 50 f., 151.
Dronningebroen v. Næsbyhoved 515, 524.
Dyret (Ubberud S., Odense H.) 184.
Dyrhof, Peder Olufsen, Præst i Gamborg 71.
Dyrup (Sanderum S., Odense H.) 184.
Dyssegaard (Sønderby S., Baag H.) 39 (Ill.).
Dærup (Flemløse S., Baag H.) 707, 711; Kort 710 f.

E

Ebberup (Kærum S., Baag H.) 3, 235, 238 (Kort).
Eckenbrock, Katharine († 1754) × Johan Anthon Schultz 376.
Eckersberg, Chr., Maler 81.
Egense Kirke (Sunds H.) 396.
Egerup (Gamtofte S., Baag H.) 250, 253 (Kort), 255.
Egesborg, Niels Jacob (1636) 202.
Egholm (Næsbyhoved Sø) 527.
Ejby (Vends H.) 171, 173 f., 686—695.
Ejbye, Knud, Kunstsmed, Odense 366.
Ejendomsbønder 298—313.
Eigtved, Nic., Hofbygmester 217.
Ejlby (Skovby H.) 113.
Ellebæk, Simon, Gdr., Helnæs 195.
Ellebæk Lav (Helnæs S., Baag H.) 169.
Ellebæksgaard (Helnæs S., Baag H.) 195, 197 (Ill.).
Ellekilde, Hans, Arkivar 566.
Ellemose v. Næsbyhoved 515.
Elvedgaard (Vævlinge S., Skovby H.) 89, 162, 266.
Elmebjærg (Helnæs S., Baag H.) 188
Elmelund (Sanderum S., Odense H.) 184.
Emmelev (Hjadstrup S., Lunde H.) 166.
Emmiksdatter, Anna († 1590) × Claus Basse 374.
Emmiksen, Anders, Jerstrup († 1576) 361.
— Morits 361.
— Tale × Ejler Brockenhuus, Søndergaarde 360 f., 371.
Emtekær (Tangerup S., Baag H.) 312, 635 f., 638 f., 641; Kort 636.
Enevoldsen, Poul, Præst, Gamtofte 433.
Engberg, Forvalter, Nislevgd. 459.
Engelstoft, C. T., Biskop, Odense 349, 382.
— G. F., Professor 196, 198.
Erholm (Rørup S., Vends H.) 360 ff., 365, 367, 373, 444.
Erik Ejegod, dansk Konge 93, 97.
— Lam, dansk Konge 8.
Eriksen, Poul Simon (1776), Degn, Helnæs 206.
Erlandsen, Jacob, Ærkebiskop 9, 44 f.
Ernebjærg (Ubberud S., Odense H.) 184.
Eskelund (Tangerup S., Baag H.) 637.
Eskildsen, Morten, Præst, Helnæs (1623) 201.
Esmann, Forvalter, Aaløkkegd. 572, 574—577.
— Herman Jacob, Kreditforeningsdirektør 575.
Ewald, Joachim, Præst 461.
— Maria, Hvidding 454.
Evertz, Godsforvalter 17.
Ewesdatter, Thora, Nonne, Dalum 98.
Evesham Kloster, England 93.

F

Faaborg 9. — Helligaands Klosterkirke 395.
Faber, Nic., Stiftsprovst, Odense 667.
Fabricius, Slægt 358.
— Anders Hansen, Præst, Gamborg († 1670) 66 f.
Fadersdatter, Gjørvil × Rigsraad Lauge Brahe 345.
Falbe, Engelke Charlotte († 1846) × I. C. Ryberg 15, 21.
Falck, Maren Hansdt. × Præst N. P. Lund 451.
Faldengaard (Søllested S., Baag H.) 481 f., 484; Kort 481.
Fangel (Odense H.) 113, 184.
Favrskov (Kerte S., Baag H.) 616, 620, 645 f. — Banker 418, 645 f. — Vandmølle 616.
Fechtenborg, Johan Anton, Præst 410 f.
Ferdinand, Prins 665.
Fibiger, Gertrud Cathrine Mathiasdt. × Præst Niels Pedersen Basse 31.
— Matthias, Raadmd. og Gæstgiver i Nyborg 31.
Fich, Christen Andersen, Kapellan, Korup 300.
Filstrup, Jacob Olsen († 1797), Degn, Helnæs 206.
Filstrupgaard (Haarby S., Baag H.) 714, 717, 723.
Findsen, Niels, Smed, Aalsboe 380.
v. Finecke, Clara, f. Levetzau × Oberst v. F. 116 f.
— Günther Didrich, Oberst († 1729) 266.
Fink, Ewald 461.
Finke, Henrik 98, 111.
Finkesdatter, Grethe, Nonne, Dalum 98, 102, 111.
Fisker, Ane Kirstine × Degn Jacob Olsen Filstrup, Helnæs 206.
Fjelsted (Vends H.) 380, 646.
Flagstad, Magnus, Assistent i Nationalbanken 410.
— Oluf Christian Thoring, Præst 410.
Flemløse (Baag H.) 12, 167, 170, 706—713; Kort 710 f. — Kirke 14.
Flemming, Anne × Jacob Ulfeldt 95, 105.
Flenstofte (Baag H.) 14, 159, 239 f. — Kort 243.
Flintebjerg Hus 184.
Fløstrup Kirke 398.
Foburg, Niels Jensen, Præst, Østrup 278.
Foersom, C. M., Skuespiller 542, 545.
Fog, Marie Elisabeth × Præst Carl Fr. Rieffestahl 456.
Fogh, Præst, Spandet 454.
Folmer, Henrik († 1752), Degn paa Helnæs 199, 206.
de Fontenay, Elise le Sage × Præst Frits L. R. le Sage de Fontenay 410.
— Frits L. R. le Sage, Præst 410.
Formosegd. (Barløse S., Baag H.) 621 (Kort), 623.
Forsildepenge 170.
Franch, Lambert, Raadmd., Apoteker, Assens 265.
Frandsen, Restauratør, Hunderup Skov 661.
Frantzen, Jens Moth Thestrup Engberg, Præst 33.
Fravde (Aasum H.) 107, 113, 530.
Frederik II, dansk Konge 176 f.
— III, dansk Konge 12, 179.
— IV, dansk Konge 185.
— VII, dansk Konge 15 ff., 37, 39, 41, 42, 190, 198, 212 f, 424, 542.
Frederiksen, Frk., Lærerinde, Turup 437.
— Claus, Raadmd., Odense 287.
Frederiksgave (Sønderby S., Baag H.) 4, 7—18 (Ill.), 231, 234 (Kort), 444. — Vandmølle 190, 232.
Frederikslund, se Krengerup.
Fredæ, Hennekin (1352) 101.
Fremmelev (Lunde S., Lunde H.) 166.
Friis, Adelheid († 1572), Priorisse, Dalum 99.
— Anna († 1580), Priorisse, Dalum 99.
— Christian (1405) 102.
— Christen, t. Kragerup, Kansler († 1639) 178 f.
— Hans, Birkedommer, Odense 305 f.
— Johan, Kansler († 1570) 99, 106, 109, 112, 175 f.
— Lucas Madsen, Præst 261.
— Marine († 1576) × Klaus Brockenhuus 371, 374.
— Niels (1405) 102.
— Petrus Nicolai (1385) 102.
— Sebastian, Præst, Kerteminde 152 f.
— Sidsel 593.
Frille, Eggert († 1473) 103, 345 f., 392.
Frok, Karen Jensdt. × Præst Jørgen Nielsen i Gamborg 71.
Fruens Bøge v. Odense 672, 675.
Frøbjerg (Orte S., Baag H.) 493—98.
Frørup Helligkilde 658, 661.
Fugl, Jacob Sørensen, Præst 30 f.
Fuglesang, Lille (Næsbyhoved) 515, 527, 554, 556.

Fuglesangshuset (Næsbyhoved) 511, 515, 517 (Ill.), 545, 547, 586.
Fuglsang, Store (Næsbyhoved Sø) 527.
„Fyenske Antiquiteter" 1606 387—98
Fynshoved 52.

G

Gaase, Peder, Raadmd., Odense 287.
Gaaseholm (Næsbyhoved Sø) 528.
Gaasemose (Søby S., Baag H.) 419.
Gaasemosehuse (Søby S., Baag H.) 399.
Gabel, Chr., Admiral († 1748) 185.
Gadsbølle (Vissenbjærg S., Odense H.) 163.
Galgebakke (Helnæs S., Baag H.) 188.
Gamborg (Vends H.) 64—72, 167, 174, 292—97.
Gamst, H., Klokkestøber 405.
— J. C., Klokkestøber 405.
Gamtofte (Baag H.) 12, 250—56, 425. — Kort 251 f., 254. — Kirkegaard 419.
Garbo, Henrik, Præst 299.
Gavnbygaard (Skydebjærg S., Baag H.) 608.
Gelsted (Vends H.) 113, 167, 380, 646. — Kirke 366, 381. — Torp 312.
Gemsøe, Student 452.
Gert, Greve af Holsten (1336) 9.
Gertrud, Priorisse, Dalum 98, 109.
Gewardi, Priorisse, Dalum 98.
Gisico, Biskop, Odense († 1300) 110.
Gildes- og Bysens Kæp 170.
Gjelstrup, Sognepræst, Skærbæk 454.
Gjøe, Eskild, Lensmand, Nyborg († 1573) 395.
Knud 391 f.
Mogens, Rigshofmester 644.
Glamsbjerg (Køng S., Baag H.) 730, 736; Kort 726. — Mølle 726 (Kort).
Gleerup, Catharine Margrethe × Præst Fr. L. Storch 32.
Glob, Anders, Domprovst, Odense († 1546) 72, 109.
Goiske, Gertrud Henriksdt. × Præst Peter M. Arensbach 446.
— Henrik, Præst 446.
Gormsen, Simon J., Gdr., Turup 416, 428, 434.
Gottschalck, H. J., Præst, Paarup († 1816) 124 f.
Gregersen, Skolelærer, Hessum 459 f.
— Christen, Hospitalstjener, Brænderup 296.
Greve, Else × Præst J. A. Vang 411.
Grevens Høje (Fjelsted S., Vends H.) 646.
Gribsvad Kro 697—704.
Grindløse (Skam H.) 102.
Gro × Esber Vognsen (1268) 107.
Groll, Sophie, Smidstrup Degnebolig 460.
Grothe, Albert, Borgmester i Odense († 1354) 101.
Grott, Henneke Tygesen, Borgmester i Odense 392.
Grubbe, Joachim Samuel, Raadmd. i Odense 409.
Grundal, Ribe 460.
Grüner, Oberst, Margaard (1740) 117.
Grøftebjærg (Vissenbjærg S., Odense H.) 163, 185.
Grøn, Anders Andersen, Emtekær (1822) 308 f.
Gudmarsson, Ulf, Lagmand 468.
Guldager, Klaus Nielsen, Studehandler 350.
Guldberg, Ove (1671) 356.
Guldkilden (Søby S., Baag H.) 403.
Gummersbach, Frederik, Odense († 1669) 287.
Gummerup (Køng S., Baag H.) 727 f. 735 f.; Kort 733.
Gunderhøjsgaard (Sønderby S., Baag H.) 18.
Gundestrup (Brylle S., Odense H.) 184.
Gundorph, Assens 432.
Gyldenløve, Ulrik Chr., General (1658) 130.
Gyldenstjerne, Anna × Jørgen Brahe 200.
— Axel 387.
— Ingeborg, Uggerslevgd. 287.
— Karen († 1589) × Jørgen Marsvin 112.
— Knud Henriksen († 1467) 391.
— Lene 593.
— Otto Henriksen († 1551) 111 f.
— Sibylle († 1611) × Eskild Gjøe 395.
v. Güten, Johan 287.
Göcken, Albert van (1523) 105 f.
Gøye, se Gjøe.

H

Haare (Tanderup S., Baag H.) 160, 637, 639; Kort 636.
Haarby (Baag H.) 714—725; Kort 715 f., 721. — Mølle 716.
Haarslev (Skovby H.) 159, 185.
Haasum, Christiane Magdalene × Præst Gomme J. Brandt 410.
Haels, Niels, Rektor, Odense 261 f.
Hagen, Sagnkonge 8, 45, 46.

Hagen, Helled, Sagnhelt 188.
Hagen Ubbesen 8.
Hagenskov (Sønderby S., Baag H.) 5, 7—13, 42—46, 298, 301. — Runesten 41 f. (Ill.). — Slotsmølle 4 f., 11, 13.
Hagerup, Jfr. 461.
Haghen, Claus vamme, Provst, Odense 103.
Hammer, Hvidding 455.
— Jørgen 261.
Hanck, Stiftskonduktør, Adjunkt 82, 346 f.
Hane, Jørgen, Konrektor, Odense 261
Hans, dansk Konge 556, 566.
Hans Hører, Svendborg (1669) 261.
— Skytte, Voldtofte (1519) 190.
Hans-borgen (Næsbyhoved Slot) 556
Hansdatter, Anne × Niels Jensen, Nakke 301.
— Anne × Skrædder Hans Chr. Rasmussen, Paarup 353.
— Ane Marie († 1899) × Karl Nielsen, Næs 341.
— Elisabeth × Præst Mouritz Isaksen 23, 30.
— Johanne († 1676) × Lauritz Andersen 24.
— Karen († 1765) × Jeppe Hansen Næs 328.
— Karen († 1766) × Hans Jørgensen Næs 327 f.
— Karen († 1806) × Niels Pedersen Buch, Næs 317.
— Kirsten × Lærer Jens Madsen Mand 435.
— Maren × Peder Pedersen, Næs 317.
— Maren, Emtekær (1741) 312.
— Maren († 1746) × Peder Hansen, Næs 326.
— Maren († 1814) × Ditlev Ditlevsen, Dybmose 379.
— Maren († 1875) × Gdr. Lars Peder Larsen 332.
— Maren († 1888) × Peder Nielsen, Næs 335 f.
Hansen, Rektor, Ribe (1769) 460.
— Alexander, Præst til Otterup 277 f.
— Anders (1658), Fæster, Næs 337.
— Anders, Gdr., Næs 330, 332.
— Anders, Selvejer, Nakke 305—08.
— Andreas, Lærer i Sønderby (1820) 35.
— Arndt, Student (1685) 69 f, 294 f.
— Bendix, Gdr., Kjærbølling, Rejsby S. 453, 460.
— Esben (1896), Gdr., Helnæs 208.
— Fr., cand. theol. 459.
— Gregers, Odense (1702) 267 f.
— Hans, Provst i Assens (1515) 10.
Hansen, Hans († 1788), Hjulmand, Næs 334 f.
— Hans, Degn, Søndersø († 1789) 118, 120—23.
— Hans († 1796), Fæster, Næs 338 f.
— Hans, Selvejer, Vejrup (1799) 305.
— Hans, Fæster, Næs († 1828) 333 f.
— Hans (1850) 7.
— Hans, Præst, Søby—Turup 407.
— Hans, Lærer, Turup 434, 436.
— Hans Karsten, Fæster, Næs 334.
— Hans Kristian Gemal (1932), Lærer, Helnæs 207.
— Hansine × Gdr. Simon J. Gormsen 416.
— Hendrik (1686) 146.
— Hieronymus, Hører, Ribe 454.
— Jakob, Snedker, Kerteminde 605.
— Jens, Gdr., Næsby 572, 573.
— Jens (i Rørene), († 1830), 552, 567, 586.
— Jens Jørgen, Gdr., Næs 323 f.
— Jens Nielsen, Sogneraadsfmd., Turup 438.
— Jeppe († 1789), Fæster, Næs 327 ff.
— Jeppe, Gdr., Næs 330, 332.
— Jesper, Raadmd., Odense 287.
— Jørgen, Præst t. Sønderby († 1590) 29.
— Jørgen, Fæster, Sandager († 1803) 338.
— Kamilla × Ejler Jensen, Næs 323.
— Karen Marie × Arbejdsmd. Andreas P. Radoor, Rørup 456.
— Klaus, Fæster, Næs 316.
— Maren Kirstine × Niels H. Storm, Næs 336.
— Morten, Gdr., Aasum 572—574.
— Mette Marie × Gdr. Rasmus Jørgen Jensen, Næs 331.
— Niels, Byfoged, Kerteminde 286, 593.
— Niels, Vester Vedsted 461.
— Ole, Næs 336.
— Oluf, Selvejer, Nakke (1671) 301.
— Oluf, Skoleholder, Lyngby 451.
— P., Adjunkt, Ribe 454.
— Peder, Præst, Sandager (1593) 315.
— Peder († 1746), Fæster, Næs 326 f.
— Peder, Biskop, Fyn 436, 600 f.
— Peder Marius, Lærer, Turup 436.
— Rasmus († 1903), Næs 336.
— Rasmus († 1775), Lærer, Turup 435.
— Stephen, Selvejer, Nakke (1727) 304.
Harboe, Ludvig, Biskop 599.

Hardenberg, Erik (1583) 192.
— Jacob (1523) 10.
— Otto (1340) 108.
Harendrup (Vends H.) 71, 113, 381.
Hartung, Anton, Regimentsfeltskær, Aarhus 60.
Hartvigsen, Orelund 445.
— Jørgen t. Skovsgaarde 402.
Hasle, Severin Clemens Sieckow, Lærer, Søby 415.
Hasmark (Norup S., Lunde H.) 169.
Haugaard (Vigslev S., Skovby H.) 265 f.
Heden (Sallinge H.) 113, 184.
— Lille (v. Odense) 516.
Hegle, Thomas, Borger og Bartskjær i Assens (1538) 6.
v. Heidersdorf, Reinvald, Lensmand 10, 22.
Heila, Nonne, Dalum (1366) 98, 101.
Heinrich, Daniel, Værkfører, Jonstrup 382.
Heldevad, Niels 592 f.
Heldt, Christian Hansen, Slotsgartner, Odense 215 f.
Hellerup (Vindinge H.) 113.
Helligkilder 657—664.
Helligkorskilde, Roskilde 662.
Helm Petersen, Forpagter, Næsbyhoved-Møllegd. 526, 573.
Helna de Hov, Nonne i Dalum (1347) 98, 108.
Helnæs (Baag H.) 9, 31, 34, 169, 172, 187—214, 228—30; Kort 187, 228 ff. — By 189. — Kirke 26, 29, 33, 196—201 (Ill.). — Kro 189 f. (Ill.). — Lærere 205—07. — Mølle 190. — Oldtidsminder 207—12 (Ill.). — Helnæsgaard 194 ff. (Ill.). — Helnæshus 190, 192 (Ill.). — Helnæsstenen 212 f. — Præster 201—04. — Præstegaard 203 (Ill.). — Skole 205 (Ill.). — Fyr 189 (Ill.).
Heltzen, Eugenius Sophus Ernst, Stiftsamtmand 575.
Hempel, Landmaaler, Assens 570 f, 572.
— Christian, Postmester, Faaborg 410.
— Christian Frederik († 1806), Præst 410.
— M. C., Redaktør 542, 550.
Hennerup, Forvalter, Dallund (1791) 125.
Henrichsen, Eggert (1551) 6.
— Niels (1551) 6.
Henrik, Greve af Holsten (1340) 108.
— Kræmmer, Borger i Odense (1270) 108.
Henriksdatter, Anne Catrine × Skrædder Niels Hansen Rask 354.
Henriksen, Helnæs Kro 214.
— Mads, Lærer, Turup 436.
— Rasmus, Næs (1831) 341.
Hentze, Gudmund, Kunstmaler 368.
Herbst, D. G., Klokkestøber (1786) 200.
Hesbjærg (Ubberud S., Odense H.) 184.
Heseler, Christine Louise × Kbmd. Fr. J. Radoor, Tønder 454.
Hesle (Vedtofte S., Baag H.) 486, 488.
— (Turup S., Baag H.) 259, 426, 486 — Kort 260, 485.
Hesletgaard (Turup S., Baag H.) 426.
Hessum (Skeby S., Lunde H.) 159.
Hestholm (Gamtofte S., Baag H.) 251, 256 (Kort).
Hetsch, Gustav Friederich, Arkitekt 367.
Hezlebieriigh (Næsbyhoved Sø) 526.
Hillerslev (Sallinge H.) 108, 112. — Kirke 396.
Hindsholm, Severin Hansen, Præst, Søby († 1641) 406, 408.
Hinze, Raadmd., Odense (1385) 102.
Hinzesdatter, Anna, Nonne, Dalum 100, 115.
Hirschfeldt, C. C. L., Professor, Kiel 74.
Hjadstrup (Lunde H.) 166.
Hjallese (Dalum S., Odense H.) 94, 112 f, 184. — Kirke 645.
Hjelmerup (Verninge S., Odense H.) 184.
Hjerl Hansen, Direktør 696.
Hjerup (Kerte S., Baag H.) 613, 618 — Kort 619.
Hjorslev (Otterup S., Lunde H.) 166.
Hjort, Anna Gregersdatter × Præst Jacob S. Fugl t. Sønderby (1696) 31.
— Conradt Madsen († 1777), Lærer, Søby 414 f.
— Jacob, Præst, Guldbjærg 264.
Hjorte (Tangerup S., Baag H.) 312, 638 (Kort), 639, 641.
Hjortholm (Køng S., Baag H.) 730, 736.
Hoffgaard, Kbmd., Odense 572—77.
Hofman Bang 80.
Hogenskild, Peder, Lensmand, Hagenskov (1453) 9.
Holck, Mogens († 1712), Oberst 402, 405.
Holbøll, Harald, General 453.
Holev (Marslev S., Bjærge H.) 50.
Holevad (Baag H.) 407, 425, 626—30 — Kort 628 f.
Hollufgaard (Fravde S., Aasum H.) 94, 131.

Holm, Slotsforvalter, Odense 220.
— Anders, Præst, Vigslev 265 f.
— Anders Christensen, Kapellan v. Frue K., Svendborg († 1669) 261.
— Christen Andersen, Præst, Vigslev († 1714) 261—66.
— Claus, Præst, Helnæs († 1860) 204.
— Frederik Christian, Præst, Svanninge 266.
— Gregorius Philip, Forvalter, Gyldensten 266.
— Niels Arctander, Præst, Lyø 266.
— Nielsine Elise × Præst P. V. Brown, Helnæs 204.
— Peder Madsen, Kerteminde 291.
— Vilh., Præst, Brændekilde 204.
— Wulf Godske, Præst, Ubberud 266.
Holme Kloster (Brahe-Trolleborg S., Sallinge H.) 93, 112.
Holmgaard (Helnæs S., Baag H.) 194.
Holsegaard (Brænderup S., Vends H.) 307.
Holst, Hans Troelsen, Præst, Lunde 277.
— Jacob Jacobsen, Kapellan, Helnæs 202.
— Jens Rasmussen, Lærer, Søby 414
— Jørgen, Boghandler, Kbhv. 593.
v. Holsten, Adolf Hans, Langesø 262.
— Fr. Chr. 80.
Holsøe, Frederik Nielsen, Præst, Sønderby 31 f., 35f., 46, 203.
Holte (Køng S., Baag H.) 730, 736.
Hornemann, Anna Helene (1731) 60.
— J. W., Botaniker 80.
Hosfeldt, Anna Cathrine († 1815), × Præst Fr. N. Holsøe 32.
Howardy, Gert, Præst, Helnæs 204.
Hoya, Johan af, Greve († 1535) 390, 418 f.
Huitfeldt, Arild, Rigskansler 64, 540.
— Erik Ottesen († 1537) 394.
— Hans Ottesen († 1537) 394,
Hundermark, Markus († 1573) 394.
Hunderup v. Odense 109, 113, 184.
Hunkebjærg (Turup S., Baag H.) 438
— Huse 426.
Hunæus, Herman Adolph (1744), Slotsgartner, Odense 216—19.
— Johan (1756), Slotsgartner, Odense 218 f.
Husraad 691—95.
Husum, Niels Hansen, Præst, Gelsted 292.
Hvalsø, Jakob, Præst, Sandager 338.
Hvenegaard, V., Forpagter 17.
Hverringe (Viby S., Bjærge H.) 151, 603.
Hvid, Chresten, Præst, Rørup (1566—94) 360.
Hvideklint (Helnæs S., Baag H.) 209.
Hvidsøhuse (Turup S., Baag H.) 426.
Hyldtoft, Henrik, Raadmd., Svendborg 451.
— Kirstine × Præst Gunder Thøgersen Wegerslev, Sønderby 31.
— Laurits Henriksen († 1786), Præst, Avernakø 451.
— Maren Henriksdt. × Kandestøber Peder Sørensen 451.
Hylleballe Lav (Allesø S., Lunde H.) 168.
Hytteballe, Lars, Hovbonde 52.
Høed (Flemløse S., Baag H.) 712 f. (Kort).
Høegh, Degn i Østrup 459.
Høegh-Guldberg, Ove, Statsminister 599.
Høg, Ove, Rentemester (1627) 178.
Høgh, Johan Frederik († 1856), Præst, Helnæs 203, 211.
Høier, Niels Hjardemaal, Præst, Helnæs 203 f.
Højbjærg (Ørsted S., Baag H.) 489ff., 493; Kort 490.
— (Køng S., Baag H.) 736.
Højby (Aasum H.) 113, 184.
Højgaard (Helnæs S., Baag H.) 194.
Højme (Sanderum S., Odense H.) 184.
Højrup (Køng S., Baag H.) 731, 736
— Kort 731.
Højsgaards Mark (Haarby S., Baag H.) 721.
Høyer, Andreas, Raadmd., Kerteminde (1721) 154.
— Christen, Fole 455, 461.
— Christiane († 1812) × Præst Anders Radoor 452.
— Else Kirstine × Magasinsopsynsmand Andreas Radoor Nielsen 461.
— H. C., Præst, Fole 452.
— Martha, Fole 452, 460.

Ibenow, Anna Maria († 1781) × Degn Poul S. Eriksen, Helnæs 206.
Ibsen, Hans, Kapellan, Helnæs († 1667) 201.
— Hans, Emtekær (1707) 306, 312.
— Niels, Gribsvad Kro († 1803) 378.
— Peder († 1760), Landsoldat, Næs 327 f.
Igangsgilde 53—56, 173.
Inddæmning 147—151.
Ingerslev, Ida Hedevig × Præst J. A. Fechtenburg 410.
Ingslev (Vends H.) 113.

Isaksen, Mouritz, Præst, Sønderby († 1695) 23, 30, 202.
Iversen, Karsten, Raadmd., Kerteminde (1630) 153, 288.

J

Jacobsdatter, Ane († 1888) × Jens Jensen, Næs 340.
— Karen († 1836), Næs 339 f.
Jacobsen, Eiler, Nordentoft 299.
— Hans, Fæster, Næs 316.
— Hans († 1834), Næs 339.
— Hans, Gdr., Villestofte 572 f.
— Jacob Christian (1847), Præst, Helnæs 204.
— Jens Børge († 1852), Degn, Helnæs 206.
— Hans († 1749), Præst, Søby-Turup 409.
— Lauritz, Biskop i Odense 67, 198.
— Niels, Præst, Sønderby († 1610) 21, 29.
— Peder, Nakke (1753) 301.
— Peder, Næs († 1834) 339.
Jacobæus, Amalie × Præst Sophus V. Ørsted, Sønderby 32.
— Mathias, Professor 261.
Jens, Skriver (1526) 190.
Jensdatter, Anna × Præst Mikkel J. Rørup, Tangerup 446.
— Gertrud († 1809) × Anders Larsen, Næs 322.
— Karen († 1873) × Peder Jørgensen, Næs 334.
— Kirsten × Verner Pedersen, Skovgaarde 400.
Jensen, Amund, Prior, Dalum (1457) 103 f.
— Christian, Gdr., Ejby (1914) 172.
— Christian, Gdr., Villestofte 573.
— Ejler, Gdr., Næs 323.
— Ejler, Gdr., Næs 340.
— Elias, Borgmester i Kerteminde (1643) 58, 286, 290.
— Eske, Gamborg (1685) 292 ff.
— Hans, Raadmd., Odense (1405) 102.
— Hans, Gmd., Søndersø (1803) 126.
— Jacob, Købmd., Sønderborg 206.
— Jens, Næs († 1855) 340.
— Jens Peder, Gdr., Næs († 1917) 340.
— Joh., Skomager, Nyk. F. 410.
— Johanne × Præst Oluf Chr. Th. Flagstad 410.
— Jørgen, Sønderby (1551) 6.
— Jørgen, Selvejer, Nakke 303.
— Jørgen, Præst, Allese 278.
— Karl, Gdr., Sønderby Bjærge (1927) 38.
Jensen, Laurits († 1777), Vintapper, Aalsbod 376.
— M. Chr., Propr., Blangstrupgaard, 426.
— Mathias, Kappendrup (1440) 109.
— Mikkel, Nakke (1746) 300.
— Nicolaus, Biskop i Odense (1355) 100, 107 f.
— Niels, Etterup (1743) 373.
— Niels, Nakke († 1802) 301.
— Niels, Underkorporal, Sønderby (1848) 7.
— Niels Ravn, Præst, Helnæs 204.
— Rasmus, Nakke (1821) 301.
— Rasmus, Gdr., Villestofte 572 f.
— Rasmus Jørgen, Gdr., Næs 331.
— Søren, Delefoged, Ronæs (1678) 142.
Jeppesen, Hans († 1827), Fæster, Næs 329 f.
Jerstrup (Grindløse S., Skam H.) 361.
Jesperdatter, Mette (1530) 98.
Jespersen, Frue, Carolinekildegaard 536, 672.
— Prokurator, Odense 580 f., 657, 662, 680 f.
— H. C., Propr. 683 f.
Johannes, Prior, Dalum (1272) 101.
Johansen, Kristian, Fæster, Næs 321.
— Laurids, Præst, Rørup (1513) 360.
— Mogens, Borger i Kerteminde (1643) 58.
— Nicolaus af Keldebæk (1340) 108.
Jordbrohuset (Kohavehuset) v. Næsbyhoved 515.
Jorløse (Salling H.) 113.
Juel, Anne × Erik Lykke 387.
— Hans Rudolph, Hverringe 597.
Juelsberg (Raskenberg), (Avnslev S., Vindinge H.) 356.
Jull, Hans, Middelfart (1684) 145.
Jure, Herman de, Lensmd., Næsbyhoved (1339) 108.
Jørgensdatter, Ane († 1777) × Vintapper Laurits Jensen 376.
— Gertrud († 1779) × Niels Hansen Rask 354.
— Karen × Steffen Jørgensen, Nakke 303.
— Karen × Degnen Henrik Folmer, Helnæs 198, 206.
— Maren × Stephen Hansen, Nakke 304.
— Mette × Præst Jørgen Hansen 29.
— Zina Theresia × Lærer Christian Radoor 459.
Jørgensen, Anders, Sønderby († 1851) 7.
— Anders, Husejer, Lumby 460.
— Anders, Gdr., Tarup 572 f.

Jørgensen, Ane Marie († 1927) × Jørgen Larsen, Næs 323.
— Bertel, Gamborg (1685) 296 f.
— Erik, Raadmd., Odense 287.
— Erik, Tiendeejer, Helnæs (1885) 200.
— Hans, Præst, Sønderby († 1587) 28, 29.
— Hans, Gamborg (1685) 296 f.
— Hans, Fæster, Næs († 1766) 326 ff.
— Hans, Fæster, Næs (1749) 338.
— Hans († 1846), Lærer, Søby 415.
— Hierre, Gamborg (1685) 296 f.
— Jacob, Borgmester, Faaborg 409.
— Jens, Gamborg (1685) 295 ff.
— Johanne × Degnen Chr. Pedersen, Søndersø 126.
— Jørgen, Nakke (1721) 300.
— Jørgen, Sogneraadsfmd., Rørup 370.
— Kristian, Fæster, Sandager 339.
— Lars († 1860), Fæster, Næs 335.
— Lars, Tiendeejer, Helnæs 200.
— Laurids (1684) 145 f.
— Morten, Helnæs 198, 206.
— Niels († 1660), Felbereder, Kerminde 291.
— Peder († 1599) 25.
— Peder (1850) 196.
— Peder († 1870), Fæster, Næs 334.
— Peder Jensen, Gdr., Hesle 323.
— Peter, Tiendeejer, Helnæs (1862) 200.
— P. (1921) 200.
— Peder, Hjorte (1748) 312.
— Rasmus, Gamborg (1685) 256 f.
— Rasmus Frederik, Næs († 1849) 323.
— Rasmus, Dreslette († 1850) 268.
— Steffen, Selvejer, Nakke (1671) 303.
— Urban, Urmager, Odense 460.

K

Kaadekilde (Vissenbjærg S., Odense H.) 184.
Kaals Mølle v. Assens 4.
Kaarup, Møller, Næsbyhoved 525, 554.
Kaas, Anders († 1599) 394.
— Anne († 1582) 394.
— Emmike († 1584), t. Gelskov 387, 396.
— Erik, t. Gelskov 390.
— Hans († 1600) 394.
— Jørgen Emmiksen 387—98.
— Mogens († 1584) 394.
— Mogens, Lensmand, St. Hans Kl. 181.
— Niels, Kansler 387.
Kallerup Mark 113.
Kallo, Præst, Sønderby (1349) 28.
Kalvehaven (Næsbyhoved) 556.
Kalør Aa 515.
Kamp, Christian August († 1813), Hollænderiforpagter 377 f.
Kanneworff, Mathias Jacob, Præst, Søndersø 118, 120, 123—25.
Karolinekilde, Mineralvandsfabrik, Odense 656.
Karstens, Jørgen, Præst, Haarslev 263.
Karstensdatter, Kirstine († 1828) × Hans Hansen, Næs 334.
Karup (Holevad S., Baag H.) 628 (Kort).
Kaslunde (Barløse S., Baag H.) 621 (Kort), 623 f., 626 f.
Katarina, Nonne, Dalum (1487) 100, 115.
Kattegyden (Næs, Sandager S., Baag H.) 315.
Kelstrup (Vissenbjærg S., Odense H.) 185.
Kerte (Baag H.) 12, 169, 613—20, 644; Kort 614 f., 619.
Kerteminde 57—63, 151—55, 285—91, 518, 591—605. — Kamperhoug 290. — Akcisebod 604. — Hindsholms Port 604. — Langegade 286, 288, 291, 596, 603. — Latinskole 290. — Strandgade 290. — Toldkammer 288 f. — Tornøes Hotel 286, 290. — Vestergade 290.
Kertinge (Kølstrup S., Bjærge H.) 49.
Kettels, Magasinskræmmer 384.
Kierkegaard, Jens Ivarsen, Lærer, Sønderby 35.
Kikkenborg v. Kerteminde 289.
Kildegaard (Helnæs S., Baag H.) 194.
Kildelav (Helnæs S., Baag H.) 169.
Kildgaard, Jesper, Kapellan, Svendborg 261 f.
Kingo, Thomas, Biskop 67, 262, 264, 409.
Kingstrup (Gelsted S., Odense H.) 184.
Kirkeby 184.
Kjeldsen, Jørgen, Præst, Føns (1630) 66.
Kjerte, Niels (1645) 287.
Kjær, Arkitekt 368.
— Aug., Forpagter 402.
Klarskov, Knud, Kapellan, Bogense 267.
Klaus, Greve af Holsten (1340) 108.
Klausdatter, Ane Marie († 1868) × Murer Hans Rasmussen, Næs 336.
— Birte († 1740) × Peder Pedersen, Næs 316 f.

Klausdatter, Kristiane × Grd. Jørgen Madsen, Næs 330 f.
Klingrestenen (Helnæs S., Baag H.) 208.
Klintebjærg (Skeby S., Lunde H.) 518.
Klinte-Grindløse (Skam H.) 125.
Klog, J. Chr., Præst, Rynkeby 596.
Kluset v. Næsbyhoved 512, 515, 556.
Knud, Kammermester (1308) 110.
Knudsdatter, Maren († 1895) × Gdr. Jørgen R. Bang, Næs 331.
Knudsen, Anders Lauridsen, Gmd., Rejsby 460.
— Ane, Næs 335.
— Christen, Gdr., Broby 572 f.
— Jeppe, Fæstebonde, Snestrup 666.
— Peder, Næs 334 f.
— Rasmus, Præst, Allese 565 f.
Knudstrup (Sanderum S., Odense H.) 184.
Kobbelhuset v. Frederiksgave 14 (Ill.).
Kobbelskov (Sønderby S., Baag H.) 5.
Kobberbøllegaarden (Fjelsted S.) 355.
Kock, Præst, Døstrup 453.
Kohaven v. Næsbyhoved 512.
Korch, Forpagter, Vejrupgd. 572 ff.
v. Korff, Elisabeth Johansdt. († 1655) × Torben G. Akeleye 371.
Krabbe, Erik, Biskop, Odense 101, 111.
— Gregers, Lensmd., Hindsgavl 66.
Krafse, Mogens, Biskop, Odense († 1474) 104, 390.
Krag, Erik 387.
— Knud, Præst, Søndersø 267.
— M. G., Præst, Gelsted 167, 170.
— Niels, Egeskov 356 f.
Krageholm (Flemløse S., Baag H.) 420.
Kragelund, Niels Chr., Præst, Helnæs 202.
— Peder, Degn, Grimstrup 202.
Kragemose (Grynborg, Sanderum S., Odense H.) 184.
Krengerup (Frederikslund), (Ørsted S., Baag H.) 491, 493; Kort 490.
Krieger, Overlandbygmester 215, 217
Kristensdatter, Anne × Niels Andersen, Næs 321.
Kristensen, Evald Tang, Folkemindesamler 53, 169.
Kristiansen, A. Kr., Taarup 53.
Kristoffersen, Niels, Karetmager, Næsby 541, 579.
Krog, Henrik Sørensen, Raadmd. og Tolder, Kerteminde 286, 290, 591 ff.
Kruckenburg, Præst, Løgumkloster.
Krummedige, Bege († 1496) × Henrik Barsebæk 390.
Kühlau, Mette × Christen Banner (1693) 21.
Kükelsom, Christian à, Birkeskriver, Wedellsborg (1678) 144.
Kærby (Asperup S., Vends H.) 165.
— Over, (Drigstrup S., Bjærge H.) 50 f.
Kærlingtofte (Turup S., Baag H.) 426.
Kærsgaard (Brænderup S., Vends H.) 283 f.
Kærum (Baag H.) 12, 235—39; Kort 236. — Kærumgaard 235, 237, 444
Kølstrup Kirke 394 f.
Køng (Baag H.) 12, 170, 725—36 (Kort 729, 733). — Mølle 727 f.
Körbitz, Christoffer, Rigsmarskal 148.

L

Lacoppidan, Cathrine Bolette × Christian Fr. Hempel, Præst, Søby-Turup 410.
— Hans Jacob († 1818), Lærer, Søby 415.
— Mogens Hansen, Præst, Søby-Turup 409.
Ladby (Kølstrup S., Bjærge H.) 49, 184.
Ladegaard (Orte S., Baag H.) 494 f., 498; Kort 495.
Lamose Mølle (Ørslev S., Vends H.) 312.
Landorf, Knud, Magister, Odense 337
Landorph, Broder, Assessor 299 f.
— Hans Brodersen 300.
Landsarkivet for Fyen 542.
Landt, Poul, Rektor, Kerteminde 153, 155.
Langaae, Rasmus, Gribsvad 376.
Lange, Ellen Pauline × Johan Fr. Høgh, Præst, Helnæs 203.
— Laurits Frants Salomon Joachim, Præst, Helnæs 204.
Langeland, Hans Iversen, Præst, Helnæs 201.
Langesø (Vigslev S., Skovby H.) 366.
Langkilde, F. C. († 1890), Jægermester, Frederiksgave 37, 40, 46.
Langsted (Verninge S., Odense H.) 159.
Langøre (Helnæs S., Baag H.) 187, 188 (Ill.).
Larsdatter, Dorthea († 1856) × Degn Jens B. Jacobsen, Helnæs 206.
Larsen, Anders († 1813), Fæster, Næs 322.
— Anders, Gaardfæster, Næs 323.
— Christian, Lærer, Sønderby 35.

Larsen, J., Gmd., Vedby (1791) 125.
— Jørgen, Fæster, Næs 323.
— Jørgen Peder, Gdr., Næs 318, 323.
— Lars Peder († 1844), Gdr., Næs 330, 332.
— Lars Peder, Gdr., Næs 332.
— Peder († 1914), Gdr., Næs 332.
Lassen, Jens, Landsdommer 183—85.
Lassenius, Johannes 262.
Lauridsdatter, Abele, Nonne, Dalum 98.
Laurits, Bødker, Birkende 287.
Lauritzen (Lauridsen, Lauritsen), Hans, Gamborg (1685) 292 ff.
— Hans, Byfoged, Kerteminde 593.
— Jesper, Provst, Brænderup 67, 69, 292.
— Niels, Kapellan, Helnæs (1634) 202.
— Peder († 1823), Birkedommer 306 f.
— Peder, Fæster, Næs 325.
— Zone, Provst i Vends H. 64 ff.
Laursdt., Mette (1717) × Søren Laursen, Nakke 302.
Laursen, Peder, Emtekær (1753) 312.
— Søren, Selvejer, Nakke (1708) 302.
Lehn Petersen, K., kgl. Bygningsinspektør 94.
Lehrmann, Mikael 301.
Leisner, Adolph Leonard, Lærer, Sønderby 35.
Lennow, Søren Johansen († 1563), t. Hundslev Skovgd. 394 f.
Lente, Christian, Stiftamtmand 155.
Leth, Fr. J., Kammerraad, Aaløkkegaard 525.
— Jacob, Borgmester, Odense 393.
v. Lewetzow, Margrethe († 1744) × Frantz Joachim v. Dewitz 19.
Lilletoft (Gamtofte S., Baag H.) 251 (Kort).
Lillelund, Ellen Kirstine × Chr. E. Wederkinck, Præst, Helnæs 202.
Lillemose (Turup S., Baag H.) 426.
Lime, Hans Madsen, Præst, Middelfart 68 f, 295.
Lind, S., Degn, Vigerslev 125.
Lindberg, Herredsfoged, Assens 46.
Lindemaehuse (Ubberud S., Odense H.) 184.
Lindenow, Hilleborg Handsdt. († 1602) × Emmike Kaas 387.
Lindhovedgaard (Helnæs S., Baag H.) 194.
Lindmann, Jacob 299.
Litle, Niels Hamundsen, Husbygd. 315.
Livhøj (Sønderby S., Baag H.) 37.
Lof, Jfr., Ribe 454.
Lorentzen, Ane Katrine × Anders Larsen, Næs 323.
Lose, E. V., Præst 168.
Ludvigsdt., Anna Margrethe × Degnen Hans L. Rørup i Sønderby 34.
Ludvigsen, Berthel, Præst, Assens 409.
Luja, Mønsterskriver, Ribe 460.
Lumby (Lunde H.) 113, 165, 184, 569.
Lumby, Slægt 358.
Lund, Byfoged, Ribe 461.
— A., Kunstmaler 430.
— Edel Margrethe, Kbhv. 300.
— Elise Maud († 1758) × Anders P. Radoor, Præst 451.
— Kirstine Elisabeth, Rejsby 455.
— Frode, Lærer, Turup 436.
— Jakob Madsen, Kapellan, Helnæs 202.
— Niels Madsen, Lærer, Turup 435 f.
— N. P., Præst, Ølstrup 451.
— P, Lærer, Stillebæk 436.
— Seraf Kristian, Lærer, Søby 415.
— Søren, Kunstmaler 200.
Lundager (Gamtofte S., Baag H.) 251, 254, 418; Kort 255. — Mark 10.
Lunde Herred 277—81.
Lunde, Hans Nielsen, Bondefører († 1535) 10.
— Hans Pedersen, Degn, Helnæs 206.
Lundegaard (Sønderby S., Baag H.) 18.
Lundsgaard (Revninge S., Bjærge H.) 151, 603.
Lunghøj (Loddehøj), (Turup S., Baag H.) 438, 441 (Ill.).
Lutre, Henrik de, Kannik, Lybæk 111.
Lyder, Bernhard, Skibsskriver († 1710) 63.
Lykke, Johannes, Provst, Odense 110.
— Peder, Lensmand, Hagenskov 9.
— Peder Nielsen (1339) 108.
Lyndelse, Nørre (Odense H.) 113.
Lysholtgaard (Søllested S., Baag H.) 481 f., 484; Kort 481.
Lystgilde 173.
Lütken, Major, Kerteminde 596.
Løber, O., Odense 678.
Løgismose (Haarby S., Baag H.) 444, 719, 724 (Kort).

M

Maagilde 172.
Maaløe, Præst, 43, 45.
Maden (Helnæs S., Baag H.) 188 f.

Madsdatter, Karen × Ditlev Monrad, Præst 23 f., 30.
— Maren × Hans Karsten Hansen, Næs 334.
Madsen, A. P., Arkæolog 209, 422.
— E., Lærerinde i Sønderby 35.
— Hans, Hjorte (1796) 309—11.
— Jacob, Biskop, Odense 4, 21, 28, 64 f., 94 f., 298, 360 f., 400, 406 ff., 425 f., 430 f., 435, 645 f.
— Jacob, Borgmester, Christianshavn 299.
— Johan, Tolder, Kerteminde 147 f.
— Jørgen, Udby Mølle (1686) 146.
— Jørgen, Gdr., Næs 330 f.
— Kirsten × Peder Knudsen, Næs 335.
— Niels († 1848) 196.
— Rasmus, Rytter († 1756) 351 f.
— Tønne, Borgmester, Nyborg 409.
Madskabet (Favrskov, Kerte S., Baag H.) 646.
Maghensen, Jep, Provst, Odense 103.
Magtenbølle (Vissenbjærg S., Odense H.) 163.
Mal, Olaf, Rørup (1513) 360.
Mand, Jens Madsen, Lærer, Turup 435.
Mansa, Gartner 74.
Marcussen, Johan, Snedker, Kallehavehus 380.
Margrethe, dansk Dronning 9, 468.
Marslev (Bjærge H.) 49, 53, 113, 184.
Marsvin, Ellen, Lensmand, Dalum 178, 181.
— Johan Esbernsen, Borger, Odense 108.
— Jørgen, Hesletgd. 426.
— Jørgen (1576) 94, 112.
— Peter (1405) 102.
Marsvinsfangst 166.
Martin, Møller (1741) 13.
Martofte (Stubberup S., Bjærge H.) 49, 51 f., 113.
Mathiesen, Johannes (1393) 109.
— Per, Dalum (1440) 109.
Mathiesen, Theodor D. F., Præst, Søby-Turup 410.
Matthias (1345), Præst, Søby 407.
v. Mehren, Frederikke († 1854) × Præst Oluf Chr. Th. Flagstad 410.
Meinert, Læge 265.
Meinstorf, Elne 394.
Mejer, Peder, Skoleholder, Skalbjærg 266.
Mejlby (Kærum S., Baag H.) 235 f., 256; Kort 237.
Mellemballe (Vedtofte S., Baag H.) 485 f.
Merchel, Johan Adam, Borgmester, Kerteminde 154.
Mesinge (Bjærge H.) 53. — Kirke 404.
Meyer, Henrik Albert Georg, Præst, Sønderby 33.
— Peder, Landstingshører, Odense 263.
Michelsen, Knud (1551) 6.
Middelfart 166.
Midskov (Mesinge S., Bjærge H.) 53 288.
Mikkelsen, Hans, Biskop, Odense 65 f., 181, 198, 409.
— Jep, Gamborg (1685) 293—97.
Mincke, Arent Johan Wilhelm, Branddirektør, Roskilde 599.
— Johann Wilhelm, Apoteker, Kerteminde 598 f.
Minendal (Tangerup S., Baag H.) 639 (Kort).
Mogensen, Esbern († 1543) 392.
— Jens, Raadmd., Odense 287.
— Peter († 1545) 392.
Mohr, Præst, Rejsby 452.
Moiesen, Lauritz Hansen, Kerteminde 290.
Molbech, Chr., Forfatter 75—81, 552, 558.
Monrad, Ditlev, Sognepræst, Sønderby 23 f., 26—30, 409.
— Elisabeth × Mouritz Isaksen, Præst 30.
Mortensen, Anders, Selvejer, Nakke 298, 301.
— Hans, Gdr., Ejby 172.
— Jørgen, Gdr., Helnæs 196, 198.
— Knud, Haare (1680) 144 f.
— Knud, Gamborg (1685) 296 f.
— Laurs, Nykøbing 287.
— Mads, Nakke (1802) 301.
— Peter, Degn, Søndersø 117.
— Simon, Fæster (1800) 18.
Moseby (Falster) 75.
Mosegaard (Helnæs S., Baag H.) 194.
Mouritsdatter, Bodil Irene × Gunder Th. Wegerslew, Præst, Sønderby 31.
— Sille × Niels H. Ravn, Præst, Sønderby 30.
Mouritsen, Isak, Foged i Baag H. 30.
Muhle, Christian, Hollænderiforpagter 376.
Mule, Hans († 1669), Assessor 342.
— Jens, Borgmester, Odense 103, 109.
— Jens, Dr. med. 539 f.
Mullerød (Dreslette S., Baag H.) 241 f., 245 f.; Kort 243.
Munk, Kirstine × Christian IV 181.
— Palle t. Østrup 394.
Munkebo (Bjærge H.) 113, 518.
Musæus, Dr., Fysikus (1738) 61.
Mygind, Jørgen, Præst, Dreslette 202.

Mygind (Holevad S., Baag H.) 628, (Kort), 629.
Mygindlund Huse (Turup S., Baag H.) 426.
Mühlenpfordt, Hans Jørgen Henrik, Dr. med., Kerteminde 596—98.
Mühlertz, A. F. 80.
Müller, Christian Rudolph, Biskop, Fyn 264.
— Hans, Haveinspektør, Odense 220
— Johan, Haveinspektør, Odense 220.
Myllerup (Barløse S., Baag H.) 623, 626 f.; Kort 621.
Mylting, Iver Hansen, Præst i Magleby (1536) 99.
Münster, Frederik, Dr. 80.
Mælkegilde 689.
Mølledams Moseskov (Sønderby S., Baag H.) 5.
Mølleknappe Lav (Kerte S., Baag H.) 169.
Møller, Forvalter, Østrupgd. 459.
— Claus, Frederiksgave Mølle 32.
— Dankvart, Forvalter, Erholm (1772) 365, 369.
— Gertrud († 1830) × Fr. N. Holsøe, Præst, Sønderby 32.
— Hans, Degn, Søndersø 117.
— Louise Margrethe × Præst Th. D. F. Mathiesen 410.
— Rasmus, Degn, Dalum (1721) 152, 154.
— Sophie Marie († 1877) × Præst Christian Radoor 453.
Møllergave (Sønderby S., Baag H.) 42.
Mønter 342—50 (Ill. 343 f., 346).
Mørch, Lars, Student (1731) 60.
Mørk, Mads, Præst, Lumby 277.

N

Nakke (Tangerup S., Baag H.) 298—308, 635 f., 638 (Kort), 641.
Nakkegd. (Tangerup S., Baag H.) 299—301, 635 f.
Nascou, Byfoged, Toldinspektør, Kerteminde 597.
Nederlagsdalen (Søby S., Baag H.) 419.
Nellemann, Forvalter, Wedellsborg 310.
Nellemose (Dreslette S., Baag H.) 245.
— (Haarby S., Baag H.) 718 ff., 724 (Kort), 725.
Neumann, Provstinde, Gørding 452.
— Caroline, Gørding 461.
— J. Fr. J., Provst 455, 461.
— Sophie Hedvig Johansdt. × Præst H. C. Høyer 452.
Nicolai, Kammermester 108, 110.
Nicolajsen, Marcus, Snedker, Kallehavehus, Erholm (1772) 365.
Nicolaus, Prior, Dalum (1378) 99, 101 f., 111.
Niels, Præst paa Helnæs (1573) 191.
Nielsdatter, Anna Margrethe × Præst Mikkel J. Rørup 446.
— Clara Charlotte × Anders Chr. Andersen, Bærholm 456.
— Ingerd, Abbedisse, Dalum (1440) 98.
— Karen × Jens Pedersen, Nakke 301.
— Kirstine × Væver Andr. Fr. Radoor 455.
— Maren († 1833) × Degnen Hans P. Lunde, Helnæs 206.
— Margrethe, Nonne, Dalum (1365) 98.
— Mette (1756) × Søren Laursen, Nakke 302.
— Mette († 1762) × Rytteren Rasmus Madsen 352 f.
Nielsen, Frk., Lærerinde, Søby 416.
— Konsulinde, Klintebjærg 657.
— Agnes, Lærerinde, Helnæs 207.
— Andreas Radoor, Magasinsopsynsmand, Nordby, Samsø 461.
— Ane Katrine × Ole Hansen, Næs 336.
— Carl, Komponist 358.
— Christen, Møller, Kerteminde 603, 605.
— Christian Jørgen, Præst, Sønderby 32 f.
— Christopher, Nakke (1664) 298.
— Dorthea, Lærerinde, Helnæs 207.
— H. C. (1920) 200.
— Hans, Præst, Dalum (1494) 105.
— Hans, Raadmd., Kerteminde 291.
— Hans, Nakke 301.
— Hans, Malermester, Gelsted 380.
— Hans, Lærer, Turup 436.
— Jacob, Præst, Helnæs 201.
— Jens, Fisker, Næs 319.
— Jens, Selvejer, Blangstrup 445.
— Jep, Prior, St. Hans Kl., Odense 103.
— Jørgen, Præst, Gamborg († 1697) 67—71, 292—97.
— K. (1920) 200.
— Karl, Næs († 1894) 341.
— Knud, Selvejer, Nakke 298, 301, 303.
— Knud, Gamborg (1685) 296 f.
— Kristine × Ejler Jensen, Næs 340.
— L., Kirkeejer, Helnæs 200.
— Maren, Lærerinde, Turup 437.
— Niels, Emtekær (1818) 306, 309.
— Niels, Gdr., Næsby 572 f.
— N. P., Smedemester, Aalsbo 367.

Nielsen, Peder, Borgmester i Kerteminde (1705) 62.
— Peder († 1855), Fæster, Næs 335.
— Peder, Fæster, Næs 316.
— Poul til Gerskov (1405) 102.
— Poul, Kapellan, Helnæs (1634) 202.
— Rasmus, Gdr., Villestofte 573.
Nislev (Otterup S., Lunde H.) 166.
Nislevgaard (Otterup S., Lunde H.) 444.
Nissen, Anders Carl, Degn, Helnæs 206.
— Bendix, Præst, Svindinge (1602) 29.
— Nicoline Abel Christine Benedicte f. Outzen × Kbmd. Fr. J. Radoor 454.
Nold, Christian 262.
Norby, Bent t. Lindskov († 1565) 388, 396 f. (Ill. 397).
— Henrik t. Skovgaarde († 1594) 400, 402, 407 f.
— Laurids Pedersen t. Skovgaarde 400.
— Magdalene t. Skovgaarde († 1601) 402.
— Maren × Christian Tordsøn 400, 402.
— Oluf Lauridsen t. Skovgaarde 400, 418.
— Oluf t. Skovgaarde (1601) 402.
— Peder t. Urup († 1595) 400.
— Peder Lauridsen t. Urup 6, 400.
Nordby (Kærum S., Baag H.) 235, 239; Kort 237.
Nordskov (Stubberup S., Bjærge H.) 52.
Norup (Lunde H.) 166.
Nybogaard (Søllested S., Baag H.) 480 (Kort), 482.
Nyborg 10, 104, 107, 418. — Kirke 395 f. — Latinskole 118, 444 f.
Nybølle (Sallinge H.) 108.
Nyeborg, P. S., Præst, Gamborg 167.
Nyefæstegaard (Kerte S., Baag H.) 620.
Nyendahl, Conrad, Feltskær i Kerteminde 59 ff.
Nyerup, Rasmus, Professor 80, 358.
Nygaard (Helnæs S., Baag H.) 194.
Nygaard, Jakob Hansen († 1847), Fæster, Næs 339.
Nymark (Haarslev S., Skovby H.) 185.
Nyrup (Ørsted S., Baag H.) 489 f., 493.
Næraa, Nørre (Skam H.) 173.
— Sønder (Aasum H.) 113.
Næs, Hans († 1795), Bygmester 317f.
Næs (Sandager S., Baag H.) 159, 172, 314—41, 630, 632, 634; Ill. 341, Kort 630.
Næsby (Næsbyhoved-Broby S., Odense H.) 517, 534, 538, 571, 677. — Møllegaard 534, 553.
Næsbyhoved Broby (Odense H.) 571.
Næsbyhovedgaard 580, 656.
Næsbyhoved Møllegaard 554, 656.
— Slot 514, 533, 556, 557 (Ill.). — Slotsbanke 517, 520, 523 (Kort), 527, 556, 586. — Vandmølle 522, 540, 552—55, 570 f., 576, 581. — Sø 509—87 (Kort 513, 519, 533).
Nør, Anders (1442) 109.
Nørreby (Klinte S., Skam H.) 113.
Nørregaard (Dreslette S., Baag H.) 241.
Nørrenberg, Hus 184.

O

Odense 418, 518, 526, 530, 534, 571, 584, 656. — Aa 510, 533. — Amtstuegaarden 348. — Borgerlige Jægerkorps 674. — Borgervæbningens Musikkorps 674. — broderlige Fiskerselskab 542—51 (Vaaben 543). — Dragonregimentets Musikkorps 674. — Elende Gilde 104 f. — Fjord 510 f., 532. — Folkemuseum 549. — Graabrødre Hospital 653. — Graabrødre Kirke 366 f., 388, 393 f. — Graabrødre Kloster 538. — Guds Legems Gilde 345. — St. Hans Kirke 391 f. — St. Hans Kloster (Odensegaard) 103, 108, 177, 179 ff., 538, 556, 571. — Havnebassiner 512, 585 f. — Horsetorv 109. — Hospital 445. — Kanal 520—26 (Ill. 521). — Klædefabrik 382—86. — St. Knuds Kirke 176, 390 f., 419. — St. Knuds Kloster 93, 96, 104, 108, 176, 183, 345, 526, 552. — Magistrat 385 f., 418. — Møntergaarden 345 f. — Mønterstræde 345, 347 (Ill.). — Nonnebakken 93. — Nonnebjerg 518, 533. — Nørregade 103, 109. — Nørreport 515. — Odensegaard 538 f., 571; jfr. St. Hans Kloster. — Pjente Mølle 552. — Slot 656, 664, 671. — Slotshave 215—20. — Sortebrødre Kloster 105. — Stiftsmuseum 211, 439, 555. — Vor Frue Kirke 392 f. — Vor Frue Kloster 71.
Olav, Prior, Dalum (1441) 103.
Olaf Elevsen (1340) 108.
Oldeland, Hans (1645) 287 f.
Oldermandsgilde 170—72.
Olesen, Kirstine Freedtoft, Læreriinde, Turup 437.

Olsen, Hans, Gdr., Villestofte 573.
— Hans, Stenhugger (1891) 42.
— Knud, Præst, Gamborg (1564) 64.
— Rasmus, Fæster, Næs (1611) 316.
Olufsen, Peder, Odense 287.
Omløbere 686 f.
Orelund (Sandager S., Baag H.) 630 (Kort), 633.
Orte (Baag H.) 493—98, (Kort 494, 497).
Ostermann, Mad. 455.
Otte, Fr., Kancelliraad († 1766) 13.
— Margrethe Dorothea († 1767) × Niels Ryberg 15.
Otto, Provst, Odense (1487) 104.
— Christian Gottlob, Fabrikant 382—86.
— Gottlieb Benjamin, Odense († 1783) 382—85.
— Johan Heinrich, Dugmager 382.
— Wilhelm († 1805), Fabrikant 382—86.
Outzen, Christian, Husfoged 452 f.
— H., Jfr., Løgumkloster 452.
— H., Birkedommer, Faaregd. 452.
— M. × Birkefoged H. Outzen, Faaregd. 453.
— Marie Elisabeth († 1844) × Præst Hans Radoor 452.
Overby's Lav (Helnæs S., Baag H.) 169.

P

Paamadt (Næsbyhoved Sø) 527.
Paarup (Odense H.) 108, 571. — Kirke 653. — Præstekald 573.
Paaske, Johannes Ovesen, Biskop, Odense 107.
Padesø (Haarslev S., Skovby H.) 185.
Pagh, Peder, Biskop, Odense 106, 110 f., 388, 391.
Paludan-Müller 80.
— Jens, Præst, Kerteminde 600.
Pandehøjen (Kerte S., Baag H.) 646.
Pans, Robert, Munkerud (1405) 102.
Peder, Møller, Næsbyhoved 538.
Pedersdatter, Abel × Præst Severin Hansen, Hindsholm 406, 408.
— Ane Katrine († 1864) × Karl Nielsen, Næs 341.
— Else († 1794) × Jeppe Hansen, Næs 329.
— Gjertrud († 1889) × Peder Andreasen Radoor 455.
— Karen († 1827) × Jakob Hansen, Næs 339.
— Maren († 1708) × Kandestøber Peder Sørensen 451.
Pedersen, A., Lærerinde, Turup 437.
— Anders, Fæster, Næs 326.
Pedersen, Anders Jørgen, Murer, Næs 341.
— Ane Kirstine († 1896) × Gdr. Peder Larsen, Næs 332.
— Christen, Orelund 420.
— Christian, Degn, Søndersø 126 f.
— Claus, Barløse 445.
— Erik, Præst, Gamborg 64 ff.
— Hans, Gamborg (1685) 293 f., 296 f.
— Hans, Gmd., Saltofte (1770) 36 f., 46.
— Hans Jensen, Næs († 1864) 334.
— Hjerre, Fæster, Næs 325.
— Jacob, Gdr., Næsby 572, 573.
— Jens 173.
— Jens (1680) 144.
— Jens, Nakke (1754) 301.
— Jens, Orelund 316, 321.
— Jens, Gdr., Ebberup 323.
— Jens, Lærer, Søby 415.
— Jost, Gdmd., Søndersø (1784) 122
— Jørgen, Hjorte (1796) 309—11.
— Jørgen († 1847), Fæster, Næs 322 f.
— Jørgen, Gdr., Sønderby (1896) 37.
— Lars, Fæster, Næs 326.
— Lars, Martofte 49, 51.
— Laurids (1679) 144.
— Maren Kirstine († 1894) × Jens Peder Jensen, Næs 340.
— Morten, Gdr., Vrangsbæk 572 f.
— Niels, Løgismose (1405) 102.
— Niels, Præst, Sanderum (1464) 104.
— Niels, Degn, Søndersø 117.
— P., Lærer og Organist, Sønderby 35, 268.
— Peder († 1748), Fæster, Næs 316f.
— Simon (1840), Helnæs 209.
— Thor, Gmd., Helnæs (1841) 211.
— Verner t. Skovgaarde 400.
Pejrupgaard (Orte S., Baag H.) 495 f., 498.
Petersen, Elias, Kaals Mølle 445.
— Niels Mathias, Sprogforsker 358, 530.
— P., Klokkestøber (1802) 26.
— Ulf, Prior, Dalum 103, 109.
— W., Bygningsinspektør 363.
Philip, Georg, Camerer, Haderslev 454.
Plessen, Eleonora Hedvig × Greve Chr. Rantzau 433.
Plous, Gertrudt (1551) 6.
Plum, Frederik, Biskop, Odense 80, 415, 667.
Podebusk, Valdemar, Biskop, Odense 99, 107.
Pogwisch, Henning, Landsdommer 28, 316, 320.

Pollmann, Anna Kirstine Geertsdt. († 1710) × Præst Poul J. Bang, Søby-Turup 409.
Pontoppidan, Slægt 358.
— D. B., Student 454.
— Erik, Biskop 556.
Potter, Hans Jacob, Præst, Helnæs 204.
Portehøj (Sønderby S., Baag H.) 5, 36 f. (Ill. 36). — Portehøjgaard 18.
Pouel Møller (1605) 4.
Poulsen, Jørgen, Degn, Vissenbjærg (1721) 153.
— Jørgen, Raadmd., Assens 409.
— Otte, Raadmd., Kerteminde 286, 290.
— Poul, Enkefrue, Næsby 572 f.
— Rasmus, Gdr., Snestrup 572—77, 580, 656.
— Villum († 1631), Præst, Sønderby 29.
Prahl, Peder, Præst, Vedsted 454.
Preusz, G. 550.
Primon, C. F. 557.
Puge Mølle (Barløse S., Baag H.) 621, 622 (Kort), 623, 626. — Mølleaa 425.
Pølsegilde 689 ff.

Q

Quedens, Harboe, Kbmd., Ribe 452.
Quitzow, Christen, Sandager 398.
— Didbern, Provst, Odense 392.
— Henning († 1602) 398.
— Hilleborg × Morits Emmiksen 361.
— Jost († 1603) 398.

R

Raahavegd. (Holevad S., Baag H.) 628 (Kort).
Rabøllegaard (Holevad S., Baag H.) 628 (Kort).
Rachel × Samuel de Lime 554.
Radby (Ubberud S., Odense H.) 159.
Radoor, Slægt 450—61.
— Anders Pedersen, Præst, Rejsby 450 ff.
— Andreas Ditlev 452.
— Andreas Frederik, Væver, Rørup 455.
— Andreas Peder († 1727), Arbmd., Rørup 456.
— Andræa × Hans Villartsen i Haved, Rejsby S. 452, 461.
— Ane Jacobine × Chr. Rasmussen, Gdr., Vedbæk 460.
— Carl Chr. Fr., Snedkersvend 459.
— Cathrine Marie × Skoleholder Oluf Hansen 451.
Radoor, Charlotte Amalie × Mølleejer Johan Balthasar Stehr 454.
— Christian, Præst, Føns 453.
— Christian, Lærer, Hjorslev 459.
— Christiane × Gmd. Anders Lauridsen Knudsen, Rejsby 452, 460.
— Christiana Hanna × Kbmd. Harboe Quedens, Ribe 452.
— Elisabeth Maria († 1819), Brøns 452, 460.
— Frederich Julius, Kbmd., Tønder 454.
— Hans, Præst, Brøns 452.
— Jens Andreasen 459.
— Jens Peder Marius Theodor, Kommunelærer, Kbhv. 459.
— Kirstine († 1907) × Træskomd. Peder P. Barløse, Vissenbjærg 456.
— Maren Elisabeth 459.
— Maren Fr. Kathr. († 1916) × Husejer Anders Jørgensen, Lumby 460.
— Martha × Niels Hansen, Vester Vedsted 461.
— Peder († 1832), Degn, Rørup 452, 455, 459.
— Peder Andreasen, Rørup († 1891) 455 f.
— Sophie Hedvig († 1824) × Gdr. Bendix Hansen, Kjærbølling 453, 460.
— Sophie Nicoline 454.
Rafn Jens Hansen († 1747), Degn, Helnæs 205.
Rahr, Ribe 460.
Ramus, C., Biskop, Odense 5, 21, 33f, 117, 205, 413.
— Jacob, Biskop, Odense 206.
— Joachim Frederik, Ingeniør (1726) 149.
Randulfsen, Otte, Odense (1347) 108.
Rantzau, Greve, Brahesborg (1810) 436.
— Breide (1612) 11.
— Carl Adolf, Greve 333.
— Christian, Brahesborg 327 f, 402, 433.
— Erhard, Greve 402.
— Fr., Baron, Krengerup 415.
— Johan 418, 420, 645.
Raphane, Henneke (1405) 102.
Rasch, Sophia × Hans Brodersen Landorph 300.
Rask, Slægt 351—58.
— Claus, Politimester († 1705) 356 f.
— Gertrud × Hans Egede 355.
— Hans Hansen, Villestofte 353, 355.
— Hans Jensen, Kjærby (1688) 355.
— Henrik, Fjeldsted (1696) 355.
— Lorentz Eriksen, Korporal, Vævlinge (1733) 355.

Rask, Mads († 1712), Forpagter 356 f.
— Mads Hansen, Vigslev (1746) 356.
— Niels Hansen, Skrædder, Brændekilde († 1810) 352 ff.
— Rasmus Hansen, Soldat (1705), Indslev 355.
— Rasmus Kristian, Sprogforsker 351, 354f., 358.
Rasmussen Berthe († 1801) × Skrædder Niels Hansen Rask 354.
— Birte Marie († 1923) × Rasmus Hansen, Næs 336.
— Chr. († 1890), Gdr., Vedbæk 460.
— Hans, Lærer i Sønderby 33, 35.
— Hans, Selvejer, Nakke (1706) 303 f.
— Hans, Dreslette († 1864) 268.
— Hans, Murer, Næs († 1873) 336.
— Hans Christian, Skrædder, Paarup († 1776) 352 f.
— Jens, Haare Mosegd., 331.
— Jørgen, Skoleholder, Gelsted 371 f.
— Jørgen, Stubberup 287.
— Mads, Gamborg (1685) 296 f.
— Mads, Landinspektør († 1830) 378 f.
— Martin Carl, Præst, Helnæs 204.
— Mathias, Feltskær 351, 353.
— Mikkel, Gamborg 296.
— Mikkel, Gartner, Erholm 380.
— Niels, Middelfart (1685), Fuldmægtig 69 f., 292 f.
— Niels, Fæster, Næs 316.
— Niels, Blytækker, Fønsskov 380.
— Niels, Gdr., Næsby 572—77, 579.
— Niels, Gdr., Næsby Møllegd. 549.
— Ole, Gamborg (1685) 296 f.
— Peder, Kapellan, Helnæs (1666) 202.
— Peter, Præst × Drejø 25, 31.
— Rasmus, Gdr., Paarup 573.
— Rasmus, Gdr., Villestofte 572 f.
— Rasmus, Gdr., Næsby Mark 572 f.
— Søren, Stegsted (1756) 353.
— Søren († 1813), Landmaaler 379.
— Theodor Ludvig Marcus, Præst, Sønderby 33, 35.
Rathlou, Sivert 301, 305f.
Ravensberg, Claus Eriksen († 1541) 361.
— Inger Clausdt. († 1599) × Anders Pedersen Galt 361 f.
Ravn, Johanne Dorothea × Mogens H. Lacoppidan, Præst, Søby-Turup 409.
— Niels Hansen, Præst, Sønderby 30.
Ravnebjærg (Sanderum S., Odense H.) 184.
Regensdorff, Elisabeth × Præst Claus Holm, Helnæs 204.
Rehmeyer, Skovfoged 47.
Reiffenstein, Joh. Mart., Klokkestøber, Kbhv. 433.
Reimer, Christine, Forfatterinde 170.
Render (Brylle S., Odense H.) 184.
— Hede 184.
Revel, Sofie Jensdt. × Jep Abildgaard 47.
Reventlow, Ida Clarelia × Joachim Diderik v. Dewitz 19.
Reynikesen, Rikard 538.
— Robert 538.
Rieffestahl, Carl Frederik, Præst 456.
— Hans Balthasarsen, Apoteker, Nyborg 456.
— Maren Bjørn × Niels Christensen, Søgaard, Holte 456.
Ringe (Gudme H.) 113.
Ringsted, Charlotte Georgine × Præst Chr.J. Nielsen, Sønderby 33.
Richardt, Anna Kirstine × Degnen Rasmus Møller, Dalum 152.
Rinkeby, Johs. Henrik, Prior, Dalum 102, 109, 111.
Risbrigh, Thomas Brodersen, Raadmand, Odense 287 f.
Rise (Ærø) 109.
Risum, Andreas, Kirurg, Kerteminde 59 ff.
Rodsten, Markus t. Lundsgd. 593.
Roed, Lars, Præst, Seden 120.
— Ovidia × Degnen Nicolai Clausen, Søndersø 120.
— Rasmus, Degn, Søndersø 117 f.
Roerskilde (Roerslev S.) 661.
Romøe, A. M. 454.
Ronæs, Præst, Helnæs (1919) 200, 204.
Rosen, D., Kammerfrøken 680 f.
Rosenberg, Georg, Stadsbygmester (1775) 13.
— Jens Tønnesen († 1696), Præst, Søby-Turup 409.
Rosendal (Turup S., Baag H.) 426.
Rosenkrantz, Christine, Lensbaronesse 17.
— Dorthe Bendiktsdt. × Peder Norby t. Urup 400.
— Holger („den lærde"), Lensmd., Dalum 65, 177—81.
— Holger, Baron 194.
— Jacob, Lensmand, Hagenskov (1612) 11.
— Sofie × Sten Brahe 177.
Rosensparre, Anne Jensdt († 1555) × Axel Urne 398.
Rosenørn, Poul, Kammerherre, Ulriksholm 383, 598.
Rostgaard, Frederik, Gehejmearkivar 387.
Rotermand, Jurgen, sv. Løjtnant (1658) 132.

Rottfeldt, Jens, Høvedsmand paa Hagenskov 10.
Rothe, Eigil, Konservator 478.
Rothkirch, Kirsten × Jørgen Hartvigsen 402, 406.
Rud, Madam 59.
— Birte Knudsdt. (†1572) × Axel Urne 398.
— Christian, Væbner (1470) 104.
— Corfits, Lensmd., Hindsgavl (1619) 65.
— Knud; Lensmand, Odensegaard 539.
— Knud Eriksen, Sandholt 367.
Ruebieriigh (Næsbyhoved Sø) 526 f.
Rugaard (Vævlinge S., Skovby H.) 268.
Runge, Anna J., Lærerinde, Helnæs 207.
— Carsten Pedersen, Lærer, Helnæs 207, 212 f., 415.
— Gertrud Charlotte, Lærerinde, Helnæs 207.
— H. P., Bogaarden, Helnæs 214.
— Jacob Chr. Markus Ulrik, Lærer, Helnæs 207.
— Niels, Smedemester, Løgumkloster 207.
— Peter Jacobsen, Lærer, Søby 415.
Ryberg, I. C., Etatsraad († 1832) 15, 195.
— Niels, Konferensraad († 1804) 5, 12—15, 21, 25, 28, 46, 189, 195, 200, 203, 206.
Rødegaard (Kølstrup S., Bjærge H.) 598.
Røgle (Vejlby S., Vends H.) 113.
Rønnemosegaard (Søllested S., Baag H.) 481 f., 484.
Rønnow, Claus (1439) 345.
— Karl, Biskop, Odense (1487) 104.
— Knud Knudsen, Borgmester, Kerteminde 594.
Rørmosegaard (Helnæs S., Baag H.) 194.
— (Tangerup S., Baag H.) 634.
Rørup (Vends H.) 380.
— Kirke 359—81, 395.
Rørup, Hans Lauritzen († 1749), Degn i Sønderby 34.
— Mikkel Jakobsen († 1721), Præst, Tangerup 446 f.
Røverskoven (Vissenbjærg S.) 161, 162 f. (Kort).

S

Sab, Ulf (1272) 101.
Sadelmager, Christoffer Nielsen († 1658), Præst, Søby-Turup 409.
Saltofte (Kærum S., Baag H.) 235, 237; Kort 237.
St. Hans Landsogn (Odense H.) 571.
St. Hedvigsordenen 186.
St. Knuds Sten (Vissenbjærg S., Odense H.) 163.
St. Regisse Kilde (Svendborg Amt) 658.
Sandager (Baag H.) 12, 165 f., 172, 425, 630—34 (Kort 631, 633). — Skole 333.
Sandberg, Maren Henriksdt. × Peder Lauridsen, Norby 400.
Sanderum (Odense H.) 104, 109, 112 f., 159, 184. — Kirke 185.
Sanderumgaard (Davinge S., Aasum H.) 73, 82. — Have 73—91 (Ill. 77 f., 80, 90).
Sandvad (Sandager S., Baag H.) 337.
Sarup (Haarby S., Baag H.) 717 f., 720, 723 (Kort), 724. — Mølle 718.
Satterup, Præst, Ribe 454.
Schaldemose, Christian, Hønneruplund 410.
— Mathias Christian, Præst, Søby-Turup 410.
— Niels, Præst, Søby-Turup 410.
Scharffenberg, Major, Kerteminde 152.
Scheffer, Elsebe × Politimester Claus Rask 356 f.
Schermer, Berthold 101.
Schjerbeck 549.
Schmidt, Kaptajn, Kerteminde 152.
— Anna Marie, Holmgaard 460.
— S., Lærerinde, Sønderby 35.
Schmith, Elisabeth († 1811) × Forpagter Chr. A. Kamp 377 f.
Schousboe, P. 80.
Schule, Fabrikant 384.
Schult, Anna Cathrine × Niels Banner (1667) 21.
— Didrik, Christiansdal (1681) 185.
— Frederikke Christiane × Admiral Gabel 185.
Schultz, Johan Anton, Gribsvad Kro († 1730) 376.
Schytte, Kirstine Christensdt. × Præst Hans Knudsen Alsing 407 f.
Schøller, Christian, Margaard (1768) 117.
— Gustav Grüner, Margaard (1781) 118, 121, 124.
Schönemann, Distriktskirurg, Nyborg 597.
Schöthz, Peder Chr., Kerteminde (1721) 59, 153 f.
Schøtz, Rasmus, Blytækker, Vissenbjærg Kro (1772) 365.
Sechmann, Baltzer, Borgmester, København (1675) 148.
Seden (Aasum H.) 559.

Sehested, Chr., Stiftamtmand, Odense 60 f., 148 ff., 602.
— Jens Steen (1671) 214.
— Sten Maltesen (1601) 367.
Seidelin, Frue, Odense 459.
— Præst, Køng 14.
Seidewitz, C. C. 80.
Seidler, Degn, Søndersø († 1792) 123 f.
— Marie Margretha × Christian Seidler, Søndersø 125.
Selmer, Elisabeth × Præst Niels Schaldemose 410.
Sibbern, F. C., Professor 80.
Simon († 1186), Biskop, Odense, 94, 106.
Simonsdatter, Anna × Præst Severin H. Hindsholm, Søby-Turup 408.
Simonsen, Sognefoged, Helnæs 209.
— Andreas, Ridefoged, Haderslev Amt 373.
— Ane, Lærerinde, Helnæs 207.
— Hans, Kapellan, Drejø (1618) 29, 201.
— Hans, Amtmand († 1768) 362 f., 365 f., 368 f., 373, 381.
— Peder, Fæster, Næs 320.
— Simon, Gerichtsverwalter 373.
— Vedel, se Vedel Simonsen.
Sjodgaard (Gamtofte S., Baag H.) 251 (Kort).
Skaarup (Dreslette S., Baag H.) 241 f., 244 ff.; Kort 243.
Skallebølle (Vissenbjærg S., Odense H.) 163.
Skamby (Skam H.) 113.
Skeel, Albert (1627) 181.
— Anna, Nonne, Dalum 98.
Skibhusene (Odense) 518.
Skibsmaen v. Biskorup (Seden S.) 518.
Skierbæk (Minendal), (Tangerup S., Baag H.) 298, 637.
Skinkel, Helvig († 1600) 394.
— Helvig (1602—77) × Ivar Vind 182 f.
— Hennik (1433) 111.
— Hilleborg († 1494) × Knud Henriksen Gyldenstjerne 391.
— Kirsten († 1572) × Bent Norby 396.
— Laurids, Hesletgd. 426.
— Lydike, Egeskov (1405) 102.
Skovbjerg (Søby S., Baag H.) 400.
Skovenborg, Halvgaard 184.
Skovgaard, Margrethe († 1615) 391.
Skovgaarde (Søby S., Baag H.) 247 f., 399—403, 407, 422, 424, 443 ff.; Kort 247. — Huse 399.
Skovhøjene 184.
Skovlod (Sandager S., Baag H.) 335.
Skovsbo (Rynkeby S., Bjærge H.) 603.
Skovsby (Vissenbjærg S., Odense H.) 159, 185.
Skovsgaarde (Haarslev S., Skovby H.) 185. — Kro 696.
Skrinshave (Køng S., Baag H.) 730, 736.
Skriver, Jørgen Nielsen, Borgmester, Odense 393.
Skræp, Henrik, Skrædder, Odense (1534) 99.
— P. Pedersen, Turup 426.
Skræppenborg (Brylle S., Odense H.) 184.
Skydebjerg (Baag H.) 608—12 (Kort 609, 611). — Kirke 373, 379. — Mølle 609 f.
Skytte, Jens Jørgensen, Præst, Norup 278.
Slusebroen v. Stavisaaen 547, 570, 578.
Smaabjerghuse (Turup S., Baag H.) 426.
Smalsted, Helvig Hartvigsd. × Anders Ebbesen Ulfeldt 105.
Smerup (Holevad S., Baag H.) 628 (Kort). — Stampemølle 629.
Smid, Henrik, Læge, Malmø 592.
Smidth, Jens Hansen, Præst, Moseby 75, 85 (Ill.).
Snave (Dreslette S., Baag H.) 241 ff., 246; Kort 240.
Snestrup (Paarup S., Baag H.) 571. — Skole 124, 380.
Sodalis, Andreas, Generalofficial (1378) 99.
Sommersholm (Dreslette S., Baag H.) 242, 245; Kort 243.
Speck, Henne (1378) 99.
Spinderhuset v. Frederiksgave 14.
Spleth, Lyder († 1713) 372 f.
Staaby (Nørre-Broby S., Sallinge H.) 113.
Stack, Oberst (1721) 152—55.
Stadvaad 515.
Stangenette, Hans († 1598) 393.
Stapel, Casper Philip, Slotsgartner, Odense 220.
— Ludvig Niels Christoffer, Slotsgartner, Odense 220.
Stavisaa 511, 514—17, 520, 540 f., 556, 570, 578 f., 586 f.
Stavisbro 516 (Ill.)
Stavnsbaand 141—46.
Stavrelund (Espe S., Sallinge H.) 113.
Stednavne 156—164.
Steen, Andreas, Murermester, Fjellebro (1772) 365.
Steenbach, Jægermester, Aaløkkegd. 526, 580 f.

Steenløse, Niels Nielsen, Præst, Gamborg 66.
Steensdatter, Anna × Præst Ivar Hansen Mylting, Magleby 99, 115.
Steensen, Barbara Kirstine († 1755) × Oberst Mogens Holck 402 f., 405 ff., 409, 413 f.
— Erik († 1701), Amtmand 402, 405 f.
Steffensdt., Karen, Nakke (1721) 303 f.
Steffensen, Jørgen, Landsoldat (1718) 303.
Steglebjerg (Haarslev S., Skovby H.) 185.
Stegstedkilden (Paarup S., Odense H.) 657.
Stehr, Johan Balthasar, Mølleejer, Tønder 454.
Stenbækgaard (Helnæs S., Baag H.) 194.
Stenløse (Odense H.) 108 f., 113, 159. — Kilde 661. — Kirke 395.
Stephensdt., Kirsten × Hans Andersen, Nakke 304.
Sterck, Torben 108.
Stichler 545.
Stichmann, Johan, Møntmester 348.
Stige (Lumby S., Lunde H.) 518, 569.
Stieglitz-Brockdorff, Baron, Schelenborg 597.
Stodderkonge 174.
Storch, Frederik Ludvig, Præst, Sønderby 32.
Storm, Hans, Lærer, Turup 436 f.
— Lars Jørgensen, Gdr., Helnæs 208.
— Lars Nielsen, Gdr., Helnæs 203.
— Niels Hansen, Næs 336.
— Niels Larsen, Gmd., Helnæs 198.
Strandby (Haarby S., Baag H.) 717—20, 722 (Kort), 723 f.
Strandlyst (Sønderby S., Baag H.) 18.
Strangesen, Ebbe, Lensmand, Hagenskov 9.
Strassborg, Fæstegaard (Haarslev S., Skovby H.) 185.
Struck, Hans, Præst, Marslev 262.
Strærup (Dreslette S., Baag H.) 241—44, 246; Kort 243.
— Skovhaver (Haarby S., Baag H.) 725.
Strøm, Restauratør 545.
Stub, Ambrosius, Digter 358.
Stubberup (Bjærge H.) 51 f.
— (Sandager S., Baag H.) 631 (Kort), 632, 634.
Stuegaard (Barløse S., Baag H.) 626; Kort 621.
Stuffby 111.
Stærmose (Brylle S., Odense H.) 184.
Sunstorp, Margrethe, Nonne, Dalum (1352) 98, 101, 108.
Svale, Maren († 1598) × Søren Johansen Lennow 394 f.
— Verner, Brahesborg 6, 418.
Svanninge Kirke 396.
Svendborg, St. Nicolai Kirke 389.
Svendsen, Niels, Lensmand, Hagenskov (1409) 9.
Svendstrup (Stenløse S., Odense H.) 184.
Svinning, Peder, Raadmd. i Kerteminde (1643) 58.
Svinø (Gamborg S., Vends H.) 72.
Særslev Mark (Særslev S., Skovby H.) 380.
Søby (Baag H.) 247—49, 399—425; Kort 249, 398, 423. — Hospital 406 f. — Kirke 403—06 (Ill. 404 f.) — Kirkegaard 419, 646. — Lærere 413—16. — Oldtidsminder 421—25. — Præster 407—11. — Skole 413 f. (Ill.), 416. — — Sø (Søby S., Baag H.) 399.
Søby, Kirke- (Søby S., Baag H.) 247 f., 399 f., 401 (Ill.), 407, 422, 425; Kort 247.
Søby, Nørre, Kirke 398.
Søby, Sø- (Søby S., Baag H.) 247 f., 399, 422, 425; Kort 248.
Søby-Turup Kommune 399.
Søeborg, K., Forligskommissær, Odense 577.
Søgaard (Sønderby S., Baag H.) 18.
Søholm (Køng S., Baag H.) 725 f., 734.
Søllested, Jørgen Hansen, Kapellan, Helnæs 202.
Søllested (Baag H.) 12, 159, 480—84 (Kort 480, 483). — Kirke 28.
Sømosen v. Næsbyhoved 514.
Sønderballe Lav (Allese S., Lunde H.) 168.
Sønderby (Baag H.) 3—48, 231—34; Kort 232 f. — Bjerge 4, 40. — Hospital 5 f. — Kirke 18—28, (Ill. 19 f., 22), 198. — Kirkegaard 26 f., (Ill.) — Lærere 33—35. — Mosemark 4. — Oldtidsminder 35—42. — Pastorat 199. — Præster 28—33. — Præstegaard 32 (Ill.) — Skole 34 (Ill.). — Sø 4 (Ill.), 5, 40.
Søndergaarde (Rørup S., Vends H.) 360 ff., 371.
Søndermarken, København 89 (Ill.).
Sønderse (Skovby H.) 165. — Kirke 462—78. — Kro 696. — Skole 117—27.
Sørensdt., Anne × Anders Hansen, Nakke 308.

Sørensdt., Mette († 1768) × Skrædder H. C. Rasmussen, Paarup 353.
Sørensen, Christoffer, Bærholm 456.
— David Jacob, Stadsmusikant, Odense 674.
— Hans, Præst, Kerteminde (1687) 61.
— Hansine, Frue, Vejle 686.
— Jørgen, Landmaaler, Dybmose 379.
— L., Parcellist, Endeslev Præstemark 424.
— Laurs, Selvejer, Nakke (1683) 302.
— M., Lærerinde, Turup 437.
— Marie × Murer Anders J. Pedersen, Næs 341.
— Niels, Selvejer, Nakke (1756) 302.
— Peder († 1746), Kandestøber, Svendborg 450 f.
— Søren Peter, Lærer, Søby 415, 425.
Sørensen-Allesø, R. Chr. 168.

T

Taarup (Lunde H.) 165, 184.
— (Skydebjærg S., Baag H.) 608.
— Strand v. Kerteminde 147—51.
Tangerup (Baag H.) 12, 102, 312, 634—41 (Kort 640 f.). — Kirke 381. — Præstegd. 635.
Tarupgaard (Paarup S., Odense H.) 571, 573, 580, 584.
Tecklenburg, Greve († 1535) 390, 418 f.
Teglskov (Sønderby S., Baag H.) 5.
Teisen, Propr., Annasholm 572—74.
Tellerup (Ørslev S., Vends H.) 312.
Termansen, Niels, Konservator 366.
Terpager, Peder, Præst, Sandager 334.
Tietgen, Carl Fred., Finansmand 358
Thim, Albert Jørgensen, Kapellan, Helnæs (1639) 202.
Thomasen, Mads, Murermester, Kerteminde 604.
Thomasen, S., Taarupgaard (1791) 125.
Thomsen, Chr., Gdr. 167.
Thorsen, Berthel, Præst, Ørsted 409.
Thorup, Degn, Hasmark 460.
Thott, Tage (1627) 179.
Thrane, Degn, Hjorslev 459.
— Frederikke Kathrine († 1832) × Skolelærer Christian Radoor 459.
Thune, Frue, Næsby 572 f.
— Hans, Gdr., Næsby 548.
Tidemand, Anne × Christen Maltesen Viffert 396.
— Henrik († 1568) 396.
— Ingeborg († 1583) 396.
Tidemand, Inger Jørgensdt. († 1577 × Emmike Kaas 387, 398.
— Jørgen, t. Hageløs († 1571) 396.
— Marqvor († 1582) 396.
Tinhuus, Anne Lauritzdt. × Frands Brockenhuus 396.
Tjærebytning 689.
Tjæregilde 173 f.
Tobo (Brylle S., Odense H.) 184.
Toffte 111.
Toftegaard (Helnæs S., Baag H.) 184.
Tokkelhøj (Sønderby S., Baag H.) 37
Tolderlund (v. Næsbyhoved) 518, 526, 539.
Tolderlundsvej, Næsbyhoved 514 f., 518, 524.
Tommerup (Odense H.) 113, 184.
Topgaard (Orte S., Baag H.) 495 (Ill.), 498.
Toppen (Helnæs S., Baag H.) 188.
Torslund (Næsbyhoved Sø) 527, 530 ff., (531 Ill.), 546, 556, 569 ff., 583 f., 678.
Torup (Sandager S., Baag H.) 631 (Kort), 632, 634.
Torø (Kærum S., Baag H.) 237.
Torøe, Jep, Fæster, Næs 326.
Tostrup (Lunde H.) 165.
Trashuse (Turup S., Baag H.) 426.
Traundorff, Fabrikant, Hvidkilde 384.
Trelle Mose (Søby S., Baag H.) 403.
Trellerup (Munkebo S., Bjærge H.) 288.
Trellerupgd. (Munkebo S., Bjærge H.) 288.
Treschow, Frederik Vilhelm, Brahesborg 432.
Treven, Bertram († 1688), Tolder, Kerteminde 594.
— Nicolai Bertramsen, Præst, Sønderby († 1743) 31.
Trolle, Anna × Erik Bilde 282 ff.
— Anne 593.
— Gustav, Ærkebiskop 419.
— Harald, Møller, Kunstmaler 555, 558, 572—77, 580.
— Jørgen, Møller, Næsbyhoved 545.
Trolledal, Fæstegd. (Haarslev S., Skovby H.) 185.
Trundkærs Bakke (Helnæs S., Baag H.) 188.
Trøstrup-Korup (Odense H.) 571.
Tudehorn 170.
Turup (Baag H.) 12, 256—60, 407, 425—45 (Ill. 427 ff.), Kort 257 f., 440. — Kirke 428, 430 (Ill.), 432 ff. (Ill.). — Landboforhold 439—45. — Lærere 435—37. — Mose 438. — Mølle 257, 426 (Ill.), 445. — Oldtidsminder 437 ff. — Skole 434—37 (Ill. 435).

Tüchsen, Præst, Skærbæk 460.
Tylle (Søby S., Baag H.) 247. — Kro 400, 402 (Ill.), 424.
Tyllegaarde (Søby S., Baag H.) 399.
Tønstedt, Henrik, Ingeniør, Major (1726) 149.

U

Ubberud (Odense H.) 109, 113.
Udby (Vends H.) 381. — Kirke 28, 66, 381.
Uglebjerg (Søby S., Baag H.) 400.
— (Vedtofte S., Baag H.) 485. — Mølle 489.
Ulfeldt, Anders Clausen, Prior, Dalum (1475) 104.
— Anders Ebbesen, Provisor, Dalum († 1498) 105.
— Claus Andersen, Prior, Dalum (1467) 104.
— Corfitz, Rigshofm. 10.
— Erland, Prior, Dalum (1487) 104 f.
— Helvig Hartvigsdt. († 1601) × Sten Bille 394.
— Jacob († 1593), Lensmand, Dalum 95, 105, 176 f., 181, 387.
— Jacob, Lensmand paa Hagenskov (1606) 4, 10, 65, 181.
— Niels Andersen, Diakon, Odense († 1406) 390.
Ullebølle Kirke 366.
Ullerslev (Vindinge H.) 113.
Ulriksholm (Kølstrup S., Bjærge H.) 130, 149, 177.
Ulskovgaard (Orte S., Baag H.) 494 (Kort), 495, 498.
Ulvemosehule (Sønderby S., Baag H.) 40.
Ulvemoseskov (Sønderby S., Baag H.) 5.
Ungersbjærg (Dreslette S., Baag H.) 243.
Urne, Axel t. Søgaard († 1577) 398.
— Hans († 1504), Provst, Odense 393.
— Jørgen, Lensmand, Hagenskov (1497) 9.
Utke, Landinspektør, Brolykke 597.

V

Wagenner, Johs., Slotsgartner, Jægersborg 217.
Valdemar III, dansk Konge 46.
— IV, dansk Konge 512, 552.
Walkendorf, Hans, Lensmand, Hagenskov (1495) 9.
— Hans († 1545), Provst, Roskilde 391.
— Henning († 1416) 393.
Walkendorf, Johan, Prior, Dalum (1518) 105 f.
Vang, Jens Arnold, Præst, Søby-Turup 411.
Vantinge (Sallinge H.) 113.
Vasen v. Næsbyhoved 515.
Wedel, Claus Johansen, Præst, Munkebo 147.
— L. M., Forf. 659, 662.
— Peter, Fiskeriforpagter (1726) 147, 150.
Vedel Simonsen, L. S., Historiker, Elvedgaard 16, 41 f., 45, 80, 89, 168, 171, 348, 418 ff., 538, 553, 557 f., 568, 659.
Wedellsborg, Grevskab 141—46, 298 — 313, 338, 372, 381.
Wedell-Wedellsborg, Bendt, Lensgreve († 1922) 47.
— C. G., Greve († 1759) 373.
— Carl, Greve († 1882) 17.
— Hannibal, Greve († 1708) 267 f., 306.
— Hannibal Vilhelm, Greve († 1828) 307.
— Wilhelm Frederik, Greve († 1706) 71, 142, 267 f., 299, 301, 307, 312, 381.
— Wilhelmine Frederikke 268.
Wederkinck, Christopher Espensen, Præst, Sønderby († 1790) 31, 201 f.
— Mads (1784), Præst, Helnæs 203.
— Peder, Degn, Sønderby († 1820) 34 f.
Vedtofte (Baag H.) 12, 159, 259, 485 —89 (Kort 486 f.).
Wegerslew, Gunder Thøgersen, Præst, Sønderby († 1740) 31.
Vejlby (Vends H.) 113, 165. — Torp 113.
Vejle, Kristen Ostersen, Raadmd., Roskilde 593.
Wendelbo, Hans, Bager, Kerteminde 604 f.
Wensin, Ditlev v. d. (1336) 9.
Venstermand, Sofie († 1588) 396.
Werligh, Madame 661, 676.
Werlighske Selskab 661.
Wermester, Johs. 98.
Verninge (Odense H.) 113, 159, 184.
Wested, Martinus, Lærer, Søby 415.
v. Westen, Mathias, Kbmd., Kerteminde 594.
Viborg, Hans Knudsen, Assessor 299.
Wibroe, Christian († 1814), Degn, Helnæs 206.
Widorph, Mathies, Skoleholder 117.
Wiedevelt, Johs., Billedhugger 15.
Viffert, Christen Maltesen, t. Møllerup († 1592) 396.
Viggelsø (Østrup S., Lunde H.) 113.

Vigslev (Skovby H.) 171, 189.
Viholm (Næsbyhoved Sø) 518 ff., (Ill. 529), 532, 571, 583, 678.
Wilder, Margrethe × Præst Chrf. E. Wederkinch, Helnæs 202.
Villartsen, Hans, Haved i Rejsby S. 452, 461.
Villestofte (Paarup S., Odense H.) 571.
Villumsen, Hans, Generalproviantmester 316, 325.
Wilms, Johannes Heinrich (1929), Præst, Helnæs 204.
Wimmer, L., Runeforsker 42.
Vind, Ivar, Lensmand, Dalum († 1658) 181 ff.
Wind, Brøns 455.
— Mad., Brøns 452, 461.
— Grethe, Brøns 461.
— Hanna, Brøns 460.
— Mette 460.
Windtz, Anne Kirstine × Assessor Broder Landorph 299.
— Nicolai (1697) 299.
Vingal, Johannes, Skytte (1810) 5 f.
Winther, Peder Jensen, Præst, Ørslev 292.
v. d. Wisch, Anna × Oberstløjtnant Dankwart 268.
Vissenbjærg (Odense H.) 113, 161 ff., 184. — Kro 696.
Vistorp (Søby S., Baag H.) 256, 425, 480 (Kort).
— Lille (Søllested S., Baag H.) 480 (Kort), 481 f.
Vittenberg (Hus) 184.
Vognberg, Niels (1645), Kerteminde 287, 594.
Vognsen, Esber 107.
Vogt, Toldkasserer, Odense 203.
— Elisabeth × Præst Laurits Bang, Helnæs 203.
Voigt, Slotsforvalter, Frederiksberg 219.
— Ulrik Adolph, Slotsgartner, Odense (1770) 219.
Voldbro (Gamtofte S., Baag H.) 250, 255 (Kort).
Volderslev (Stenløse S., Odense H.) 184.
Voldtofte (Flemløse S., Baag H.) 184, 708 f., 712 f. (Kort 709).
Wonsfleth, Ditlev († 1441) 394.
— Valdemar († 1435) 394.
Worm, Amdie, Orgelbygger, Aarhus 366, 369.
Worsaae, J. J. A., Arkæolog 211.
Vosemose (Sanderum S., Odense H.) 184.
Vrebotthe (Næsbyhoved Sø) 526.
Vullegilde 689.
Wunde, Johan, Solingen, Vaabensmed 291.
Vævlinge (Skovby H.) 159, 170. — Kirke 177.
Vøjstrup (Nørre-Broby S., Sallinge H.) 113.

Z

Zeuthen, Arkivtegner (1860) 208, 213.
Zigeunere 688 f.
Zytphen-Adeler, H. F. C., Baron 186.

Ø

Øjehuse (Turup S., Baag H.) 426.
Øjet Sø (Turup S., Baag H.) 426, 438 f.
Øksnebjærg (Søby S., Baag H.) 399, 416 f. (Ill.), 418. — Mølle 400. — Gaard (Søby S., Baag H.) 402. — Hals (Søby S., Baag H.) 419. — Store (Søby S., Baag H.) 400, 417 (Ill.).
Ølsted (Sønder Broby S., Sallinge H.) 113.
Ørbæk (Dreslette S., Baag H.) 242, 243 (Kort), 245.
Ørelykkegaard (Kerte S., Baag H.) 620.
Ørreslev (Søndersø S., Skovby H.) 113, 184.
Ørsbjærg (Kerte S., Baag H.) 616 f., 618 (Kort), 619.
— Skovhuse (Kerte S., Baag H.) 616.
Ørslev (Vends H.) 645.
Ørsted (Baag H.) 12, 159, 498—93 (Kort 491 f.). — Kirke 28.
Ørsted, Sophus Vilhelm, Præst, Sønderby 32.
Østerballe Lav (Allese S., Lunde H.) 168.
Østergaard (Munkebo S., Bjærge H.) 288.
Østerbygaard (Holevad S., Baag H.) 628 (Kort), 629.
Østermand, Ribe 452.
Østrup (Lunde H.) 165 f.
Østrup, Elisabeth Marie († 1829) × Degnen Peder Radoor 455.
— P. Rasmus, Odense (1791) 125.
— Ras. Frederiksen († 1785), Præst, Vigslev 455.
Østrupgaard (Hostrup S., Sallinge H.) 444.

INDHOLDSFORTEGNELSE

TIL HISTORISK SAMFUNDS AARBØGER, 5. BIND

Side

Folketingsmand *J. C. A. Carlsen-Skiødt:* Nogle historiske Optegnelser om Sønderby Sogn 3

Højskolelærer *Aug. F. Schmidt:* Lidt om Landsbyforhold i Bjærge Herred 49

Politimester *V. Woll:* Bidrag til Kertemindes Kulturhistorie 57

Førstelærer *N. Mortensen:* Præstehistorier fra Gamborg 64

Havearkitekt *Johs. Tholle:* Den romantiske Have ved Sanderumgaard 73

Sognepræst *A. R. Idum:* Dalum Klosters Historie indtil 1536 92

Førstelærer *N. M. Elling:* Degneliv i gamle Dage 116

Bibliotekar *Chr. Behrend:* Bogenses Brand 1575 128

Lektor *Hans H. Fussing:* Svenskerne i Dalum 1658 130

Landsarkivar *Hans Knudsen:* Tidligt Stavnsbaand paa Grevskabet Wedellsborg 141

Politimester *V. Woll:* Et Inddæmnings-Projekt fra 1726. (Taarup Strand ved Kerteminde) 147

Samme: „Militær-Gewalt" i Kerteminde 1721 152

Proprietær *Fr. Hjort:* Kan den historiske Viden om vore Stednavnes Oprindelse have praktisk Betydning for Landmændene? 156

Højskolelærer *Aug. F. Schmidt:* Fra den gamle nordvestfynske Landsby 165

Cand. theol. *Johannes Berg:* Dalum Kloster. Et Bidrag til dets Historie efter Reformationen 175

Folketingsmand *J. C. A. Carlsen-Skiødt:* Nogle historiske Oplysninger om Helnæs Sogn 187

Havearkitekt *Johs. Tholle:* Odense Slotshave og dens Gartnere. Nogle supplerende Oplysninger 215

Postbud *P. Jensen:* Bidrag til Baag Herreds Historie ... 221, 479, 607, 706

Læge *Henry Lauridsen:* Hr. Christen Andersen Holm, Sognepræst i Vigerslev og Vevlinge 261

Landsarkivar *Hans Knudsen:* Brudevielsen 1762 i Vævlinge Kirke 267

Pastor emeritus *Erh. Qvistgaard:* Vedtægter om Begravelser udi Lunde Herred 277

Samme: Fundats for den af Anna Trolle, sal. Erich Bildes till Kiersgaard i 1712 oprettede Skole i Brenderop Bye 282

Politimester *V. Woll:* Taksering af Ejendommene i Kerteminde 1645 .. 285

Samme: Kerteminde under Svenskekrigen 289

Side
Lærer *J. Hasseriis:* En Provsteretssag fra Gamborg 292
Landsarkivar *Hans Knudsen:* Ejendomsbønder under Grevskabet Wedellsborg 298
Gaardejer *Rasmus Jørgen Jensen:* Nogle Oplysninger om Sandager Næs og dets Beboere 314
Museumsinspektør *Georg Galster:* Sagnet om Oluf Bagers Mønt 342
Proprietær *Fr. Rasmussen:* Professor Rasmus Chr. Rasks Forfædre.. 351
Chauffør *J. V. Sørensen:* Rørup Kirke 359
Radiotelegrafist *N. G. Lange:* Den første Klædefabrik i Odense..... 382
Lektor *Hans H. Fussing:* Fyenske Antiquiteter 1606 387
Folketingsmand *J. C. A. Carlsen-Skiødt:* Nogle historiske Oplysninger om Søby-Turup Sogne i Baag Herred 399
Gaardejer *Rasmus Jørgen Jensen:* Mindestenene ved Brende Mølle... 447
Proprietær *Fr. Hjort:* Lidt om Slægten Radoor..... 450
Konservator *Egmont Lind:* Kalkmalerier i Søndersø Kirke..... 462
Fhv. Højskoleforstander *Kr. Tårup:* Træk af Næsbyhoved søs historie 509
Politimester *V. Woll:* Om Borgerskabets Læsning i det 17. Aarhundrede 591
Samme: Fra vore Oldeforældres Tid. Træk af Livet i Kerteminde ved forrige Aarhundred-Skifte (1. Et Blad af Kerteminde Medicinalhistorie. 2. Da den evangelisk-kristelige Salmebog indførtes. 3. Ildebranden i 1797 og dens Efterspil) 596
Landsarkivar *Hans Knudsen:* En Gave til Landsarkivet for Fyen 606
Proprietær *Fr. Hjort:* Mindesmærket om Kampene i Fauerskov under Grevefejden 1534—35 642
Sognepræst *A. R. Idum:* Slaget paa Faurskov Banker 645
Fhv. Højskoleforstander *Kr. Tårup:* Carolinekilde og Carolinekildefesterne 653
Højskolelærer *Aug. F. Schmidt:* Fra Ejby Sogn. Af Hansine Sørensens Optegnelser..... 686
Forfatterinde *Christine Reimer:* Den gamle Kro 696
Meddelelser til Medlemmerne 133, 270, 501, 648, 737
Regnskabsoversigt 138, 273, 503, 650, 740
Medlemsliste..... 742
Tillæg til Medlemslisten 135, 269, 499, 647
Register 759

Samfundets Publikationer.

Historisk Samfunds Aarbøger,

Aargangene 1913, 1914, 1916 og 1917 er udsolgt.

Rene og velholdte Eksemplarer af disse Aargange købes af Samfundet for 3 Kr. pr. Hæfte. Tilbud bedes rettet til Sekretæren, Landsarkivar Hatt, Landsarkivet, Odense.

Aargangene 1915, 1920 og 1921. Af disse haves kun et lille Restoplag.

For Medl., indtil videre Pris pr. Hæfte	3 Kr.	„	Ø.
For andre, Bogladepris pr. Hæfte	4 —	50	—

Aargangene 1918—1919 og 1922—1930. For disse er Prisen indtil videre nedsat saaledes:

For Medlemmer, Pris pr. Hæfte.....	1 —	„	—
1922—1925 samlet	3 —	„	—
1926—1930 samlet	4 —	„	—
For andre, Bogladepris pr. Hæfte	1 —	50	—
1922—1925 samlet	4 —	50	—
1926—1930 samlet	6 —	„	—

Aargangene 1931—1934 og 1936.

For Medlemmer, Pris pr. Hæfte.....	3 —	„	—
For andre, Bogladepris pr. Hæfte	4 —	50	—

Registerhæftet	„ —	50	—

Det medfølger gratis ved Køb af et eller flere Hæfter af de Aargange (1913—1925), for hvilke det er udarbejdet.

Jacob Madsens Visitatsbog, 4 Hæfter. For disse er Priserne nedsat saaledes:

For Medlemmer, Pris pr. Hæfte.....	„ —	50	—
For andre, Bogladepris pr. Hæfte	„ —	75	—

Laur. Maaløe: Assens gennem 700 Aar.

Medlemspris	5 —	„	—
Bogladepris	7 —	50	—

Meddelelse til Medlemmerne.

Torsdag den 18. Februar 1937 Kl. 2 afholder *Historisk Samfund* Generalforsamling paa det nye Missionshotel i Odense.

Dagsorden for Generalforsamlingen:

1. Foredrag af Lektor Hakon Müller om Søren Hempel som Stænderdeputeret.
2. Meddelelser fra Formanden.
3. Regnskabet fremlægges til Godkendelse.
4. Valg af Bestyrelsesmedlemmer (efter Tur afgaar Lærer Elling, Pastor Idum, Museumsassistent Svend Larsen, Gaardejer Dinesen og Forpagter Hansen).
5. Valg af 2 Revisorer og 2 Suppleanter (Tømrermester Johansen, Fuldmægtig O. Jepsen, Journalist Rasmussen og Rentier Rasmus Skovsgaard, Ravnebjerg, afgaar).
6. Forhandling om Samfundets Anliggender.

P. S. V.

H. Berner Schilden Holsten.

Meddelelse om mulige Fejl i Medlemsfortegnelsen samt om Adresseforandringer bedes sendt til Kassereren, Revisor Larsen, Flakhaven 1, Odense.

Fyens Stiftsbogtrykkeri